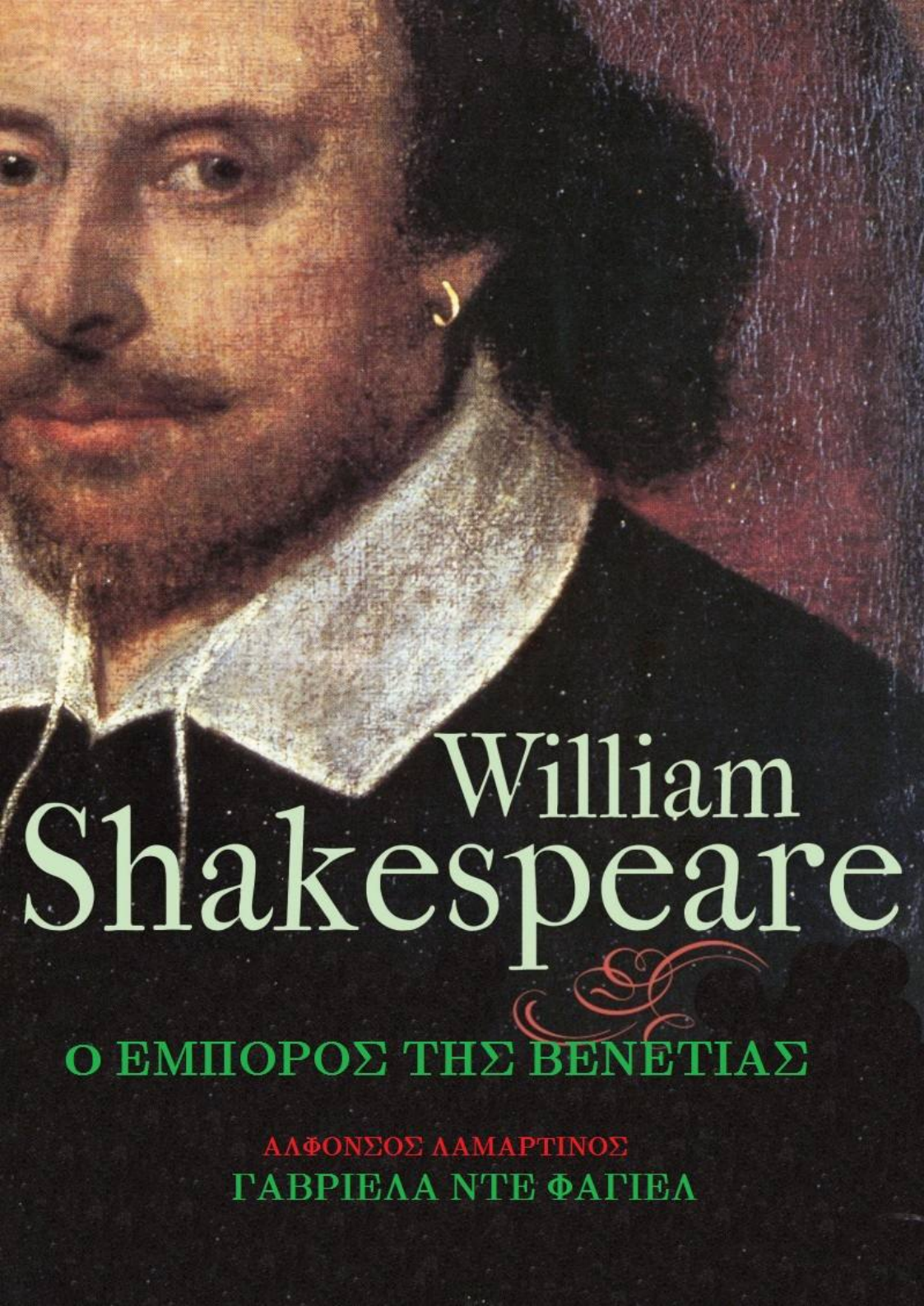

William Shakespeare

Ο ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΑΛΦΟΝΣΟΣ ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ
ΓΑΒΡΙΕΛΑ ΝΤΕ ΦΑΓΙΕΛ

ΣΑΙΕΠΗΡ

Ο ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

Διασκευή ΒΑΣΙΛΗ ΛΙΑΣΚΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Δ. ΔΑΡΕΜΑΣ

◆ 1 9 6 4 ◆

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Δειλινό. Ὡρα τῶν ὀνειροπολήσεων καὶ τῶν ρεμβασμῶν, τῆς νοσταλγίας καὶ τῆς περισυλλογῆς, ὥρα πού ἡ ψυχὴ σὰν ὄριμος καρπὸς γέρνει κατὰ τὰ περασμένα, θυμᾶται, στοχάζεται, κι' ἡ πίκρα τὴν πλημμυρίζει ὅπως ἡ λεπτὴ φθινοπωρινὴ βροχὴ ἕναν κήπο μὲ λυπημένα χρυσάνθεμα.

Τὴν ὥρα αὐτὴ ἡ Βενετία ἔπαιρνε μιὰ παράξενη ὀνειρώδη ὁμορφιά, λές καὶ ζοῦσε στὸ θρόλο καὶ ὄχι στὴν πραγματικότητα.

Κι' ὅμως ὀρισκόμαστε στὴν ἐποχὴ πού ἡ πρωτεύουσα τῆς μικρῆς δημοκρατίας τῆς Ἀδριατικῆς κυριαρχοῦσε σ' ὅλη τὴ Μεσόγειο, κι' ἀπὸ καὶ σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο.

Θρόλος γι' αὐτοὺς πού ζοῦσαν μακριὰ καὶ δὲν εἶχαν ἄλλη ἐπιθυμία ἀπὸ τὸ νὰ βρεθοῦν κάποια μέρα κοντὰ τῆς καὶ νὰ γνωρίσουν ὅλες τῆς τίς ὁμορφιές κι' ὅλα τὰ μυστήριά της, γοητευτικὴ καὶ ἀνεξάντλητη πραγματικότητα γιὰ τοὺς θερμόαιμους καὶ εὐέξαπτους κατοίκους τῆς πού μεθυσμένοι ἀπ' τὴν ὁμορφιά της ξεκινοῦσαν γιὰ ὅλες τίς γωνιές τῆς γῆς νὰ τῆς φέρουν ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς καὶ νὰ τὴν κάνουν πιὸ πλούσια καὶ πιὸ ὁμορφὴ ἀκόμα.

Βενετία! ἡ πολιτεία τῶν δόγηδων καὶ τῶν δουκῶν, τῶν ἱπποτῶν καὶ τῶν θαλασσοπόρων, τῶν κατακτητῶν καὶ τῶν πλούσιων ἐμπόρων.

Βενετία! σμάλτο καὶ χρυσάφι, δαντέλλα καὶ βελουδο, περπέτια καὶ ἔρωτας, ἀγκάλιασμα καὶ στιλέτο, χαμόγελο καὶ προσωπίδα, ζωὴ καὶ θάνατος μὲ πλαίσιο τὴν ἀσύγκριτη ἀτέλειωτη ὁμορφιά.

Ἡ λιμνοθάλασσα ἔλαμπε ὁλόκληρη λές καὶ κάποιος ἀπὸ τοὺς ἱπποτικούς τῆς ἄρχοντας εἶχε σκορπίσει σὲ μιὰ στιγμὴ παραφορᾶς ὅλα τὰ φλουριά του, καὶ τὰ καράδια ἀνοίγαν τὰ φτερά πάντα γιὰ νέες κατακτήσεις.

Μυστήριο καὶ σιωπὴ. Χρυσάφι καὶ βελουδο!

Ὡστόσο, οἱ τρεῖς ἄντρες πού ἔκαναν τὸν περίπατό τους σ' ἕναν ἀπ' τοὺς κεντρικοὺς δρόμους τῆς μυθικῆς πολιτείας, γιὰ μιὰ στιγμὴ σταμάτησαν, λές καὶ κουράστηκαν, ὅχι νὰ περπατοῦν, ἀλλὰ νὰ σκέπτονται καὶ νὰ θυμούνται.

Ὁ ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἔφερε τὸ χέρι στοὺς μέτωπο μὲ μιὰ ἀργὴ καὶ νοχελικὴ κίνησι καὶ εἶπε σὰ νὰ μονολογοῦσε.

—Μὰ τὴ πίστη μου, δὲν ξέρω κι' ἐγὼ καλὰ - καλὰ, ἀπὸ ποῦ μοῦ ἔρχεται αὐτὴ ἡ στενοχώρια, καὶ μὲ κάνει τόσο βαρύνθυμο.

Λέτε πῶς κι' ἐσεῖς νοιώθετε τὴν ἴδια βαρυνθυμίαν, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ξέρω πῶς μ' ἐπίασε αὐτὴ ἡ μελαγχολία, καὶ ποῦ τὴ βρῆκα. Ἀληθινὰ δὲν ξέρω ἀπὸ τί εἶναι καμωμένη, καὶ ποιά ἡ αἰτία ποῦ τὴ γέννησε.

Σὰς λέω πῶς μ' ἔχει σχεδὸν ξεκουτιάνει· σὲ σημεῖο ποῦ νὰ μὴ γνωρίζω τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μου.

—Φαίνεται· πῶς τὸ μυαλό σου γυρίζει ἀπάνω στὸν ὠκεανό, τοῦ ἀπάντησε ὁ ἓνας ἀπ' τοὺς δύο συντρόφους του. Παντοῦ ὅπου τὰ καράβια σου μὲ τὰ μεγαλόπρεπα πανιά, σὰν ἀληθινοὶ ἄρχοντες τῶν θαλασσῶν, δεσποζοῦν πάνω στὰ ἄλλα μικρὰ καράβια, ποῦ καθὼς περνοῦν ἀπὸ μπροστά τους τὰ χαιρετοῦν χαμηλώνοντας τὰ πάνινα φτερά τους.

Ἐγὶνε μιὰ μικρὴ σιωπὴ καὶ τότε ὁ τρίτος Βενετσιάνος γύρισε καὶ εἶπε σ' αὐτὸν ποῦ εἶχε παραπονεθεῖ.

—Πίστεψέ με, κύριε, πῶς ἂν κι' ἐγὼ εἶχα τέτοιες σπουδαῖες ὑποθέσεις ἐκεῖ πέρα, ὁ νοῦς μου δλόκληρος θὰ ταξίδευε μαζί μὲ τίς ἐλπίδες μου.

Δὲ θάκανα ἄλλη δουλειὰ ἀπὸ τὸ νὰ κόβω μικρὰ κλωνιά γιὰ νὰ δῶ ἀπὸ ποῦ φυσάει ὁ ἄνεμος καὶ νὰ ψάχνω στοὺς χάρτες γιὰ νὰ βρῶ τὰ λιμάνια καὶ τίς προκυμαῖες, καὶ κάθε τι ποῦ θὰ μπορούσε νὰ μὲ φοβίσει γιὰ τὸ ἐμπόρεμά μου, θὰ μὲ λυποῦσε χωρὶς ἀμφιβολία.

Ἐγὶνε μιὰ δεύτερη σιωπὴ καὶ τότε ὁ ἄλλος ἀπ' τοὺς δύο φίλους, αὐτὸς ποῦ εἶχε ἀπαντήσῃ πρῶτος στὸν μελαγχολικὸ ἀντρα ποῦ συνόδευαν, ξανάπε.

—Ὅπως θὰ φυσοῦσα τὴ σοῦπα μου γιὰ νὰ κρυώσει τὸ φύσημά της θὰ μ' ἀνατρίχιαζε, γιὰτί θὰ σκεπτόμουνα πόσο μεγάλο κακὸ θὰ μπορούσε νὰ κάνει στὴ θάλασσα ἓνα πολὺ μεγάλο φύσημα.

Δὲ θὰ μπορούσα νὰ δῶ νὰ τρέχει ἡ ἄμμος ἀπ' τὴ κλεψύδρα χωρὶς νὰ σκεφθῶ ἀμμουδιὲς θαθεῖες καὶ ρηχές, ὅπου θὰ ἔβλεπα τὸν μεγαλόπρεπο Ἀντρέα μου μὲ τὸ μεγάλο του κατάρτι, γερμένο στοὺς πλευροῦ του, σὰ νὰ φιλᾷ τὸν τάφο του.

Πῶς θὰ μπορούσα νὰ πάω στὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ δῶ τίς πέτρες τοῦ ἁγίου κτιρίου χωρὶς νὰ ρθοῦν ἀμέσως στὴ σκέψη μου, οἱ ἄγριοι δράχοι, ποῦ καὶ μόνο ἂν ἄγγιζαν τὰ πλευρά τοῦ ἀγαπημένου μου καραβιοῦ, θὰ σκόρπιζαν ὅλα τὰ μπαχαρικά μου στὰ κύματα καὶ θὰ ντύνανε μὲ τὰ μετάξια μου τὴ θυμωμένη θάλασσα;

Πώς είναι λοιπόν δυνατό νά μή φοβάμαι πώς ἐνῶ τώρα κατέχω δλα αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ εἶμαι πλούσιος, μπορεῖ αὐτὴ τῇ στιγμή νά τὰ χάσω δλα καὶ νά μή μοῦ μείνει τίποτα;

Μπορῶ νά σταματήσω τὴ σκέψη μου σ' αὐτὸν τὸν συλλογισμό, χωρὶς νά μοῦ περάσει ἀπ' τὸ μυαλό μου πὼς ἂν μοῦ τύχαινε μιὰ τέτοια δυστυχία δὲ θὰ μ' ἔκανε νά λυπηθῶ;

Ἄλλὰ, τί χρειάζονται τὰ λόγια, ξέρω πὼς ὁ Ἀντώνιος εἶναι λυπημένος γιατί σκέπτεται τὰ ἐμπορεύματά του.

Ὁ Ἀντώνιος, ἓνας ψηλὸς ἄντρας μὲ μεγάλο φωτεινὸ μέτωπο, θαθεῖα καστανὰ μάτια καὶ γκρίζα μαλλιά, ἔρριξε διαδοχικὰ ἀπὸ ἓνα βλέμμα στοὺς δυὸ φίλους του, τὸν Σαλάνιο καὶ τὸν Σαλαρίνο, ποὺ εἶχε πλάϊ του, καὶ μὲ φωνὴ ποὺ πρόδιδε δλη τὴν εἰλικρίνεια τῶν αἰσθημάτων του ἀπάντησε:

—Ὅχι, πιστέψατέ με, δλες μου τίς ἐλπίδες δὲν τίς ἔβαλα μονάχα σ' ἓνα χαρτί, οὔτε καὶ τίς μάζεψα μονάχα σ' ἓναν τόπο, δοξασμένος νά εἶναι ὁ Θεός. Ἀλλὰ οὔτε καὶ δλη ἡ περιουσία μου εἶναι κρεμασμένη στὴν τύχη αὐτοῦ τοῦ χρόνου.

Δὲν εἶναι λοιπόν οἱ δουλειές μου ποὺ μὲ στενοχωροῦν.

Ὁ Σελαρίνος ἔρριξε μιὰ κρύφῃ ματιά στὸν Ἀντώνιο καὶ παρατήρησε πὼς πραγματικὰ στὸ πρόσωπό του ἦταν ζωγραφισμένη μιὰ ἀδιόρατη λύπη.

Τὸ μέτωπό του τὸ αὐλάκωνε μιὰ θαθεῖα ρυτίδα σὰ μαχαιριά, οἱ κύκλοι γύρω ἀπ' τὰ ὠραῖα καστανὰ μάτια του εἶχαν γίνει πιὸ σκοτεινοὶ καὶ οἱ γραμμὲς τῶν χειλιῶν του μαρτυροῦσαν μιὰ ὀδυνηρὴ σύσπαση.

Τί νά βασάνιζε ἀραγε τὸν ὑπερήφανο καὶ εὐγενικὸ Βενετσιάνο ἄρχοντα, ἀφοῦ μὲ τόση εἰλικρίνεια βεβαίωνε πὼς δὲν ἦταν οἱ ἐμπορικὲς του ὑποθέσεις;

Χωρὶς κατὰ δάθος νά τὸ πιστεῦει, ἀλλὰ θέλοντας νά δώσει μιὰ εὐθυμὴ νότα στὴ συζήτηση ὁ Σελαρίνος, τοῦ εἶπε χαμογελώντας:

—Τότε, φαίνεται πὼς θὰ εἶσαι ἐρωτευμένος.

—Καθόλου, ἀπάντησε ὁ Ἀντώνιος.

Ὁ Σελαρίνος συνέχισε:

—Δὲν εἶσαι λοιπόν οὔτε ἐρωτευμένος; Ἄς ποῦμε τότε πὼς εἶσαι στενοχωρημένος χωρὶς νά εἶσαι εὐθυμος, κι' ὅπως θὰ ἦταν τὸ ἴδιο εὐκολο νά γελάς, νά πηδᾷς καὶ νά λές πὼς εἶσαι χαρούμενος γιατί δὲν εἶσαι στενοχωρημένος.

Μὰ τὸν διπλοπρόσωπον Ἰανό, πολλὰς φορὲς ἡ φύση σκαρῶνει κάτι παράξενα πλάσματα. Εἶναι αὐτοὶ ποὺ δὲν σ' ἀφήνουν ποτὲ νά δεῖς τὰ μάτια τους μὲς ἀπ' τὰ μισοκλεισμένα βλέφαρά τους καὶ ποὺ γελοῦνε σὰν τοὺς παπαγάλους ἀκόμα κι' ὅταν βρε-

θοῦνε σὲ κηδεῖα, ἀλλὰ εἶναι κι' ἄλλοι ποὺ ἔχουν τὰ μοῦτρα τόσο
ξυνισμένα καὶ ποὺ δὲ δείχνουν τὰ δόντια τοὺς χαμογελῶντας
ἀκόμα κι' ὅταν ὁ σοφὸς Νέστορας ὀρκιστεῖ πῶς τὸ ἀστεῖο εἶναι
ὑπέροχο!

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Σελαρῖνου δὲν ἐπηρέασε καθόλου τὸν Ἀν-
τώνιο ποὺ ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι σκυθρωπός. Οἱ τρεῖς φίλοι ποὺ
εἶχαν σταματήσει γιὰ λίγο, τώρα ἐξακολούθησαν τὸ δρόμο τοὺς
σιωπηλοί, λὲς καὶ κάποιος ἴσκιος θάραινε πάνω ἀπ' τὰ μέτωπά
τους.

Ἐνα ἐλαφρὸ βορειοδάκι ποὺ ἄρχισε νὰ φυσᾷ, ἔφερνε ἀπ' τὴ
θάλασσα μακρὰ κάποιον μελαγχολικὸ τραγούδι ποὺ δὲν μπο-
ροῦσε κανένας νὰ ξεχωρίσει τὰ λόγια του. Τὴν ὥρα αὐτὴ ποὺ τὸ
σκοτάδι ἀπλωνότανε παντοῦ καὶ ἡ μυθικὴ πολιτεία ἄλλαζε σκηνο-
γραφία, οἱ τρεῖς ἄντρες δοκίμασαν τὸ παράξενο συναίσθημα ποὺ
νοιώθει κανένας ὅταν καταλαβαίνει πῶς βαδίζει πάνω στοῦ δρόμο
ποὺ χάραξε τὸ δάχτυλο τῆς Μοίρας, ἀπ' τὸν ὅποιον μάταια ἀγω-
νίζεται νὰ ξεφύγει.

Πρῶτος διέκοψε τὴ σιωπὴ ὁ Σελαρῖνος.

—Νά, ὁ Βασάνιος, φῶναξε, ὁ εὐγενικός σου συγγενὴς μαζί
μὲ τὸν Γρατιάνο καὶ τὸν Λορέτζο.

Κι' ὁ Σελαρῖνος πρόσθεσε.

—Μὲ μεγάλη μου εὐχαρίστηση θὰ ἔμενα κοντά σου ὥσπου
νὰ σὲ κάνω νὰ εὐθυμήσεις, ἀλλὰ νὰ ποὺ μὲ προλαβαίνουν πρὸ
ἄξιοι φίλοι.

Ὁ Ἀντώνιος συγκινημένος ἀπ' τὴ φιλοφροσύνῃ τοῦ εὐγενι-
κοῦ Σελαρῖνου, ἀπάντησε χτυπώντας τὸν ἐλαφρὰ στὸν ὦμο:

—Ἡ λεπτότητά σου μὲ συγκινεῖ πάντα, ἀλλὰ, νομίζω πῶς
οἱ προσωπικὲς σου ὑποθέσεις σὲ καλοῦν ἄλλου, γι' αὐτὸ βρίσκεις
τὴν εὐκαιρίαν νὰ μ' ἀφήσεις.

Στὸ μεταξὺ οἱ τρεῖς περιπατητὲς πλησίασαν.

—Καλησπέρα σας, ἀγαπητοί μου, κύριοι, εἶπε ὁ Σελαρῖνος
ἀπλώνοντας τὸ χέρι.

Οἱ νεοφερμένοι ἀνταπέδωσαν τὸ χαιρετισμό.

Ὁ Βασάνιος, βλέποντάς τοὺς μελαγχολικούς, τοὺς εἶπε εὖ-
θυμα:

—Καλοὶ μου φίλοι, πότε θ' ἀνταμωθοῦμε νὰ γελάσουμε ὅλοι μα-
ζί; Τώρα τελευταῖα γίνετε ἀκριδοθήρητοι. Θὰ διαρκέσει πολὺ
αὕτὴ ἡ κατάστασις;

—Εἴμαστε στὴ διάθεσή σας, ὅταν θελήσετε... ἀπάντησε ὁ
Σελαρῖνος καὶ περνώντας τὸ χέρι του στὸ μπράτσο τοῦ Σαλάνιου
τὸν παρέσυρε μακρὰ.

Τὰ δῆματα τῶν δυὸ φίλων ἀντηχοῦσαν πένθιμα πάνω στοῦ
λιθόστρωτο, ἐνῶ οἱ σκιὲς τους, πηδώντας ἀπὸ τοῖχο σὲ τοῖχο,

καθώς περνοῦσαν τὰ στενὰ σταυροδρόμια τὰ γεμάτα ἐρωτικά μυστήρια καὶ νυχτερινή γοητεία, μάκρηναν ὁλοένα.

Γιὰ μιὰ στιγμή ὁ Λορέτζος ἀκούμπησε τὸ δεξί του χέρι στὸν ὦμο τοῦ Βασάνιου λέγοντας:

— "Ἀρχοντα Βασάνιε, τώρα ποῦ ἔρθηκες τὸν Ἀντώνιο ἐμεῖς θὰ σ' ἀφήσουμε. Ἀλλὰ νὰ μὴ ξεχάσεις, σέ παρακαλῶ, πῶς αὖριο τὸ μεσημέρι, πρέπει ν' ἀνταμωθοῦμε.

— "Ὅχι, δὲ θὰ τὸ ξεχάσω, ἀπάντησε ὁ Βασάνιος.

Ὁ Ἀντώνιος ἐξακολουθοῦσε νὰ μένει σιωπηλός.

Στὸ λιγοστὸ φῶς ποῦ ἔπεφτε ἀπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ Ἀντωνίου, ἡ ὄψη του φάνηκε περισσότερο χαλασμένη.

Ὁ Γρατιάνος ποῦ τὸν πρόσεξε τοῦ εἶπε:

— "Ἀρχοντα Ἀντώνιε, δὲν φαίνεσαι καλά. Νομίζω πῶς σκέπτεσαι πολὺ γιὰ τὰ πράγματα αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Πρέπει ἑμῶς νὰ ξέρεις πῶς τὸν χάνεις ὅταν τὸν ἀγοράζεις μὲ τόσες φροντίδες.

Πίστεφέ με, φίλε μου, πῶς ἔχεις ἀλλάξει: πολὺ.

— Παίρνω τὸν κόσμο ὅπως εἶναι Γρατιάνε, ἀπάντησε ὁ Ἀντώνιος. Σὰν ἓνα θέατρο ποῦ ὁ καθένας παίζει κι' ἀπὸ ἓνα πρόσωπο, τὸ δικό μου εἶναι πρόσωπο μελαγχολικό.

Ὁ Γρατιάνος ἀπάντησε χαμογελώντας.

— Ἐγὼ θὰ παίξω τὸ πρόσωπο τοῦ γελοιοποιοῦ. Οἱ ρυτίδες τῶν γερατειῶν ἄς ρθοῦνε μὲ γέλοια καὶ χαρὲς. Καλύτερα ν' ἀνάψει τὸ σηκῶτι μου ἀπ' τὸ κρασί παρὰ νὰ μοῦ παγώσουν τὴν καρδιά τὰ δογγητὰ τοῦ θανάτου. Πῶς εἶναι δυνατό ἓνας ἄνθρωπος ποῦ μέσα στίς φλέδες του τρέχει ζεστὸ αἷμα νὰ μένει ἀσάλευτος σὰν τὸ ἄγαλμα τοῦ παπποῦ του;

Σταμάτησε γιὰ μιὰ στιγμή θέλοντας νὰ δεῖ τί ἐντύπωση εἶχαν κάνει τὰ λόγια του στὸν μελαγχολικό του φίλο, κι' ὅταν εἶδε πῶς τὸν ἄκουγε μὲ μεγάλον ἐνδιαφέρον, συνέχισε μὲ τὸν ἴδιον τόνο.

— "Ἀκουσέ με Ἀντώνιε, ἐγὼ σ' ἀγαπῶ καὶ γι' αὐτὸ σοῦ τὰ λέω αὐτά. Ὑπάρχουν μερικοὶ ἄνθρωποι ποῦ κιτρινίζουν σὰν τὰ νερά τοῦ θάλλου ποῦ τὰ σκεπάζουν τὰ σαπισμένα χορτάρια, ἄνθρωποι ποῦ κρατοῦν μιὰ θεληματικὴ σιωπὴ γιὰ νὰ φανοῦν τοφοί, σοβαροὶ καὶ βαθυστοχαστοὶ καὶ ποῦ φαίνονται σὰν νὰ λένε: «Ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριος Προφήτης, ὅταν ἐγὼ ἀνοίγω τὰ χεῖλη μου δὲν πρέπει κανένα σκυλὶ νὰ γαυγίζει».

Καλὲ μου Ἀντώνιε, ξέρω μερικοὺς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ποῦ χρωστᾶνε τὴ σοφία τους μονάχα στὴ σιωπὴ τους, καὶ εἶμαι βέβαιος πῶς ἂν μιλοῦσαν θὰ βασανίζανε πολλὰ αὐτιά, γιὰτὶ ἀκούγοντάς τους πολλοὶ ἄνθρωποι θὰ λέγανε τ' ἀδέρφια μας τρελλούς.

"Ἄλλη φορὰ θὰ σοῦ πῶ περισσότερα γι' αὐτά. Ἐσὺ ἑμῶς

δὲν πρέπει νὰ μεταχειριστεῖς τὸ δόλωμα τῆς μελαγχολίας γιὰ νὰ πιᾶσαι αὐτὸν τὸν θρωμοκοκοβιδὸ πού λέγεται ὑπόληψη.

Θὰ τελειώσω τὸ μάθημά μου ὅταν ἀποφᾶμε. Καλὴ ἀντάμωση λοιπόν.

Καὶ γυρίζοντας στὸν Λορέτζο, συνέχισε:

—“Ἐλα πᾶμε, καλέ μου Λορέτζο.

Ἐκεῖνος γυρίζοντας στὸν Ἀντώνιο, εἶπε:

—Τώρα θὰ σ’ ἀφήσουμε γιὰτὶ θὰ πᾶμε νὰ φᾶμε. Θὰ γίνω κι’ ἐγὼ ἓνας ἀπὸ κείνους τοὺς ἄφωνους σοφοὺς γιὰτὶ ὁ Γρατιάνος δὲν μ’ ἀφήνει ποτὲ νὰ μιλήσω.

—Καλὰ, κάνε μου παρέα ἀκόμα δυὸ χρόνια καὶ τότε πιά θὰ ξεχάσεις δλότελα τὸν ἦχο τῆς φωνῆς σου, ἀπάντησε ὁ Γρατιάνος γελώντας.

—Χαίρετε, ἀπάντησε ὁ Ἀντώνιος, τὴν ἄλλη φορὰ πού θὰ συναντηθοῦμε θὰ εἶμαι πιδὸ φλύαρος.

—Μὰ τὴν πίστη μου καλύτερα ἔτσι, γιὰτὶ ἡ σιωπὴ ταιριάζει μονάχα στὶς καπνιστὲς γλώσσες καὶ στὶς γεροντοκόρες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

“Ὅταν οἱ δυὸ ἄντρες ἀπομακρύνθηκαν καὶ χάθηκαν μέσα στὸ πολυθόρυβο βενετσιάνικο πλῆθος, ὁ Ἀντώνιος πού ἡ μελαγχολία του εἶχε κάπως μέτριαστῆ, γύρισε καὶ εἶπε στὸν Βασάνιο.

—Καὶ τί θγαίνει ἀπὸ ὅλα αὐτά;

Ἐκεῖνος χαμογέλασε στὸ φίλο του καὶ εἶπε.

—Ὁ Γρατιάνος εἶναι ὁ μόνος ἄνθρωπος μέσα στὴ Βενετία πού λέει τὰ πιδὸ ἀσήμαντα πράγματα. Τὸ νόημα πού ἔχουν τὰ λόγια του εἶναι σὰ δυὸ σπειριὰ σιτάρι μέσα σὲ δυὸ κιλὰ ἄχυρο. Ψάχνεις μιὰ δλόκληρη μέρα γιὰ νὰ τὰ βρεῖς κι’ ὅταν τὸ κατορθώσεις καταλαβαίνεις πὼς δὲν ἄξιζε τὸν κόπο πού ἔφαχνες.

Ὁ Ἀντώνιος ἔπιασε τὸν φίλο του ἀπ’ τὸ χέρι καὶ τὸν τράβηξε πιδὸ πέρα. “Ὅταν ἔφτασαν κάπως μακριὰ ἀπ’ τὰ περίεργα βλέμματα καὶ τὰ ἀχόρταγα αὐτῶν τῶν συμπολιτῶν τους, σταμάτησε καὶ γυρίζοντας τοῦ εἶπε:

—Καλὰ, τώρα πές μου, ποιά εἶναι αὐτὴ ἡ κυρία γιὰ τὴν ὁποία ἔχεις ὀρκιστῆ νὰ κάνεις ἓνα μυστικὸ προσκύνημα, καὶ μοῦ ὑποσχέθηκες πὼς σήμερα θὰ μοῦ τὸ πεις;

Ὁ Βασάνιος φάνηκε νὰ διστάζει, ἔκανε μερικὰ νευρικὰ δήματα σὰ νὰ ἤθελε νὰ βρεῖ τὸν κανονικὸ δρόμο καὶ κυττάζοντας στὰ μάτια τὸν ἀγαπημένο του φίλο τοῦ εἶπε.

—Ἀντώνιε, φαντάζομαι πὼς θὰ ξέρεις σὲ τί ἄθλια κατὰ-

σταση βρίσκονται τὰ οἰκονομικά μου μὲ τὸ νὰ θέλω νὰ φαίνομαι ἀνώτερος ἀπὸ ὅσο μοῦ ἐπιτρέπει ἡ μέτρια περιουσία μου.

Ὡστόσο, δὲν μὲ στενοχωρεῖ πού δὲν μπορῶ νὰ ἐξακολουθήσω αὐτὴ τὴν ἀρχοντικὴ ζωὴ, αὐτὸ πού μὲ βασανίζει εἶναι πῶς νὰ βρῶ μὲ τίμιον τρόπο ἀπὸ τὰ χρέη πού μοῦ ἄφησε ἡ ἄσωτη νεότης μου. Σ' ἐσένα ἀγαπητέ μου Ἀντώνιε χρωστᾶω τὰ πιδ πολλά καὶ σὲ χρήματα καὶ σὲ ἀγάπη, στὴν ἀγάπη σου λοιπὸν βασίζομαι νὰ βρῶ τὰ μέσα γιὰ νὰ πραγματοποιήσω τὰ ὄνειρά μου καὶ νὰ πληρώσω τὰ χρέη μου.

Ὁ Βασάνιος σῶπασε. Ἐκείνη τῇ στιγμῇ περνοῦσαν ἀπὸ κοντὰ τοὺς μερικοὶ νεαροὶ Βενετσιάνοι φλυαρῶντας καὶ γελῶντας δυνατά.

Πόσο παράξενος καὶ ἄνισος εἶναι αὐτὸς ὁ κόσμος, σκέφθηκε ὁ Ἀντώνιος. Ὅταν εἶναι κανένας νέος τὰ βλέπει ὅλα μέσα ἀπ' τὰ μαγικά κρύσταλλα τοῦ ὄνειρου πού χρωματίζουν τὰ πάντα ρόδινα καὶ χρυσά, ὅταν ὁμως περάσουν κάπως τὰ χρόνια...

Σταμάτησε ὁμως ἀπότομα τοὺς συλλογισμοὺς του καὶ γυρίζοντας εἶπε στὸν νεαρό του φίλο.

— Ἀγαπητέ μου Βασάνιε, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ τὰ πεῖς ὅλα, κι' ὅταν δῶ πῶς δὲν θγαίνουν ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀξιοπρέπειας, ὅπως κι' ἐσὺ ὁ ἴδιος, τότε νὰ εἶσαι βέβαιος πῶς κι' ἐγὼ καὶ τὸ πορτοφόλι μου, ὅπως καὶ ὅλη μου ἡ περιουσία θὰ εἶναι στῇ διάθεσὶ σου.

Τὸ σκυθρωπὸ πρόσωπο τοῦ Βασάνιου φωτίστηκε ξαφνικά ἀπὸ μιὰ ἐσωτερικὴ λάμψη. Ἡ κατανόηση πού τοῦ ἔδειξε ὁ φίλος του τὸν ἀναπτέρωσε.

— Ὅταν ἤμουναι παιδί, συνέχισε, κι' ἔχανα καμμιά σαῖτα, ἔρριχνα ἀμέσως μιὰ ἄλλη στὸ ἴδιο μέρος, ἀλλὰ μὲ περισσότερη προσοχὴ γιὰ νὰ βρῶ τὴν πρώτη, ἀλλὰ κινδυνεύοντας νὰ χάσω καὶ τίς δυό, τίς ξανάδρισκα καὶ τίς δυό.

Σοῦ φέρνω τὸ παράδειγμα αὐτὸ, ἀπὸ τὴν παιδικὴ μου ἡλικία, γιατί ὅ,τι θὰ σοῦ πῶ τώρα εἶναι ἐντελῶς ἄθωο. Σοῦ χρωστᾶω πολλά. ἀσυλλόγιστος νέος καθὼς ἤμουν τὰ ἔχω χάσει ὅλα ἔσα σοῦ χρωστῶ.

Ὡστόσο, ἂν θέλεις νὰ ρίξεις μιὰ σαῖτα κατὰ τὸ ἴδιο μέρος πού ἔρριξες καὶ τὴν πρώτη, δὲν φοβάμαι, ἀλλὰ θὰ προσέχω νὰ δῶ σὲ ποιο μέρος θὰ πέσει, ἔτσι ἢ θὰ τίς βρῶ καὶ τίς δυό, ἢ θὰ σοῦ φέρω τὴ δεύτερη καὶ θὰ σοῦ μένω γιὰ τὴν πρώτη εὐγνώμως χρεώστης.

Σὰ θετικὸς ἄνθρωπος πού ἦταν ὁ Ἀντώνιος δὲν κατάλαβε ἀμέσως τί σημασία εἶχε αὐτὸς ὁ πρόλογος καὶ ποῦ ἤθελε νὰ καταλήξει ὁ νεαρός του φίλος, γι' αὐτὸ τοῦ εἶπε κάπως αὐστηρά:

— Μὲ γνωρίζεις καλά, εἶναι λοιπὸν ἀνῶφελο νὰ γυρίζεις

έτσι γύρω από τή φιλία μας με μάταια λόγια. 'Αμφιβάλλοντας για τὰ αίσθηματά μου με άδικείς περισσότερο, παρά αν μου έτρωγες όλη μου τήν περιουσία. Πές μου λοιπόν τί μπορώ νά κάνω για σένα και είμαι έτοιμος νά σέ ικανοποιήσω, άρχισε λοιπόν.

Ο Βασάνιος κατάλαβε πώς δέν θά κέρδιζε τίποτα αν έξακολουθούσε τίς παραβολές, γι' αυτό μπαίνοντας άμέσως στήν ουσία είπε θαρρετά στο φίλο του.

— Στο Μπελμόντο, βρίσκεται μιá πλούσια και ώραία κληρονόμος. Πολύ πιό όμορφη από ό,τι μπορείς νά φανταστείς και προικισμένη με άρετές σπάνιες. Έχω κιόλα πάρει άπ' τὰ μάτια της πολλά άφωνα γλυκά μηνύματα. Τή λένε Πορκία και δέν είναι σέ τίποτα κατώτερη άπ' τή κόρη του Κάτωνα, τήν Πορκία του Βρούτου. Όλος ο κόσμος έχει εκτιμήσει τήν άξία της και οι τέσσερες άνεμοι τίς φέρνουνε άπό όλες τίς χώρες τους πιό ξακουστούς μνηστήρες.

Η φωνή του Βασάνιου πρόδιδε τή συγκίνησή του. Σταμάτησε για μιá στιγμή, αλλά ο καλός του φίλος του έκανε νόημα νά συνεχίσει.

Τά μαλλιά της, έξακολούθησε εκείνος, είναι σγουρά και χρυσά σαν τόν ήλιο και πέφτουνε σέ μπούκλες πάνω στο μέτωπό της σαν τό χρυσόμαλλο δέρας, πράγμα που κάνει τό Μπελμόντο νά μοιάζει με άκρογυάλι της Κολχίδας όπου πολλοί Ίάσωνες έρχονται για νά τήν κατακτήσουν.

Ω, Αντώνιε, αν είχα μονάχα τὰ μέσα νά συναγωνιστώ μαζί τους, έχω μεγάλη προαίσθηση πώς θά τους κέρδιζα και θά τήν κατακτούσα χωρίς καμμιá άμφιβολία.

Οι δυό άντρες κυττάχτηκαν για μιá στιγμή στα μάτια με κατανόηση και άγάπη.

Ο Αντώνιος συγκινημένος άπάντησε.

— Ξέρεις πώς όλη ή περιουσία μου βρίσκεται στη θάλασσα. πώς δέν έχω στο χέρι μου χρήματα, κι' ούτε μπορώ νά μαζέψω άμέσως ένα ποσόν σημαντικό.

Πήγαινε λοιπόν νά δοκιμάσεις ως πού μπορεί νά φτάσει ή πίστωσή μου στη Βενετία. Είμαι διατεθειμένος νά σοϋ τή δώσω όλόκληρη για νά παρουσιαστείς όσο γίνεται καλύτερα στο Μπελμόντο και νά κερδίσεις τήν ώραία Πορκία.

Πήγαινε και προσπάθησε νά μάθεις πού βρίσκονται χρήματα. Τό ίδιο θά κάνω κι' εγώ, θά κυττάξω νά δω πού μπορώ νά δω χρήματα και είμαι δέδαιος πώς είτε άπό τό κύρος πού έχω, είτε για νά με υποχρεώσουν, θά μου δώσουν τὰ χρήματα πού μάς χρειάζονται.

Και για νά επισφραγίσει τήν ύπόσχεσή του ο Αντώνιος έσφιξε τό χέρι του νεαρού του φίλου.

Τὰ Ἰόγια πιά ἦταν περιττά. Ὁ Βασάνιος ποὺ ἤξερε τὸν χαρκτηῖρα τοῦ τίμιου Βενετσιάνου ἐμπόρου, κατάλαβε πῶς ἡ ὑπόθεσή του ἔμπαινε πιά στὸν καλὸ δρόμο. Γιὰ μιὰ στιγμή φαντάστηκε τὸν ἑαυτὸ του γυμνὸ μὲ τὴν τελευταία λέξη τῆς μόδας καὶ στολισμένον μὲ τὰ ὠραιότερα κοσμήματα νὰ περνᾷ ἔξω ἀπ' τὰ παράθυρα τῆς ἀγαπημένης του, ἐνῶ ἐκείνη εἶναι ἑτοιμὴ νὰ τοῦ πετάξει τὸ ρόδο ποὺ στόλιζε τὰ κύματα τῶν χρυσῶν τῆς μαλλιών.

Καὶ τί δὲν ἔδαζε μὲ τὸ νοῦ του ὁ Βασάνιος!

Ἔδλεπε τὸν ὑπὲρ τῆς του νὰ τοῦ χτυπᾷ πρῶτ-πρῶτ τὴν πόρτα καὶ νὰ τοῦ φέρνει ἕνα μυρωμένο γραμματάκι ὅπου ἡ πανέμορφη Πορκία θὰ τοῦ δηλογοῦσε τὸν ἔρωτά της μὲ τρυφεροὺς στίχους καὶ θὰ τὸν καλοῦσε κοντά της.

Καὶ ἡ φλογερὴ του φαντασία προχωροῦσε ἀκόμα πιὸ πολὺ, ναὶ πιὸ πολὺ ἀκόμα, ἐκεῖ ποὺ μπορεῖ νὰ φτάσει μιὰ νεανικὴ φαντασία ποὺ τὸ πάθος τοῦ ἔρωτα τὴ φλογίζει.

Ναί, τώρα ἦταν βέβαιος πῶς μαζὶ μὲ τὴν ὑπέροχην χαρὰ ποὺ θὰ τοῦ ἔδινε ἡ ὁλοκλήρωση τοῦ ἔρωτά του, θὰ δοκίμαζε καὶ τὴ χαρὰ νὰ βλέπει ὅλους τοὺς ἄλλους ἐπίδοξους μνηστήρες νὰ τὸν κυττάζουν μὲ θαυμασμὸ καὶ φθόνον, ἐνῶ τὸ ἔνομά του θὰ γινότανε τὸ κέντρο τῶν πιὸ ἀπίθανων σχολίων.

Ἀπορροφημένος ἀπὸ τίς σκέψεις του αὐτὲς οὔτε κατάλαβε καλὰ - καλὰ πῶς εἶχε κιόλα χωριστεῖ ἀπ' τὸν Ἀντώνιο καὶ βιάζετο μονάχας του μονολογώντας.

Μόνο ὅταν ἕνας διαδότης γύρισε καὶ τὸν κύτταξε κάπως περίεργα συνῆρθε ἀπ' τὸν παραλογισμό του καὶ στρίβοντας ξαφνικὰ πέρασε μέσα σὲ ἕνα ἀπόκεντρο στενόν.

Τὴ στιγμή ὅμως ποὺ ἡ καρδιά του ἠρέμησε κάπως, μιὰ μακρινὴ κιθάρα ποὺ ἔπαιζε κάποιον παθητικὸ σκῆψον ἤρθε νὰ τοῦ ἀναστατώσει πάλι τίς διψασμένες του αἰσθήσεις. Εὐτυχῶς ὅμως ποὺ τὸ τραγοῦδι δὲν κράτησε πολὺ, ὁ νυχτερινὸς κανταδόρος φαίνεται πῶς γλύστρησε σὲ καμμιὰ μισάνοιχτη πόρτα, ἢ πῶς πήδησε κάποιον ἀνθισμένο φράχτη, γιατί σὲ λίγο ἔπαψε ν' ἀκούγεται.

Τὸ φωτεινὸ ρολοῖ τοῦ Ἁγίου Μάρκου ποὺ ἄρχισε ἐκείνη τὴ στιγμή νὰ χτυπᾷ, τὸν ἔφερε ὀριστικὰ στὴν σκληρὴ πραγματικότητα κι' ὁ καλὸς μας φίλος διάζοντας τὸ δῆμα του πήρε τὸ δρόμον γιὰ τὸ σπίτι του.

Τὰ δῆματά του ἀντηχοῦσαν χαρούμενα πάνω στὸ λιθόστρωτο, ἐνῶ ἡ καρδιά του παιχνίδιζε χαρούμενα μέσα στὸ στήθος του. σὰν τὴν πεταλούδα ποὺ χορεύει γύρω ἀπ' τὴν ἀπληστη φλόγα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Στὸ Μπελμόντο, τὴν ὁμορφὴν πολιτείαν τῆς Ἰταλίας, ὅλοι ξέρανε τὸ μέγαρο τῆς Πορκίας.

Ἦταν ἓνα παλὴν ἀρχοντικὸν τριγυρισμένο ἀπὸ ἕναν ἀπέραντον κήπο μὲ ἄλλες, δρομάκια, κιόσκια καὶ συντριβάνια.

Οἱ κάτοικοι τὸ περιέβαλλον μὲ ἀγάπην καὶ σεβασμὸν γιατί ὁ μονάχα ὁ τελευταῖος κύριός του, ὁ πατέρας τῆς Πορκίας, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι προγονοὶ του, εἶχαν ἀφήσει ἓνα ὄνομα ἀξιοσεβασμοῦ.

Ὡστόσο, τὸ ἀρχοντικὸν αὐτὸ τοῦ Μπελμόντο δὲν ἦταν μονάχα ξακουστὸν ὡς ἓνα ἀπ' τὰ πιδ παλῆὰ μέγαρα τῆς πολιτείας, ὅλοι τὸ κρυφούτταζαν ὡς περνεῦσαν ἀπ' ἔξω γιατί ἐκεῖ, στὸ τεράστιον αὐτὸ σπίτι, ἔμενε ἡ Πορκία, ἡ μοναδικὴ κληρονόμος τῆς περιουσίας τῶν προγόνων τῆς, μιὰ νέα ξακουστὴ γιὰ τὴν ὁμορφίαν, τὸν πλοῦτον, τὴν χάριν καὶ τὴν σύνεσίν τῆς.

Ὅπως εἶναι φυσικόν, τὴν Πορκίαν δὲν τὴν ἐποφθαλμιῶσαν μονάχα τὰ πλούσια καὶ τίμια ἀρχοντόπουλα τῆς πόλης καὶ τῶν περιχώρων, ἦταν καὶ ἓνα πλῆθος ἀπὸ ἀργόσχολους καὶ ξεπεσμένους εὐρωπαίους, ἀριστοκράτες ποὺ δὲν ἔβλεπαν σ' αὐτὴ τίποτα ἄλλο, ἔκτος ἀπ' τὴν πλούσιαν περιουσίαν τῆς ποὺ προσπαθοῦσαν νὰ τὴν ὀρίσουν στὸ χέρι μὲ κάθε τρόπον.

Ὡστόσο, ἡ Πορκία, ποὺ ὅπως εἶπαμε, δὲν ἦταν μονάχα ξακουστὴ γιὰ τὴν ὁμορφίαν, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν σύνεσίν τῆς, εἶχε γνωρίσει ἀπὸ μικρὴ τὴν ὑποκρισίαν καὶ τὴν ἀπληστίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ σπάνια ἐμπιστευότανε σ' αὐτούς.

Ἐτοί, ζοῦσε σχεδὸν ἀπομονωμένη μέσα στὸ μέγαρό τῆς μὲ τὴν συντροφίαν τῆς ἀγαπημένης τῆς ψυχολόγης Νέρισσας ποὺ τὴν ἀγαποῦσε ὡς ἀδερφή καὶ τῆς ἐκμυστηρευότανε ὅλα τὰ μυστικὰ σκιρτήματα τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιάς τῆς.

Ἡ μοναξιά πολλὰς φορὲς θάρυνε πάνω στὰ βλέφαρα τῆς Πορκίας καὶ μάταια ἀγωνιζότανε νὰ διώξει τὸν ἴσκιον τῆς ποὺ σκοτεῖνιαιζε τὴν ψυχὴ τῆς.

Τὸ διάβασμα, τὸ κέντημα, ἡ μουσικὴ καὶ μερικὲς ἐκδρομὲς στὰ περίχωρα ἦταν οἱ μοναδικὲς διασκέδασεις τῆς Πορκίας, ἀλλὰ δὲν κατόρθωναν νὰ δώσουν στὴ νεανικὴ ψυχὴ τῆς τὴν χαρὰ ποὺ λαχταροῦσε.

Ὅταν τέλειωνε ἀπ' τίς καθημερινὰς τῆς ἀσχολίας φώναζε ἀμέσως τὴν ἀγαπημένην τῆς Νέριτσαν νὰ τῆς κρατῇ συντροφίαν. κοντὰ τῆς ἐνοιῶθε κάποια ἀσφάλεια καὶ μιὰ σχετικὴ γαλήνη.

Ἐκείνη τὴν μέραν ἡ Πορκία καθισμένη στὴν κάμαρά τῆς κεν-

τοῦσε κάποιο ἐργόχειρο γιὰ νὰ περάσει τὴν ὥρα της, ξαφνικά τὸ ἀκούμπησε στὸν καναπέ καὶ ρίχνοντας ἓνα ἄτονο βλέμμα στὴν πιστὴ της Νέρισσα, εἶπε:

—Νέρισσα, σὲ ἀλήθειά σου λέω πῶς ἡ μικρὴ ψυχὴ μου δαρέθηκε αὐτὸν τὸν μεγάλο κόσμο.

Ἡ Νέρισσα σήκωσε κι' αὐτὴ τὰ μάτια ἀπ' τὸ ἐργόχειρό της καὶ κυττάζοντας μὲ ἀγάπη τὴν κυρία της, ἀπάντησε.

—Καλὴ μου κυρία, αὐτὰ θὰ ἦτανε καλὰ, ἂν τὰ βάσανά σου ἦτανε τόσα πολλὰ ὅσα εἶναι τὰ ἀγαθὰ σου. Ὡστόσο, καθὼς καταλαβαίνω, εὐκολα μπορεῖ κανένας νὰ ἀρρωστήσῃ ἀπ' τὸ πολὺ φαγητό, ὅπως ἀρρωσταίνει κι' ἀπ' τὴν πείνα. Γι' αὐτὸ νομίζω πῶς τὸ καλύτερο εἶναι νὰ θρίσκει κανένας στὴ μέση. Τὸ περισσότερο γεράζει γρήγορα, ἐνῶ τὸ ἀναγκαῖο ζεῖ πιὸ πολὺ.

—Ὡραία λόγια, ἀπάντησε χαμογελώντας ἡ Πορκία καὶ δμορφα εἰπωμένα.

—Καὶ θὰ ἦταν ἀκόμα πιὸ καλὰ, ἂν τὰ πραγματοποιοῦσε, συμπλήρωσε ἡ Νέρισσα.

Ἡ Πορκία ἀφήνοντας ἓναν μικρὸ στεναγμό, εἶπε.

—Ἄν ἦταν νὰ εἶναι τόσο εὐκολο νὰ κάνεις, τι εἶναι καλὸ, τότε τὸ κάθε ἐκκλησάκι θὰ γινότανε μητρόπολη καὶ κάθε καλὸθα παλάτι βασιλικό. Καλὸς εἶναι ὁ δάσκαλος ποὺ κάνει δασκίλει στοὺς μαθητές του. Ὡστόσο, νομίζω πῶς θὰ ἦταν περισσότερο εὐκολο νὰ μάθω σὲ εἴκοσι τί εἶναι καλύτερο νὰ κάνουν, παρὰ νὰ γίνω ἓνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς εἴκοσι καὶ νὰ κάνω αὐτὰ ποὺ διδάσκουν αὐτοί. Τὸ μυαλό ἄς φτιάχνει νόμους γιὰ τὸ αἷμα, ἔτσι ὅμως τὸ αἷμα βράζει τότε πετιέται ἔξω ἀπ' τὸν νόμο. Ἡ τρελλὴ νειότη μοιάζει μὲ λαγὸ ποὺ πηδάει ἀπάνω ἀπ' τὴν παγίδα τῆς φρονιμάδας. Ὡστόσο αὐτὲς οἱ σκέψεις μου δὲν πρόκειται νὰ μοῦ διαλέξουνε τὸν ἄντρα ποὺ θὰ πάρω.

Ἡ λέξη αὐτὴ δὲ θὰ μοῦ διαλέξει, ἀλλοίμονο! Ἔτσι δὲν μπορῶ μήτε νὰ διαλέξω αὐτὸν ποὺ θέλω, οὔτε καὶ νὰ ἀρνηθῶ αὐτὸν ποὺ δὲν μοῦ ἀρέσει. Καὶ στὴ θέληση μιᾶς ζωντανῆς κόρης γίνεται χαλινάρι ἢ θέληση ἐνὸς πεθαμένου πατέρα.

Ἡ Πορκία ἀναστέναξε ἀκόμα μιὰ φορά, καὶ κατὰληξε:

—Δὲν εἶναι, Νέρισσα, ἀληθινὰ σκληρὸ ποὺ δὲν μπορῶ οὔτε ν' ἀρνηθῶ, οὔτε καὶ νὰ διαλέξω κανέναν;

Ἡ πιστὴ συντρόφισσα τῆς Πορκίας κύτταξε τὴν κυρία της: στὰ μάτια, σταύρωσε τὰ χέρια της στὸ στήθος καὶ ἀπάντησε.

—Ὁ πατέρας σου ἦταν ἓνας ἄνθρωπος ἐνάρετος, καὶ οἱ ἀγιοὶ ἄνθρωποι τῇ στιγμῇ ποὺ πεθαίνουν ἔχουν καλὲς ἰδέες. Γι' αὐτὸ μὲ τὸ λαχεῖο ποὺ σκέφθηκε, δηλαδὴ νὰ σὲ παντρευτεῖ ἐκεῖνος ποὺ ἀνάμεσα σὲ τρία κουτιά ἀπὸ χρυσάφι ἀπὸ μολύδι κι' ἀπὸ ἀσπιδί θὰ διαλέξει ὁποιοὺ θελήσει, νὰ εἶσαι βέβαιη πῶς ἡ καλὴ ἐκλογὴ θὰ

γίνει από εκείνον πού θά μπόρσεις ν' αγαπήσεις ειλικρινά. Μά γιά πές μου, νοιώθεις καμμιά αληθινή συμπάθεια γι' αὐτούς τούς ἀριστοκρατικούς μνηστῆρες, πού ἔχουν παρουσιαστεί ὡς τώρα;

—Θέλεις νά μοῦ ξαναπéis τὰ ὀνόματά τους; "Ετσι καθὼς θά μοῦ τούς ἀναφέρεις ἕναν - ἕναν, ἐγὼ θά σοῦ τὸν περιγράψω, κι' ἀπ' τὴν περιγραφή πού θά σοῦ κάνω θά μπόρσεις νά μαντέψεις τὰ αἰσθήματά μου γιά τὸν καθένα.

—Ἀρχίζω πρῶτα μὲ τὸν πρίγκηπα ἀπ' τὴ Νεάπολη, εἶπε ἡ Νέρισσα χαμογελώντας.

—"Α, αὐτὸς εἶναι σωστὸ πουλάρι, ἄλλο δὲν κάνει παρὰ νά μιλάει γιά τὸ ἄλογό του, καυχιέται μάλιστα πὼς μπορεῖ καὶ τὸ πεταλῶνει μονάχος του. Φοβάμαι πολὺ μήπως ἡ κυρία μητέρα του ἔδειχνε περισσότερη ἀπὸ ὅσο πρέπει καλωσύνη σὲ κανέναν πεταλωτή.

Ἡ Νέρισσα δὲν μπόρεσε νά κρύψει τὸ εἰρωνικὸ χαμόγελο πού ἄνθισε στὰ χεῖλη της, ἡ κυρία της δὲν εἶχε ἄδικο.

Ὡστόσο, συνέχισε ἀμέσως.

—Ἐπειτα ἔρχεται ὁ κόμης Παλατῖνος.

—Αὐτὸς εἶναι πάντα κατσοφιασμένος σὰ νά λέει: «"Αν δὲν πάρεις ἐμένα, τότε ποιὸν ἄλλον θά διαλέξεις.» Ἀκούει τίς πιὸ χαριτωμένες ἱστορίες χωρὶς νά χαμογελάει.

Πολὺ φοβάμαι πὼς ὅταν γεράσει θά γίνηι ὁ κλαψιάρης φιλόσοφος, ἀφοῦ τώρα πού εἶναι ἀκόμα νέος εἶναι τόσο σκυθρωπός. Καλύτερα νά παντρευτῶ μιά νεκροκεφαλὴ μ' ἕνα κόκκαλο στὸ στόμα παρὰ ἕναν ἀπ' αὐτούς.

—Τί λές γιά τὸν Γάλλο ἄρχοντα τὸν κύριο Λεμπόν;

Σὲ κάθε καινούργιο ὄνομα πού ἀκουγε ἡ Πορκία τὸ πρόσωπό της ἄλλαζε ἔκφραση, ἀνάλογα μὲ τὰ αἰσθήματά της, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ ἦταν τόσο ἀδιόρατη, πού θά ἔπρεπε νά εἶναι κανένας ἢ μεγάλος ψυχολόγος ἢ διάσημος ζωγράφος γιά νά τὴ δεῖ.

Ἀπάντησε λοιπόν.

—Μιά καὶ τὸν ἔπλασε ὁ Θεὸς, ἄς τὸν ποῦμε κι' αὐτὸν ἄνθρωπο. Καταλαβαίνω πὼς εἶναι ἀμάρτημα νά εἰρωνεύεσαι τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ αὐτὸς ἔχει ἕνα ἄλογο καλύτερο ἀπ' τὸν Ναπολιτάνο καὶ περισσότερη συνήθεια ἀπ' τὸν κόμη Παλατῖνο νά σου φρῶνει τὰ φρύδια του.

Εἶναι ὅλοι μαζί οἱ ἄνθρωποι χωρὶς νά εἶναι κανένας. Ὅταν ἀκούσει κανένα κατσούφη νά τραγουδάει αὐτὸς ἀρχίζει ἀμέσως τὸ χορό. Θά μονομαχοῦσε ἀκόμη καὶ μὲ τὴ σκιά του. Ἄν τὸν παντρεύομουν θά παντρεύομουν εἴκοσι ἄντρες μαζί. Ἄν μὲ περιφρονοῦσε, ἐγὼ δὲ θά θύμωνα μαζί του, γιὰτὶ ἀκόμα κι' ἂν μ' ἀγαποῦσε παράφορα ἐγὼ δὲν θά τοῦ τὸ ἀνταπέδισα.

Ἡ Νέρισσα συνέχισε τὴν ἀπαρίθμηση τῶν μνηστήρων μὲ τὸν ἴδιο ζῆλο.

—Καὶ τί ἰδέα ἔχεις γιὰ τὸν Φώκονμπριτς τὸν νεαρό Ἀγγλο-
δαρῶνο;

Ἡ Πορκία τράδηξε τὸ σάλι τῆς ποὺ τῆς εἶχε γλυστηρήσει, τοποθέτησε καλύτερα μιὰ μπουκλα ἀπ' τὰ πλούσια μαλλιά τῆς ποὺ τῆς ἔπεφτε στὰ μάτια καὶ μὲ ἓνα ἀνεπαίσθητο ρίγος στὴ φωνή τῆς ἀπάντησε.

—Γι' αὐτὸν δὲν μπορῶ νὰ ἔχω δέβαιη γνώμη, γιατί οὔτε αὐτὸς καταλαβαίνει ἐμένα οὔτε ἐγὼ ἐκεῖνον. Δὲν ξέρει οὔτε λατινικά, οὔτε γαλλικά, οὔτε καὶ ἰταλικά; καὶ μπορεῖς νὰ πάρεις ὅρκο πῶς δὲν ξέρω καθόλου ἀγγλικά.

Εἶναι ἓνας ἀληθινὸς ὁμορφάνθρωπος, ἀλλὰ, ἀλλοίμονο, ποιὸς μπορεῖ νὰ μιλάει μὲ μιὰ ζωγραφιά. Καὶ τί παράξενα ποὺ ντύνεται! Νομίζει κανένας πῶς ἀγόρασε τὸ σακκάκι του στὴν Ἰταλία, τὸ παντελόνι του στὴ Γαλλία, τὸ καπέλλο του στὴ Γερμανία καὶ τοὺς τρόπους του ἀπὸ παντοῦ.

—Καὶ πῶς σοῦ φαίνεται ὁ γείτονάς του, ὁ Σκωτσέζος ἄρχοντας;

—Ὅτι εἶναι γεμάτος ἀγάπη γιὰ τὸν γείτονά του, γιατί δταν ὁ Ἀγγλος τοῦ ἔδωσε ἓνα χαστούκι ἐκεῖνος ὀρκίστηκε νὰ τοῦ τὸ πληρώσει δταν θὰ ἔβρισκε τὸν καιρό. Θαρρῶ μάλιστα πῶς ὁ Γάλλος ἐγγυήθηκε γι' αὐτὸ καὶ γιὰ κάτι ἄλλο ἀκόμα.

Ἐδῶ ἡ Πορκία δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθεῖ καὶ ἄφησε νὰ τῆς ξεφύγει ἓνα πνιχτὸ γέλιο.

Ἡ Νέρισσα συνέχισε.

—Καὶ τί ἰδέα ἔχεις γιὰ τὸν νεαρό Γερμανό, τὸν ἀνεψιὸ τοῦ κόμητα τῆς Σαξωνίας;

—ὦ, αὐτός, ἔκανε ἡ Πορκία, μὲ μιὰ περίεργη γκριμάτσα, αὐτὸς εἶναι ἀηδία τὸ πρῶτ ποὺ εἶναι νηστικός καὶ ἀηδία τὸ βράδυ ποὺ εἶναι μεθυσμένος. Στὶς πιδ χαλές του στιγμὲς εἶναι χειρότερος ἀπὸ ἄνθρωπο καὶ στὶς καχές του ἄλλο καλύτερος ἀπὸ ζῶο... Ἀκόμα κι' ἂν μοῦ τύχει τὸ μεγαλύτερο κακὸ εἶμαι βέβαιη πῶς μπορῶ νὰ ζήσω καὶ χωρὶς αὐτόν.

—Κι' ἂν θελήσει νὰ διαλέξει καὶ διαλέξει τὸ καλὸ κουτί, τότε θὰ πατοῦσες τὴ διαθήκη τοῦ πατέρα σου, ἂν ἀρνιόσουν νὰ τὸν παντρευτεῖς, εἶπε ἡ Νέρισσα στὴν κυρία τῆς κυττάζοντάς την στὰ μάτια.

Ἐκείνη συνέχισε τίς ἀρνήσεις τῆς σχεδὸν μὲ πείσμα.

—Γιὰ νὰ μὴ μὲ χτυπήσει αὐτὴ ἡ συμφορὰ, σὲ παρκαλῶ, Νέρισσα νὰ βάλεις στὸ ἀντίθετο κουτί, ἓνα μεγάλο ποτήρι μὲ κρασί τοῦ Ρήνου, γιατί ἀκόμα κι' ὁ διάβολος νὰ ἦταν μέσα αὐτός ξέρω πῶς θὰ διάλεγε αὐτὸ βλέποντας ἀπ' ἔξω αὐτὸ τὸ δόλωμα.

Μπορεί, Νέρισσα, νά κάνω οτιδήποτε, παρὰ νά παντρευτῶ ἕνα σφουγγάρι.

Ἡ Νέρισσα κατὰ δάθος ἦταν ἐνθουσιασμένη ἀπὸ τὴν ἐκλεκτικότητα πού ἐδειχνε ἡ κυρία της κι' ἀπ' τὶς ἀλλεπάλληλες ἀρνήσεις μὲ τὶς ὁποῖες τὴν ὑποστήριζε.

Ἀγαποῦσε πολὺ τὴν Πορκία καὶ τὰ ὄνειρά της ἦταν κατὰ ἕνα τρόπο καὶ δικὰ της ὄνειρα. Μήπως ὅλες οἱ κοριτσιότικες καρδιές δὲν κάνουν σχεδὸν τὰ ἴδια ὄνειρα; Ὅλες οἱ κοπέλλες δὲν ὀνειρεῦνται μήπως, νά πάρουν γιὰ σύντροφο τῆς ζωῆς τους αὐτὸν πού θεωροῦν ὡς τὸν πιὸ τέλειο ἄντρα;

Πῶς λοιπόν, νά μὴν ἐπιμένει τόσο πολὺ ἡ Πορκία πού ἐκτὸς ἀπ' τὴ νειότη εἶχε καὶ τὸν πλοῦτο, τὸν πιὸ μεγάλο πειρασμὸ ἴσως γιὰ ἕναν ἄντρα;

—Μὴ φοβᾶσαι, γύρισε καὶ τῆς εἶπε ἀποφασιστικά, δὲν θὰ πάρεις γιὰ ἄντρα σου κανέναν ἀπ' αὐτοὺς, μοῦ εἶπανε τὴν ἀπόφασή τους. Θὰ φύγουνε καὶ δὲ θὰ σέ ξαναενοχλήσουν ἐκτὸς ἂν μποροῦν νά σέ κατακτήσουν μὲ ἄλλον τρόπο κι' ὄχι μὲ τὰ κουτιά τοῦ πατέρα σου.

Μὰ ἂν ἡ Νέρισσα ἀγαποῦσε τὴν κυρία της κι' ἐνοιωθε σὰ δικό της κάθε κρυφὸ της πόθο, καὶ ἡ ἴδια ἡ Πορκία καταλάβαινε πολὺ καλὰ τὰ αἰσθήματα τῆς ψυχοκόρης της, ἤξερε πῶς δὲν περίμενε παρὰ τὴ χαρὰ της γιὰ νά χαρεῖ κι' αὐτή.

Γι' αὐτὸ μὲ ἀπόλυτη εἰλικρίνεια τῆς ἀπάντησε.

—Καὶ ἂν ζήσω καὶ γεράσω σάν τὴ Σίβυλλα, θὰ πεθάνω σάν τὴν Ἀρτεμὴ ἀγνή, ἂν δὲν παντρευτῶ μὲ τὸν τρόπο πού ὀρισε ὁ πατέρας μου.

Εἶμαι ἐνθουσιασμένη πού ὅλοι αὐτοὶ οἱ γαμπροὶ δεῖχονται λογικοί, γιὰ ὅλους τοὺς αἰσθάνομαι ἀληθινὴ ἀνακούφιση πού φεύγουν καὶ παρακαλῶ μάλιστα τὸ Θεὸ νά τοὺς κάνει καλὸ ταξίδι.

—Θυμᾶσαι κυρία, τὸν καιρὸ πού ζοῦσε ἀκόμα ὁ πατέρας σου, κάποιον Βενετσιάνο στρατιωτικό, πού εἶχε ρθεῖ ἐδῶ μαζί μὲ τὸν μαρκήσιο Μομφεράτο; ρώτησε ξαφνικά ἡ Νέρισσα.

—Ναί, ναί, ἀπάντησε ζωηρὰ ἡ Πορκία, τὸν Βασάνιο, ἔτσι τὸν ἔλεγαν νομίζω.

—Μάλιστα κυρία, ἀπὸ ὅσους εἶδαν τὰ κοριτσιότικα μάτια μου, νομίζω πῶς αὐτὸς εἶναι περισσότερο ἀξίος γιὰ μιὰ ὥραία γυναίκα.

—Ναὶ θυμᾶμαι καλὰ, καὶ θυμᾶμαι ἀκόμα πῶς τὸν ἐπαινῶ σου τὸν ἀξιζε.

Τὰ δύο κορίτσια γιὰ μιὰ στιγμὴ σώπασαν. Ἡ γοητευτικὴ μορφή τοῦ κομφοῦ Βενετσιάνου ἔρριξε ἕνα γλυκὸ φῶς μέσα στὴ συννεφιά τῶν ψυχῶν τους.

Ξαφνικά χτύπησε τὴν πόρτα κάποιος ὑπηρετής.

—Τί συμβαίνει; τὸν ρώτησε ἡ Πορκία.

Ἐκεῖνος ἔκανε μιὰ θαθεῖά ὑπόκλιση καὶ ἀπάντησε.

—Κυρία οἱ τέσσερες ξένοι σᾶς ζητοῦν γιὰ νὰ σᾶς ἀποχαιρετήσουν.

Καὶ ἦρθε καὶ ἕνας διαστικὸς ταχυδρόμος ἀπὸ ἕναν πέμπτο, τοῦ πρίγκηπα τοῦ Μαρόκου, λέει πῶς ὁ κύριός του ἔρχεται καὶ τὸ θράδυ θὰ εἶναι ἐδῶ.

Ἡ Πορκία ποῦ εἶχε ἀκόμα μείνει στὴ ψυχὴ τῆς τὸ δράμα τοῦ ὠραίου Βενετσιάνου στρατιωτικοῦ, ἀπάντησε κάπως ἀπότομα.

—Ἄν μπορούσα νὰ τὸν δεχτῶ μὲ τὴν ἴδια εὐχαρίστηση μὲ ὅση δλέπω αὐτοὺς νὰ φεύγουν, θὰ χαιρόμουν μὲ τὸν ἐρχομὸ του.

Ἄν εἶχε τίς ἀρετὲς ἐνὸς ἀγίου καὶ ἦταν διάβολος στὸ χρῶμα, θὰ τὸν προτιμοῦσα γιὰ πνευματικὸ μου παρά γιὰ ἄντρα μου.

—Ἐλα, πᾶμε Νέρισσα.

Καὶ πρόσθεσε στὸν ὑπηρετή.

—Ἐσὺ πέρασε μπροστά. Τὴ στιγμὴ ποῦ διώχνω τὸν ἕνα γαμπρό, καινούργιος μοῦ χτυπᾷ τὴν πόρτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ὁ Βασάνιος ἀφοῦ σκέφθηκε δλους ἐκείνους ποῦ θὰ μπορούσαν νὰ τοῦ δανείσουν τὰ χρήματα ποῦ ζητοῦσε, ἀπὸ τοὺς πιὸ τίμους τραπεζίτες ἕως τοὺς πιὸ ἀπαίσιους τοκογλύφους, σταμάτησε στὸν Σάβλωκ.

Ἦταν ἴσως ὁ μόνος ποῦ θὰ μπορούσε νὰ τοῦ δώσει τὸ μεγάλο ποσὸ ποῦ εἶχε ἀνάγκη.

Στὴν ἀρχὴ καὶ ἡ σκέψη μονάχα διτὴ θὰ μπορούσε νὰ πλησιάσει καὶ νὰ ζητήσει τὴ βοήθεια αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου τὸν γέμιζε φρίκη.

Ὁ Ἑβραῖος τοκογλύφος Σάβλιος ἦταν γνωστὸς σ' ὀλόκληρη τὴ Βενετία γιὰ τὴ τσιγγουνιά, τὴ μικρότητα καὶ τὴν πονηριά του, ὅσο γιὰ τὴν περιουσία του, δὲν ἤξερε κι' αὐτὸς πόση ἦταν.

Ἐτρεξε λοιπὸν, βρῆκε τὸν Ἀντώνιο, τοῦ εἶπε τὴν ἀπόφασή του καὶ μὲ τὴ συγκατάθεσή του κίνησε νὰ βρεῖ τὸν Ἑβραῖο.

Τὸ σπίτι τοῦ γεροτοκογλύφου βρισκότανε σ' ἕναν ἀπόμερο δρομάκο τῆς Βενετίας, ἀλλὰ τὸ ἤξεραν ὅλοι. Τὰ παράθυρά του ἦταν τίς περισσότερες ὥρες κλειστά καὶ ἡ βαρεῖα σιδερένια ἐξώπορτά του πάντα ἀσφαλισμένη. Ὅσοι περνοῦσαν ἀπ' ἐξω τὸ κύταζαν μὲ δέος γιὰτὶ πίστευαν πῶς ἦταν γεμάτο ἀπὸ κρύπτες μὲ ἀμύθητους θησαυρούς.

Πολλές ιστορίες κυκλοφορούσαν για τους άτιμους τρόπους με τους οποίους ο Σάβλωκ ήξερε να παγιδεύει τα θύματά του και να τὰ ἀπαμυζεί σάν τὴν ἀράχνη, ἀφήνοντάς τα στο τέλος νὰ πέφτουν ἀψυχα σκέλεθρα.

Ἄν τύχαινε καὶ περνοῦσε κανένas τὴν πόρτα τοῦ τοκογλύφου, τὸ μάθαινε καὶ τὸ συζητοῦσε ὁλόκληρη ἡ Βενετία, γιατί κανένas χριστιανὸς δὲν καταδεχότανε νὰ ἔχει φιλικές σχέσεις μαζί του, ἀλλὰ οὔτε καὶ χρηματικές συναλλαγές, ἔλα ὁμῶς πὺ καμμιά φορὰ ἡ ἀνάγκη τοὺς ἔκανε νὰ τοῦ χτυπήσουν τὴν πόρτα! Ὁ Βασάνιος δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπο νὰ τὸν δεῖ ἀνθρώπινο μάτι νὰ περνᾷ τὸ κατώφλι τοῦ Ἑβραίου, γιατί ἤξερε πὺς τὴν ἐπίσκεψή του αὐτὴ θὰ τὴν σχολίαζαν ἐχθροὶ καὶ φίλοι του.

Ἄλλωστε, σάν ὑποψήφιος γαμπρὸς πὺ ἦτανε, ἄφηνε νὰ ἐννοήσουν πὺς ἡ παρουσία του ἦταν ἀκόμα ἀρκετὰ ἀνθηρὴ καὶ πὺς δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ χρήματα. Πῆρε λοιπὸν τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι τοῦ Σάβλωκ μὲ χίλιες δυὸ προφυλάξεις. ὑπολόγισε τὴν ὥρα πὺ θὰ γύριζε ἀπ' τὴν ἀγορά, καὶ κρυμμένος πίσω ἀπὸ ἕνα φανάρι τὸν περίμενε.

Ὁ πονηρὸς Ἑβραῖος, πὺ τὸν εἶδε ἀπὸ μακριὰ, κατάλαβε πὺς ἦταν κάποιος πὺ τὸν περίμενε γιὰ δουλειὰ του καὶ πὺ δὲν ἤθελε νὰ γίνεῖ ἀντιληπτὸς ἀπ' τοὺς γείτονες καὶ τοὺς παραστικούς.

Κάτι τέτοιες περιπτώσεις ὁ Σάβλωκ ἤξερε νὰ τὶς ἐκμεταλλεύεται καλὰ, γιατί καταλάβαινε πὺς ἔκρυβαν μεγάλο κέρδος, τὰχυνε λοιπὸν τὸ βῆμα του, ἐνῶ ἡ γενειάδα του σάλεψε στὸν ἀέρα ἐλαφρὰ καὶ τὰ μικρὰ σάν τρυπάνια μάτια του, ἔβγαζαν σπῆτες.

Ἵστερα ἀπὸ ἕνα σύντομο χαιρετισμὸ οἱ δυὸ ἄντρες, ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Χριστιανὸς, ἄρχισαν νὰ συζητοῦνε χαμηλόφωνα.

Κανεῖς δὲν μποροῦσε νὰ τοὺς ἀντιληφθεῖ ποιοὶ ἦταν, ἔτσι ὅπως ἦταν κρυμμένοι πίσω ἀπὸ κάποις τοῖχο, οὔτε καὶ ν' ἀκούσει τί ἔλεγαν.

Σὲ μιὰ στιγμή ὁ γεροτοκογλύφος ὕψωσε χωρὶς νὰ θέλει κάπως τὴ φωνή του καὶ τότε ἀκούστηκε νὰ λέει:

— Τρεῖς χιλιάδες δουκάτα, εἶπες; Καλὰ!

— Μάλιστα, κύριε, γιὰ τρεῖς μῆνες, ἀπάντησε ὁ Βασάνιος.

— Γιὰ τρεῖς μῆνες; ἔπανελαβε ὁ Σάβλωκ. Καλὰ!

— Κι' ὅπως σοῦ εἶπα ἐγγυητὴς θὰ εἶναι ὁ Ἀντώνιος.

— Ἐγγυητὴς ὁ Ἀντώνιος; Καλὰ! ἀπάντησε ὁ Σάβλωκ ριχνόντας ἀκόμα μιὰ ἐρευνητικὴ ματιά στὸν ὠραῖο στρατιωτικὸ.

— Θὰ μπορέσεις νὰ μοῦ κάνεις αὐτὴ τὴ χάρη; Μπορεῖς νὰ μὲ διευκολύνεις; Ποιὰ εἶναι ἡ ἀπάντησή σου; τὸν ξαναρώτησε ἐκεῖνος μὴ μπορώντας νὰ κρύψει τὴν ἀνυπομονησία του.

— Τρεῖς χιλιάδες δουκάτα γιὰ τρεῖς μῆνες... μὲ ἐγγυητὴ

τὸν Ἀντώνιο, ἐπανέλαθε ὁ Σάυλωκ θέλοντας νὰ χωνέψει καλὰ τὴν πρότασιν.

—Λοιπὸν, τί ἔχεις νὰ μοῦ ἀπαντήσεις;

Ὁ Σάυλωκ χάριδεψε γιὰ λίγο τὰ ἀραιὰ γκριζὰ γένεια του καὶ τονίζοντας τὶς λέξεις μιὰ - μιὰ γιὰ νὰ κάνει πρὸ ἐντυπωσιακῇ τὴν ἀπάντησίν του, εἶπε:

—Ὁ Ἀντώνιος εἶναι σίγουρος.

Ἡ ἀόριστη αὐτὴ ἀπάντησις ἀνησύχησε τὸν Βασάνιο πού' ἔα-
ναρτώθηκε.

—Ἀκουσες τίποτα πού νὰ διαφεύδει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα;

Ὁ Σάυλωκ ὅμως πού ἤθελε πολὺ νὰ βρεθῇ σὲ χρηματικὲς συναλλαγὰς μὲ τὸν ξακουστὸ Βενετσιάνο ἔμπορο, δεβαίωσε μὲ ζῶηρῃ φωνή.

—ὦ, ὄχι, ὄχι, ὄχι. Λέγοντας πὼς εἶναι σίγουρος θέλω νὰ πῶ πὼς εἶναι ἀξιόχρεος. Ὡστόσο ἡ περιουσία του εἶναι διασκορπισμένη. Τὸ ἓνα του καράβι βρίσκεται στὸ δρόμο γιὰ τὴν Τρίπολη, ἀλλὰ ραβάζει γιὰ τὶς Ἰνδίες, καὶ στὸ Ριάλτο ἔμαθα πὼς ἔχει ἓνα ἄλλο καράβι στὸ Μεξικὸ καὶ ἓνα ἄλλο στὴν Ἀγγλία, ἀλλὰ ἔχει καὶ ἄλλες δουλειὲς σκορπισμένες.

Ὡστόσο, τὰ καράβια δὲν εἶναι παρὰ ξύλα καὶ οἱ ναῦτες ἄνθρωποι. Ὑπάρχουν ποντίκια τῆς ξηρᾶς καὶ ποντίκια τῆς θάλασσας, κλέφτες τῆς ξηρᾶς καὶ κλέφτες τῆς θάλασσας, θέλω νὰ πῶ οἱ πειρατές, καὶ ὕστερα ὑπάρχουν καὶ οἱ κίνδυνοι τῆς θάλασσας οἱ ἀνεμοὶ οἱ σκόπελοι...

Ὅμως ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀξιόχρεος. Τρεῖς χιλιάδες δουκάτα; Νομίζω πὼς μπορῶ νὰ δεχθῶ τὸ ὁμολογό του.

—Πρέπει νὰ εἶσαι βέβαιος, γι' αὐτά, εἶπε ὁ Βασάνιος στὸν τοκογλύφο πού εἶχε πάντα τὸ φόβο μήπως τὴν τελευταία στιγμή βρεῖ κανένα πάτημα καὶ ἀλλάξει γνώμη.

Ὁ Σάυλωκ ὥστόσο παρ' ὅλο πού κατὰ βάθος εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασίν του, ἤθελε νὰ ἐπισφραγίσῃ μὲ τὴν ἀπαραίτητη σοβαρότητα τὴν ἀπάντησίν του καὶ ξανάπε.

—Θέλω πραγματικὰ νὰ εἶμαι βέβαιος, καὶ γιὰ νὰ δεβαιωθῶ θὰ τὸ σκεφθῶ.

Μπορῶ νὰ μιλήσω στὸν Ἀντώνιο;

—Ἄν ἐρχόσουν νὰ φᾶμε μαζὶ, ψιθύρισε ὁ Βασάνιος.

Τὰ μάτια τοῦ Ἑβραίου ἀστραψαν ἀκόμα μιὰ φορά. Τοῦ Βασάνιου τοῦ φάνηκε πὼς δυὸ μικρὰ φαρμακερὰ τρυπάνια τοῦ τρυπούσαν τὴ σάρκα. Τόση ἦταν ἡ δύναμις τῶν δυὸ αὐτῶν μαύρων ματιῶν!

Σώπαινε. Γιὰ μιὰ στιγμή ὅμως, ὑψώνοντας τὴ φωνή εἶπε.

—Μάλιστα, γιὰ νὰ μυρίσω χοιρινό! Γιὰ νὰ φάω ἀπ' αὐτὸ τὸ

κρέας πού μέσα του ὁ προφήτης σας ὁ Ναζωραῖος ἐκλείνει τὸν διάβολο μὲ τὰ ξόρκια του.

Δέχομαι νὰ ἀγοράζω καὶ νὰ πουλάω, νὰ περπατῶ μαζί σας καὶ νὰ κάνω πολλὰ ἄλλα, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ φάω μαζί σας, οὔτε νὰ πιῶ, οὔτε καὶ νὰ προσευχηθῶ. Τί νέα ἀπ' τὸ Ριάλτο;

Ξαφνικά δμως ἀκούστηκαν θήματα καὶ σύρριζα στὸν τοῖχο φάνηκε νὰ γλυστῇ κάποια σκιά.

— Ποίος ἐρχεται κατὰ δῶ; ψιθύρισε ὁ Σάυλωκ ἀνήσυχος.

— Εἶναι ὁ ἄρχοντας Ἀντώνιος, ἀπάντησε ὁ Βασάνιος πού εἶχε γνωρίσει τὸ φίλο του ἀπὸ τὸ περπάτημά του.

Ὁ Σάυλωκ βλέποντας τὸν Βενετσιάνο ἔμπορο νὰ πλησιάζει ψιθύρισε κάτω ἀπ' τὰ μουστάκια του.

— Πῶς φαίνεται πῶς εἶναι σιχαμερὸς τελώνης. Τὸν μισῶ γιατί εἶναι χριστιανός, μὰ τὸν μισῶ ἀκόμα πιδ πολὺ γιατί ἔχει τὴ βρωμερὴ συνήθεια νὰ δανεῖζει χρήματα ρίχνοντας ἔτσι τὸν τόκο ἐδῶ στὴ Βενετία.

Ὡστόσο, ἂν καμμιά φορὰ πέσει στὰ νύχια μου, θὰ ξεθυμάνω ἀπάνω του ὅλο τὸ παλῆδ μου μίσος. Μισεῖ τὴν ἁγία φυλὴ μας καὶ στὰ μέρη πού μαζεύονται οἱ δικοὶ του βρίζει τίς δουλειές μας καὶ τὰ τίμια κέρδη μας, πού τὰ λέει τοκογλυφίες. Καταραμένη νὰ εἶναι ἡ φυλὴ μου ἂν τοῦ τὸ συγχωρήσω.

Στὸ μεταξύ ὁ Ἀντώνιος πλησίασε καὶ χαιρέτησε τοὺς δυὸ ἄντρες.

Ὁ Σάυλωκ δμως φάνηκε σὰ νὰ μὴ κατάλαβε.

— Ἀκοῦς, Σάυλωκ, τοῦ εἶπε ὁ Βασάνιος ἀγγιζοντάς του ἐλαφρὰ τὸν ὦμο.

Ἐκεῖνος ἀνοιγόκλεισε τὰ μάτια σὰ νὰ ξυπνοῦσε ἀπὸ ἓνα κακὸ ὄνειρο καὶ εἶπε.

— Λογάριαζα τὰ χρήματα πού ἔχω διαθέσιμα, κι' ἀπ' τοὺς λογαριασμοὺς πού ἔκανα μὲ τὸ μυαλό μου συμπέρανα πῶς δὲ θὰ μπορέσω νὰ σᾶς δώσω ἀμέσως τίς τρεῖς χιλιάδες δουκάτα.

Ἐκανε πῶς σκέπτεται λιγάκι, καὶ ξανάπε.

— Ὡστόσο, δὲν πειράζει ὁ Τυμπάλ, ἓνας πλούσιος Ἑβραῖος τῆς φυλῆς μου θὰ μοῦ δώσει ὅσα χρειάζομαι. Ἀλλὰ σιγά, γιὰ πόσους μῆνες τὰ θέλετε;

Ἰότερα γυρίζοντας στὸν Ἀντώνιο, τοῦ εἶπε σὰ νὰ τὸν ἐβλεπε μόλις ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Καλωσόρισες ἄρχοντά μου, καὶ τώρα εἶχαμε τὴν κουβέντα σου.

Ὁ Ἀντώνιος χωρὶς περιστροφές τοῦ εἶπε.

— Σάυλωκ, ἂν καὶ δὲν συνηθίζω νὰ δανεῖζω οὔτε καὶ νὰ δανεῖζομαι γιὰ συμφέρο, ὥστόσο σήμερα γιὰ νὰ διευκολύνω ἓναν φίλο μου, πού βρέθηκε σὲ ἀνάγκη, θὰ ἀθετήσω τὴν συνήθειά μου.

Και βλέποντας τὴν ἀδημονία τοῦ φίλου του, τὸν ρώτησε.

— Ἐρεῖ πόσα ζητᾷς;

— Ναί, ναί, ἀπάντησε ὁ Σάβλων, τρεῖς χιλιάδες δουκάτα.

— Καί γὰρ τρεῖς μῆνες, συμφώνησε ὁ Ἀντώνιος.

— Ἄ, τὸ ξέγασα, ξανάπε ὁ Σάβλων, βέβαια γιὰ τρεῖς μῆνες, μου τὸ εἶχε πεῖ. Κάνε ἐσὺ τὸ ὁμολόγόν σου καὶ βλέπουμε...

Ὁ Ἀντώνιος κύτταξε ἀνήσυχος τὸν πονηρὸ Ἑβραῖο.

Ἐκεῖνος ποῦ τὸν εἶχε ψυχολογήσει ἀρκετὰ καλὰ καὶ ποῦ ἤθελε νὰ μὴ χάσει τὴν ἡδονὴ ποῦ ἀπολαμβάνει ἡ γάτα παίζοντας μὲ τὸ ποντίκι προτοῦ τὸ καταδροχθῇ τοῦ ξανάπε.

— Ἀκουσέ με, ἐσὺ εἶπες πῶς οὔτε δανεῖζεις, οὔτε δανεῖζεσαι μὲ τόκο.

— Ὅχι, ποτέ, φώναξε ὁ Ἀντώνιος.

Βράδευαζε. Οἱ σκιὲς τῶν δύο ὑψηλόσωμων Βενετσιάνων μάκρηναν στὸ λιθόστρωτο καὶ φαινόντουσαν πελώριοι, κι' ἔτσι καθὼς εἶχαν στὴ μέση τὸν μικρόσωπο κυρτωμένο Ἑβραῖο, ποῦ ἔμοιαζε σὰν ἓνα νυχτοπούλι ποῦ δὲν μπορούσε νὰ προχωρήσει στὸ φῶς, φαινόντουσαν πῶς μὲ μιὰ κίνησή τους μπορούσαν νὰ τὸν συντρίψουν.

Ὡστόσο ἀπ' τὸ μικρόσωμο αὐτὸ πλάσμα ἔβγαине μιὰ τεράστια δύναμη ποῦ πολὺ δύσκολα μπορεῖ κανένας νὰ νικήσει, ἦταν ἡ δύναμη τοῦ χρήματος. Ἡ τεράστια δύναμη τοῦ χρήματος ποῦ μπορεῖ νὰ διαφθεῖρει συνειδήσεις, νὰ καταστρέφει βασιλεία, νὰ κερδίζει τοὺς πολέμους. Οἱ δύο Βενετσιάνοι ἄρχοντες φαίνεται πῶς ἀπὸ διαίσθηση κατάλαβαν πῶς ἔκαναν τίς ἴδιες σκέψεις καὶ ἀνατρίχιασαν.

Ὁ Σάβλων ἐξακολουθοῦσε νὰ μένει σιωπηλὸς χαϊδεύοντας μὲ τὰ ἀρπαχτικά δάχτυλά του τὴν ἀραιή του γκριζὰ γενειάδα.

Ξαφνικά ἔκανε μιὰ περίεργη κίνηση καὶ προσπαθώντας νὰ δώσει μιὰ ἐπισημότητα στὴ βραχνή σπηλαιώδη φωνή του, ἄρχισε νὰ λέει.

— Ὅταν ὁ Ἰακώβ ἔδωκε τὰ πρόβατα τοῦ θεοῦ τοῦ Λάβαν, ὁ Λάβαν ποῦ χάρη στὴν ἐξυπνάδα τῆς μητέρας του ἔγινε ὁ τρίτος πατριάρχης μας ὅστερα ἀπ' τὸν ἅγιό μας Ἀβραάμ... ναί σοῦ λέω ἀλήθεια ὁ τρίτος...

— Καὶ τί τὸν ἀνακατεῦεις αὐτὸν στὴ συζήτησή μας; Δάνειζε κι' αὐτὸς μὲ τόκο; τὸν διέκοψε ὁ Ἀντώνιος.

— Ὅχι δὲν τόκιζε, ἀπάντησε ὁ Σάβλων, δὲν ἔκανε ἀκριδῶς αὐτό. Ἀκούστε ὅμως τί ἔκανε.

Οἱ δύο φίλοι ποῦ δὲν νοιαζόντουσαν παρὰ γιὰ τὴν ὑπόθεσή τους, ἔκαναν μιὰ κίνηση ἀδιαφορίας σ' αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Σάβλων.

Ἐκεῖνος ὅμως ποῦ ὄχι μονάχα δὲ διαζότανε νὰ τελειώσει,

ἀλλὰ ἤθελε μὲ κάθε τρόπο νὰ ταπεινώσει τοὺς δυὸ ὑπερήφανους Βενετσιάνους, συνέχισε.

— Ὁ Ἰακῶβ συμφώνησε μὲ τὸν Λάβαν, νὰ πάρει ὅλα τὰ παρδαλὰ κατσίκια γιὰ μισθό του, τὸ φθινόπωρο ὅμως ποὺ οἱ προβατίνες πηγαίνουν μὲ τὰ κριάρια, δταν τὰ μαλλιαρὰ ζευγάρια βρίσκονται σὲ ὄργασμό, ἀκριβῶς τῇ στιγμῇ ποὺ ἡ φύση κάνει τὸ ἔργο της, ὁ πονηρὸς δοσκὸς ξεφλούδισε μερικὲς βέργες καὶ τίς ἔβαλε μπροστὰ στὶς προβατίνες ποὺ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο γέννησαν παρδαλὰ ἀρνιά καὶ ποὺ τὰ πῆρε ὁ Ἰακῶβ.

Ἔτσι κέρδισε, κι' ὁ Θεὸς τὸν εὐλόγησε. Τὸ κέρδος λοιπὸν εἶναι εὐλογημένο, φτάνει μονάχα νὰ μὴ τὸ κλέβεις.

Ὁ Ἀντώνιος ποὺ κατάλαβε ποῦ ἤθελε νὰ καταλήξει ὁ Σάβλων μὲ τὴν παραβολή του, ἔκανε μιὰ κίνηση ποὺ μαρτυροῦσε ὅλη τὴν δυσἀρεσκειά του.

Ὁ Βασάνιος στεκότανε πλάι του σιωπηλός.

Ἄν ἐκείνῃ τῇ στιγμῇ ἔβλεπε κανένας τοὺς τρεῖς αὐτοὺς ἄντρες νὰ στέκονται στὴν ἀπόμερη ἐκείνῃ γωνιά καὶ νὰ συζητοῦνε μὲ ὑποπτες χειρονομίες, θὰ τοὺς ἔπαιρνε γιὰ τρεῖς συνωμότες ποὺ σχεδίαζαν κάποιο φόνο.

Τὰ πρόσωπα ἦταν ἀπὸ τὰ πιὸ χαρακτηριστικά.

Ὁ γέρος σύζυγος ποὺ ἔπιασε ἐπ' αὐτοφῶρῳ τῇ νεαρῇ του γυναίκα του νὰ τὸν ἀπατᾷ καὶ οἱ δυὸ πληρωμένοι δολοφόνοι, ποὺ ἔπαιρναν τίς τελευταῖες ὁδηγίες, δὲν ἀπόμεινε πιά παρὰ τὸ μέτρημα τοῦ τιμήματος.

Ὡστόσο, οἱ τρεῖς ἡρώες μας εἶχαν, ὅπως θὰ ξέρετε, ἐντελῶς διαφορετικὴ θέσιν σ' αὐτὸν τὸν περίεργο πίνακα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Ὁ γεροτοκογλύφος γύρισε καὶ κύτταξε γιὰ μιὰ στιγμὴ κλεφτὰ τοὺς δυὸ Βενετσιάνους ποὺ στεκόντουσαν ἀναποφάσιστοι καὶ σιωπηλοί.

Ὁ Ἀντώνιος ἔκανε μιὰ κίνηση σὰ νὰ ἤθελε νὰ τινάξει ἀπὸ πάνω του ἓνα ἀφόρητο δάρος καὶ εἶπε στὸν Σάβλων.

— Ὁ Ἰακῶβ, κύριε, ἐργαζότανε γιὰ ἓνα κέρδος πολὺ ἀδέσδαιτο, γιὰ κάποιο πρᾶγμα, ποὺ δὲν ἦταν δυνατό νὰ τὸ φτιάξει αὐτός καὶ ποὺ μονάχα ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ τὸ κανονίσει.

Μ' αὐτὸ τὸ παράδειγμα μπορούμε νὰ δικαιώσουμε τὸν τόχο; ἢ μήπως τὸ χρυσάφι καὶ τὸ ἀσήμι μοιάζουν μὲ τίς προβατίνες καὶ μὲ τὰ κριάρια;

— Δὲν ξέρω, ἀπάντησε ὁ Σάβλων κοφτά. Ὡστόσο, ἐγὼ τὰ

κάνω και γεννούν με τον ίδιο τρόπο, αλλά, άρχοντά μου, να σου πω...

Μπροστά στην πεισματική άναδλητικότητα του Σάβλωχ, ο Άντώνιος δέν μπόρεσε να κρατηθεί περισσότερο, και αφήνοντας κατά μέρος τα προσήματα γύρισε και είπε στον Βασάνιο.

—Γιά κύτταξε, Βασάνιε, πώς ο δούλος μπορεί άκόμα και τις Γραφές να μεταχειριστεί για τους σκοπούς του. Μιά κακή ψυχή που παίρνει παραδείγματα από τις Γραφές μοιάζει με κακοϋργο που στα χείλη του άνθίζει: το χαμόγελο, μοιάζει με το ζηλευτό μίηλο που ή καρδιά του είναι σάπια.

Ή, με τί ωραίο έξωτερικό παρουσιάζεται το ψέμμα!

Ο Σάβλωχ μπαίνοντας ζμως ξαφνικά στο προκείμενο, είπε σά να μονολογούς.

—Τρεις χιλιάδες δουκάτα! Είναι ένα ποσό σημαντικό! Τρεις μήνες άπ' τους δώδεκα! Άς λογαριάσω λοιπόν τον τόκο...

Τά μάτια του γεροτοκογλύφου πήραν μία τρομερή άλλοι-θωρη έκφραση που έδειχναν βλη τη σατανικότητά του.

—Λοιπόν, Σάβλωχ, τον διέκοψε ο Άντώνιος. θά μās κάνεις τη χάρη;

Ο Σάβλωχ κατάλαβε πώς είχε φτάσει ή στιγμή, που θά έπαιζε το κύριο μέρος του ρόλου του. Κύτταξε λοιπόν κακάματα τον Άντώνη και με τη σφυριχτή φωνή του, άπάντησε.

—Κύριε Άντώνιε, έσύ στο Ριάλτο με κατηγορήσες πολλές φορές για τους τόκους μου και τις χρηματιστικές μου δουλειές. Τότε δέν σου άπάντησα, αλλά σήκωνα με ύπομονή τους ώμιους μου, γιατί. όπως θά ξέρεις, ή ύπομονή είναι το χαρακτηριστικό της φυλής μας.

Ο Άντώνιος άλλαξε μία κλεφτή ματιά με τον Βασάνιο, που έτρεμε έλαφρά άπ' το κακό του.

Ο Σάβλωχ συνέχισε με την ίδια λάμψη της μοχθηρίας στα μάτια.

—Με φώναζες άπιστο, στραγγαλιστή, κι' έφτυσες πάνω στον έβραϊκό σκουφο μου κι' όλα αυτά γιατί μεταχειρίζομαι τα υπάρχοντά μου σύμφωνα με τη θέλησή μου.

Και τώρα φαίνεται πώς έχεις ανάγκη άπ' τη δότηειά μου. Γι' αυτό τρέχεις κοντά μου και μου λές «Σάβλωχ έχω ανάγκη άπό χρήματα». Έτσι μου λές έσύ που έφτυνες πάνω στα γένηια μου, έσύ που το πόδι σου με κλωτσοϋσε σά νάδιωχνε άπ' το κατώφλι του κανένα άδέσποτο σκυλί.

Ο Σάβλωχ σταμάτησε για δεύτερη φορά και κύτταξε τον Βενετσιάνο έμπορο μέσα στα μάτια.

Έκείνος στεκότανε ασάλευτος σαν παγωμένος στη θέση του, δέν είχε ποτέ φανταστεί ότι θά έρχότανε ή στιγμή που

αὐτὸς ὁ σιχαμερὸς Ἑβραῖος θὰ τὸν κρατοῦσε ὀρθιο κοντά του ἀπαγγέλλοντάς του τὸ κατηγορητήριό του.

Καὶ τώρα νὰ πού στεκότανε καὶ τὸν ἀκούγε χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ σαλέψει τὰ χεῖλη του.

Ὁ πονηρὸς Ἑβραῖος κατάλαβε πῶς κρατοῦσε τὸν ἀντίπαλό του στὸ χέρι του, ἔτσι πού δὲνμποροῦσε πιά μὲ κανένα τρόπο νὰ τοῦ ξεφύγει, καὶ θέλοντας νὰ χαρεῖ ὅλο τὸ θρίαμβό του συνέχισε χαϊδεύοντας τὰ γένηιά του.

— Τώρα μοῦ ζητᾷς χρήματα! Τί ἔπρεπε νὰ σοῦ ἀπαντήσω; Δὲ θὰ ταίριαζε νὰ σοῦ πῶ: «Μπορεῖ ποτὲ ἓνας σκύλος νὰ ἔχει λεπτὰ; Πῶς εἶναι δυνατό ἐνν σκυλὶ νὰ σοῦ δανείσει τρεῖς χιλιάδες δουκάτα;».

Ἡ θὰ ἦτανε καλύτερα νὰ κάνω μπροστά σου μιὰ δαθείᾶ ὑπόκληση καὶ νὰ σοῦ πῶ κρατώντας ταπεινὰ τὴν ἀνάσ μου: «Καλέ μου ἀρχοντα τὴν περασμένη Τρίτῃ μὲ ἔφτυσες, καὶ κάποια ἀλλῇ μέρα μὲ κλώτσησες καὶ μὲ εἶπες σκύλο. Ἐγὼ ἀπὸ εὐγνωμοσύνη γι' αὐτὲς σου τίς εὐγένειες θὰ σοῦ δανείσω τόσο λεπτὰ;».

Τὰ γεμάτα φαρμακερὴ εἰρωνεῖα αὐτὰ λόγια τοῦ Σάββωκ θύμωσαν τὸν Ἀντώνιο καὶ τὸν ἔκαναν ἔξω φρενῶν.

Ἦρθε βέβαια νὰ ζητήσῃ ἀπ' τὸν γεροτοκογλύφο νὰ τὸν δανείσει, ὅχι ὁμῶς καὶ νὰ ταπεινωθεῖ μπροστά του, ὅστε νὰ χάσει τὴν ἀξιοπρέπειά του.

Ἐκανε λοιπὸν ἓνα νευρικό, ὀθῆμα καὶ πλησιάζοντας πρὸ πολὺ τὸν Σάββωκ τοῦ φώναξε.

— Εἶμαι καὶ τώρα πρόθυμος νὰ σοῦ ξαναπῶ τὰ ἴδια, νὰ σὲ ξαναφύσω καὶ νὰ σὲ ξανακλωτήσω. Ἄν μοῦ δανείσεις αὐτὰ τὰ χρήματα μὴ μοῦ τὰ δανεῖξεις σάν φίλος, γιατί ἡ φιλία δὲν ζητάει ποτὲ νὰ ὠφεληθεῖ ἀπὸ τὸ στεῖρο μέταλλο πού βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ φίλου.

Δάνεισέ με, ὅπως θὰ δάνειζες ἓναν ἐχθρό σου, κι' ἂν ἀθετήσω τὴ συμφωνία τότε νὰ μὲ τιμωρήσεις μὲ ὅλα τὰ νόμιμα μέσα.

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Ἀντώνιος ἄφησε νὰ ξεχυθεῖ ὅλη ἡ ὀργή του.

Οἱ φλέβες τοῦ λαιμοῦ του εἶχαν φουσκώσει καὶ πήγαιναν νὰ σπᾶσουν, ἐνῶ τὰ μάτια του πετοῦσαν ἀστραπές. Ἡ ὄψη του εἶχε γίνῃ τρομερή. Δὲν ἦταν πιά ὁ συνετὸς καὶ μετρημένους Βενετσιάνος ἔμπορος, ἀλλὰ κάποιος ἄλλος.

Ὁ Σάββωκ γιὰ μιὰ στιγμή ταραχτήκε καὶ δυσκολεύτηκε ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν ἄνθρωπο πού εἶχε μπροστά του, μαλάκωσε ὁμῶς τὸν τόνο τῆς φωνῆς του καὶ εἶπε στὸν ἄνθρωπο πού τοῦ ζητοῦσε τὴ δόξηιά του.

— Εἶδες λοιπὸν πῶς παραφέρεσαι; Ἐγὼ ἤθελα νὰ συμφιλιω-

θοῦμε, νὰ κερδίσω τὴ φιλία σου, νὰ λησμονήσω τίς προσβολές ποὺ μοῦ ἔκανες, νὰ σὲ συντρέξω στὶς σημερινές σου ἀνάγκες χωρίς νὰ πάρω οὔτε πεντάρα γι' αὐτὰ ποὺ θὰ σοῦ δανείσω κι' ἐσὺ δὲν θέλεις νὰ μ' ἀκούσεις!

Ὡστόσο, ἡ προσφορά μου εἶναι καλὴ.

—Αὐτὸ εἶναι ἡ ἴδια ἡ καλωσύνη, ψιθύρισε ὁ Ἀντώνιος ποὺ δὲν περίμενε ν' ἀκούσει ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἀπ' τὰ χεῖλη τοῦ γεροτοκογλύφου.

Ὁ Σάβυλκ ἀπάντησε:

—Καὶ θὰ τὴν πραγματοποιήσω. Ἔλα μαζί μου σὲ ἓνα συμβολαιογραφεῖο νὰ μοῦ ὑπογράψεις ἓνα ὁμόλογο, καὶ ἔτσι γιὰ ἄστειο νὰ συμφωνήσουμε πῶς ἂν δὲν μὲ ἐξοφλήσεις τὴν τάδε μέρα καὶ στὸ τάδε μέρος, τὸ ποσὸ ποὺ θὰ εἶναι γραμμένον στὸ ὁμόλογο, τότε θὰ πρέπει νὰ μοῦ πληρώσεις γιὰ πρόστιμο μιὰ λίτρα ἀπ' τὸ ὠραῖο σου κορμί ποὺ θὰ σοῦ τὴν κόψω ἐγὼ ἀπὸ ὅποιο μέρος μοῦ ἄρήσει.

Παρ' ὅλη τὴν πρῶτάκουστη πρόταση, ὁ Ἀντώνιος δὲν ἀντέδρασε καθόλου, καὶ ἂν νὰ τοῦ φάνηκε ὀλότελα φυσικὴ ἀπάντησε χαμογελώντας.

—Μὰ τὴν πίστη μου, δέχομαι. Θὰ ὑπογράψω αὐτὸ τὸ ὁμόλογο καὶ θὰ πῶ μάλιστα πῶς ὁ Ἑβραῖος εἶναι γεμάτος καλωσύνη.

Ὁ Σάβυλκ τὸν κύτταξε ἐνθουσιασμένος. Ἡ γενειάδα του ἀνασάλεψε καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ φάνηκε σὰ νὰ ἀνασηκώνεται πρὸς τὰ ἔμπρός, ἐκεῖνος τὴν χάιδεψε μαλακὰ σὰ νὰ ἤθελε νὰ τιθα-σεῦσει κάποιο ἀνυπόμονο ζῶο καὶ μισόκλεισε τὰ μάτια εὐχαριστημένος.

Ὁ Βασάνιος ὅμως ποὺ παρακολουθοῦσε ἀνήσυχος τὴ στιχομυθία τῶν δύο ἀντρῶν, προχώρησε καὶ μπαίνοντας στὴ μέση φώναξε.

—Ὅχι, αὐτὸ τὸ ὁμόλογο δὲ θὰ τὸ ὑπογράψεις, καλύτερα νὰ μείνω μὲ τὴ φτώχεια μου.

—Μὴ φοβᾶσαι διόλου, ἀγαπητέ μου, τοῦ εἶπε ἀποφασιστικά ὁ Ἀντώνιος, γιατί μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς δυὸ μῆνες, ὀηλαδὴ ἓνα μῆνα πρὶν ἀπὸ τὴν προθεσμία, περιμένω νὰ πάρω κάτι χρήματα ποὺ εἶναι ἐννιὰ φορὲς περισσότερα ἀπ' τὸ ὁμόλογο.

Ὁ Βασάνιος κύτταξε τὸ φίλο του στὰ μάτια.

Ἡ θυσιὰ ποὺ πῆγγαινε νὰ κάνει γιὰ χάρη του ἦταν ἀληθινὰ μεγάλῃ κι' ἐκεῖνος γιὰ μιὰ στιγμὴ κατάλαβε πῶς δὲν τῆς ἦταν ἄξιος, ἀλλὰ οἱ δυὸ ἄντρες δὲν ἄργησαν ὅμως νὰ συνεννοηθοῦν καὶ νὰ συμφωνήσουν σιωπηλὰ καὶ τούτῃ τὴ φορὰ.

Ὁ Σάβυλκ τὸ κατάλαβε καὶ τρίβοντας τὰ χέρια χαρούμενος εἶπε:

—ὦ, Ἄγιε Ἀβραάμ! Νά, τί εἶναι αὐτοὶ οἱ Χριστιανοί,

ή δική τους ή σκληρότητα τούς κάνει νά υποψιάζονται και τούς άλλους...

Και γυρίζοντας στο Βασάνιο πού εξακολουθοῦσε νά φαίνεται στενοχωρημένος τὸν ρώτησε.

— Πές μου, σέ παρακαλῶ, ἀν δὲν πλήρωνε στή προθεσμία, τί θά κέρδιζα ἐγὼ ἀν ἐπέμενα νά κρατηθεῖ ἡ συμφωνία; Μιά λίτρα ἀνθρώπινο κρέας δὲν ἔχει τόση ἀξία οὔτε θά μοῦ ἄφηνε τόσο κέρδος, ὅσο μιὰ λίτρα προβατῖσιο, βοδινοῦ ἢ και κατσικίσιο κρέας.

Σταμάτησε γιὰ μιὰ στιγμή και γλείφοντας τὰ χεῖλη του μέ τὴν ἄκρη τῆς γλώσσας, συνέχισε.

— Μονάχα γιὰ νά τὸν ὑποχρεώσω τοῦ κάνω αὐτὴ τὴν ἐδ-
κολία. Ἄν τὴ δέχεται καλά, διαφορετικά, σὰς χαιρετῶ και μὴ
μέ παραξηγήσετε, σὰς παρακαλῶ.

— Ναί, Σάβλωκ, θά τὸ ὑπογράψω τὸ ὁμολόγο, ἀπάντησε ὁ Ἀντώνιος.

Ὁ Σάβλωκ ἔκανε ἓνα παράξενο μορφασμὸ, πού θά μπορού-
σε κανένας νά τὸν πεῖ και χαμόγελο, ἓναν μορφασμὸ πού γιὰ
μιὰ στιγμή ἄφησε νά φανοῦν τὰ κίτρινα σουδλερά δόντια του.

Ὑστερα κουνώντας τὸ κεφάλι του εἶπε τρίβοντας τὰ χέρια
τοῦ ἀκόμα μιὰ φορά.

— Τότε ἐγὼ πηγαίνω κι' ἔλα νά μέ βρεῖς ἀμέσως στοῦ συμ-
βολαιογράφου. Καί πές στοῦ συμβολαιογράφου σχετικά μέ τὸ ἀστείο
μας ὁμολόγο.

Θά πάω νά πάρω τὰ χρήματα και νά ρίξω μιὰ ματιὰ στο
σπίτι πού τὸ ἄφησα νά τὸ φυλάει κάποιος ὑπηρέτης, πού δὲ
τοῦ ἔχω και τόση ἐμπιστοσύνη. Σὲ λίγο θά ρθῶ νά σέ βρῶ.

Και ὁ Σάβλωκ ρίχνοντας γύρω του μερικὲς φιλόποπτες μα-
τιές, πού τὸν ἔκαναν νά μοιάζει μέ ἓνα κυνηγημένο ζῶο, γλύστρη-
σε σκυφτός γιὰ τὸ σπίτι του.

Ὅταν πιά χάθηκε στοῦ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ Ἀντώνιος
εἶπε γελώντας.

— Τρέχα, ἀγαπητέ Ἰούδα.

Και γυρίζοντας στοὺν Βασάνιο πού τὸν παρακολουθοῦσε ἀμί-
λητος, πρόσθεσε.

— Αὐτὸς ὁ Ἑβραῖος θά γίνῃ Χριστιανός. Ἐγὶνε πονόφυχος.

— Δὲν μ' ἀρέσουν τὰ ὠραία λόγια στοῦ στόμα ἐνὸς κατερ-
γάρη, ἀπάντησε ἐκεῖνος κουνώντας τὸ κεφάλι.

— Πᾶμε, δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νά φοβᾶστε. Τὰ καρὰ-
δια μου θά εἶναι ἐδῶ ἓνα μῆνα πρὶν ἀπ' τὴν προθεσμία, ἀπάντη-
σε ὁ Ἀντώνιος και παίρνοντας τὸν Βασάνιο ἀπ' τὸ μπράτσο
τὸν παρέσυρε μακριὰ ἀπ' τὸ καταραμένο ἐκεῖνο μέρος, ὅπου
χωρὶς νά τὸ καταλάβει, δεσμεύτηκε μέ μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ ἀπάνθρω-

πες και σιχαμερές συμφωνίες πού μπορούσε νά κάνει ένας τίμιος άνθρωπος.

Ἡ ὥρα ἦταν περασμένη και ἡ κίνηση τοῦ δρόμου εἶχε ἀραιώσει, ἔτσι οἱ δυο φίλοι, χωρὶς νά ὑποχρεωθῶν νά σταματήσουν μὲ κανέναν γνωστό τους, προχώρησαν γοργά γιὰ τὸ σκοπὸ τους και χάθηκαν μέσα στοὺς στεγούς και ἀπόμερους δρόμους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Ἡ ζωὴ κυλοῦσε ἡσυχα στὸ Μπελμόντο.

Ἡ μικρὴ κοινωνία τῆς ἁμορφῆς ἰταλικῆς πολιτείας δὲν ἐβρισκε τὴν εὐκαιρία νά ξεφύγει ἀπ' τὶς συνηθισμένες τῆς καθημερινῆς ἀσχολίες, ἀσχολίες πληκτικῆς και κάπως κουραστικῆς, γι' αὐτὸ ὅλο τὸ ἐνδιαφέρον τῆς τὸ εἶχε συγκεντρῶσει ἡ Πορκία, ἡ ὠραία και πλούσια κληρονόμος.

Ποιὸν θὰ ἔπαιρνε ἄντρα τῆς; Σὲ ποιὰ χέρια νά πύγαινε ὅλη ἐκείνη ἡ τεράστια περιουσία πού οἱ πρόγονοὶ τῆς τὴν εἶχαν συνάξει μὲ τόσους μόχθους;

Και ποιὸς ἄραγε θὰ γινότανε κύριος τοῦ ὠραίου ἀρχοντικοῦ;

Θὰ ἦταν κανένας ἀντάξιός τῆς, ἢ μήπως θὰ ἔπερτε στὰ δίχτυα κανενὸς ξεπλανευτῆ ὅπως ἐγινε μὲ τόσες ἀνυπεράσπιστες κοπέλλες;

Ὁ κίνδυνος ἦταν μεγάλος, ἀλλὰ και ἡ σύνεση τῆς Πορκίας δὲν ἦταν καθόλου μικρότερη..

Οἱ κάτοικοι τοῦ Μπελμόντο ἔβλεπαν μὲ ἐχθρικό μάτι ὅλους ἐκείνους τοὺς ξένους μνηστῆρες πού τριγύριζαν τὴν ὠραία τους συμπατριώτισσα, γιατί τάχα ὁ τυχερὸς νά μὴν ἦταν κανένα ἀπὸ τὰ παλληκάρια τῆς ὠραίας τους πόλης;

Μήπως ἡ καρδιά τῆς Πορκίας χτυποῦσε γιὰ κανέναν φτωχὸ συνομηλικό τῆς και δὲν ἤθελε νά τὸν φανερώσει;

Οἱ διαδόσεις ἔδιναν και ἔπαιρναν, ἀλλὰ και κανένας δὲν τολμοῦσε νά θίξει φανερά τὴν τιμὴ και τὴν ἀξιοπρέπεια τῆς ὠραίας Πορκίας.

Τὶς λίγες φορὲς πού ἔβγαινε ἔξω συνοδευότανε πάντα ἀπὸ τὶς γυναῖκες τῆς ἀκολουθίας τῆς, και μόλις τελείωνε τὰ ψώνια ἢ τὸν περίπατό τῆς γύριζε ἀμέσως νά κλειστῇ στὸ ἀρχοντικό τῆς.

Ναί, δὲν χωροῦσε ἀμφιβολία πὼς ἡ Πορκία ἦταν μιὰ ἀπ' τὶς σπάνιες ἐκείνες κοπέλλες πού συγκέντρωνε ὅλα τὰ χαρίσματα, ἁμορφιά, σύνεση και πλοῦτο, και θὰ ἔκανε ἀληθινὰ εὐτυχησμένον αὐτὸν πού θὰ κέρδιζε τὴν προτίμησή τῆς.

Καί, ὅπως εἴπαμε και πάρα πάνω, οἱ κάτοικοι τοῦ Μπελμόν-

το, εὐχόντουσαν ἀπ' τὰ βάθη τῆς καρδιάς τους, ὁ ἐκλεκτός νὰ ὀρισκότανε ἀνάμεσα στοὺς φίλους καὶ τοὺς γνωστούς τους.

Ἐκείνο ὥστόσο τὸ πρωῒνό, στὸ ἀρχοντικὸ τῆς Πορκίας, ἐπικρατοῦσε μιὰ ἀσυνήθιστη κίνηση.

Τὸ νέο δὲν ἀργησε ἀπὸ στόμα σὲ στόμα νὰ διαδοθεῖ σὲ δλόκληρη τὴν πόλη, ἓνας καινούργιος μνηστήρας θὰ ἐρχότανε νὰ ζητήσει τὸ χέρι τῆς πλούσιας νύφης.

Ἦταν ὁ ἐξωτικὸς πρίγκηπας τοῦ Μαρόκου.

Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀκολουθίας τοῦ κυκλοφοροῦσα, κιόλα στοὺς δρόμους τοῦ Μπελμόντο, καὶ μὲ τὶς ἐξωτικές τους φορεσιές καὶ τὶς μελαμψές τους ὄψεις προκαλοῦσαν τὰ σχόλια τῶν περαστικῶν.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ἡ Πορκία εἶχε σηκωθεί ἑνωρίς, ἔκανε τὴν προσευχή της καὶ ἀρχισε νὰ ἐτοιμάζει τὴν τουαλέττα της μὲ τὴν βοήθεια τῆς ἀγαπημένης της Νέρισσας.

Χτένισε τὰ μαλλιά της, φόρεσε τὰ πιὸ ὠραῖα της κοσμήματα καὶ τὸ πιὸ ὠραῖο φόρεμά της, ἔτσι πού νὰ φαίνεται ὅλη ἡ παρθενικὴ της χάρη καὶ ἀνέβηκε στὴ σάλα τοῦ ἀρχοντικοῦ της.

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ ἀκούστηκαν σαλπίσματα. Ἡ Πορκία κατάλαβε πὺς ὁ πρίγκηπας τοῦ Μαρόκου περνοῦσε τὴν πόρτα τοῦ ἀρχοντικοῦ της.

Κάλεσε κοντὰ της τὴν πιστὴ της Νέρισσα καὶ προσπαθώντας νὰ κρύψει τὴν συγκίνησή της περίμενε τὸν καινούργιο μνηστήρα.

Σὲ λίγο ἡ πόρτα ἀνοίξε κι' ἓνας ὑψηλὸς μελαψὸς νέος, μὲ σγουρὰ μαλλιά καὶ διαπεραστικὰ μάτια προχώρησε ἀργὰ πρὸς τὴν Πορκία.

Οἱ ἄνθρωποι πού τὸν ἀκολουθοῦσαν στάθηκαν σὲ μιὰ μικρὴ ἀπόσταση κρατώντας στὰ χέρια μὲ προφύλαξη κάτι χρυσοστόλιστα κουτιά. Χωρὶς ἄλλο, θὰ εἶχαν τὰ δῶρα πού ὁ μελαψὸς πρίγκηπας προόριζε γιὰ τὴν ὠραία Ἰταλίδα.

Ἐκανε μιὰ θαθεῖα ὑπόκλιση μπροστὰ στὴν Πορκία καὶ μὲ μελωδικὴ φωνὴ εἶπε:

—Μὴν ἐνοχλεῖσαι καθόλου ἀπ' τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου μου. Εἶναι ἡ σκοτεινὴ στολὴ τοῦ λαμπεροῦ ἡλίου πού εἶμαι γείτονάς του καὶ πού μεγάλωσα κοντὰ του.

Φέρε μου τὸ πιὸ ξανθὸ πλάσμα τοῦ Βορρά, ὅπου ἡ φωτιὰ τοῦ Φοίδου μόλις λιώνει τὰ κρύσταλλα πού κρεμοῦνται ἀπ' τὴν στέγη, καὶ γιὰ τὴν ἀγάπη σου ἂς ἀνοίξουμε τὶς φλέβες μας καὶ οἱ δύο, γιὰ νὰ δοῦμε ποίαν τοῦ αἵμα εἶναι πιὸ κόκκινο.

Ὁ Μαροκινὸς πρίγκηπας σταμάτησε γιὰ λίγο καὶ κῦτταξε χαμογελώντας τὴν Πορκία νὰ δεῖ τί ἐντύπωση τῆς εἶχαν κάνει τὰ πρῶτα του αὐτὰ λόγια.

Ἐκείνη φαινότανε μᾶλλον εὐχαριστημένη, ἀλλὰ δὲν ἔδει-

χνε κανένα φανερό σημάδι πού νά δείχνει τὰ αἰσθήματά της.

Ὁ πρίγκηπας συνέχισε μέ τήν ἴδια θέρμη.

— Ἀρχόντισσά μου, μπορῶ νά σοῦ πῶ πῶς αὐτή τήν ὄψη τήν φροβήθηκαν πολλοί γενναῖοι καί σοῦ ὀρκίζομαι στήν ἀγάπη μου πῶς τήν ἀγάπησαν οἱ πιδ ἀξιολάτρευτες παρθένες τοῦ τόπου μου.

Γι' αὐτό σοῦ λέω, πῶς δέ θά ἤθελα νά ἀλλάξω τὸ χρῶμα μου, παρὰ μονάχα γιά νά σοῦ κλέψω τὰ λογικά, ὦ γλυκειά μου βασιλίσσα.

Ἡ Πορκία παρ' ὅλη τήν ψυχραιμία καί τήν αὐτοκυριαρχία της δέν ἔμποδισε νά ἐμποδίσει ἕνα ρόδινο κῦμα νά περάσει ἀπ' τήν ὄψη της καί νά κάνει πιό ἐντονο τόν χρωματισμό της.

Ὅμως μέ φωνή πού κρατοῦσε ὅλη τή σταθερότητά της ἀπάντησε.

— Στήν ἐκλογή μου δέν ὀδηγοῦμαι μονάχα ἀπ' τήν εὐαίσθησία ἑνὸς κοριτοίστικου βλέμματος. Κι' ὕστερα ὁ λαχνὸς ὅπου εἶναι τοποθετημένη ἡ τύχη μου δέν μοῦ ἐπιτρέπει νά διαλέξω γιά ἄντρα ὅποιον θέλω ἐγώ.

Ὡστόσο, ἂν ὁ πατέρας μου μέ ἄφηνε νά διαλέξω μονάχη μου κι' ἂν ἡ φρόνησή του δέν μοῦ δριζε νά πάρω ἄντρα ἐκεῖνον πού θά μέ κέρδιζε μέ τὸ τρόπο πού σοῦ εἶπα, τότε θά μοῦ φαινόσυνα κι' ἐσὺ τόσο ἀξίος γιά τήν ἀγάπη μου, ἔακουστέ μου πρίγκηπα, ὅσο καί κάθε ἄλλος ἀπὸ ὅσους παρουσιάστηκαν μπροστά μου καί ζήτησαν τήν εὐνοιά μου.

Τὰ μετρημένα αὐτὰ λόγια τῆς Πορκίας ἔκαναν μεγάλη ἐντύπωση στὸν πρίγκηπα καί στήν ἀκουλουθία του. καί ἔκαναν νά λάμψει περισσότερο ἡ παρθενική της ὁμορφιά.

Πραγματικά, ἡ ὥραία κληρονόμος τοῦ Μπελμόντο ἐκείνη τῇ στιγμῇ φάνταζε σά μιὰ μυθική πριγκήπισσα κάποιου ἐξωτικοῦ βασιλείου, ἔτσι καθὼς ἦταν ντυμένη μέ ἕνα ἐλαφρὸ γαλάζιο φόρεμα πού τὸ στόλιζαν μερικὲς σειρὲς ἀπὸ χοντρά μαργαριτάρια.

Ὁ Μαροκινὸς πρίγκηπας δέν χόρταινε νά τήν κυττάζει. Τί ἐντύπωση πού θά ἔκανε ἂν παρουσιαζόταν μιὰ μέρα στήν πατρίδα του ἔχοντας στὸ πλάι του τήν ξανθὴ αὐτὴ καλλονή!

Ὅσο θά τὸν ζήλευαν τὰ ἄλλα ἀρχοντόπουλα γιά τήν τύχη του!

Καί οἱ γάμοι του, θά γιορτάζονταν μέ τέτοια μεγαλοπρέπεια πού θά ἔμενάν ἔακουστοί σέ ὅλο τὸ Μαρόκο. Ὅλοκληρες μέρες οἱ πιστοὶ του ὑπήκοοι θά ἔπιναν καί θά γλεντοῦσαν γιά χατήρι του.

Συγκράτησε ὅμως γιά μιὰ στιγμὴ τὸν ἐνθουσιασμό του καί μέ σταθερὴ φωνὴ ἀπάντησε.

— Σὲ εὐχαριστῶ πολὺ γι' αὐτό, καί σέ παρακαλῶ νά λάβεις

τὴν καλωσύνη νὰ με ὁδηγήσεις στὰ κουτιά γιὰ νὰ δοκιμάσω τὴν τύχη μου.

Ἡ Πορκία χαμογέλασε ἐπιδοκιμαστικά.

Ὁ πρίγκηπας δείχνοντας τὸ γιατάγανι τοῦ συνέχισε.

—Μὲ τὸ γιατάγανι μου αὐτό, ποῦ σκότωσε τὸν Σάχη κι' ἕναν ἄλλον Πέρση πρίγκηπα, ποῦ νίκησε τρεῖς φορές στὴ μάχη τὸν σουλτάνο Σουλεϊμάν, εἶμαι ἔτοιμος νὰ κάνω νὰ χαμηλώσουν τὰ πιὸ ἄγρια μάτια μὲ ἕνα βλέμμα καὶ νὰ ἀφηρίσω τοὺς πιὸ τολμηροὺς ἄντρες, νὰ ἀρπάξω τὰ ἀρκουδάκια ἀπ' τὸν κόρφο τῆς μητέρας τους, κι' ἀκόμα νὰ περιφρονήσω τὸ λιοντάρι ποῦ οὐρλιάζει πίσω ἀπ' τὸ κυνήγι μου, ἀλλὰ, ἀλλοίμονο! ἂν ὁ Αἰχας παίξει μὲ τὸν Ἡρακλῆ, ποῖός ἀπ' τοὺς δυὸ θὰ εἶναι καλύτερος, μπορεῖ ἀπ' τὸ πιὸ ἀδύνατο χέρι νὰ βγεῖ τὸ πιὸ μεγάλο ζόρι καὶ ὁ Ἡρακλῆς νὰ νικηθεῖ ἀπ' τὸν δοῦλο του!

Ἔτσι λοιπόν, κι' ἐγὼ ὁδηγημένος τυφλὰ ἀπὸ τὴν τύχη, μπορεῖ νὰ χάσω ὅ,τι θὰ κερδίσει ἕνας ποῦ θὰ εἶναι χειρότερος ἀπὸ μένα καὶ νὰ πεθάνω ὕστερα ἀπ' τὴ λύπη μου.

Μιά βαθεῖα σιωπὴ ἀπλώθηκε στὴν αἴθουσα, ὕστερα ἀπ' τὰ βαρυσήμαντα αὐτὰ λόγια τοῦ πρίγκηπα. Ἡ Πορκία ἔλλαξε μιὰ κλεφτὴ ματιὰ μὲ τὴν πιστὴ τῆς Νέρισσα καὶ ἀμέσως κατάλαβε πὼς κι' αὐτὸς ὁ Μαροκινὸς δὲν τῆς εἶχε κάνει καλὴ ἐντύπωση. Οἱ δυὸ γυναῖκες εἶχαν τὸν τρόπο νὰ συνεννοοῦνται ἀκόμα καὶ στίς πιὸ δύσκολες στιγμές, ἢ μιὰ συμπλήρωνε τὴν ἄλλη, γι' αὐτὸ ἦταν καὶ ἀχώριστες.

Ὁ πρίγκηπας καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀκολουθείας τοῦ περμέναν ἀνυπόμονοι νὰ δοῦν τί θὰ ἀπαντήσει ἡ Πορκία.

Ἐκεῖνη, κυττάζοντάς τον στὰ μάτια τοῦ εἶπε.

—Πρέπει νὰ δεχτεῖς τὴν τύχη σου καὶ νὰ μὴ διαλέξεις, ἢ προτοῦ νὰ δοκιμάσεις, πρέπει νὰ πάρεις ὅρκο πὼς ἂν τύχει καὶ χάσεις στὴν ἐκλογὴ σου, δὲ θὰ ἔχεις πιὰ τὸ δικαίωμα νὰ παντρευτεῖς ἄλλη γυναῖκα.

Σκέψου λοιπόν καλά.

—Δέχομαι, ἀπάντησε ὁ πρίγκηπας ἀποφασιστικά. Ὁδήγησέ με νὰ δοκιμάσω τὴν τύχη μου.

—Περᾶστε πρῶτα ἀπ' τὴν τραπεζαρία, εἶπε ἡ Πορκία φιλοφρονητικά. Καὶ ὕστερα ἀπ' τὸ φαγητὸ δοκιμάζεις τὴν τύχη σου.

—Καλὴ τύχη λοιπόν, ἢ θὰ εὐτυχῆσω, ἢ θὰ γίνω ὁ πιὸ δυστυχισμένος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, εἶπε ὁ πρίγκηπας ξεκινώντας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Ἡ τραπεζαρία τοῦ ἀρχοντικοῦ τῆς Πορκίας ἦταν ἕνα ἀπ' τὰ πιὸ ὠραῖα του διαμερίσματα.

Τα μεγάλα, θολωτά παράθυρα σκεπασμένα με βαρειά βελουδένια παραπετάσματα μόλις άφηναν νά μπαίνει το λαμπρό μεσογειακό φώς πού χυνόταν σπάταλα ολόγυρα, αλλά οι θαρύτσιοι, βενετσιάνικοι καθρέφτες είχαν τόν τρόπο νά πολλαπλασιάζουν καί τήν πιό μικρή άκτίνα τοῦ ήλιου πού γλιστροῦσε ανάμεσα άπ' τή γκρενά δελουδο.

Στούς ψηλούς χρυσοστόλιστους τοίχους τή πορτραίτα τών προγόνων φαινόntonσαν σά νά έπισκοποῦσαν άπό ψηλά τήν κάθε κίνηση μέσα στή σάλα, δίνοντας έτσι—έναν τόνο βαθείά έπίσημα σε κάθε συγκέντρωση.

Η έπιπλωση άπό βαρειά σκαλισμένα έπιπλα ήταν, έπως φαίνονταν, βγαλμένη άπ' τή χέρια κάποιου μεγάλου τεχνίτη καί τό κάθε έπιπλο φάνταζε σάν άληθινό καλλιτέχνημα.

Η μεγάλη τραπεζαρία στή μέση τής σάλας ήταν κατάμεστη άπό άσημένια σερβίτσια, όπου άχνίζαν, κιόλα σερβιρισμένα έκλεκτά έδέσματα.

Η Πορκία οδηγήσε τούς ξένους της στίς θέσεις τους καί τό γεῦμα άρχισε.

Ο πρίγκηπας παρ' όλο πού ήταν πεινασμένος άπ' τό ταξίδι καί παρ' όλο πού τοῦ είχαν κάνει εντύπωση τά σπάνια καί πλούσια φαγητά, μόλις άγγιζε τά πιάτα πού οι ύπηρέτες τής Πορκίας τοῦ έθαζαν κάθε τόσο μπροστά του.

Δέν έβλεπε παρά πότε νά φτάσει ή στιγμή νά δοκιμάσει τήν τύχη του. Τήν ίδια όμως άδημονία έδειχναν καί οι άνθρώποι τής άκολουθίας του.

Σαφνικά ή Πορκία σηκώθηκε άπάνω καί είπε στούς ύπηρέτες.

—Έμπρός, άνοιξτε τίς κουρτίνες καί δείξτε τά κουτιά σ' αυτόν τόν ευγενικό πρίγκηπα.

Εὐθὺς οι κουρτίνες τραθήχτηκαν κι' ένα πλούσιο φώς πλημμύρισε τήν τραπεζαρία.

Τά κρύσταλλα, τά παληά άσημικά καί οι χρυσωμένες κορνίζες έλαμψαν για μιá στιγμή με θαθείες χρυσές ανταύγειες.

Η Νέρισα προχώρησε καί στάθηκε μπροστά σ' ένα τραπεζάκι σκεπασμένο με κόκκινο δελουδο.

Ο πρίγκηπας τήν άκολούθησε.

Σ' ένα δεύτερο νεῦμα τής Πορκίας ή Νέρισα τράδηξε τό δελουδένιο σκέπασμα καί φανέρωσε τά τρία κουτιά.

Ο πρίγκηπας τά κύτταξε για λίγο σιωπηλός καί έπειτα είπε σά νά μονολογοῦσε.

—Τό πρώτο είναι χρυσό καί έχει τήν έπιγραφή:

"Οποιος με διαλέξει,

θα κερδίσει αυτό πού πολλοί επιθυμούν.

Τὸ δεύτερο εἶναι ἀπὸ ἀσῆμι καὶ γράφει ἀπ' ἐξω:

“Οποῖος μὲ προτιμήσει,

θ' ἀποκτήσει αὐτὸ ποῦ τοῦ ταυριάζει.

Τὸ τρίτο εἶναι μολυβένιο καὶ ἔχει αὐτὴ τὴν ἄχαρη ἐπιγραφὴν.
σὰν τὸ μέταλλο ἀπ' τὸ ὁποῖο εἶναι καμωμένο:

“Οποῖος μὲ διαλέξει,

πρέπει νὰ δώσει καὶ νὰ παίξει ὅλα ὅσα ἔχει.

Τὰ κύτταξε ἀκόμα μιὰ φορὰ καὶ ξανάπε.

—Πῶς θὰ καταλάβω ἂν ἔκανα καλὰ τὴν ἐκλογὴ μου;

—Ἐμπρὸς διάλεξε τώρα, τοῦ εἶπε ἡ Πορκία χαμογελώντας.

Ὁ πρίγκηπαρ παρ' ὅλη τὴν ἀποφασιστικότητά του, ἐκείνη τῇ κρίσει στιγμὴ φάνηκε διστακτικός.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ παρακολουθοῦσαν τὴς κινήσεις του μὲ χρη-
τημένη τὴν ἀνάσα.

Ἐδῶ πλέον δὲν ἔπαιζε κανένα ρόλο ἡ ἀντρεία του γιὰ τὴν
ὁποία ἄλλωστε ὅλοι ἦταν τόσο ὑπερήφανοι. Ἀλλὰ ἡ τύχη, ἡ τυ-
φλὴ καὶ πεισματάρη θεά, ποῦ τόσοις ἀνέδρασε στὰ οὐράνια καὶ
τόσους ἄλλους κατέστρεψε κυριολεκτικά.

Ἡ Πορκία διατηρώντας ὅλη τῆς τὴν ψυχραιμία, ἴσως γιὰ
νὰ διευκολύνει τὸν πρίγκηπα, ἴσως ἀπὸ ἀπλὸ γυναικεῖο καπρί-
τσιο, τοῦ ψιθύρισε χαμογελώντας.

—Τὸ ἓνα ἀπ' τὰ τρία κουτιά ἔχει μέσα τὴν εἰκόνα μου.
ἂν διαλέξεις αὐτό, τότε, πρίγκηπα, θὰ γίνω δική σου.

Ὁ πρίγκηπαρ ἀπάντησε μὲ τὸ δέλεμα καρφωμένο ἀπάνω
στὰ τρία μυστηριώδη κουτιά.

—Μακάρι νὰ ὁδηγήσει κανένας θεὸς τὴ κρίση μου, ἀλλὰ
ἂς δοῦμε, θέλω νὰ ξαναδιαβάσω τὴς ἐπιγραφάς. Τί γράφει αὐτὸ
τὸ μολυβένιο κουτί;

Καὶ ψιθύρισε συλλαβιστά:

“Οποῖος μὲ διαλέξει,

πρέπει νὰ δώσει καὶ νὰ παίξει ὅλα ὅσα ἔχει.

Νὰ δώσει; γιατί νὰ δώσει; Γιὰ τὸ μολύδι. Νὰ παίξω δ.π.
ἔχω γιὰ τὸ μολύδι. Αὐτὸ τὸ κουτί εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνον!

Νὰ τὰ παίξει κανένας ὅλα ἄλλὰ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἔχει τὸ
ἀνάλογο κέρδος. Μιὰ εὐγενική ψυχὴ δὲν μπορεῖ νὰ θυσιάζει γιὰ
πράγματα τόσο τιποτένια.

Δὲν πρόκειται οὔτε νὰ δώσω, οὔτε νὰ ριφκοινδυνέψω τίποτα
γιὰ τὸ μολύδι, εἶπε τέλος ὁ πρίγκηπαρ ἀποφθεγματικά καὶ τρά-
θηξε τὰ μάτια του μὲ ἀποτροπὴ ἀπ' τὸ μολυβένιο κουτί.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ μέσα στὴν αἴθουσα ἀπλώθηκε καὶ πάλι
σιωπὴ. ἡ ἐπιβλητικὴ ἐκείνη σιωπὴ ποῦ πηγάζει ἀπ' τὴς ἀνυπό-
μους καρδιὰς ὅταν περιμένουν νὰ δοῦν ἓνα εὐτυχημένο τέλος.

Ὁ πρίγκηπας μὲ μιὰ παράξενη χειρονομία ἔσχυψε πάνω ἀπ' τὸ δεῦτερο κουτί.

—Γιὰ νὰ δῶ τί λέει τὸ ἀσήμι μὲ τὴν παρθενικὴ του θωρίά, ψιθύρισε.

Καὶ διάβασε ξανὰ τὴν ἐπιγραφή:

Ὅποιος μὲ προτιμῇσει,

θ' ἀποκτήσει αὐτὸ ποὺ τοῦ ταιριάζει.

Αὐτὸ ποὺ τοῦ ταιριάζει;, ἐπανέλαβε. Ἐδῶ πέρα στάσου, Μαροκινέ μου, καὶ ζύγισε τὴν ἀξία σου μὲ χέρι δίκαιο. Ἄν κρίνεις τὴν ἀξία σου ἀπ' τὴν ἰδέα ποὺ ἔχεις ἐσὺ ὁ ἴδιος γιὰ τὸν ἑαυτό σου, τότε εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη. Ἀλλὰ, ὅσο μεγάλη καὶ νὰ εἶναι φτάνει γιὰ νὰ πλησιάσεις αὐτὴ τὴν καλλονή;

Ὁ μελαφὸς πρίγκηπας φαινότανε ἀληθινὰ συγκινημένος, ἡ Πορκία παρακολουθοῦσε τὶς κινήσεις του μὲ μεγάλη προσοχή, τί θὰ γινότανε, θὰ πετύχαινε ὁ καινούργιος μνηστήρας τὸ σκοπὸ του;

Ἄν γινότανε ἓνα τέτοιο πρᾶγμα αὐτὴ θὰ τὸν ἀκολουθοῦσε, γιὰτὶ σεβότανε ἀπόλυτα τὴ θέληση τοῦ πατέρα της, ἡ καρδιά ἔξω πέρα δὲνμποροῦσε νὰ ἔχει κανένα λόγο.

Ὁ Μαροκινὸς ὕστερα ἀπὸ μιὰ μικρὴ σιωπὴ, συνέχισε.

—Ὡστόσο, ἂν ἀμφέβαλλα γιὰ τὴν ἀξία μου, θὰ ἀπόκλεια μονάχος μου τὸν ἑαυτό μου... Ὅσο μοῦ ἀξίζει... Ἀλλὰ μοῦ ἀξίζει νὰ πάρω αὐτὴ τὴν ἀρχοντοπούλα... Μοῦ ἀξίζει γιὰ τὴν καταγωγὴ μου, γιὰ τὴν τάξη μου, γιὰ τὶς χάρες καὶ τὴν ἀνατροφή μου καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλα μοῦ ἀξίζει νὰ τὴν πάρω γιὰ τὴν ἀγάπη μου ποὺ ἔχω γι' αὐτή.

Γιὰ νὰ δοῦμε. Νὰ διαλέξω τάχα αὐτό, χωρὶς νὰ προχωρήσω πάρα πέρα;

Τώρα δὲν ἔμεινε πιά παρὰ τὸ χρυσὸ κουτί. Ὁ Μαροκινὸς φάνηκε διστακτικὸς ἀκόμα μιὰ φορὰ. Κύτταξε τὰ δυὸ πρῶτα κουτιά. Σταμάτησε στὸ δεῦτερο, ἀλλὰ δὲν ἔλεγε νὰ τὸ πιάσει τὰ χέρια του. Ἐκανε ἓνα σημειωτὸ ὅημα καὶ ἔσχυψε πάνω ἀπ' τὸ τρίτο κουτί, τὸ δολόχρυσο.

—Ἀς δῶ ἀκόμα μιὰ φορὰ τί λέει ἡ ἐπιγραφή τοῦ χρυσοῦ κουτιοῦ, ψιθύρισε.

Καὶ ξαναδιάβασε:

Ὅποιος μὲ διαλέξει,

θὰ κερδίσει αὐτὸ ποὺ πολλοὶ ἐπιθυμοῦν.

Μὰ αὐτό, ξαναἔπε, εἶναι ἡ ἴδια αὐτὴ ἡ εὐγενικὴ ἀρχοντοπούλα. Ὅλος ὁ κόσμος τὴν ἐπιθυμεῖ, καὶ ἀπὸ τὶς τέσσερες γωνιὰς τοῦ κόσμου ἔρχονται ὁλοένα γιὰ ν' ἀσπαστοῦν αὐτὸ τὸ εἰκόνισμα τῆς θείας αὐτῆς θνητῆς.

Οἱ ἔρηνιμὲς τῆς Ἑρκανίας καὶ οἱ ἀτέλειωτες ἔρηνιμοι τῆς Ἀ-

ραβίας, έχουν γίνει τώρα μεγάλοι δρόμοι, όπου περνοῦν οἱ πρίγκηπες γιὰ νὰ ρθοῦνε νὰ δοῦνε τὴν ὡραία Πορκία. Ἀκόμα καὶ τὸ ὑγρὸ βασίλειο πού τὸ φιλόδοξο κεφάλι του φτύνει τὴν ὕψη τοῦ οὐρανοῦ, δὲ μπορεῖ νὰ φράξει τὸ δρόμο στὰ μακρυνὰ παλληκάρια, τὸν περνοῦσε ὅλα σὰν νὰ εἶναι κανένα μικρὸ ρυάκι μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ δοῦνε τὴν ὁμορφὴ Πορκία.

Ὁ μελαψὸς πρίγκηπας, σταμάτησε τὸ μονόλογό του γιὰ μιὰ στιγμὴ, καὶ κύτταξε τὰ τρία κουτιά σὰ νὰ τὰ ἐδωλεπε γιὰ πρώτη φορὰ.

Στὸ μέτωπό του εἶχε χαραχθεῖ μιὰ θαθεῖα κάθετη ρυτίδα. τὰ ἐλέφάρὰ του εἶχαν σκοτεινιάσει, ἐνῶ τὰ χεῖλη του ἔτρεμαν ἐλαφρά. Naί, αὐτὸς ὁ γενναῖος πολεμιστὴς πού εἶχε ἀψηφίσει τόσους καὶ τόσους κινδύνους ἀτρόμητα, αὐτὸ τὸ λιοντάρι τῆς ἐρήμου, μπροστὰ στὰ τρία αὐτὰ παιχνιδάκια ἐνοιωθε σὰν παιδί πού διστάζει μπροστὰ στὸ δῶρο πού εἶναι νὰ προτιμήσει.

Ὑστερα σὰ νὰ συνῆλθε, ἔκανε μιὰ περιέργη χειρονομία καὶ συνέχισε τὸ μονόλογο.

—Μέσα σ' ἓνα ἀπ' αὐτὰ τὰ τρία κουτιά βρίσκεται ἡ θεῖα ζωγραφιά της. Μπορεῖ ποτὲ νὰ εἶναι στὸ μολυβένιο; Μιὰ τέτοια ταπεινὴ ἰδέα μοιάζει σὰν ἱεροσουλία. Τὸ μέταλλο αὐτὸ εἶναι πολὺ ποταπὸ γιὰ νὰ τὴ κλείσει ἀκόμα καὶ θαλασσωμένη μέσα στὸ σκοτεινὸ τάφο.

Νὰ πιστέψω πῶς εἶναι κλεισμένη μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἀσημένιο πού εἶναι δέκα φορές λιγώτερο πολῦτιμο ἀπ' τὸ καθαρὸ χρυσάφι; Τί κατώτερη σκέψη; Τέτοιο λαμπερὸ πετράδι δὲ μπορεῖ ποτὲ νὰ βρίσκεται δεμμένο σὲ μέταλλο κατώτερο ἀπ' τὸ χρυσάφι.

Οἱ Ἀγγλοὶ ἔχουν ἓνα χρυσὸ νόμισμα πού πάνω του εἶναι σκαλισμένη ἡ μορφή ἑνὸς ἀγγέλου, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ ἀγγελὸς εἶναι στὴν ἐπιφάνεια, ἐνῶ ἐδῶ εἶναι ἓνας ὁλόκληρος ἀγγελὸς μέσα σὲ χρυσὸ κρεβάτι.

Δόστε μου τὸ κλειδί, αὐτὸ θὰ διαλέξω κι' ἂς γίνῃ δ.τι θέλει.

Ὁ πρίγκηπας ἔσκυψε καὶ πῆρε στὰ χέρια του τὸ χρυσὸ κουτί.

Τὸ ζύγισε μέσα στὴν παλάμη του γιὰ λίγο, τὸ κύτταξε μὲ ἀπειρη στοργή σὰ νὰ ἦταν ζωντανό, τὸ χάιδεψε καὶ τέλος τὸ γύρισε ἀπ' τὸ μέρος πού θρискότανε ἡ μικρὴ κλειδαριά.

Ἡ Πορκία χαμογελώντας αἰνιγματικὰ ἔβγαλε ἀπ' τὴ τσέπη της ἓνα μικρὸ χρυσὸ κλειδάκι, καὶ δίνοντάς το στὸν πρίγκηπα, εἶπε:

—Νὰ τὸ κλειδί, πάρτο πρίγκηπα, κι' ἂν βρεῖς μέσα στὸ κουτί τὴν εἰκόνα μου τότε εἶμαι δική σου.

Στά λόγια αὐτά τῆς Πορκίας ἕνας παρατεταμένος ψίθυρος ἀπλώθηκε μέσα στήν αἴθουσα. Μερικοὶ παραμέρισαν γιὰ νὰ δοῦνε καλύτερα καὶ ἄλλοι ἔβαλαν τὸ δάχτυλό στά χεῖλη κάνοντας νόημα νὰ σιωπᾶσουν.

—Κατάρ! φώναξε ὁ πρίγκηπας μόλις ἀνοίξε τὸ κουτί, τί βλέπω ἐδῶ μέσα; Μιά νεκροκεφαλὴ καὶ μέσα στοῦ ἄδειο μάτι ἕνα διπλωμένο χαρτάκι!

Ἄφησε κάτω τὸ κουτί μὲ ἀποτροπιασμό καὶ πιάνοντας τὸ χαρτάκι μὲ προσοχή, ξαναφώναξε:

—Ἄς δοῦμε τί γράφει.

Σε λίγο, ὅλοι ὅσοι θρискόντουσαν μέσα στήν αἴθουσα ἀκούσαν τίς φωνές τοῦ πρίγκηπα ποὺ ἔλεγε:

Χρυσὸς δὲν εἶναι κάθε τι ποὺ λάμπει,
αὐτὸ θὰ τῶχετε ἀκούσει ἀρκετὲς φορές,
πολλοὶ ὥστόσο τῇ ζωῇ τους θυσιάζουν
γιατὶ μονάχα τὸ ἔξω μου κυττάζουν,
κι' ὁ τάφος ὁ χρυσὸς σκουλήκια εἶναι γεμάτος,
ἂν ἦσουν τόσο συνετὸς ὅσο καὶ θαρρετὸς
κι' ἔχεις στοῦ νέου κορμὶ σου τοῦ γέρου τῇ σοφίᾳ
δὲ θάθρискες ἐδῶ γι' ἀπάντησή σου
τὸν παγωμένο αὐτὸ χαιρετισμό.

Ναὶ ἀληθινά, παγωμένος! Ἐπανέλαβε ὁ πρίγκηπας. Πόσοι χαμένοι κόποι! Ἀντίο λοιπὸν γιὰ πάντα, γλυκειὰ φωτιά μου! Δὲ μοῦ ἀπῶμεινε παρὰ ἡ παγωμένη ἀπελπισία.

Καὶ γυρίζοντας στήν Πορκία ποὺ στεκότανε ἀμίλητη τοῦ πλαῖ τοῦ τῆς εἶπε μ' ἕνα θλιμμένο χαμόγελο.

—Πορκία σ' ἀποχαιρετῶ. Ἡ καρδιά μου δὲν ἀντέχει γιὰ πολλὰ ἄσκοπα πονεμένα λόγια. Φεύγω ὅπως ἔφυγαν τόσοι καὶ τόσοι ἄλλοι ποὺ ἔχασαν τὰ πάντα.

Ἡ φωνὴ τοῦ ἀτυχοῦ πρίγκηπα μαρτυροῦσε ὅλον τὸν ἐσωτερικὸ τοῦ σπαραγμό. Κράτησε ὅμως τὴν πρίγκηπική του ἀξιοπρέπεια καὶ ὑπερήφανος ὅπως ἦρθε προχώρησε πρὸς τὴ πόρτα χωρὶς νὰ καταδεχτεῖ νὰ κυττάξει γύρω του.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ τὸν ἀκολούθησαν σιωπηλοὶ καὶ σὲ λίγο ἀπὸ τὸν κῆπο ἔφτασαν ὡς τ' αὐτιά τῆς Πορκίας οἱ σάλπιγγες τῆς ἀποχώρησης.

Ἕνας στεναγμὸς ἀνακούφισης ὀγῆκε ἀπ' τὰ στήθη τῆς. Πλησίασε στοῦ τραπεζακί μὲ τὰ τρία κουτιά καὶ τὰ ἔβαλε στὴ θέση τοῦ ψιθυρίζοντας:

—Ὅμορφα ξεμπερδέψαμε!

Ἵστερα γυρίζοντας στοὺς ὑπηρέτες τῆς πρόσταξε:

—Καὶ τῶρα κλείστε τίς κουρτίνες κι' ἄς πηγαίνουμε... Μα-

κάρι νὰ διάλεγαν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι ὅσοι ἔχουν τὸ χρώμα του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Εἶναι ὁμορφα νὰ σεργιανίζε κανέννας στοὺς ὑγροὺς δρόμους τῆς Βενετίας, τὰ περίφημα κανάλια τῆς, ἀπολαμβάνοντας τὸ λίκνισμα τοῦ νεροῦ καὶ τὸ παθητικὸ μουρμουρίσμα κάποιου γονδολιέρη.

Ὁμορφα εἶναι, ὅταν πέφτει τὸ σκοτάδι καὶ τὸ ἀσημένιο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ χρυσώνει τίς δαντελλένιες προσόψεις τῶν παλατιῶν, ν' ἀκοῦς τὸ ἀνάλαφρο φλοίσβημα τοῦ κύματος πάνω στὰ μαρμαρένια σκαλοπάτια.

Κάθε μέρα καὶ κάθε στιγμή εἶναι ὁμορφη στὴ Βενετία, ἔστω κι' ἂν βρίσκεσαι μονάχος σου περιδιαβαίνοντας στὰ περίφημα σοκάκια τῆς, τὰ γεμάτα μυστήριο καὶ ρέμβη, ἢ ἀκόμα καὶ κάτω ἀπὸ κανένα φανάρι ποὺ πολλὲς φορές γίνεται μάρτυρας τρυφερῶν συναντήσεων ἢ καὶ σκληρῶν ἐξομολογήσεων.

Ὅταν μάλιστα ἀρχίζει καὶ δροσίζει θὰ συναντήσεις πολλοὺς ἀργόσχολους νὰ κάθονται στὶς γωνιές, νὰ περιμένουν ἢ νὰ συζητοῦνε, νὰ δνειροπολοῦν ἢ καὶ νὰ μονολογοῦνε ἀκόμα.

Λίγα δῆματα μακριὰ ἀπ' τὸ σπίτι τοῦ φίλου μας τοῦ Σάβλωκ, ἓνας τέτοιος ἀργόσχολος κύτταζε τὸν οὐρανὸ καὶ ἔλεγε:

— Ἡ συνειδήσή μου θὰ μοῦ ἐπιτρέψει χωρὶς ἄλλο νὰ φύγω ἀπ' τὸ σπίτι αὐτοῦ τοῦ Ἑβραίου ποὺ ἔχω γιὰ ἀφεντικό.

Ὁ διάβολος μὲ σκουντάει, μὲ πειράζει καὶ μοῦ λέει:

«Γόμπε, Λανσελότε Γόμπε, καλέ μου Λανσελότε ἢ καλέ μου Λανσελότε, καλέ μου Λανσελότε Γόμπε, κούνησε τὰ πόδια σου καὶ πάρε δρόμο νὰ φύγεις ὅσο μπορείς.»

Ἀλλά, ἡ συνειδήσή μου μοῦ λέει κι' αὕτη:

«Ὅχι, πρόσεξε τίμιε Λανσελότε, πρόσεξε Γόμπε, ἢ ὅπως εἴπαμε, τίμιε Λανσελότε Γόμπε, μὴ φεύγεις, μὴ καταδεχτεῖς νὰ πάρεις δρόμο».

Ἐκείνη ὁμως τῇ στιγμῇ ὁ διάβολος μὲ σπρώχνει νὰ ἐτοιμάσω τὰ ρουχαλάκια μου.

«Ἐμπρός, μοῦ λέει, δρόμο τί κάθεσαι, γιὰ τὸ Θεὸ κουνήσου, πάρε θάρρος καὶ σκάσε το.»

Ἀλλά ἡ συνειδήσή μου μ' ἀγκαλιάζει σφιχτὰ καὶ μοῦ λέει μὲ πόλλή φρονιμάδα:

«Τιμημένε φίλε μου Λανσελότε, ἐσὺ ὁ γιὸς ἐνὸς τίμιου πα-

τέρα, ή καλύτερα μιὰς τίμιας μητέρας» γιατί, γιά νά ποῦμε τήν ἀλήθεια, ὁ πατέρας μου ἦτανε καί λιγάκι τσαπκτσούλης, ἔκανε καί κάτι πού μύριζε ὄχι καί τόσο καλά...

Ἡ συνείδησή μου λοιπόν, μοῦ λέει:

«Μή τὸ κουνᾷς, Λανσελότε».

Ἀλλὰ ὁ διάβολος μὲ ξανασκουντάει καί μοῦ ξαναλέει:

«Λανσελότε, φύγε».

«Μή σαλεύεις», μοῦ ξαναλέει ἡ συνείδησή μου.

Καί τότε ἐγὼ ἀπαντῶ.

«Συνείδησή μου ἡ συμβουλή σου εἶναι καλή».

Καί ξαναλέω:

«Διάβλε, ἡ συμβουλή σου εἶναι καλή... Ἄν ἀκούσω τί μοῦ λέει ἡ συνείδησή μου, τότε θὰ μείνω μὲ τὸν Ἰούδα, τὸν ἀφέντη μου, πού ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρέσει εἶναι ἕνας σωστὸς διάβολος».

Ὡστόσο, κι' ἂν φύγω ἀπ' τὸν Ἰούδα θὰ ὑπακούσω στὸν διάβολο, πού, μακριὰ ἀπ' τήν ἀφεντιά σας, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ διάβολος».

Ἀλλὰ γιά νὰ μιλήσω καί πιὸ καθαρά ὁ Ἑβραῖος εἶναι ὁ ἴδιος ὁ διάβολος μὲ σάρκα καί ὀστά, καί τὸ ῥίον μὲ τὴ συνείδησή μου πὼς ἡ συνείδησή μου εἶναι μιὰ συνείδηση κάπως σκληρή πού μὲ συμβουλεύει νὰ μείνω μὲ τὸν Ἰούδα.

Ναί, χωρὶς ἄλλο, ὁ διάβολος μὲ συμβουλεύει φιλικά.

Διάβλε, θὰ τὸ σκάσω λοιπόν, οἱ φτέρνες μου στίς διαταγές σου, θὰ τὰ σκάσω...».

Ὁ ὑπηρέτης τοῦ Σάβυλιν σταμάτησε γιά μιὰ στιγμή τὸν περιεργὸ μονόλογό του καί ἔρριξε τριγύρω του ἕνα φοδισμένο βλέμμα.

Μήπως ἔραγε ἦταν κανένας κρυμμένος πίσω ἀπὸ κανένα φανάρι καί τὸν ἀκουγε;

Τοῦ φάνηκε σὰ νὰ ἀκουσε θόρυβον. στὸν κανένας πρόφτανε Ἀντιστηνίουθιμ λίγος καί κύτταξε πιὸ προσεχτικὰ ἀλλὰ δὲν παρατήρησε τίποτα τὸ ὑποπτό.

Κάποιος ἀγνωστὸς περαστικὸς περνοῦσε ἀπ' τὸ πλατὺ σοκάκι καί κάποιος παιδί ἄνοιξε μιὰ πόρτα καί πέρασε γρήγορα στὸν ἄλλο δρόμο.

Ὁ Λανσελότος ἠσούχασε, φτάνει νὰ μὴν τὸν εἶχε ἀκούσει κανένας φίλος τοῦ ἀφεντικοῦ του, τί θὰ γινότανε διὰ τοῦ τὰ πρόφτανε; Ὁ Λανσελότος εἶχε πικρὴ πείρα ἀπὸ τέτοιες δουλειές.

Δὲ πρόφτασε ὅμως καλὰ - καλὰ νὰ τελειώσει τοὺς συλλογισμούς του καί τώρα ἀκούστηκαν θήματα καί ὁ κρότος ἑνὸς ραβδιοῦ πού ψαχοῦλεε προσεχτικὰ τίς πλάκες τοῦ δρόμου.

Κάποιος γέρος που φαίνεται δέν έδλεπε καλά ή που ήταν
ολότετα τυφλός πλησίαζε προς τὸ μέρος του.

Ὁ Λανσελότος, έστριψε τήν πλάτη γιά νά μή τόν ιδεῖ ὁ
παραστικός, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θά προσπερνοῦσε καί θά έφευγε.
Έτσι θά γλύτωνε κι' αὐτός ἀπό μιὰ ἀνεπιθύμητη συνάντηση.

Τήν ἴδια ὁμως στιγμή ένοιωσε τὸ μπαστούνι τοῦ γέρου
στὰ πόδια του καί μιὰ φωνή τοῦ ἔλεγε.

—Καλό μου παλληκάρι, κάνε μου τή χάρη, καί πές μου
ἀπό πού πάει κανένας στό σπίτι τοῦ κυρ Έβραίου;

Ὁ Λανσελότος τινάχτηκε ἀπάνω.

Ἡ φωνή αὐτή τοῦ ήταν γνωστή.

—Ὁ πατέρας μου, ψιθύρισε μέσα στὰ δόντια του. Θεέ μου,
ὁ πατέρας μου ὁ πραγματικός, φαίνεται σά νά μή βλέπει καλά ή
μᾶλλον εἶναι θεόστραβος σάν τόν τυφλοπόντικα. Δέν μέ γνώρι-
σε. Τώρα θά δει τί θά τοῦ κάνω.

Ὁ γέρο - Γόμπος στήριξε καλύτερα στή μασχάλη του κά-
που πανέρι που κρατοῦσε καί πού τὸ πρόσχε πάρα πολύ, πῆ-
ρε μιὰ θαθειά ανάσα καί ξαναρώτησε.

—Καλό μου ἀρχοντόπουλο, κύριέ μου, πές μου, σέ παρα-
καλῶ ποιό δρόμο νά πάρω γιά νά θῶ στό σπίτι τοῦ κυρ - Έ-
βραίου;

Ὁ Λανσελότος δίχως νά κυττάξει τόν πατέρα του, ἀπλώσε
τὸ χέρι του καί τοῦ εἶπε ἀόριστα.

—Στρίψε δεξιά, στό πρῶτο στενό, ὕστερα στρίψε στό ἄλ-
λο σοκκάκι ἀριστερά. καί στό πρῶτο δρόμο που θά βρεῖς νά μή
στρίψεις οὔτε δεξιά οὔτε ἀριστερά, ἀλλά νά κατεβείς ἴσια στο
σπίτι τοῦ Έβραίου.

Ὁ γέρο - Γόμπος χτύπησε ἀκόμα μιὰ φορά τὸ ραβδί του στο
λιθόστρωτο καί μέ παραπονιάρικη φωνή, εἶπε:

—ὦ, Θεέ Μαγχαλδύναιε, τί δύσκολο εἶναι νά βρεῖ κανέ-
νας τὸ δρόμο!

Μπορεῖς νά μοῦ πεῖς ἀν κάποιος Λανσελότος που ἔμεινε μα-
ζί του, μένει καί τώρα μαζί του. ή όχι;

—Θέλεις νά πεῖς γιά τόν νεκρό κύριο Λανσελότο; ρώτησε
ἐκεῖνος τόν πατέρα του.

Καί συμπλήρωσε ἀπό μέσα του.

«Τώρα θά δεῖς πού θά τοῦ τᾶ κάνω ὅλα ἡλλάσσα».

—Λές γιά τόν νεκρό κύριο Λανσελότο; τοῦ ξαναρώτησε.

Ὁ γέρο - Γόμπος που οὔτε κι' αὐτή τή φορά κατάλαβε πῶς
εἰσπρόστανε μπροστά στο παιδί του, ἐξήγγισε.

—Δέν εἶναι κύριος, ἀφάντη μου, εἶναι ὁ γιός ενός φτω-
χοῦ ἀνθρώπου. Ὁ πατέρας του, κι' ἔς εἶναι, ἐγώ πῶ τὸ λέω, εἶ-

και ένας τίμιος θεόφτωχος άνθρωπος, αλλά δοξασιμένος να είναι ο Θεός βαστούνε ακόμα τα κότσια του.

—Καλά, ο πατέρας του ως είναι; δι, θέλει, εμείς μιλάμε για το γυό του τον κύριο Λανσελότο.

—Ναί, μάλιστα για τον Λανσελότο, κύριε, έκανε ο γέροντας.

—Είχ πές μου σέ παρακαλώ, γέροντα, δέν μιλάς για τον νέο κύριο Λανσελότο, ρώτησε ο πονηρός υπηρέτης τον πατέρα του.

—Ναί, για τον Λανσελότο, καλό να έχει η άφεντιά σου, απάντησε ο γέρο - Γόμπρος ανύποπτος.

—Δηλαδή για τον κύριο Λανσελότο, επέμεινε ο πονηρός γυός. Γέροντα μή μιλάς πιά για τον νεαρό άρχοντα, γιατί όπως τού τα έγραψαν οι Μοίρες, οι Τύχες και κάτι άλλα παράξενα γραφτά, όπως τού θέλησαν οι τρεις αδερφές κι' άλλες δυνάμεις της επιστήμης, πέθανε πιά, δέν βρίσκεται στη ζωή, η για να μή σήσουμε πιά καθαρά, ανέθηκε στους ουρανούς.

Ο γέρος - Γόμπρος, ακούγοντας αυτά τα λόγια, παρά λίγο να άφήσει το πανέρι να τού πέσει άπ' τα χέρια και να σωριαστεί κι' ο ίδιος καταγής.

Ψαχούλεψε τον άέρα με τα χέρια του σά να ήθελε να σπρηχτεί κάπου πιδ καλή και στηρίζοντας το γέρινο κορμί του στο ραβδί του είπε αναστενάζοντας:

—Ο Θεός να φυλάει. Αυτό το παιδί ήταν το μοναδικό μου στήριγμα, το αποκούμπι των γερατειών μου!

Ο παράξενος γυός έκανε μια περίεργη γκριμάτσα και είπε στον πατέρα του.

—Μοιάζω λοιπόν με ματσούκι, με ραβδί η με δεκανίκι. Δέν με γνωρίζεις πατέρα;

—Άλλοίμονο, δέν σέ γνωρίζω, νεαρέ μου άρχοντα, απάντησε ο γέροντας, αλλά, πές μου σέ παρακαλώ, το παιδί μου, — ο Θεός ν' αναπάψει τη ψυχή του — ζει η έχει πεθάνει;

—Δέν με γνωρίζεις πατέρα; επανέλαβε ο Λανσελότος απλώνοντας τα χέρια στον τυφλό γέροντα.

—Άλλοίμονο, κύριε, δέν βλέπω καθαρά, και δέν μπορώ να σέ γνωρίσω.

—Και τα μάτια σου να είχες μπορούσες να μή με γνώριζες, γιατί ο πατέρας πού γνωρίζει το παιδί του πρέπει να είναι πολύ έξυπνος. Ωστόσο, εγώ γέροντα θα σου πω νέα για το παιδί σου, είπε ο Λανσελότος γονατίζοντας μπροστά στον πατέρα του.

—Δός μου την ευχή σου, συνέχισε, η αλήθεια λάμπει πάντα, δέν μπορεί να μείνει κρυμμένη για πολύ καιρό, ο άνθρω-

πος μπορεί νά κάνει πολλά κακά, ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια στὸ τέλος
θὰ φανερωθεῖ.

—Σήκω ἀπάνω, σὲ παρακαλῶ, κύριε, ξέρω καλὰ πῶς ἐσύ
δὲν εἶσαι τὸ παιδί μου ὁ Λανσελότος, ξανάπε ὁ γέροντας τρέ-
νοντας.

—Σὲ παρακαλῶ, σὼνουν τ' ἀστεία, δόσε μου τὴν εὐχὴ
σου, εἶμαι ὁ Λανσελότος, τὸ παιδί σου, ὁ πραγματικός σου γυῖος
πού θὰ εἶναι πάντα παιδί σου, ἐπέμεινε ἐκεῖνος γονατιστός πάλι-
τα στὰ πόδια τοῦ πατέρα του.

Ὁ γέροντας τὰ εἶχε κυριολεκτικὰ χαμένα.

Πῶς μπορούσε ποτὲ αὐτὸς ὁ νεαρὸς κύριος μὲ τοὺς εὐ-
γενικούς τρόπους νὰ ἦταν ὁ γυῖος του, ὁ ὑπηρετὴς τοῦ Ἑβραίου;

—Ὅχι, δὲ μπορῶ νὰ τὸ πιστέψω πῶς εἶσαι ὁ γυῖος μου.
εἶπε τρίβοντας τὰ μάτια του.

Ὁ Λανσελότος ὥστόσο, δὲν ἔχασε τὴν ὑπομονή του.

Σηκώθηκε ἀπάνω καὶ κυττάζοντας τὸ γέροντα, πατέρα του
στὰ μάτια εἶπε μὲ εὐλικρίνεια:

—Κι' ἐγὼ δὲν ξέρω τί νὰ πιστέψω. Ὅστόσο, ἐγὼ εἶμαι ὁ
Λανσελότος ὁ ὑπηρετὴς τοῦ Ἑβραίου, κι' εἶμαι βέβαιος πῶς ἡ
Μαργαρίτα ἡ γυναῖκα σου ἦταν ἡ μητέρα μου.

Ὁ ταλαίπωρος γέροντας μόλις ἄκουσε τὸ ὄνομα τῆς γυ-
ναίκας του ἀνασίρησε.

Ἀπ' τὴ μνήμη του πέρασε ἀμέσως ἡ εἰκόνα τῆς καὶ τὴν
εἶδε τότε πού ἦταν ἀκόμα νέα καὶ ὠραία. Τί κλάμματα ἔκανε
ὅταν ἡ φτώχεια τὴν ἀνάγκαζε νὰ ἀποχωριστεῖ ἀπ' τὸ ἀγαπη-
μένο της παιδί, καὶ τί ντροπὴ πού ἐνοιώθη ὅταν καταλάβαινε
πῶς ἦταν δούλος ἐνὸς Ἑβραίου!

—Ναί, πραγματικὰ αὐτὸ εἶναι τὸ ὄνομά της, ἀπάντησε μὲ
τὰ μάτια πλημμυρισμένα δάκρυα ὁ γέροντας. Μαργαρίτα τὴ λέ-
νε. Μπορῶ νὰ πάρω ὅρκο πῶς ἂν εἶσαι ὁ Λανσελότος μου, εἶσαι
σάρκα ἀπ' τὴ σάρκα μου καὶ αἷμα ἀπ' τὸ αἷμα μου.

Δοξασμένος νὰ εἶναι ὁ Θεός. Τί γένεια πού ἀπόχτησες! Ἐ-
σύ ἔχεις περισσότερες τρίχες στὴ πηγούνη σου ἀπὸ ὅσες ἔχει στὴν
οὐρά του τὸ μουλάρι μου ὁ φαρρῆς.

Ὁ Λανσελότος χαμογέλασε καὶ ἄφησε τὸν πατέρα του νὰ
τοῦ χαϊδέψει τὰ μαλλιά.

—Τότε, εἶπε, πρέπει νὰ πιστέψω πῶς ἡ οὐρὰ τοῦ φαρρῆ
μεγαλώνει ἀνάποδα, γιατί τὴν τελευταία φορὰ πού τὸν εἶδα
εἶχε περισσότερες τρίχες στὴν οὐρὰ του ἀπὸ ὅσες εἶχα ἐγὼ στὸ
πρόσωπό μου.

Ἡ ὄψη τοῦ γέροντα φεγγοβολοῦσε τώρα καὶ τὰ μάτια
του εἶχαν πλημμυρίσει φῶς λὲς καὶ κάποιο μαγικὸ χέρι εἶχε πε-
ράσει ἀπὸ πάνω τους καὶ τοὺς ἔδωσε τὴ πρώτη τους λάμψη.

Τὰ ἀνοιγόκλεισε γιά λίγο, σά νά ἤθελε νά συνηθίσει στήν καινούργια κατάσταση καί ψιθύρισε γεμάτος συγκίνηση.

— Πῶς ἄλλαξες, Θεέ μου....! Πῶς τὰ πᾶτε τώρα μέ τόν κύριό σου; Τοῦ φέρνω ἕνα δῶρο. Τὰ πᾶτε καλά τώρα;

— Καλά. Καλά, ἀπάντησε ὁ Λανσελότος, ἐγώ ὅμως μιά καί ἀποφάσισα νά φύγω, δέ θά σταματήσω ἂν δέν πάρω ἀκόμα λίγο δρόμο. Τὸ ἀφεντικό μου εἶναι ἕνας πραγματικός Ἑβραῖος.

Ὁ γέροντας τὸν κύτταξε ξαφνιασμένος. Τί ἤθελε νά πεῖ ὁ γυός του, δέν ἦταν λοιπὸν εὐχαριστημένος ποὺ ὑπηρετοῦσε τόσα χρόνια αὐτὸν τὸν πλούσιο ἄρχοντα;

Κι' αὐτὸς ἐρχότανε νά τὸν εὐχαριστήσῃ!

— Τοῦ φέρνεις ἕνα δῶρο, εἶπες; τὸν ρώτησε. Καλύτερα νά τοῦ δώσεις ἕνα σκοινὶ γιά κρέμασμα, κοντά του κόντεψα νά πεθάνω ἀπ' τὴ πείνα, μπορεῖς νά μετρήσεις τὰ πλευρά μου.

Καλὰ ποὺ ἤρθες πατέρα μου, δόσε τὸ δῶρο σου σέ κάποιο κύριο Βασάνιο, εἶναι ἕνας ἄνθρωπος ποὺ δίνει καινούργιες φορεσιές. Ἄν δέν μέ πάρει στήν ὑπηρεσία του μπορῶ νά τρέξω ὡς τὴν ἄκρη τῆς γῆς.

Ξαφνικά ἀπὸ μακριὰ ἀκούστηκαν θήματα.

Ὁ Λανσελότος γύρισε καί κύτταξε ἀνῆσυχος.

— Τί τύχη, πατέρα μου, φώναξε, νάτος ἔρχεται. Πήγαινε κοντά καί μίλησέ του, γιατί ἂν μείνω ἀκόμα κοντά στὸν Ἑβραῖο στο τέλος θά γίνω Ἑβραῖος κι' ἐγώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΝΑΤΟ

Ὁ Βασάνιος πλησίασε.

Δέν ἦταν μόνος, τὸν συνόδευε ὁ πιστός του ἀκόλουθος Λεονάρδος καί μερικοὶ ἄλλοι ὑπηρέτες.

— Ὅπως θέλεις, τοῦ ἔλεγε προχωρώντας, κάνε ὅμως γρήγορα γιατί τὸ τραπέζι πρέπει ἕως τίς πέντε τὸ πολὺ νά εἶναι ἕτοιμο. Στείλε αὐτὰ τὰ γράμματα στίς διευθύνσεις τους, κανόνισε τίς στολές καί παρακάλεσε τὸν Γρατιάνο νά ρθεῖ γρήγορα στὸ σπίτι μου.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτες πῆρε τὰ γράμματα καί ἔφυγε.

Στὸ μεταξὺ ὁ Βασάνιος μέ τὴν ἀκολουθία του εἶχε φτάσει στὴ στροφή τοῦ δρόμου καί φαινότανε ἕτοιμος νά στρίψει.

— Πήγαινε κοντά, εἶπε ὁ Λανσελότος στὸν πατέρα του, μὴ περιμένεις...

Ο γέρο - Γόμπος έτρεξε όσο μπορούσε και σταματώντας μπροστά στον Βασάνιο, είπε:

— Ο Θεός μαζί σου, άρχοντά μου.

— Εύχαριστώ πολύ, του άπάντησε εκείνος. Θέλεις τίποτα;

— Αυτός εκεί είναι ο γυός μου, κύριε, ένα φτωχό παιδί...

— Όχι φτωχό παιδί, κύριε, είπε τώρα κι ο Λανσελότος παίρνοντας θάρρος, αλλά ο υπηρέτης του πλούσιου Έβραίου, και θάθελα ο πατέρας μου από δω να σου εξηγήσει...

— Έχει μεγάλη επιθυμία, κύριε, να δουλέψει, σά να πούμε, είπε ο γέροντας.

— Πραγματικά, η αλήθεια είναι πώς δουλεύω στον Έβραίο, ωστόσο, όπως ο πατέρας μου θά σου εξηγήσει, έχω μεγάλη επιθυμία.... ψιθύρισε ο Λανσελότος.

Ο Βασάνιος άρχισε να έννευρίζεται. Τί να ζητούσε αυτός ο υπηρέτης του Έβραίου και δέν τολμούσε να τó πεί καθαρά μόνος του, αλλά έδαξε τόν γέροντα πατέρα του;

Χίλιες κακές σκέψεις πέρασαν άπ' τó μυαλό του, μήπως μάθει τίποτα σχετικά με τó δάνειο πού είχε ζητήσει και τó όμόλογο πού είχε ύπογράψει ο Άντώνιος.

Ποιός μπορούσε να έχει έμπιστοσύνη σέ έναν Έβραίο; Όστόσο, ο υπηρέτης του ήταν χριστιανός...

Τους έρριξε ένα αυστηρό βλέμμα και περίμενε τή συνέχεια.

Ο γέρο - Γόμπος άκουμπώντας πάντα στο ραβδί του πλησίασε πιο κοντά.

— Ο κύριός του κι' αυτός, είπε δείχνοντας τόν Λανσελότο, δέν τά πάνε και τόσο καλά.

— Για να μñν τά πολυλογώ, εξήγησε εκείνος, πώς έπειδή ο Έβραίος δέν μου φέρνεται καλά, έγινε ή αίτία... ο πατέρας μου από δω σάν γέρος άνθρωπος πού είναι θά σάς εξηγήσει.

— Έχω έδω πέρα, είπε ο γέροντας, μερικά περιστέρια πού τά έφερα να τά χαρίσω στήν άφεντιά σου και να τής ζητήσω να...

Ο Λανσελότος μπήκε πάλι στή μέση.

— Με λίγα λόγια, είπε, αυτή ή χάρη είναι για μένα, όπως ή άφεντιά σου θά τó μάθει άπ' τόν τίμιον αυτόν γέροντα, πού έν και είμαι εγώ πού τó λέω, ωστόσο είναι φτωχός άνθρωπος. έν και γέρος και μάλιστα πατέρας μου.

Τώρα όμως ο έννευρισμός του Βασάνιου είχε φτάσει στο άπροχώρητο.

Παραμέρισε με μιá απότομη χειρονομία τούς δυό άντρες έτοιμος να τούς άφήσει και τούς είπε:

— Ένας - ένας να μιλάει, όχι και οι δυό μαζί. Τί θέλετε;

— Να σέ ύπηρετήσω, κύριε, είπε ο Λανσελότος.

—Ναί, αὐτὸ πραγματικὰ ζητᾶμε ἀπ' τὴν ἀφεντιά σου, συμπλήρωσε κι' ὁ γέρο - Γόμπος.

Ὁ Βασάνιος μαλάκωσε ξαφνικά.

—Σὲ ξέρω πολὺ καλὰ, εἶπε στὸν νεαρὸ ὑπηρέτη. Αὐτὸ πού ζητᾶς ἔγινε. Ὁ Σάβλωκ, ὁ κύριός σου, μοῦ μίλησε σήμερα γιὰ σένα, καὶ πέτυχες ὅτι θές, ἀν δέβαια μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἐπιτυχία νὰ ἀφήσεις ἕναν πλούσιο Ἑβραῖο καὶ νὰ μπεῖς στὴν ὑπηρεσία ἑνὸς ἀρχοντα τόσο φτωχοῦ ὥπως ἐγώ.

Ὁ Λανσελότος ἀπ' τὴ χαρὰ του παρὰ λίγο νὰ δώσει ἕνα πῆδημα καὶ νὰ βρεθεῖ πέρα, συγκρατήθηκε ὁμως καὶ εἶπε στὸν Βασάνιο.

—Ἡ παλὴ παροιμία τὰ μοιράζει πολὺ σωστὰ ἀνάμεσα στὸν κύριό μου τὸν Σάβλωκ καὶ σὲ σένα. ἐσύ ἔχεις τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ κι' ἐκεῖνος τὸν πλοῦτο του.

Ὁ Βασάνιος χαμογέλασε.

—Καλὰ τὰ λές, τοῦ εἶπε. Πήγαινε τώρα μὲ τὸν πατέρα σου. Πήγαινε ν' ἀποχαιρετήσεις τὸν παλὴό σου κύριο κι' ἔλα νὰ μὲ βρεῖς στὸ σπίτι μου.

Ὑστερα γυρίζοντας στοὺς ἀνθρώπους του, τοὺς εἶπε:

—Νὰ τοῦ δώσετε μιὰ στολή πιὸ καλὴ ἀπ' τοὺς ἄλλους. Κυττάξτε νὰ μὴ τὸ ξεχάσετε.

Ὁ Λεονάρδος πλησίασε πολὺ κοντὰ στὸν κύριό του κι' ἐκεῖνος τοῦ πρόσθεσε κάτι ἐμπιστευτικό στ' αὐτί.

Ἡ χαρὰ τοῦ Λανσελότου ἦταν μεγάλη.

—Πᾶμε, εἶπε στὸν πατέρα του πιάνοντάς τον ἀπ' τὸ χέρι.

Ὁ καημένος ὁ γέροντας πού ἀκόμα δὲν μποροῦσε νὰ πιστέψει καλὰ - καλὰ σὲ ὅτι ἔδλεπε καὶ σὲ ὅτι ἤκουγε ἀκολούθησε παραπατώντας τὸ γυὸ του.

—Τί νομίζεις, δὲν εἶμαι ἄξιος ἐγὼ νὰ βρῶ δουλειά, συνέχισε ὁ Λανσελότος, δὲν ἔχω ἐγὼ γλώσσα μὲς στὸ στόμα μου; Καλὰ.

Κι' ἔκανε πάλι ἕναν περίεργο μορφασμό, πού ὁ καημένος ὁ γέροντας δὲν μποροῦσε νὰ ξεχωρίσει.

Ὑστερα ἀνοίξε ἐπιδεικτικὰ τὴν παλάμη του καὶ σκύδοντας σὰ νὰ ἤθελε νὰ διαβάσει σὲ ἕνα ἀπόκρυφο βιβλίο, μουρμούρισε.

—Υπάρχει σ' ὁλόκληρη τὴν Ἰταλία δεῦτερος ἄνθρωπος πού μπορεῖ νὰ καυχηθεῖ πὼς ἔχει πιὸ ὠραία παλάμη ἀπ' τὴ δική μου; Ἐχω καλὴ τύχη. Γιὰ κύτταξε, μονάχα αὐτὴ τὴ συνιθισμένη γραμμὴ τῆς ζωῆς! Ὅσο γιὰ παντρεῖες τιποτένια πράγματα! Καὶ τί εἶναι δέκα πέντε γυναῖκες; Τίποτα!

Ἐντεκα χῆρες καὶ ἑννέα κορίτσια μόλις φτάνουν σὲ ἕναν ἄντρα. Κι' ὕστερα πὼς σοῦ φαίνεται νὰ γλυτώσω τρεῖς φορὲς

ἀπὸ πνίξιμο καὶ νὰ κινδυνέψω νὰ σκοτωθῶ στὴν ἄκρη ἐνὸς που-
πουλένιου κρεβατιοῦ! Πραγματικὰ τὴ γλύτωσα φτηνά.

Ἄν ἡ τύχη εἶναι γυναῖκα, φαίνεται πὼς δὲν εἶναι καλὴ
κοπέλλα γιὰ νὰ μοῦ χαρίσῃ αὐτὰ τὰ σημάδια...

Καὶ τραβώντας τὸν πατέρα του ἄλλη μιὰ φορά, ποῦ ἐξα-
κολουθοῦσε νὰ μένει πίσω, τοῦ φώναζε.

—Κάνε γρήγορα πατέρα, θ' ἀφήσω γαῖά στὸν Ἑβραῖο μέσ-
ς' ἓνα λεπτό.

Οἱ δρόμοι τῆς Βενετίας εἶναι μικροί, στενοί καὶ πολυ-
πλοκοί, ὅσο δέδια καὶ γραφικοί, ἔτσι μπορεῖ κανένας νὰ γλυ-
στηρήσῃ γρήγορα ἀπάνω στὸ ὑγρὸ λιθόστρωτο καὶ νὰ περάσῃ
εὐκόλα στὴν ἄλλη γειτονιά.

Οἱ δυὸ φίλοι μας, πατέρας καὶ γυῖός, δὲν εἶχαν δέδια νὰ
κάνουν πολὺ δρόμο, τὸ ἀρχοντικὸ τοῦ Σάββωκ δὲν βρισκόταν
μακριά, ὥστόσο, τάχυναν τὸ βήμα καὶ σὲ λίγο ὁ Βασάνιος με-
τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τοῦς ἔχασε ἀπ' τὰ μάτια του.

—Λεονάρδο, εἶπε τότε στὸν πιστό του ἀκόλουθο, μὴ ξε-
χάσεις σὲ παρακαλῶ νὰ κάνεις αὐτὰ ποῦ σοῦ εἶπα. Ὅταν τὰ
ἀγοράσεις καὶ τὰ κανονίσῃς ὅλα, ξαναγύρισε γρήγορα γιὰτι
ἀπόψε τὸ βράδυ θὰ ἔχω καλεσμένους στὸ σπίτι μου τοὺς καλύ-
τερους φίλους μου.

Κάνε λοιπὸν ὅσο μπορεῖς πιὸ γρήγορα.

—Θὰ δάλω ὅλα τὰ δυνατὰ μου, εἶπε ὁ Λεονάρδος ψεύ-
γοντας.

Καθὼς ὁμοῦς ἔκανε νὰ στρίψει στὸ πρῶτο στενὸ ἔπεσε ἀπά-
νω στὸν Γρατιάνο.

—Ποῦ εἶναι ὁ κύριός σου; τὸν ρώτησε ἐκεῖνος διαστικά.

—Νά, ἐκεῖ πέρα.

Ὁ Γρατιάνος προχώρησε ἴσια κατὰ τὸ Βασάνιο.

—Ἀρχόντα, Βασάνιε, φώναξε ἀπλώνοντας τὰ χέρια.

—Ἄ, ὁ Γρατιάνος, ἔκανε ἐκεῖνος χαρούμενος.

Οἱ δυὸ φίλοι ἔδωσαν τὰ χέρια.

—Ἐχω νὰ σοῦ ζητήσω μιὰ χάρη, εἶπε ὁ Γρατιάνος.

—Ἐγὶνε, ἀπάντησε ὁ Βασάνιος χαμογελώντας.

—Δὲ μπορεῖς νὰ μ' ἀρνηθεῖς, πρέπει νὰ ρθῶ κι' ἐγὼ μα-
ζί σου στὸ Μπελμόντο.

Ὁ Βασάνιος φαίνεται πὼς δὲν περίμενε αὐτὴ τὴ παρὰ-
κληση, ὥστόσο, ἀπάντησε πρόθυμα.

—Ἐλα, ἀφοῦ τὸ θέλεις...

Ὁ Γρατιάνος ἔτριψε τὰ χέρια του εὐχαριστημένος.

Οἱ δυὸ ἄντρες γιὰ μιὰ στιγμή κυττάχτηκαν στὰ μάτια.

Ὁ Γρατιάνος κατάλαβε πὼς ὁ φίλος του εἶχε νὰ τοῦ κάνει

κάποια παρατήρηση. Αυτό τὸ ἀπότομο σταμάτημα τῆς κουδέν-
τας καὶ τὸ ἐρευνητικὸ χύταγμα μέσα στὰ μάτια, δὲν τοῦ ἄρε-
σε καὶ τόσο, περίμενε λοιπόν.

— "Ακουσέ με, συνέχισε ὁ Βασάνιος, Γρατιάνο, τὸ φέρ-
σιμό σου εἶναι κάπως ἀπότομο καὶ τὰ λόγια σου λίγο
πὺ ἀνοιχτά ἀπὸ ὅσο πρέπει. Οἱ τρόποι αὐτοὶ σοῦ ταιριάζουν καὶ
σὲ μᾶς τοὺς φίλους σου φαίνονται δὲν φαίνονται σὰν ἐλαττώματα,
ἀλλὰ αὐτοὶ ποὺ δὲν σὲ ξέρουν καλὰ, μπορεῖ νὰ τοὺς πάρουν γιὰ
πολύ ἐλεύθερους καὶ νὰ τοὺς παρεξηγήσουν.

Σταμάτησε γιὰ λίγο καὶ κατεβάζοντας κάπως τὸν τόνο τῆς
φωνῆς του, συνέχισε.

— Σὲ παρακαλῶ λοιπὸν προσπάθησε νὰ μετριάσεις τὴν ζωη-
ρότητά σου μὲ μερικὲς κρύες σταγόνες φρονιμάδας, γιατί ἡ
ἐξαλλή συμπεριφορὰ σου μπορεῖ νὰ μοῦ κάνει κακὸ ἐκεῖ ποὺ θὰ
πάω καὶ νὰ καταστρέφει τὶς ἐλπίδες μου.

— Ἀρχοντα Βασάνιε, ἄκουσε νὰ πῶ, εἶπε ὁ Γρατιάνος,
ἂν δὲν δεῖς νὰ φέρνουμε σιδάρη καὶ νὰ μιλῶ μὲ σέβας, ἀφή-
νοντας ἐδῶ κι' ἐκεῖ ἀπὸ καμιμιὰ θλαστήμια, ἂν δὲν ἔχω τίς σπῆ-
πές μου γεμάτες μὲ προσευχητάρια, κι' ἂν ἀκόμη ὅταν προσεύ-
χονται δὲν κλείνω τὰ μάτια μὲ κατάνυξη ἀναστενάζοντας καὶ κρα-
τώντας τὸ καπέλλο στὰ χέρια καὶ λέγοντας ἀμήν.

"Αν δὲν φυλάξω ὡς τὸ τέλος ὅλους τοὺς κανόνες τῆς εὐγέ-
νειας σὰν κάποιος ποὺ ἔχει σπουδάσει νὰ φαίνεται, σιδάρως γιὰ
ν' ἀρέσει στὴ γιαιδιά του, τότε νὰ μὴ μ' ἐμπιστευθεῖς ποτέ.

— Καλὰ θὰ δοῦμε πῶς θὰ φερθεῖς, τοῦ εἶπε ὁ Βασάνιος.

Ὁ Γρατιάνος ἀπάντησε γελώντας.

— Ἀπόψε ὅμως θὰ γίνῃ μιὰ μικρὴ ἐξαίρεση, δὲ θὰ μὲ κρί-
νεις ἀπ' τὴν ἀποφινὴ συμπεριφορὰ μου.

— Ὄ, ὄχι, θὰ ἦταν κρίμα, τοῦ ἀπάντησε ὁ Βασάνιος στὸν
ἴδιο εὐθυμο τόνο. Θὰ σὲ παρακαλέσω μάλιστα ἀπόψε ν' ἀφήσεις
ὅλη σου τὴν εὐθυμία ἐλεύθερη, γιατί ἔχω καλεσμένους καὶ θέ-
λουν νὰ γελάσουν.

Καλὴ ἀντάμωση, λοιπόν, τῶρα σ' ἀφήνω γιατί ἔχω νὰ τε-
λειώσω κάτι δουλειές.

— Κι' ἐγὼ πρέπει νὰ πάω νὰ δοῦ τὸν Λορέτζο καὶ τοὺς
ἄλλους, ἀλλὰ θὰ ξαναεπιμιμώσουμε τὴν ὄρα τοῦ φαγητοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Τὸ σπίτι τοῦ Σάββακ, ὅπως ὅλα τὰ σπίτια τῶν πλούσιων
Ἑβραίων, ἀπ' ἐξῶ ἦταν σκυθρωπὸ καὶ πένθιμο, μὲ ἐμφάνιση μάλ-

λον φτωχική. Απομονωμένο στο βάθος ενός σκοτεινού κήπου και περιτριγυρισμένο από έναν ψηλό μαγνρότοιχο φαινόταν περισσότερο σαν ένα μικρό άκατοίχητο φρούριο παρά σαν σύγχρονα σπίτι.

Τὰ μικρά καγκελόφραχτα παράθυρά του έμεναν τίς περισσότερες ώρες κλειστά και σκοτεινά και μόνο τὰ εράδρια όταν άναβε τὸ φῶς έβλεπε κανέννας κάποια φευγαλέα σκιά νά γλιστρᾷ και νά χάνεται σιωπηλή.

“Αν όμως άπ’ έξω είχε αυτή την αυστηρή σκυθρωπή, τη σχεδόν μοναστηρίσια εμφάνιση, τὸ έσωτερικό του ήταν έντελώς διαφορετικό. Σέ όποιον είχε την τύχη νά περάσει τὸ κατώφλι του και νά εισχωρήσει μέσα στά άδυτά του, έκανε έντύπωση ὁ πλούτος και τὸ γούστο μέ τὰ όποία ήταν στολισμένο.

Στους τοίχους και στά πατώματα πολύχρωμα ανατολίτικα χαλιά, σκαλιστά περίφημα έπιπλα στις γωνιές και ψηλά από τίς όροφές οί κρυσταλλένιοι πολυέλαιοι την ήμέρα νά παιχιδίζουν μέ χιλιάδες ιριδισμούς και τὰ εράδρια νά φωτάνε μέ τὸ πῦρ γλυκό φῶς.

Ο Σάβλων, όπως έλοι οί τσιγκούνηδες, όσο ήταν σφιχτοχέρης για τους άλλους τόσο ήταν σπάταλος για τὸν εαυτό του και για τὴ Γέσικα τὴν αγαπημένη του κόρη, γιατί ὁ Σάβλων τίποτα στὸν κόσμο δέν αγαπούσε περισσότερο όσο τὴν όμορφη κόρη του, τὸ μοναδικὸ στολίδι τῶν γερατειῶν του.

Η Γέσικα αγαπούσε κι’ αυτή τὸν πατέρα της, ίσως γιατί δέν είχε στὸν κόσμο κανέναν άλλον συγγενῆ εκτός άπ’ αυτόν. Ίσως γιατί καταλάβαινε πῶς κι’ εκείνος τὴν αγαπούσε περισσότερο από κάθε τι στὴ ζωή του και δέν εύχότανε τίποτα άλλο άπ’ τὴν εύτυχία της.

Περιορισμένη μέσα στο χρυσὸ κλουδί της ἡ Γέσικα, όπως έλα τὰ σκλαβωμένα πουλιά, δέν λαχταρούσε παρά τους μεγάλους ὀρίζοντες, τὴ λευτεριά και τὴν αγάπη.

Γιατί ἡ Γέσικα δέν δοκίμαζε μονάχα τους περιορισμούς πού στενοχωρούνε κάθε κορίτσι τῆς ήλικίας της, τους τρυφερούς εκείνους δεσμούς μέ τους όποιους δένουν τὰ παιδιά τους έλοι οί γονεῖς πού τὰ αγαπούνε αληθινά, ὅχι, ήταν και κάτι άλλο πού πίεζε ξεχωριστά αυτή από τὰ άλλα κορίτσια τῆς ήλικίας της. κάτι άλλο πού μεγάλωνε τὴ μοναξιά της και τὴν έκανε σκλαβιά. κάτι πού έκανε τὰ μεγάλα φωτεινά μάτια της πολλές φορές νά σκοτεινιάζουν και νά πλημμυρίζουν από δάκρυα.

Αυτό τὸ κάτι έκτιζε σιωπηλά τὰ τεῖχη τῆς φυλακῆς της και τὴν απομόνωνε διπλά άπ’ τὸν κόσμο, όμως ἡ Γέσικα όσο κι’ αν υπέφερε, όσο κι’ αν πονούσε άπ’ αυτή τὴν απομόνωση, έρχόντουσαν στιγμές πού έβρισκε τὸ θάρρος και τὴ δύναμη νά παλέψει

μέδρα καὶ νὰ νικήσῃ. ἡ ἀκατάβλητη, δραστηριότητα τῆς φυλῆς
τῆς χτυποῦσε δυνατὰ μέσα στὶς φλέβες τῆς καὶ τῆς ἔδινε φτερά.

Ναί, τί σημασία εἶχε πού εἶχε γεννηθεῖ Ἑβραία; Τί σημα-
σία εἶχε πού ὁ πατέρας τῆς ἦταν μισητός ἀπ' τοὺς περισσότερους
Βενετσιάνους; Αὐτὴ ὅσο κι' ἂν σεβότανε τοὺς νόμους καὶ τὴν
παραδόσεις τῆς φυλῆς τῆς, στὸ βάθος ἦταν μιὰ κόρη μὲ ἐλευθε-
ρα αἰσθήματα καὶ δυνατὲς παρορμήσεις.

Ἦταν νέα καὶ ὡραία, αὐτὸ ἦταν τὸ πᾶν, αὐτὴ, ἦταν ἡ
ἀδυναμία ἀλλὰ καὶ ἡ μεγάλη δύναμή της. Γι' αὐτὴ ὅλοι οἱ ἄν-
θρωποι ἦταν ἴδιοι δὲν ὑπῆρχαν Ἑβραῖοι καὶ Χριστιανοί, δὲν
ὑπῆρχαν φυλές, ράτσες καὶ προλήψεις. γι' αὐτὴ μονάχα ἓνα πρά-
γμα ὑπῆρχε, ἡ Ἀγάπη.

Καθμένη Γέσιχα! Μὰ ἦταν ποτὲ δυνατό, νὰ σπέρξῃ νὰ
παντρευτεῖ κανέναν πλούσιον καὶ ἄσκημο συμπατριώτη της, κανέ-
ναν συνάδελφο τοῦ πατέρα της ὅπως ἔγινε καὶ μὲ μερικά ἄλλα
κορίτσια τῆς ἡλικίας της; Ἦταν ποτὲ δυνατό, ἀπ' τὴ μιὰ
σκαλαδιὰ νὰ περάσῃ σὲ μιὰ ἄλλη πρὸ σκληρῇ καὶ πρὸ ἀνυπόφο-
ρῇ, σὲ μιὰ σκαλαδιὰ πού θὰ διαρκοῦσε αἰώνια;

Σὲ μιὰ σκαλαδιὰ πού θὰ μάρανε τὸ δροσερὸ κορμί της καὶ
θὰ κόλαζε γιὰ πάντα τὴν ψυχὴ της; "Οχι, δὲν ἦταν δυνατό!
Ἡ Γέσιχα σ' αὐτὲς τὶς σκέψεις ἐνοιωθε φρίκη κι' ἔτρεχε ἀπά-
νω κάτω στὸ πελώριο ἄδειον σπίτι της ζητώντας μιὰ διέξοδο σὰ
τὸν ταξιδιώτη πού βλέπει τὸ πλοῖο του νὰ πιάνει φωτιά.

Καθμένη Γέσιχα! Ἀλλὰ μήπως καὶ τὰ ἱερὰ κείμενα τῆς
φυλῆς τῆς, πού πολλὰς φοδὲς κατέφευγε δὲ μιλοῦσαν καὶ κείνα
γιὰ τὴν Ἀγάπην;

Ναί, ὅλα μιλοῦσαν γιὰ τὴν Ἀγάπην!

Τὰ μεθυστικὰ ἀρώματα τῶν λουλουδιῶν τοῦ κήπου της, τὰ
ἀπόμακρα τραγούδια τῶν γονδολιέρων, τὰ γέλοια τῶν εὐθυμῶν
παλληκαριῶν πού περνοῦσαν κάτω ἀπ' τὰ παράθυρά της πηγαί-
νοντας νὰ συναντήσουν τὶς ἀγαπημένους τους, καὶ περισσότερο
ἀπ' ὅλα τὰ φλογερὰ βλέμματα τῶν ὡραίων Βενετσιάνων πού
τὰ ἐνοιωθε νὰ τὴν πολιορκοῦνε ὅταν καμμιὰ φορὰ βρισκότανε
στὸ δρόμο.

Αὐτὰ τὰ βλέμματα τὴν ἀναστάτωναν. Μὰ περισσότερο ἀπὸ
ὅλα τὴν ἀναστάτωναν τὰ βλέμματα πού τῆς ἔρριχναν δυὸ φλο-
γερά μαύρα μάτια, δυὸ βλέμματα πού τῆς μιλοῦσαν καὶ τῆς ἔλε-
γαν περισσότερα ἀπὸ ὅσα τῆς εἶχαν πεῖ ἕως τώρα ὅλα τὰ δι-
ελλία πού εἶχε διαβάσει καὶ ὅλα τὰ τραγούδια πού εἶχε ἀκούσει.

Τὰ βλέμματα αὐτὰ πού τῆς εἶχαν μιλήσει στὰ κατάβραθα
τοῦ εἶναι της, ἦταν τὰ βλέμματα ἐνὸς ὡραίου χριστιανοῦ, λεγό-
τανε Λορέτζος.

Ποῦ τὸν εἶχε συναντήσει; Ἡ Γέσιχα ὅταν ἀνασκάλευε τὴν

μνήμη της δὲν μπορούσε νὰ θυμηθεῖ τίποτα. Μιά γλυκεῖα ζάλη ἀνέβαινε καὶ τὴν τύλιγε μὲ τὴν ρόδινη φλόγα της.

Ναί, δὲν τὸν εἶχε συναντήσει σὲ κανένα ἀπ' τὰ γνωστὰ της μέρη, ὑπῆρχε παντοῦ, μέσα στὰ παιδικὰ παιχνίδια της, στὶς νεανικὲς της ἀγρύπνιες, στὰ ἐρωτικά της ὄνειρα.

Μονάχα τὸ ὄνομά του δὲν ἤξερε, ἀλλὰ μόλις τὸ ἄκουσε γέμισε δλόκληρὴ τὴ ψυχὴ της μὲ τὴν ἐξαίσια γουρουνιή του.

Καὶ ἡ Γέσιχα ἀγάπησε τὸν Λορέτζο πρὸ πολὺ ἀπὸ ὅτι τὸν ἀγαποῦσε προτοῦ ἀκόμη τὸν συναντήσει.

Κι' ὁ πατέρας της; Τί θὰ ἔλεγε ὁ πατέρας της ὅταν μάθαινε πῶς ἡ κόρη τοῦ ἀγαποῦσε ἕναν χριστιανό, ἕναν ἀλλόθρησκο, ἕναν ἀπὸ κείνους πού τόσες φορές τὸν εἶχαν ὀρίσει καὶ ἐξευτελίσει μπροστὰ στὰ μάτια τῶν ἄλλων;

Ἡ Γέσιχα ἀγαποῦσε τὸν πατέρα της καὶ τὸν σεδόντανε, γι' αὐτὸ ὅταν τὸν σκεπτότανε ἦταν ἡ μόνη στιγμή πού αἰσθανότανε κάποια μικρὴ τύψη πού συναντοῦσε τὸν Λορέτζο.

Γιατί πραγματικά ἡ Γέσιχα συναντοῦσε τὸν ἀγαπημένο της. Πῶς τὸ κατόρθωσε; Πῶς μπόρεσε νὰ περῇσει τόσα ἐμπόδια; Αὐτὸ τὸ μυστικὸ μονάχα ὅσοι καὶ ὅσες ἔχουν ἀγαπήσει ἀληθινὰ τὸ κατέχουν.

Τὸ γεγονός εἶναι ὅτι ἡ Γέσιχα καὶ ὁ Λορέτζος ἀγαποῦσαν εὐλικρινὰ καὶ ὁρῆκανε τὸν τρόπο νὰ συναντιοῦνται, καὶ ἀπολαμβάνουν τὴν ἀγάπην τους καὶ νὰ κάνουν ὄνειρα γιὰ τὸ μέλλον τους.

Ἡ Γέσιχα ὥστόσο ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα φαινότανε περισσότερο στενοχωρημένη ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, γιατί εἶχε μάθει πῶς ὁ Λανσελότος, ὁ ὑπηρέτης τους καὶ τὸ μόνο πλάσμα πού ἔδινε μὲ τὴν παρουσία του στὸ σπίτι της κάποιο τόνο ξεγνοιασιάς καὶ εὐθυμίας θὰ ἔφευγε.

Ναί, θὰ ἔφευγε. θὰ ἄλλαζε ἀφεντικό, εἶχε μάλιστα ἀποχαιρετήσει τὸν πατέρα της καὶ τώρα μάζευε τὰ ρούχα του σιγοτραγουδώντας.

Ἡ Γέσιχα τὸν ἀκουγε πού ἀνεδοκατέβαινε τίς σκάλες καὶ τὸν περίμενε, γιατί τοῦ εἶχε μὴνύσει πῶς πρὶν φύγει ἀπ' τὸ σπίτι νὰ περάσει νὰ τὴν δεῖ, εἶχε κάτι νὰ τοῦ μιλήσει.

Ὁ Λανσελότος γεμάτος χαρὰ κρατώντας κάτω ἀπ' τὴ μισχάλη του ἕνα μπόγο, γλύστρησε μέσα στὸ δωμάτιο τῆς Γέσιχας γιὰ νὰ τὴν χαιρετήσει.

—Λυπᾶμαι πού ἀφήνεις ἔτσι τὸν πατέρα μου, τοῦ εἶπε ἐκεῖνη μόλις τὸν εἶδε. Τὸ σπίτι μας εἶναι μιὰ κόλαση κι' ἐσύ ἕνας χαρούμενος διαβολάκος πού φαῖδρυνες λίγο τὴν ἀτιμωφαῖρα τῆς στενοχώριας, ἀλλὰ στὸ καλὸ...

Ὁ Λανσελότος φαινότανε λυπημένος.

—Νά, πάρε ένα δουκάτο, τοῦ ξανᾶπε ἡ Γέσιχα θάζοντάς του στο χέρι ένα φλουρί.

Εκεῖνος τὸ ἔχωσε στὴν τσέπη του διαστικά.

—Λανσελότο, συνέχισε ἡ Γέσιχα, σὲ λίγο θὰ δεῖς τὸν Λορέτζο στο τραπέζι, θὰ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς καλεσμένους τοῦ καινούργιου σου ἀφεντικοῦ. Νά, δόσε του αὐτὸ τὸ γράμμα... ἀλλὰ νὰ τοῦ τὸ δώσεις κρυφά. Καὶ τώρα πηγαινε στο καλὸ, δὲν θέλω νὰ σὲ δεῖ ὁ πατέρας μου νὰ μιλάς μαζί μου.

Ἡ στενοχώρια ὁμῶς τοῦ Λανσελότου ποὺ ἄφηνε τὴν ὁμορφὴ Γέσιχα, ποὺ τόσο τὴν συμπαθοῦσε γιὰ τὴν καλωσύνη ποὺ τοῦ ἔδειχνε τώρα ἀναλύθηκε σὲ δάκρυα.

Ἐκρυψε τὸ γράμμα μέσα στὸν κόρφο του, τὸ ψαχούλεψε ἀπ' ἔξω μὲ τὸ χέρι του, κι' ὅταν κατάλαβε πῶς ἦταν καλὰ ἀσφαλισμένο, ψιθύρισε.

—Σὲ χαιρετῶ, τὰ δάκρυά μου πνίγουν τὰ λόγια μου, χαριτωμένη εἰδωλολάτρισσα, γλυκεῖά Ἑβραία.

Ἄν δὲν ἀξίζεις νὰ κάνει γιὰ σένα κάθε κατεργαριά ὁ χριστιανὸς γιὰ νὰ σὲ κατακτήσει ἐγὼ νὰ μὴ δῶ προκοπὴ.

Τώρα ὁμῶς πρέπει νὰ σὲ χαιρετήσω, γιὰτὶ αὐτὰ τὰ ἀνόητα δάκρυα πνίγουν τὸ ἀντρικό μου θάρρος.

—Ὡρα καλὴ, Λανσελότε μου, τοῦ εἶπε ἡ Γέσιχα, ποὺ κι' αὐτῆς τὰ μάτια εἶχαν πλημμυρίσει δάκρυα.

Ἡ Γέσιχα ἔμεινε μόνη μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὴν πόρτα ἀπ' τὴν ὁποία εἶχε βγεῖ ὁ Λανσελότος.

Πόσο εἶχε ξαφνικά μεγαλώσει ἡ μοναξιά της!

Μέσα στο σκυθρωπὸ ἐκεῖνο σπίτι, ποὺ ζοῦσε μονάχη μὲ τὸν γέροντα ιδιότροπο πατέρα της ἡ παρουσία τοῦ Λανσελότο ἦταν γι' αὐτὴ μιὰ νῦτα ξεγνοιασιάς καὶ εὐθυμίας, καὶ τώρα ἔφευγε κι' αὐτός. Τὸ πάθος τοῦ χρήματος εἶχε τυφλώσει τόσο τὸν πατέρα της ποὺ δὲν μπορούσε νὰ κρατήσῃ κοντὰ του κανέναν ἄνθρωπο, ὅλοι ἀφοῦ τὸν ὑπηρετοῦσαν γιὰ λίγο, ὕστερα ἀναγκασζόντουσαν νὰ φύγουν γιὰ νὰ βροῦνε ἄλλου μιὰ καλύτερη τύχη.

Ἡ Γέσιχα συμπαθοῦσε τὸν νεαρὸ Λανσελότο, γιὰ τὴν εὐθυμία του καὶ τὴν καλὴ του καρδιά, πολλὰς φορὲς μάλιστα ἔφτανε νὰ τοῦ ἐξομολογηθεῖ καὶ τὰ μυστικά της, ἦταν ὁ μόνος ἄνθρωπος ποὺ ὀρσιότανε κοντὰ της, ὅλοι οἱ ἄλλοι ὑπηρετές ἦταν κάτι γέροι γκρινιάρηδες καὶ ιδιότροποι σὰν τὸν πατέρα της, ποὺ τὴν παραμόνευαν καὶ τὴν στραβοκύνταζαν, ἡ Γέσιχα δὲν ἤθελε νὰ τοὺς βλέπει.

Ὅταν κατάλαβε πῶς ἦταν ἐντελῶς μόνη, ἄφησε ἕναν βαθὺ ἀναστεναγμὸ καὶ ψιθύρισε.

—Τί φρικτὴ ἁμαρτία, ἀλλοίμονο, νὰ ντρέπομαι ποὺ εἰμαι

κόρη τοῦ πατέρα μου. Ὅστόσο, ἂν καὶ ἔχουμε τὸ ἴδιο αἷμα σὲ χαρακτήρες μας ὁμῶς εἶναι ἐντελῶς διαφορετικοί.

Ὡ, Λορέτζο, ἂν κρατήσεις τὴν ὑπόσχεσή σου, αὐτὴ ἡ φασαρία θὰ πάρει τέλος, θὰ γίνω χριστιανὴ καὶ γυναῖκα σου πιστή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Ὁ Γρατιάνος δὲν ἄργησε νὰ βρεῖ τὸν Λορέτζο. ἔκανε τὸν συνηθισμένο του περίπατο στὴν πλατεία τοῦ Ἁγίου Μάρκου μὲ τὸν Σελαρῖνο καὶ τὸν Σαλάνιο.

Συζήτησαν σχετικὰ μὲ τὸ γλέντι ποῦ θὰ γινόταν στὸ σπίτι τοῦ Βασάνιου καὶ ἦταν ὅλοι γεμάτοι χαρά.

—Ναί, τοῦ εἶπε σὲ μιὰ στιγμή ὁ Λορέτζος, θὰ ξεφύγουμε τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, θὰ πᾶμε στὸ σπίτι μου νὰ ντυθοῦμε μασκαράδες καὶ σὲ μισὴ ὥρα τὸ λιγώτερο θὰ ξαναγυρίσουμε.

—Δὲν κάναμε ὁμῶς τίς ἀνάλογες προετοιμασίες, ἀπάντησε ὁ Γρατιάνος.

—Δὲν ἔρθκαμε ἀκόμα λαμπαδοφόρους, πρόσθεσε κι' ὁ Σαλαρῖνος.

—Μιὰ μασκαράτα τόσο πρόχειρη δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ἔχει ἐπιτυχία. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ τὴν ἐγκαταλείψουμε.

—Ἡ ὥρα εἶναι ἀκόμα τέσσερες, εἶπε τότε ὁ Λορέτζος στὸν Σαλάνιο. Ἔχουμε ἀκόμα δυὸ ὥρες νὰ εἰσπρατοῦμε.

Ἐκεῖνη τῇ στιγμή ξεπρόβαλλε ἀπ' τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου ὁ Λανσελότος.

—Τί νέα φίλε Λανσελότο; τὸν ρώτησε ὁ Λορέτζος.

Ἐκεῖνος ἔδγαλε ἀπ' τὴ τσέπη του ἓνα γράμμα καὶ εἶπε λαχανιασμένος.

—Ἀνοιξε σὲ παρακαλῶ αὐτὸ τὸ γράμμα καὶ θὰ τὰ μάθεις τὰ νέα ἀμέσως.

—Τὸ γνωρίζω αὐτὸ τὸ γράμμα, εἶπε ὁ Λορέτζος παίρνοντας τὸ γράμμα, ἔχει γραφτεῖ ἀπὸ ὥραϊο χέρι, ἓνα χέρι ποῦ εἶναι πιδ ἄσπρο κι' ἀπ' τὸ χαρτί ποῦ τὸ ἔγραψε.

—Ραδασάκι, χωρὶς ἄλλο, εἶπε ὁ Γρατιάνος κλείνοντας τὰ μάτι.

—Μὲ τὴν ἄδειά σου κύριε, ψιθύρισε ὁ Λανσελότος κἀνοντας μιὰ μικρὴ ὑπόκληση μπροστὰ στὸν Λορέτζο.

—Ποῦ πᾶς; τὸν ρώτησε ἐκεῖνος.

—Πᾶω, κύριε, νὰ προσκαλέσω τὸν παληό μου κύριο τὸν

Ἑβραῖο γὰ γευματίσει· ἀπόψε μαζί με τὸ καινούργιο ἀφεντικό μου τὸν χριστιανὸ πού ἔχει τραπέζι.

—Γιὰ στάσου τοῦ εἶπε ὁ Λορέτζος, νὰ πάρει αὐτό, καὶ πᾶς στὴν ἀγαπημένη μου Γέσιχα πῶς θὰ γίνῃ δι,τι μοῦ γράφει. Νὰ τῆς τὸ πεῖς κρυφά, πήγαινε τώρα.

Ὁ Λανσελότος ἔχωσε στὴν τσέπη του τὸ φλουρί πού τοῦ ἔδωσε ὁ Λορέτζος κι' ἐτοιμάστηκε νὰ φύγει.

Τῇ στιγμῇ ὅμως πού ξεκινοῦσε σταμάτησε καὶ γυρίζοντας πτοῦς τέσσερες φίλους του, εἶπε.

—Κύριοι, θὰ ἐτοιμαστεῖτε λοιπὸν γιὰ τὴν μασκαράτα τὸ δράδου; Ἐχὼ βρεῖ λαμπαδηφόροι!

—Μπᾶ, ἀλήθεια, εἶπε ὁ Σαλαρίνος, πᾶω ἀμέσως.

—Ἐρχομαι κι' ἐγὼ, πρόσθεσε ὁ Σαλάνιος,.

—Ἵστερα ἀπὸ λίγο νὰ ρθεῖτε νὰ μᾶς βρεῖτε ἐμένα καὶ τὸν Γρατιάνο στὸ σπίτι μου.

—Καλὰ, ἀπάντησαν οἱ δυὸ ἄντρες καὶ ξεκίνησαν.

Ὅταν ὁ Γρατιάνος κι' ὁ Λορέτζος ἔμειναν μόνοι, ὁ πρῶτος γύρισε καὶ εἶπε στὸν δεῦτερο.

—Αὐτὸ τὸ γράμμα δὲν ἦταν ἀπ' τὴν ὡραία Γέσιχα;

—Πρέπει νὰ σοῦ τὰ πῶ ὅλα, τοῦ εἶπε ἐκεῖνος τραβώντας τον λίγο παράμερα. Μοῦ γράφει με τί τρόπο νὰ πᾶω νὰ τὴν κλέψω ἀπ' τὸ σπίτι τοῦ πατέρα της, μοῦ λέει πόσα κοσμήματα καὶ πόσα λεπτὰ ἔχει· πάρει κοντά της καὶ μοῦ λέει ἀκόμα πῶς ἔχει· ἐτοιμὴ μὴ φορεσιὰ ἀκολούθου.

Ἄν καμμιά φορὰ ὁ πατέρας της ὁ Ἑβραῖος πᾶει στὸν Παράδεισο θὰ τὸ χρωστάει στὴν χαριτωμένη του κόρη. Ὅσο γι' αὐτὴ ποτὲ πιὰ ἡ δυστυχία δὲ θὰ τολμήσει νὰ τῆς φράξῃ τὸ δρόμο, ἐκτὸς μετὰ τὴν πρόφαση πῶς εἶναι κόρη ἀπιστοῦ Ἑβραίου.

Ὁ Γρατιάνος κῦτταξε τὸ φίλο του στὰ μάτια. Ἐκεῖνος τοῦ ἔδωσε τὸ γράμμα λέγοντας.

—Ἐμπρὸς, ἔλα πᾶμε, καὶ διαδίδεις αὐτὸ τὸ γράμμα στὸ δρόμο. Ἡ ὁμορφὴ Γέσιχα θὰ εἶναι λαμπαδηφόρος μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Ὁ Λανσελότος δὲν ἄργησε βέβαια νὰ βρεῖ τὸ σπίτι τοῦ παλαιοῦ του ἀφεντικοῦ.

Ἀνοιξε γρήγορα - γρήγορα τὴν ἐξώπορτα, πέρασε τὸ δωμάτιο τοῦ κήπου καὶ ἀνέβηκε χαρούμενος τὴ σκάλα.

Καθώς όμως περνούσε τὸ διάδρομο νὰ πάει στὸ γραφεῖο τοῦ Ἑδραίου, ἔπεσε ξαφνικά ἀπάνω του.

Τοῦ εἶπε διαστικὰ πὼς τὸν καλοῦσε ὁ καινούργιος τοῦ ἀφέντης καὶ περίμενε τὴν ἀπάντησή του.

Ἐκείνος τὸν κύτταξε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω καὶ τοῦ εἶπε ἀπότομα.

—Καλὰ λοιπόν, θὰ δεῖς μὲ τὰ μάτια σου καὶ θὰ κρίνεις τὴ διαφορὰ ποῦ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὸν γέρο Σάβυλωκ καὶ στὸν Βασάνιο.

Ἔ, Γέσιχα! Καὶ δὲ θὰ μπορεῖς νὰ γεμίζεις τὴν κοιλιά σου, ἔπως τὴν γεμίζεις τὸν καιρὸ ποῦ ἦσουνα στὸ σπίτι μου... Ἔ Γέσιχα! Οὔτε νὰ κοιμᾶσαι καὶ νὰ ροχαλίζεις, οὔτε καὶ νὰ κουρελιάζεις τὰ ροῦχα σου.

Ἔ, Γέσιχα! ποῦ εἶσαι δὲν μ' ἀκοῦς, λοιπόν;

—Ἔ, Γέσιχα! ποῦ εἶσαι, φώναξε τώρα μὲ τὴ σειρὰ τοῦ κι ὁ Λανσελότος.

—Ποιὸς σοῦ εἶπε νὰ τὴ φωνάζεις; τοῦ εἶπε θυμωμένος ὁ Σάβυλωκ. Ἐγὼ δὲν σοῦ εἶπα νὰ τὴν φωνάζεις.

—Ἡ ἀφεντιά σου μοῦ ἔλεγε συχνά, πὼς δὲν μπορῶ νὰ κάνω τίποτα ἀν δὲ μοῦ τὸ πεῖς ἐσύ.

Ξαφνικὰ παρουσιάστηκε ἡ Γέσιχα, ἔρριξε μιὰ φοβισμένη ματιά στὸν πατέρα της, καὶ κάνοντας πὼς δὲν βλέπει τὸν Λανσελότο, ρώτησε.

—Μὲ φώναξες; Τί μὲ θέλεις;

Ὁ Σάβυλωκ ξεκρέμασε ἀπ' τὴν ἐσωτερικὴ τοῦ ζώνη μιὰ φούχτα κλειδιά καὶ δίνοντάς τα στὴν κόρη του, τῆς εἶπε.

—Ἀπόψε, Γέσιχα, μὲ ἔχουν καλέσει νὰ δειπνήσω ἔξω. Πάρε τὰ κλειδιά μου...

Ὁ γέροντας σταμάτησε γιὰ μιὰ στιγμή σὰ νὰ μετάνοιωσε καὶ τραβώντας ξανά τὸ χέρι του πρὸς τὰ πίσω, ξανάπε.

—Ἀλλά, γιατί νὰ πάω; Δὲ μὲ κάλεσαν ἀπὸ φιλία. Μὲ κάλεσαν γιατί θέλουν νὰ μὲ καλοπιάσουν. Ὡστόσο, θὰ πάω, θὰ πάω ἔμως ἀπὸ μίσος, γιὰ νὰ φάω ἀπ' τὰ φαγιά ἐνὸς σπάταλου χριστιανοῦ.

Ξανάπλωσε πάλι τὸ χέρι του, ἔδωσε τὰ κλειδιά στὴν Γέσιχα καὶ κατέληξε.

—Κόρη μου, Γέσιχα, νὰ ἔχεις τὸ νοῦ σου στὸ σπίτι. Δὲν ἔχω καθόλου ὀρεξη νὰ ἐγῶ, μοῦ φαίνεται πὼς κάτι κακὸ θὰ γίνει, γιατί ἀπόψε ὀνειρευόμουνα σακκοῦλες μὲ λεπτὰ.

Τὰ χέρια τοῦ γέρο - τοχογλύφου ἔτρεμαν σπασμωδικὰ καθὼς πρόφερε αὐτὰ τὰ λόγια, ἔτσι χωρὶς τὰ κλειδιά του τοῦ φαινόταν οὕτως ὡς ἂν ξένη ὅταν ἔχρηστα καὶ δὲν εἶχε ποῦ νὰ τὰ βάλει.

Ἀπ' τὴν ἀδελμονία τοῦ αὐτῇ τὸν ἐβγαλε ἡ φωνὴ τοῦ Λανσελότου πρὸ τοῦ ἔλεγε.

—Κύριέ μου σὲ ἐξορκίζω νὰ πᾶς, ὁ νέος μου κύριος ἀνυπομονεὶ νὰ σὲ δεῖ.

—Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο, ἀπάντησε ὁ Σάβλων.

—Τὰ ἐτοίμασαν ὅλοι μαζί, ξανάπε' ὁ Λανσελότος. Δὲν λείπει θὰ δεῖς μασκαράτα, ἀλλὰ ἂν δεῖς καρμιᾶ, τότε γι' αὐτὸ εἶχε πατώσει ἡ μύτη μου στὶς ἔξη ἢ ὥρα τὸ πρωτὶ, τὴν περασμένη Τρίτῃ τοῦ Πάσχα. καὶ ποῦ ἐδῶ καὶ τέσσερα χρόνια αὐτὴ ἡ μέρα συνέπεσε νὰ εἶναι Τρικυνοπέμπτη, ἐπόγειυμα.

—Τί, θὰ εἶναι καὶ μασκαράδες; εἶπε ὁ Σάβλων.

Ὁ Λανσελότος χαμογέλασε καὶ ἔκανε μὲ τρόπο ἕνα νόημα στὴ Γέσιχα πρὸς στεκότανε πλάι στὸν πατέρα τῆς.

Ὁ Σάβλων σκέφθηκε λίγο κι' ὕστερα γυρίζοντας στὴν κόρη του, εἶπε.

—Ἀκουσε Γέσιχα. Κλείσε καλὰ τὶς πόρτες, κι' ὅταν θ' ἀκούσεις ταμπούρλο κι' ἐκεῖνα τὰ σιχαμερὰ ξελαρυγγίσματα τῆς πιπίζας νὰ μὴ σκαρφαλώσεις στὸ παράθυρο κι' οὔτε νὰ θυγάσεις τὸ κεφάλι σου στὸ δρόμο γιὰ νὰ δεῖς αὐτοὺς τοὺς τρελλοὺς Χριστιανοὺς μὲ τὰ θαμμένα μούτρα, ἀλλὰ νὰ κλείσεις καλὰ τὰ αὐτιά τοῦ σπιτιοῦ μου, δηλαδή τὰ παράθυρα.

Ἡ Γέσιχα προχώρησε ἕνα ὄχημα μπροστὰ καὶ ἔγνεψε στὸν πατέρα τῆς καταφατικὰ, προσπαθώντας νὰ κρύψει τὴ συγκίνησή της.

Πῶς ἦταν δυνατό ἔταν θὰ ἄκουγε ὅλο ἐκεῖνο τὸ ξεφάντωμα νὰ ἔμεινε ἀδιάφορη;

Μήπως μέσα στὰ πρόσωπα τῆς μασκαράτας, ἦταν κι' ὁ ἀγαπημένος τῆς;

Ἡ καρδιά της ἄρχισε νὰ χτυπᾷ γοργά, ἐνῷ τὰ χέρια τῆς ἔρεμαν ἑλαφρὰ καθὼς κρατοῦσε τὰ κλειδιά πρὸς τῆς εἶχε ἐμπιστευθεῖ ὁ πατέρας τῆς.

Ἐκεῖνος συνέχισε ἀνύποπτος.

—Αὐτὰ τὰ ἀνόητα ξεφαντώματά δὲν θέλω νὰ μποῦνε μέσα στὸ σοβαρὸ νοικοκυριό μου.

Μὰ τὴν πατερίτσα τοῦ Ἰακώβου σοῦ ἐρχίζομαι πῶς δὲν ἔχω καρμιᾶ ὀρεξῇ νὰ δειπνήσω ἀπόψε ἔξω. Ὡστόσο θὰ πᾶω.

Καὶ σὰ νὰ πῆρε ξαφνικὰ μιὰ μεγάλῃ ἀπόφαση γύρισε πρὸς Λανσελότο πρὸς περίμενε καὶ τοῦ εἶπε.

—Εὐό, γελοῖο, πήγαμε μπροστὰ γιὰ νὰ πεῖς πῶς ἐρχομαι.

Ἐκεῖνος προχώρησε ἕνα ὄχημα.

—Εἰγὼ πάω, κύριε, εἶπε.

Καθώς ὁμως περνούσε μπροστά ἀπ' τὴ Γέσιχα γύρισε λίγα καὶ τῆς ψιθύρισε.

—Κυρία, μὴν τὸν ἀκούς, ἐσὺ ὄγες στὸ παράθυρο καὶ θὰ δεῖς νὰ περνάει ἓνας χριστιανὸς ποὺ ἀξίζει τὴ ματιά μιᾶς Ἑβραίας.

Καὶ κατέβηκε γρήγορα τὶς σκάλες.

—Τί σοῦ εἶπε αὐτὸς ὁ ἀνόητος Ἀγαρηνός;

—Τίποτα, μοῦ εἶπε χαίρετε, κυρία, τίποτα ἄλλο.

Ὁ Σάβλων ποὺ οὔτε εἶδλεπε οὔτε καὶ ἀκουγε καλά τὴν πίστεψε.

Δὲν εἶχε ἄλλωστε λόγους νὰ μὴ πιστέψει τὴν ἀγαπημένην του Γέσιχα, ποὺ τὴν θεωροῦσε σὰν πρότυπο ἀρετῆς.

Στάθηκε γιὰ μιὰ στιγμή κι' ὕστερα χαϊδεύοντας τὰ ἀραιὰ γκρίζα γένεια του, εἶπε σὰ νὰ μονολογοῦσε.

—Δὲν ἔχει κακὴ καρδιά, αὐτὸ τὸ παληόπαιδο, ἀλλά, τρῶει ἓνα περιδρομο, καὶ στὴ δουλειά του εἶναι ἀργὸς σὰν σαλιγκάρι, κι' ἐπειτα κοιμᾶται ὅλη τὴν ἡμέρα περισσότερο κι' ἀπὸ ἓναν ἀγριόγατο.

Τοὺς τεμπέληδες τί νὰ τοὺς κάνω; Γι' αὐτὸ ἂς πᾶει στὸ καλὸ του, κι' ἂς πᾶει σ' αὐτὸν νὰ τὸν βοηθήσει νὰ ζοδέψει πιδὸ γρήγορα τὰ λεπτὰ ποὺ ἔχει δανειστεί.

Ἡ Γέσιχα εἶχε γυρίσει τὸ πρόσωπό της ἀπὸ τὴν ἄλλη μερὶς καὶ ἔκανε πῶς σκεπτότανε.

—Ἐμπρὸς Γέσιχα. τῆς εἶπε ὁ Σάβλων, σπρώχνοντάς την ἐλαφρά, πῆγαινε μέσα. καὶ κάνε ὅπως σοῦ εἶπα, κλείσε καλὰ πίσω σου τὶς πόρτες. Μιὰ παληὰ παροιμία ποὺ εἶναι πάντα ζωντανή μέσα στὰ νοικοκυρίστικα κεφάλια, λέει: πῶς πράγμα καλὰ ἀσφαλισμένο δρίσκεται πιδὸ γρήγορα.

Καὶ χωρὶς νὰ προσθέσει περισσότερα ὁ Σάβλων ἄρχισε νὰ κατεδαίνει τὶς σκάλες μὲ προσοχή.

—Ὡρα καλή, τοῦ φώναξε ἡ Γέσιχα ἀπ' τὸ κεφαλόσκαλο.

Κι' ὅταν τὸν εἶδε νὰ βγαίνει ἀπ' τὴ πόρτα, ψιθύρισε.

—Ἄν τὰ πράγματα δὲν μοῦ ἔρθουν ἀνάποδα, θὰ χάσω ἐγὼ ἓναν πατέρα κι' ἐσὺ μιὰ κόρη.

Ἡ Γέσιχα ἔμεινε μόνη.

Προχώρησέ ἀπ' τὸ διάδρομο, πέρασε στὴν κάμαρά της καὶ κάθισε ἀπάνω σ' ἓναν καναπέ.

Μιὰμισάνοιχτη πόρτα ἔτριξε γιὰ μιὰ στιγμή κι' ἡ Γέσιχα κύτταξε γύρω τῆς φοβισμένη.

Σηκώθηκε τὴν ἔκλεισε καλὰ μὲ τὸ κλειδί καὶ ξαναγύρισε στὴ θέσιν της.

Τὸ σπίτι εἶχε δοθεῖται σὲ θαθεῖα σιωπή.

Ἐκείνο τὰ ὀράδῳ ἢ ἐρωτευμένη Ἑβραϊοπούλα θὰ τὰ ἔπαιζε δλα γιά δλα.

Τίποτα δὲν μπορούσε νὰ τὴν ἐμποδίσει, τὰ κλειδιά μὲ τοὺς θησαυροὺς τοῦ πατέρα της τὰ εἶχε στὰ χέρια της, ἐκεῖνος ἔλλειπε καὶ ὁ γέρο φύλακας κοιμότανε στὸ σπιτάκι τοῦ κήπου.

Ἡ Γέσικα πρώτη φορά χάρηκε γιά τὴ μοναξιά της.

Ἐμεινε μερικὲς στιγμὲς θυθισμένη στίς ὄνειροπολήσεις της, ὕστερα σηκώθηκε ξαφνικά κυττάχθηκε στὸν καθρέφτη καὶ πῆγε καὶ ἄνοιξε ἓνα θαρὺ μπαῦλο ποὺ ὀρισκότανε στὴ γωνιά.

Ἐβγαλε ἀπὸ μέσα μερικά ροῦχα, τὰ ξεδίπλωσε, τὰ κύτταξε λίγο στὸ φῶς καὶ μετὰ διάλεξε αὐτὰ ποὺ ἤθελε καὶ τὰ ἔβαλε στὴ πάντα.

Ὑστερα στάθηκε ξανά συλλογισμένη, μὰ ξαφνικά σὰ νὰ τῆς ἦρθε μιὰ ἀπροσδόκητη ἐμπνευση, ἄνοιξε μιὰ πλαϊνὴ πόρτα, προχώρησε γιά λίγο σὲ ἓνα σκοτεινὸ διάδρομο καὶ ὀρέθηκε μέσα στὸ γραφεῖο τοῦ πατέρα της.

Τώρα ὅμως ἀντὶ νὰ κλειδώσει καλὰ, ὅπως τὴν εἶχε συμβουλέψει, ἄρχισε νὰ ξεκλειδώνει ἓνα - ἓνα δλα τὰ συρτάρια τοῦ γέρο - τοκογλύφου.

Ἀφοῦ τὰ ἔψαξε δλα στάθηκε μὲ ξεχωριστὴ συγκίνηση μπροστὰ σὲ ἓνα θαρὺ ἐπιπλο ἀπὸ ξύλο θαλανιδιάς, ναί, ἐκεῖ μέσα ὁ πατέρας της ἔκρυβε τὰ φλουριά καὶ τὰ χρυσαφικά του. Ἐκεῖ μέσα κατέληγαν δλα τὰ τιμαλφῇ δλα τὰ οἰκογενειακὰ κειμήλια αὐτῶν ποὺ δανειζόντουσαν σὲ μιὰ ὥρα μεγάλης ἀνάγκης καὶ ἔπειτα δὲν μπορούσαν νὰ τὰ ξαναπάρουν.

Ἡ Γέσικα ξεκλειδωσε μὲ ἓνα ἀπὸ τὰ κλειδιά ποὺ κρατοῦσε τὸ πρῶτο συρτάρι καὶ ἔχωσε τὸ χέρι της μέσα. Ὅταν τὸ τράβηξε κρατοῦσε ἓνα χοντρὸ πουγγὶ ἀπὸ κόκκινο βελούδο δεμένον μὲ ἓνα χρυσὸ κορδόνι.

Τὸ ζύγισε γιά λίγο μέσα στὰ χέρια της, καὶ ὕστερα ἄρχισε νὰ τὸ ἀνοίγει προσεκτικά.

Τὰ μάτια της ἀστραφάν βλέποντας δλα ἐκεῖνα τὰ θαυμάσια πράγματα ποὺ λαμπύριζαν κάτω ἀπ' τὸ φῶς.

Κάθησε σὲ μιὰ καρέκλα, διάλεξε αὐτὰ ποὺ ἤθελε, τὰ ἔβαλε μέσα στὴν τσέπη της, καὶ ἔπειτα ἔδωσε πάλι τὸ πουγγὶ καὶ τὸ ἔβαλε στὴ θέση του. Κλειδωσε προσεκτικὰ τὴν πόρτα θγαίνοντας ἀπ' τὸ γραφεῖο καὶ ὀρέθηκε πάλι στὸ δωμάτιό της.

Ἡ καρδιά της πῆγαινε νὰ σπάσει, παρ' ὅλο ποὺ εἶχε καταστρώσει τὸ σχέδιό της μὲ ἀπόλυτη ψυχραιμία, παρ' ὅλο ποὺ τὰ εἶχε μελετήσει δλα μὲ τίς πιὸ μικρὲς λεπτομέρειες, ὥστόσο, στὸ ἔλθε, τῆς ἔμεινε μιὰ μικρὴ ἀμφιβολία, μιὰ τύψη.

Τὴ θὰ ἔλεγε ὁ πατέρας της ὅταν ἀνακάλυπτε τὴ φουγῇ καὶ

τὴν κλοπὴ τῆς, γιατί. καί. αὐτὸ ποὺ πῆραμε νὰ κάνει κοδωνοκρούσει με κλοπὴ.

Γιὰ μιὰ στιγμή σκέφθηκε νὰ ξαναγυρίσει καὶ νὰ δάλει τὰ χρυσαφικά στὴ θέσῃ του, ἀλλὰ πάλι μετάνοιωσε καὶ ψιθύρισε κάτι ποὺ μονάχα αὐτὴ μπορούσε νὰ τὸ ἀκούσει.

Ξαναπῆρε τὰ ροδῶνα ποὺ εἶχε ὀγάλει ἀπ' τὸ μπαούλο καὶ ἄρχισε νὰ τὰ φοράει ἕνα - ἕνα. Ὅταν τελείωσε ἔμοιαζε μὲ ἕναν χαριτωμένο νεαρὸ ἀκόλουθο, μὲ ἕναν ἀκόλουθο ὁμιῶς ποὺ οἱ τσέπες του ἦταν γεμάτες χρυσαφί.

Κυττάχτηκε στὸν καθρέφτη, ἔπαιξε τὰ μαλλιά της καὶ χαμογελώντας ἐκानαποιημένῃ, τὴν ἔβλεπε στὸ παράθυρο καὶ τὸ μισόκλειξε.

Ἦταν ἑτοιμῇ.

Οἱ θόρυβοι τοῦ δρόμου ἔφταναν λιπόθυνοι ὡς τὸ παράθυρό της ἀνακατωμένοι μετὰ τὰς μυρωδιὰς τῶν λουλουδιῶν τοῦ κήπου της.

Πόσες φορές καθισμένη σ' αὐτὴ τὴ θέσῃ, δὲν ἔκανε τὰ πρὶς ἡμέραι ὄνειρα καὶ τώρα νῆ, ποὺ ἤρθε ἡ στιγμή, νὰ τὰ πραγματοποιήσει.

Ἡ Γέσιχα παραμέρισε λίγα τὴν κουρτίνα γιὰ ν' ἀκούσει καλύτερα τὴν κίνησιν τοῦ δρόμου. Τῆς φαινόταν πῶς ἔκουγε τὸν πῶνα, τραγούδια καὶ γέλια, καὶ μέσα σὲ ὅλα τὰ νὰ ξεχώριζε τὴ φωνὴ τοῦ ἀγαπημένου της.

Δὲν ἦταν ὁμιῶς τίποτα, κάποιοι παραστικοὶ ἐστρίδαν στὴ γωνία τοῦ δρόμου συζητῶντας καὶ γελῶντας δυνατὰ, αὐτὸ ἦταν ὅλο.

Ἡ Γέσιχα ξανακάθισε στὴ θέσῃ της.

Ξαφνικά-τῆς φάνηκε πῶς κάποιος τὴ φώναζε μετὰ τὸ ὄνομά της καὶ ἀνασείρτηκε.

Τώρα ὁμιῶς ἔνοος της ξαναπῆγε πάλι στὸν γέροντα πατέρα της, ποὺ θὰ τὸν ἄφηνε γιὰ πάντα μόνο μέσα στὸ τεράστιο αὐτὸ σπίτι.

Ναί, τῆς φάνηκε σὰ νὰ ἔφαχνε παντοῦ νὰ τὴ ὀρεῖ καὶ τὴ φώναζε, ὅπως τὴ φώναζε καὶ τότε ποὺ τοὺς ἀποχαιρετοῦσε ὁ Λανσελότος. Ὑστερὰ, τῆς φάνηκε πῶς ἄνοιγε τὰ παράθυρα καὶ τὴ φώναζε δυνατὰ ἔξω στὸ δρόμο, τὴν καλοῦσε νὰ ξαναγυρίσει καὶ ὅλη ἡ Βενετία εἶχε μάθει τὴ ντροπὴ της.

Ἡ Γέσιχα ἀντρίχιασε σ' αὐτὰς τὰς σκέψεις, μὰ γρήγορα τις ἔξηλασε, ὅσο παρνοῦσε ἡ ὥρα τόσο διότανε ἀπορακτικὰ στὸ σκοπὸ της.

Ὅπου νὰ ἦταν θὰ φαινότανε ὁ Λορέτζος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

Οἱ μασκαράτες ἦταν ἀπὸ τὶς συνηθισμένες καὶ τὶς πιὸ ἀγαπημένες διασκεδάσεις τῶν Βενετσιάνων.

Ὅλο οἱ νέοι καὶ οἱ νέες τῆς Βενετίας περίμεναν μὲ λαχτάρα αὐτὲς τὶς μέρες γιὰ νὰ ξεφαντώσουν καὶ νὰ διασκεδάσουν.

Κάτω ἀπὸ τὴ θελκτικὴ ἀνωνυμία τῆς μαύρης βελουδένιας μάσκας χτυποῦσε πάντα μιὰ φλογερὴ καρδιά ἐτοιμὴ νὰ δοθεῖ ἐπὶ τὴν περιπέτεια.

Τὰ πολύχρωμα ντόμινα μὲ τὰ ἀσημένια κουδουνάκια, οἱ κιθάρες μὲ τὶς χρωματιστὲς κορδέλλες, οἱ καραμούζες, τὰ τύμπανα καὶ οἱ ροκάνες τῶν παλιάτσων, δημιουργοῦσαν ἓνα φαιδρὸ πανδαυμόνιο ποὺ ἐπνιγε κάθε στενοχώρια καὶ παρέσυρε τὴν ἀνθρώπινη καρδιά μέσα στὸ στρόβιλο καὶ τὴ ζάλη τῶν ἀπολαύσεων.

Οἱ πλατεῖες οἱ δρόμοι καὶ τὰ κανάλια ἀντηχοῦσαν ἀπὸ παθητικὰ τραγούδια, χαρούμενα ξεφωνητὰ καὶ ἀργυρόρηχα γέλοια.

Οἱ φλογερὲς Βενετσιάνες δὲν ἔχαναν κι' αὐτὲς μιὰ τέτοια εὐκαιρία μεταμφιεσμένες σὲ κομψὲς κολομπίνες, σὲ τσιγγάνες ἢ καὶ σὲ κομφοὺς ἀκολούθους ἔτρεχαν νὰ συναντήσουν τοὺς καλοὺς τους, βέβαιες διὰ κανένα κακὸ μάτι δὲν θὰ τὶς ἀνακάλυπτε ἔτσι καθὼς ἦταν προφυλαγμένες κάτω ἀπ' τὰ πολύχρωμα μεταξία, τὰ βαθύχρωμα βελούδα καὶ τὶς κομψὲς μαῦρες μάσκες.

Ἀποκρηές, οἱ γιορτὲς τῆς νειότης καὶ τοῦ ἔρωτα, τῆς ἐγνοιασίας καὶ τῆς μέθης, τοῦ ὄρκου τῆς αἰώνιας ἀγάπης καὶ τῆς ἐφήμερης χαριτωμένης προδοσίας.

Δυὸ αἰνιγματικὰ μάτια καὶ δυὸ ἀναμμένα χεῖλη ποὺ ζητοῦν καὶ τὰ δίνουν δλα, δλα ἐπὶ στροφή ἐνὸς χοροῦ καὶ στὸ ξεψύχισμα ἐνὸς φιλιοῦ.

Κάτω ἀπ' τὸν ἴσκιό ποὺ ἔρριχνε κάποιο φανάρι μπροστὰ στὸ σπίτι τοῦ Σάβλωχ, δυὸ κομποὶ μασκαράδες περίμεναν συζητήσοντας, κι' ὅπως ὁ ἀναγνώστης μας θὰ κατάλαβε, δὲν ἦταν ἄλλοι ἀπ' τοὺς καλοὺς μας φίλους τὸν Γρατιάνο καὶ τὸν Σαλαρίνο.

—Νὰ ἐδῶ πέρα μᾶς εἶπε ὁ Λορέτζος νὰ τὸν περιμένουμε. εἶπε ὁ Γρατιάνος.

—Ναί, ἀλλὰ ἡ ὥρα νομίζω ἔχει περάσει.

—Εἶναι περίεργο, ποὺ ἄργησε, γιὰτὶ οἱ ἐρωτευμένοι τρέχουν συνήθως πιὸ μπροστὰ ἀπ' τὰ ρολόγια.

Ὁ Σαλαρίνος χαμογέλασε.

Τῆς Ἀφροδίτης τὰ περιστέρια, ἀπάντησε, πετοῦν δέκα φορές πιὸ γρήγορα ἔσταν εἶναι νὰ σφραγίσουν καινούργιους ἐρω-

τικούς δεσμούς, παρ' ὅτι ὅταν πάνε γιὰ νὰ μείνουν πιστὰ στίς πολὺς συμφωνίες.

—Ναί, ἔτσι γίνεται πάντα, ἀπάντησε ὁ Γρατιάνος. Ποιὸς σηκώνεται ἀπ' τὸ τραπέζι μὲ τὴν ἴδια ὁρεξὴ πού εἶχε ὅταν εἶχε καθήσει;

Ποιό ἄλογο ξαναπερνᾷ τὸν ἴδιο δρόμο πού κοπίασε νὰ τὸν διαβεῖ μὲ τὴν ἴδια ὁρμή;

—Ὅλα τὰ πράγματα αὐτοῦ τοῦ κόσμου τὰ κυνηγοῦμε μὲ περισσότερο θέρμη ἀπὸ ὅση τὰ χαιρόμαστε.

Ὁ Γρατιάνος σταμάτησε γιὰ μιὰ στιγμή, ἔρριξε ἓνα ἐρευνητικὸ βλέμμα στὸ δρόμο γιὰτὶ τοῦ φάνηκε πῶς ἀκουσε δῆματα καὶ συνέχισε.

Εἶδες πῶς τὸ καρὰδι βγαίνει σημαιοστολισμένο ἀπ' τὸ λυμάνι σὰν τὸν ἄσωτο γυρὸ καὶ τὰ φιλάει καὶ τὸ ἀγκαλιάζει τὸ λυγρὸ ἀγέρι. Κι' εἶδες ὕστερα πῶς γυρίζει πίσω σὰν τὸν ἄσωτο μὲ κουρελιασμένα τὰ πανιά, μὲ σακατεμένα τὰ πλευρά του, ἀδύνατο καὶ τσακισμένο ἀπ' τὸ φιλήδονο ἀγέρι...

—Νὰ ὁ Λορέτζος, φώναξε ὁ Σαλαρίνος, ἐξακολουθοῦμε τὴ συζήτηση ἀργότερα.

—Καλοὶ μου φίλοι, εἶπε ἐκεῖνος πλησιάζοντας, μὲ συγχωρεῖτε πού ἄργησα τόσο. Δὲν φταίω ὅμως ἐγώ, ἀλλὰ οἱ δουλειές μου πού μὲ καθυστέρησαν.

—Ἐσφίξε τὰ χέρια τῶν δυὸ καλῶν του φίλων καὶ κυττάζοντάς τους πόνηρὰ στὰ μάτια, πρόσθεσε.

—Ὅταν κι' ἐσεῖς ἀποφασίσετε νὰ κλέψετε καμμιά γυναίκα σὰς ὑπόσχόμαι νὰ φυλάξω κι' ἐγὼ ὅσο θέλετε. Ἐλάτε πιὸ κοντά. Ἐδῶ μένει ὁ πεθερός μου ὁ Ἑδραῖος, δὲν εἶναι ἔτσι;

Οἱ τρεῖς ἄντρες γλύστηρησαν καὶ στάθηκαν κάτω ἀπ' τὸ παράθυρο τῆς Γέσικας.

—Μήπως εἶναι κανένας ἐκεῖ; ψιθύρισε ὁ Λορέτζος.

Ἡ Γέσικα ἀνοίξε τὸ παράθυρο καὶ παρουσιάστηκε μὲ τὸ ροῦχα τοῦ ἀκόλουθου πού φοροῦσε.

Οἱ τρεῖς ἄντρες τὴν κύτταξαν σαστισμένοι.

—Ἔτσι καθὼς τὴ φώτιζε τὸ φεγγάρι ἡ Γέσικα ἦταν ἀγνωρίστη.

Ἐσχυσε ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ βλέποντας τοὺς δυὸ μασκάρᾳδες πὺδ στεκόντουσαν κάπως παράμερα καὶ τὸν Λορέτζο πρὸ τὴν περίμενε κάτω ἀπ' τὸ παράθυρο ρώτησε φοβισμένα.

—Ποιὸς εἶσαι σὺ; Πές μου τὸ ὄνομά σου γιὰ νὰ εἶμαι πιὸ σίγουρη, ἂν καὶ θάπαιρνα ὄρκο πῶς σὲ γινώρισα ἀπ' τὴ φωνή σου.

—Εἶμαι ὁ Λορέτζος, ὁ ἀγαπημένος σου.

Ὁ Λορέτζος βέβαια ὁ ἀγαπημένος μου, γιὰτὶ ποιὸν ἄλλον

αγκυλώ τόσο, ψιθύρισε ἡ Γέσικα σὰν θυτισμένη μέσα σὲ ἔκσταση. Καὶ ποίος ἄλλος ἀπὸ σένα μπορεῖ νὰ ξέρει πῶς εἶμαι δική σου; — Ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ ἀστέρια του εἶναι μάρτυρές μας, ψιθύρισε κι' ὁ Λορέτζος μὲ τὴν ἴδια ἔκσταση.

Ἡ Γέσικα σῶπασε γιὰ μιὰ στιγμή καὶ σηκώνοντας στὰ χεῖρα ἓνα κουτί εἶπε στὸν Λορέτζο.

— Νά πάρε αὐτὸ τὸ κουτί, ἀξίζει τὸν κόπο. Εὐτυχῶς ποὺ εἶναι νύχτα καὶ δὲ μὲ βλέπεις καλὰ, γιατί ντρέπομαι ἔτσι ποὺ εἶμαι μασκαρεμένη.

Ἀλλὰ ὁ ἔρωτας εἶναι τυφλὸς καὶ οἱ ἐρωτευμένοι δὲν μποροῦν νὰ δοῦνε τίς χαριτωμένες τρέλλες ποὺ κάνουν οἱ ἴδιοι. διαφορετικὰ καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἔρωτας θὰ κοκκίνιζε βλέποντάς με ντυμένη ἔτσι σὰν ἀγόρι.

Ὁ Λορέτζος ἔπιασε τὸ κουτί ποὺ τοῦ πέταξε ἡ Γέσικα, τὸ στήριξε καλὰ κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη του καὶ ἀπάντησε.

— Κατέβα, γιατί θὰ εἶσαι ὁ λαμπαδηφόρος μου.

Ἡ Γέσικα ὁμῶς δὲν ἔλεγε νὰ φύγει ἀπ' τὸ παράθυρο τοῦ πατρικοῦ τῆς σπιτιοῦ, θαρρεῖς καὶ μιὰ ἀόρατη δύναμη τὴν κρατοῦσε δεμένη ἔκει.

Ὁ Λορέτζος ἔκανε μιὰ κίνηση ἀδημονίας.

Ἡ Γέσικα ἀπάντησε.

— Τί, πρέπει λοιπὸν νὰ φέγγω ἐγὼ ἡ ἴδια τὴν ντροπὴ μου; Ἀφοῦ αὐτὴ ἡ ἴδια εἶναι κιόλα πάρα πολὺ φανερή; Μὲ βάζεις, ἀγάπη μου, νὰ παίξω τὸ ρόλο τοῦ λαμπαδηφόρου, ἐνῶ ἐγὼ ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ σκοτάδι;

Ὁ Λορέτζος ἔριξε μιὰ ματιὰ στὴ γωνιά ποὺ φύλαγαν οἱ δυὸ φίλοι του, κι' ὅταν βεβαιώθηκε πῶς ὅλα ἦταν ἐν τάξει ξανάπε στὴ Γέσικα.

— Μὰ ἀγαπημένη μου εἶσαι κρυμμένη τόσο καλὰ κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ χαριτωμένο ἀγορίστικο κοστούμι!

Κάνε ὁμῶς γρήγορα, γιατί ἡ νύχτα περνάει χωρὶς νὰ τὸ καταλάβει κανένας καὶ μᾶς περιμένουν στὸ σπίτι τοῦ Βασάνιου.

— Στάσου νὰ πάω νὰ κλείσω τίς πόρτες καὶ νὰ χρυσωθῶ μὲ μερικά δουκάτα ἀκόμα καὶ θὰ εἶμαι στὴ διάθεσή σου, ἀπάντησε ἡ Γέσικα ἀφήνοντας τὸ παράθυρο.

Τὸ φεγγάρι εἶχε κιόλα ψηλώσει ἀρκετὰ στὸν οὐρανὸ καὶ φωτίζε τώρα καθαρὰ τὸ δρόμο, ὅπου παραφύλαγαν οἱ δυὸ μασκαρεμένοι φίλοι τοῦ Λορέτζου.

Ἔτσι καθὼς ἦταν σφιγμένοι μέσα στίς ἐφαρμοστὲς θελοῦδινες στολὲς τοὺς κανένας δὲν μποροῦσε νὰ τοὺς ἀναγνωρίσει. ἄλλωστε τὸ μέρος ποὺ θρυσκότανε τὸ σπίτι τοῦ Σάδλωκ ἦταν ἀρκετὰ παράμερο καὶ οἱ διαβάτες ἔστριβαν μόλις φτάνανε ὥς ἐκεῖ παίρνοντας τὸν ἄλλο δρόμο δεξιά, τί γύρευαν αὐτοὶ κοντὰ στὸ

σπίτι τοῦ γέρο-τοκογλύφου; Τί θά ἔλεγαν ἂν τοὺς ἔδλεπαν νὰ περνοῦν ἀπὸ καί;

Αὐτὰ βέβαια γιὰ τὴ μέρα, φανταστεῖτε τώρα ποῦ ἦταν νύχτα, ποιὸς νὰ περάσει ἀπὸ καί;

Κανένas μεθυσμένος ἢ κανένas παραπλανημένος, κανένas ξένος ποῦ ἴσως δὲ θά ἤξερε καλὰ τὴ Βενετία.

Ἀπὸ μακριὰ ἀκουγόντουσαν τραγούδια καὶ φωνές, κάποια παρέα ἀπὸ μασκαράδες θά χόρευαν σὲ καμμιὰ πλατεία ἢ θά πῆ-γαιναν σὲ κανένα φιλικὸ σπίτι νὰ διασκεδάσουν, ἡ Βενετία ζού-σε περισσότερο τὴ νύχτα παρά τὴν ἡμέρα.

Ὁ Γρατιάνος ἄφησε γιὰ μιὰ στιγμή τὸ πόστο του καὶ πλγ-σιάζοντας τὸν Λορέτζο, τοῦ εἶπε:

—Μὰ τὴ κουκούλα μου, αὐτὴ δὲν εἶναι Ἑβραιοπούλα, εἶνα σωστὴ κούκλα.

Ὁ Θεὸς νὰ μὲ τιμωρήσῃ, ἂν δὲν τὴν ἀγαπῶ μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά ψιθύρισε ὁ Λορέτζος. Εἶναι ἄρκετὰ ἐξυπνη, καθὼς μπορῶ νὰ κρίνω, ὡραία ἂν δὲν μὲ γελοῦν τὰ μάτια μου καὶ εἰ-λικρινῆς καθὼς μοῦ τὸ ἀπόδειξε.

Φρόνιμη λοιπὸν, ὡραία καὶ εἰλικρινῆς καθὼς εἶναι, θά βασ-λαύει γιὰ πάντα μέσα στὴν καρδιά μου.

Ἐκεῖνη ὁμῶς τὴ στιγμή ἡ Γέσιχα ξεπρόβαλλε ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ της.

Ἐρριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ γύρω της καὶ ὅταν εἶδε πῶς ὁ ἀγαπημένος της τὴν περίμενε στὴν ἴδια θέσση, ἔτρεξε κοντὰ του.

—Ἄ, ἦρθες! ἔκανε ἐκεῖνος σφίγγοντάς τὴν στὴν ἀγκαλιά του.

Ἡ Γέσιχα δὲν μίλησε, ἡ συγκίνηση ποῦ ὀρισχότανε στὴν ἀγκαλιά τοῦ ἀγαπημένου της ἦταν τόσο μεγάλη ποῦ ἔπνιγε τὴ λαλιά της.

Οἱ δύο ἄντρες ἦρθαν καὶ στάθηκαν προστατευτικὰ γύρω ἀπ' τὸ ζευγάρι.

—Ἐμπρός, κύριοι, πᾶμε, τοὺς εἶπε ἐκεῖνος, οἱ μασκαρεμένοι φίλοι μας μᾶς περιμένουν.

Ὁ Σαλαρίνος ἀκολούθησε τὸ ζευγάρι, ὁ Γρατιάνος ἔμεινε πίσω.

Καθὼς ὁμῶς τοὺς παρακολουθοῦσε ποῦ ἀπομακρυνόντουσαν ἄκουσε θήματα ποῦ πλησίαζαν.

Ποιὸς νὰ ἦταν αὐτὸς ποῦ περνοῦσε ἀπὸ καίνο τὸ μέρος τέ-τοια ὥρα, καὶ τί νὰ ζητοῦσε;

Στάθηκε σὺρριζα στὸν τοῖχο καὶ περίμενε. Ἡ σκιά του ὁμῶς ποῦ μάχραινε στὸ δρόμο τρεμουλιαστὴ τὸν πρόδιδε.

—Ποιὸς εἶσαι; φώναξε αὐτὸς ποῦ πλησίαζε.

—Καὶ, εἶσαι ἀρχόντα Ἀντώνιος; ρώτησε ὁ Γρατιάνος πού γνώρισεν τὸν φίλον τοῦ ἀπ' τῇ φωνῇ του.

Ναί, Γρατιάνο, πού εἶναι οἱ ἄλλοι; Ἡ ὥρα εἶναι ἐννιά καὶ ὀκτώ οἱ φίλοι μας μᾶς περιμένουν.

Ἀπόψε ὁμῶς δὲ θάχουμε μασκαράτα. Ὁ ἀέρας γύρισε καὶ ὁ Βασάνιος εἶναι ἐτοιμὸς νὰ μπαρκάρει. Εἴκοσι ἀνθρώπους ἔπειρα νὰ σὰς φωνάξουν.

Ὁ Γρατιάνος ἔστρεψε τὰ χεῖρά του.

—Αὐτὸ μοῦ δίνει μεγάλη χαρά, ἀπάντησε, δὲν θέλω τίποτα καλύτερο παρὰ νὰ χάνουμε πανιὰ καὶ νὰ σαλπάρουμε ἀπόψε κιόλα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Μετὰ τὸ ξαφνικὸ μπαρκάρισμα τοῦ Βασάνιου, τὸ γλέντι καὶ ἡ μασκαράτα πού μὲ τόση λαχτάρα τὸ περίμεναν ἀναβλήθηκαν, ὅπως ἦταν φυσικόν.

Οἱ καλοὶ μας φίλοι λυπήθηκαν βέβαια γι' αὐτό, ἀλλὰ ἦταν κι' ἓνας καλεσμένος πού χάρηκε γιατί ξέμπλεξε γρήγορα, αὐτὸς καθὼς καταλαβαίνετε δὲν ἦταν ἄλλος ἀπ' τὸ Σάβυλων. Ἡ ἰδέα πὺς εἶχε ἀφήσει τὸ σπίτι τοῦ μονάχο καὶ τὴν μικρὴν του Γέσικα νὰ τὸ φυλάει δὲν τὸν ἄφηνε οὔτε στιγμή ἥσυχο.

Τὸ πρωὶ τῆς ἄλλης μέρας, ὁ Σαλαρίνος καὶ ὁ Σαλάνιος, οἱ δύο ἀχώριστοι φίλοι ἀνταμώθηκαν πάλι ἀνυπόμονοι ν' ἀνταλλάξουν τίς γνώμες τους καὶ νὰ μάθουν τὰ καινούργια νέα.

Ὁ Σαλάνιος πού ἤξερε πὺς ὁ Σαλαρίνος εἶχε βοηθήσει τὸν Λορέτζο στὴν ἀπαγωγὴ τῆς Γέσικας διφθοῦσε νὰ μάθει ὅλες τίς λεπτομέρειες.

—Ναί, τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνος, ἐγώ, καλέ μου φίλε τὸν εἶδα τὸν Βασάνιο τὴν ὥρα πού ἀνοίγε πανιὰ. Εἶχε μαζί του καὶ τὸν Γρατιάνο.

Ὅσο γιὰ τὸν Λορέτζο, εἶμαι βέβαιος πὺς δὲν ἦταν στὸ κινδύνον.

—Αὐτὸς ὁ καταραμένος ὁ Ἑβραῖος, εἶπε ὁ Σαλάνιος, ξύπνησε μὲ τίς φωνάρες τοῦ τὸν Δόγη πού τὸν ἀνάγκασε νὰ πάει μαζί του καὶ νὰ φάξει τὸ κινδύνον τοῦ Βασάνιου.

—Ὅταν πῆγαν ἦταν πιά πολὺ ἀργά. Τὸ κινδύνον εἶχε φύγει, βεβαίως ὁ Σαλαρίνος.

Ὁ φίλος τοῦ τὸν κύτταξε ξαφνιασμένος.

Ἐκεῖνος συνέχισε.

—Βεβαίωσαν ὁμοῦς τὸν Δόγγη πῶς εἶδαν μέσα σὲ μιὰ γόνδολα τὸν Λορέτζο μαζί με τὴν ἐρωτευμένη Γέσικα.

—Ποτὲ δὲν εἶχα ἀκούσει τόσο ὀργισμένα εὐρλιάσματα. τόσο περίεργα, τόσο δυνατὰ καὶ τόσο ἀποκρουστικά, ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἔβγαζε μέσα στοὺς δρόμους αὐτοῦς ὁ σκύλος, ὁ Ἑβραῖος, εἶπε ὁ Σαλαρινός.

«Ἡ κόρη μου!.. Τὰ φλουριά μου!.. Ἀχ, ἡ κόρη μου ἔφυγε μαζί μ' ἕναν χριστιανό!.. Ἀχ, τὰ φλουριά μου! Δικαιοσύνη! Ὁ κόσμος!.. Τὰ φλουριά μου καὶ ἡ κόρη μου!.. Ἐνα σακκούλι γεμάτο, δυὸ σακκούλες γεμάτες μὲ διπλὰ φλουριά... ἄχ, καὶ μοῦ τὰ ἔκλεψε ἡ κόρη μου!..

Καὶ χρυσαφικά!.. δυὸ πετράδια... δυὸ σπάνια πετράδια, μοῦ τὰ ἔκλεψε ἡ κόρη μου!.. Δικαιοσύνη! Νὰ βρεθεῖ ἡ κόρη μου! Ἐχει ἀπάνω της τὰ φλουριά καὶ τὰ πετράδια!»

—Ναί, ἔκανε ὁ Σαλαρινός, κι' ὅλα τὰ χαμίνια τῆς Βενετίας ἔτρεχαν ἀπὸ πίσω του φωνάζοντας

«Ἀχ, ἡ κόρη μου, τὰ πετράδια μου, τὰ φλουριά μου!..»

Οἱ δυὸ φίλοι, καθὼς συζητοῦσαν ἄρχισαν νὰ προκαλοῦν τὴν περιέργεια τῶν περαστικῶν, ποὺ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἤξεραν ποὺ εἶχαν σχέσεις μὲ τὰ πρόσωπα γιὰ τὰ ὁποῖα μιλοῦσε ὅλη ἡ Βενετία, καὶ κοντοστεκόντουσαν ν' ἀκούσουν τί λέγανε.

Ἐκεῖνοι ἔπαψαν γιὰ μιὰ στιγμή τὴ συζήτηση καὶ προχωρώντας μπήκανε σὲ ἕνα στενὸ ποῦ ἦταν πολὺ ἀπόμερο. Ἔτσι ἦταν προφυλαγμένοι ἀπ' τὰ περίεργα βλέμματα καὶ τὰ σχόλια τῶν περαστικῶν.

Περπάτησαν γιὰ λίγο χωρὶς νὰ μιλοῦν, ὁ καθένας εὐθεσιμένος στὶς σκέψεις του.

Ὅλα αὐτὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα τοὺς εἶχαν κάπως ἀναστατώσει, ἤξεραν πῶς στὰ σχόλια τοῦ κόσμου ἀνακατευόντουσαν καὶ τὰ ὀνόματά τους καὶ παρ' ὅλο ποῦ ἦταν ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους ποὺ δὲν ἔδιναν καὶ μεγάλη σημασία στὴν κοινὴ γνώμη, ὥστόσο ἔκριναν σκόπιμο νὰ δείξουν πῶς αὐτοὶ ἦταν ἀμέτοχοι σὲ ὅ,τι εἶχε γίνει.

Τὸ πρῶτόν ἦταν θαυμάσιο, ἡ λιμνοθάλασσα λαμπύριζε κάτω ἀπ' τὰ σπάταλα χάδια ἐνὸς δολφιαμπροῦ ἡλίου καὶ οἱ γόνδολες λικνιζόντουσαν σὰν μεθυσμένα πουλιά στὴν ἀνάλαφρη αἰθρα.

Οἱ πόρτες τῶν σπιτιῶν ἦταν ὀρθάνοιχτες κι' ἀπ' τὰ παράθυρα τὰ χρωματιστὰ ξώρουχα, ποὺ οἱ καλὲς νοικοκυρὲς εἶχαν ἀπλῶσει γιὰ γὰ στεγνώσουν καὶ νὰ ἀεριστοῦνε, ἔδιναν στὴν ἀτμόσφαιρα μιὰ νότα γιορταστικὴ.

Οἱ δυὸ φίλοι συνεπαρμένοι ἀπ' τὴ μαγεία τῆς ὁμορφῆς αὐτῆς στιγμῆς, ἔξακολουθοῦσαν νὰ περπατοῦν ἀμίλητοι.

Ἦταν κι' αὐτοὶ νέοι: μὲ ὄνειρα καὶ ἐλπίδες, ἴσως καὶ οἱ δι-

κὲς τοὺς καρδιὲς νὰ χτυποῦσαν γιὰ καμμιά ὥραία κόρη γι' αὐτὸ οἱ περιπέτειες τῶν δυὸ φίλων τοὺς, τοῦ Λορέτζου ποὺ δὲν διότασε νὰ κλέψει τὴν κόρη ἑνὸς ἀποκρουστικοῦ Ἑβραίου, καὶ τοῦ Βασάνιου ποὺ ἔφυγε ξαφνικά γιὰ νὰ κατακτήσει τὴν καρδιά μιᾶς πλούσιας καὶ ὥραίας κόρης, τοὺς φλόγιζε τὴ φαντασία καὶ τοὺς εἶχε ἀναστατώσει τίς καρδιές.

Πρῶτος ὁ Σαλάνιος διέκοψε τὴ σιωπὴ λέγοντας στὸ φίλο του.

— Ὁ καλὸς μας Ἀντώνιος πρέπει νὰ ἔχει τὸ νοῦ του νὰ μὴν ἀφήσει καὶ περάσει ἡ προθεσμία, γιὰτὶ διαφορετικὰ θὰ τὰ πληρώσει ὅλα αὐτὸς.

— Ναί, καλὰ ποῦ τὸ σκέφθηκες, ἀπάντησε ὁ ἄλλος. Χθὲς μιλοῦσα μὲ ἕναν Γάλλο καὶ μοῦ εἶπε πὼς στὰ στενὰ ποὺ χωρίζουνε τὴν Ἀγγλία ἀπ' τὴ Γαλλία χάθηκε ἕνα δικό μας καράβι μὲ μεγάλο φορτίο.

Ὅταν μοῦ τὸ εἶπε ὁ νοῦς μου πῆγε στὸν Ἀντώνιο καὶ εὐχίθηκα ἀπὸ μέσα μου νὰ μὴν ἦταν δικό του.

— Θὰ κάνεις καλὰ νὰ πεῖς στὸν Ἀντώνιο αὐτὰ ποὺ ἀκουσες, ἀλλὰ νὰ μὴ τοῦ τὰ πεῖς ἀπότομα γιὰ νὰ μὴ στενοχωρηθεῖ. τοῦ ἀπάντησε ὁ Σαλάνιος μὲ μιὰ φανερὴ λύπη στὴ φωνή του.

Ὁ Σαλάνιος ποὺ κι' αὐτὸς ἀγαποῦσε τὸν Ἀντώνιο γιὰ τὰ γενναῖα του αἰσθήματα καὶ τὸν τίμο χαρακτήρα του κατάλαβε τὰ αἰσθήματα τοῦ Σαλάνιου καὶ εἶπε.

— Δὲν δρίσκεται στὸν κόσμῳ πιὸ πονόψυχος ἄνθρωπος ἀπ' αὐτόν. Τὸν ἔδλεπα τὴν ὥρα ποὺ χωρίζοντουσαν μὲ τὸν Βασάνιο. Ἐκεῖνος τοῦ ἔλεγε πὼς θὰ γύριζε ὅσο πιὸ γρήγορα μπορούσε, κι' ὁ Ἀντώνιος τοῦ ἀπαντοῦσε.

«Μὴ κάνεις τίποτα Βασάνιε, μὴ τύχει καὶ μὲ τὴ διασύννη μου γιὰ μένα χαλάσεις τὴ δουλειά σου.» Ἀφῆσε τὰ πράγματα νὰ ὀριμάσουν κανονικά μὲ τὸν καιρὸ.

Ὅσο γιὰ τὸ ὁμόλογο τοῦ Ἑβραίου δὲν πρέπει νὰ τὸ συλλογίζεσαι καθόλου, μονάχα τὸν ἔρωτά σου νὰ σκέπτεσαι. Νὰ εἶσαι χαρούμενος, νὰ κυττάξεις πὼς θὰ εἶσαι περισσότερο ἀγαπητὸς καὶ νὰ δείξεις τὰ αἰσθήματά σου μὲ τὸν πιὸ εὐγενικὸ τρόπο.

Ἦτοτε μὲ τὰ μάτια πλημμυρισμένα δάκρυα γύρισε πρὸς ὄψωπό του, καὶ ἀπλώνοντας πίσω τὸ χέρι του, ἔσφιξε μὲ μεγάλῃ ἐγκαρδιότητα τὸ χέρι τοῦ Βασάνιου. Καὶ μ' αὐτόν τὸν τρόπο χωρίστηκαν.

— Θὰ ἔλεγε κανένας πὼς δὲν ζεῖ παρὰ μονάχα γι' αὐτόν.

Πάμε νὰ τὸν βροῦμε, σὲ παρακαλῶ, καὶ νὰ κυττάξουμε νὰ τοῦ ἐλαφρώσουμε λιγάκι τὴ λύπη διασκεδάζοντάς τον.

— Ναί, πάμε. ἀπάντησε ὁ Σαλαρίνος.

Οἱ δυὸ ἄντρες ἀφῆσαν γρήγορα τὸ μικρὸ γραφικὸ δρόμο

και περνώντας μια μικρή γέφυρα φτάσανε σε μια μεγάλη στρα-
τα όπου δρισκότανε το σπίτι του Αντώνιου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Ενώ ο Βασάνιος με τον Γρατιάνο δρισκόντουσαν στο δρόμο
για το Μπελμόντο, ένας καινούργιος μνηστήρας είχε φτάσει
κίόλα στη πόλη.

Ήταν ο πρίγκηπας της Αραγώνας.

Ένας καινούργιος πρίγκηπας σκέφθηκε η Νέρισσα μόλις
τὸ ἄκουσε. Αὐτοὶ οἱ ξένοι πρίγκηπες δὲν τῆς ἄρεσαν καθόλου
γιατί ὅλοι τους ἐκτός ἀπ' τὸν λαμπρὸ τίτλο ποὺ εἶχαν κληρονο-
μήσει ἀπ' τὸν πατέρα τους, δὲν εἶχαν κανένα ἄλλο προσόν, οὔτε
κληρονομικὸ ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐπίκτητο.

Χθὲς ἀκόμα δὲν εἶχε φύγει ἀπογοητευμένος ὁ μελαψὸς πρίγ-
κηπας τοῦ Μαρόκου, ποὺ ἐκτός ἀπ' τὴν ἀλλόφυλη καὶ ἀλλόθρη-
σκη καταγωγὴ του, δὲν ἦταν καὶ τόσο εὐκαταφρόνητος. Σχεδὸν
ῥαίος, γενναῖος, νέος καὶ ἔξυπνος ἄντρας μὲ ἀρκετὰ πλούτη θὰ
ἦταν, ὅπως φαίνότανε, ἰδεώδης σύζυγος μιᾶς νέας καὶ ῥαίας
κόρης.

Εὐτυχῶς ὅμως ποὺ ἀπέτυχε κι' αὐτὸς στὴν ἐκλογὴ του, γιατί
ἡ Νέρισα ἀπὸ ὅσους ἄντρες εἶχε δεῖ αὐτὸς ποὺ τῆς εἶχε κάνει
περισσότερη ἐντύπωση ἦταν ὁ νεαρὸς Βενετσιάνος Βασάνιος ποὺ
τοὺς εἶχε ἐπισκεφθεῖ δταν ἀκόμα ζοῦσε ὁ πατέρας τῆς Πορκίς
μαζὶ μὲ τὸν μαρκήσιο Μομφεράτο.

Αὐτὸν ὀνειρευότανε γιὰ σύντροφο τῆς ἀγαπημένης τῆς κυ-
ρίας.

Τώρα ὅμως δρισκότανε σὲ καινούργια στενοχώρια, γιατί
δὲν ἦταν βέβαια μονάχα ἡ ἐκλογὴ, ἦταν καὶ ἡ τύχη, ἂν διάλεγε
τὸ κουτί ποὺ θὰ τὸν εἰνοοῦσε τί θὰ γινότανε;

Ἡ κυρία τῆς δρισκότανε ἀκόμα στὸ δωμάτιό της, δταν αὐτὴ
ἔμαθε τὸ ξαφνικὸ νέο.

—Κάνε γρήγορα, σὲ παρακαλῶ, εἶπε στὸν ὑπηρέτη, τράβη-
ξε τίς κουρτίνες, γιατί ὁ πρίγκηπας τῆς Αραγώνας πῆρε ὄρκο
κι' ἔρχεται γιὰ νὰ διαλέξει.

Δὲν πρόφτασε ν' ἀποτελειώσει τὴ φράση τῆς κι' ἀκούστηκαν
σαλπίσματα.

Ὁ πρίγκηπας μὲ τὴν ἀκολουθία του ἔμπαινε στὸν αὐλόγυρο
τοῦ σπιτιοῦ.

Ἡ Νέρισσα ἔτρεξε νὰ εἰδοποιήσει τὴν κυρία τῆς.

Ὁ πρίγκηπας δὲν περίμενε πολὺ. Σὲ λίγο ἔφτασε καὶ ἡ Πορκία μὲ τὴ δική της ἀκολουθία.

Μὲ τὴν πρώτη ματιά τοῦ ἔρριξε στὸν πρίγκηπα κατάλαβε πῶς ἦταν ἕνας κοινὸς ἄντρας χωρὶς τίποτα τὸ ξεχωριστό.

Κοινὸς στήν ἐμφάνιση ὅπως θὰ ἦταν καὶ στὰ αἰσθήματα, ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοῦ δὲν ἔβλεπαν στήν Πορκία τίποτα ἄλλο ἀπ' τὴ μεγάλη της κληρονομιά.

Ὁ πρίγκηπας πλησίασε κι' ἔκανε μιὰ βαθειὰ υπόκλιση μπροστὰ στήν Πορκία.

Ἐκείνη προχώρησε μπροστὰ στὸ τραπεζάκι ὅπου ὀρισκόντουσαν τὰ τρία κουτιά, τὰ ξεσκέπασε καὶ εἶπε στὸν πρίγκηπα μὲ εὐγένεια:

— Εὐγενικὲ πρίγκηπα, ὀρίστε τὰ κουτιά, ἀν διαλέξεις αὐτὸ τοῦ ἔχει μέσα τὴν εἰκόνα μου, ὁ γάμος μας θὰ γίνει ἀμέσως, ἀλλὰ, ἀν χάσεις, τότε πρέπει νὰ φύγεις ἀμέσως χωρὶς πολλὰ λόγια.

Ὁ πρίγκηπας ἀπάντησέ:

— Ὁ ὄρκος μου μὲ ὑποχρεώνει νὰ κρατήσω τρία πράγματα, πρῶτα, νὰ μὴ φανερῶσιν σὲ κανέναν ποιὸ εἶναι τὸ κουτί τοῦ διὰ-λεξα, δεύτερο, νὰ μὴ ζητήσω νὰ παντρευτῶ ποτέ, ἀν δὲν ὅρω τὸ ἀληθινὸ κουτί καὶ τρίτο ἀν ἀποτύχω στήν ἐκλογή μου νὰ φύγω καὶ νὰ σ' ἀφήσω ἀμέσως.

— Αὐτὲς εἶναι συμφωνίες τοῦ ὀρκίζονται νὰ τίς φυλάξουν ὅλοι ὅσοι ἔρχονται νὰ δοκιμάσουν τὴν τύχη τους γιὰ τὸ ἀνάξιον πρόσωπό μου, ἀπάντησε ἡ Πορκία.

— Εἶμαι προετοιμασμένος γιὰ ὅλα, εἶπε ὁ πρίγκηπας. Εἴθε ἡ τύχη νὰ εὐνοήσῃ τίς ἐλπίδες τῆς καρδιάς μου! Χρυσάφι, ἀσήμι καὶ πρόστυχο μολύβι.

Ὁποῖος μὲ διαλέξει,

πρέπει νὰ δώσει καὶ νὰ παίξῃ ὅλα ὅσα ἔχει.

Ὁ πρίγκηπας σήκωσε τὰ μάτια μὲ περιφρόνηση ἀπ' τὸ μολύβειο κουτί καὶ πρόσθεσε:

— Ἐπρεπε νὰ κάνεις πιδέμορφη τὴν ὄψη σου προτοῦ ἐγὼ δώσω ἢ παίξω τίποτα γιὰ σένα.

Ἦτοτε ἐσκυψε ἀπάνω στὸ χρυσὸ κουτί λέγοντας:

— Γιὰ νὰ δοῦμε, τί λέει τὸ χρυσὸ κουτί.

Καὶ διάβασε:

Ὁποῖος μὲ διαλέξει,

θὰ κερδίσει αὐτὸ ποὺ πολλοὶ ἐπιθυμοῦν.

Αὐτὸ ποὺ πολλοὶ ἐπιθυμοῦν; ἀναρωτήθηκε. Αὐτὸ τὸ πολλοί,

μπορεί νά δείχνει τὸ ἀνόητο πλῆθος πού κανονίζει τὴν ἐκλογὴ τοῦ μονάχα ἀπ' τὴν ἐξωτερικὴ ὄψη, γιατί δὲν μποροῦν νά δοῦνε πρὸ πέρα ἀπὸ διὰ φαίνεται στὸ μάτι τοῦ πόθου, πού εἶναι ἀνάξιο νά πάει βαθεῖα.

Μοιάζει σὰν τὸ πετροχαλίδονο πού χτίζει τὴ φωλιὰ τοῦ στοῦς ἐξωτερικοὺς τοίχους μέσα στὴν ὀρμὴ τοῦ ἀγέρα, στὸ δρόμο τοῦ κινδύνου.

Ὁ πρίγκηπας τῆς Ἀραγώνας ὥστόσο, δὲν θαμπώθηκε, ὅπως οἱ ἄλλοι, ἀπ' τὴ λάμψη τοῦ χρυσαφιοῦ, κύτταξε σχεδὸν μὲ περιφρόνηση τὸ χρυσὸ κουτί πού εἶχε μπροστά του καὶ συνέχισε:

— Ὅχι, δὲν θὰ διαλέξω ὅ,τι ποθοῦνε τόσοι ἄνθρωποι. Δὲν θέλω νά τρέξω μὲ τὰ κοινὰ πνεύματα καὶ νά γίνω ὁμοιος μὲ τὰ ἐάρδαρο πλῆθος. Θὰ ρθῶ σὲ σένα ἀσημένιο κουτί.

Γιὰ ξαναπές μου ἀκόμα μιὰ φορὰ τὴν ἐπιγραφή σου;
Καὶ ξαναδιάβασε:

Ὅποιος μὲ προτιμήσει,

θ' ἀποκτήσει αὐτὸ πού τοῦ ταιριάζει.

Σωστά, ψιθύρισε, γιατί ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού ζητάει νά ξεγελάσει τὴν τύχη καὶ ν' ἀποκτήσει τιμές χωρὶς νά ἔχει τὴ σφραγίδα τῆς ἀξιολύγης;

Μακάρι νά ἔδινε ὁ Θεὸς, οἱ θέσεις, οἱ βαθμοὶ καὶ τὰ ἀξιώματα νά παίρνονται ἀπ' αὐτοὺς πού τὰ ἀξίζουν, καὶ ἡ ἀληθινὴ τιμὴ νά μὴ μπορεῖ ποτὲ νά ἀποκτηθεῖ παρὰ ἀπὸ κείνον πού τῆς εἶναι ἄξιος.

Τότε πόσοι γυμνοὶ δὲ θὰ ντυνόntonταν, καὶ πόσοι πού τώρα τοὺς προστάζουν ἄλλοι, δὲν θὰ τοὺς πρόσταζαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι! Πόσα σκύδαλα δὲ θὰ πετιόντονταν ἀπὸ τὸν ἀληθινὸ καρπὸ τοῦ μεγαλείου, καὶ πόσο μεγαλεῖο σχεδιασμένο μὲς ἀπ' τὰ ἄχυρα καὶ τὰ σκουπίδια τοῦ καιροῦ δὲ θὰ ἐρχότανε στὸ φῶς!

Ἀλλὰ ἄς κάνω τὴν ἐκλογὴ μου.

Ὅποιος μὲ προτιμήσει,

θ' ἀποκτήσει αὐτὸ πού τοῦ ταιριάζει.

Κι' ὁ πρίγκηπας χωρὶς κανένα πιά δισταγμὸ, ψιθύρισε παίρνοντας στὰ χέρια τὸ ἀσημένιο κουτί.

— Θὰ πάρω αὐτὸ πού ἀξίζει. Δόσε μου τὸ κλειδί καὶ θὰ δῶ ἀμέσως τὴν τύχη μου.

Ἡ Πορκία τοῦ ἔδωσε τὸ κλειδί χαμογελώντας.

Ὁ πρίγκηπας ἀνοίξε γρήγορα - γρήγορα τὸ κουτί.

Ἐκεῖ ὁμως πού ὅλοι περίμεναν ν' ἀκούσουν ἀπ' τὰ χεῖλη

του τί βρήκε μέσα στο άσημένιο κουτί που είχε προκαλέσει τόσο το ενδιαφέρον του, είδαν έναν άνθρωπο που στεκόταν σαν μαριμαρωμένος άπ' την κατάπληξη, σαν παγωμένος άπ' τη φρίκη.

Ή Πορκία κατάλαβε.

—Αυτό που βρήκες, του είπε, δεν αξίζει να σε δάξει σε τόση συλλογή.

Ο πρίγκηπας πέρασε το χέρι πάνω άπ' το μέτωπό του så να ήθελε να σβήσει μιá φρικτή εικόνα που του πάγωνε τη μιλιά, και τέλος βγάζοντας τις λέξεις μιá - μιá από το στόμα του, ψιθύρισε:

—Τί είναι αυτό που βλέπω; Ή μορφή ενός τρελλού που μου κλείνει το μάτι και μου δίνει ένα χαρτί... Θα το διαβάσω... Πόσο διαφορετικός είσαι άπ' την Πορκία! Πόσο λίγο μοιάζεις μ' αυτά που άξιζα και περίμενα!

Και με πελιδνά χείλη ξαναδιάβασε:

“Οποιος με προτιμήσει,

θ' άποκτήσει αυτό που του ταιριάζει.

Ο πρίγκηπας αναστέναξε.

—Δεν άξιζω λοιπόν, ξανάπε, περισσότερο από το κεφάλι ενός παλαδου; Αυτό λοιπόν, είναι δλο - δλο ό,τι άξιζω;

Ή άπογοήτευση και ή λύπη του πρίγκηπα είχε κάτω το άληθινά τραγικό, που δεν μπορούσε να το κρύψει.

Ή Πορκία θέλοντας να τον παρηγορήσει του είπε:

—Ο κατηγορούμενος δεν μπορεί να γίνει και κριτής, είναι δυό πράγματα διαμετρικά αντίθετα.

—Γιá να δούμε τί λέει και το χαρτί, είπε ο πρίγκηπας σαν να μη την είχε άκούσει.

Κι' άρχισε να διαδάζει:

Έφτά φορές έδοκιμάστηκα μές στη φωτιά.

Έφτά φορές δοσμένος πρέπει να ναι.

Εκείνος που ποτέ του δεν λαθεύει.

Υπάρχουν άνθρωποι που μοναχά τους ίσκιους κηνυγούνε μά άπ' της εύτυχίας τον ίσκιο άλλο δεν γνωρίζουν.

Στη γη αυτή πολλοί άνόητοι γυρίζουν, που σαν έμε είναι κι' αυτή ντυμένη με άσήμι.

παντρέφου όποια γυναίκα σου γουστάρει.

πάντα ή όψη σου άνόητη θα μένει,

και τώρα όλα τέλειωσαν, πήγαινε στο καλό.

Ο πρίγκηπας μόλις τέλειωσε το διάβασμα έρριξε μιá μα-

τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων τῆς ἀκολουθίας του, ἀλλὰ πρόσεξε πῶς ἐκεῖνοι ἀπέφυγαν νὰ πόν κυττάξουν στὰ μάτια, τότε κατάλαβε πῶς ὅλα πιά εἶχαν τελειώσει καὶ εἶπε:

—“Ὅσο περισσότερο μένω ἐδῶ, τόσο περισσότερο ἀνόητος φαίνομαι. Ἦρθα νὰ τῆς ζητήσω τὸ χέρι μὲ τὸ κεφάλι ἐνὸς ἀνόητου καὶ τώρα φεύγω μὲ θυμό.

Προχώρησε δυὸ δῆματα, ἔκανε μιὰ θαθεῖα ὑπόκληση μπροστὰ στὴν Πορχία καὶ τῆς εἶπε:

—Σὲ χαιρετῶ, ἀξιαγάπητη κόρη, θὰ κρατήσω τὸν δρκο μου καὶ θὰ ὑποφέρω ὑπομονετικὰ τὴν δυστυχία μου.

Καὶ χωρὶς νὰ προσθέσει περισσότερα προχώρησε πρὸς τὴν ἔξοδο. Οἱ ἄνθρωποι τῆς συνοδείας του τὸν ἀκολούθησαν σιωπηλοί.

Οἱ ὑπηρέτες προχώρησαν καὶ ἔκλεισαν τὶς πόρτες, ἐνῶ ἡ Νέρισσα σκέπαζε μὲ ἓνα κόκκινο βελούδο κεντημένο μὲ χρυσὰ κρόσια τὰ τρία κουτιά τῆς τύχης.

—“Ἔτσι κι’ ἡ μύγα κάηκε στὴν φλόγα, ψιθύρισε ἡ Πορχία. “Ἀχ, αὐτοὶ οἱ ἔξυπνοὶ ἀνόητοι. “Ὅταν χάνουν τὴν ἐκλογὴ τους γίνονται τόσο γνωστικοὶ πού τὰ χάνουν ἀπ’ τὴν πολλή τους ἐξυπνάδα.

—Καλὰ λέει ἡ παλαιὰ παροιμία πῶς ἡ γυναῖκα καὶ ἡ κρεμάλα εἶναι ζήτημα τύχης, πρόσθεσε κι’ ἡ Νέρισσα χαμογελώντας.

—Ἐμπρὸς Νέρισσα κλείσε τὶς κουρτίνες, τῆς εἶπε ἡ κυρία τῆς.

Τῇ στιγμῇ ὅμως πού ἡ Νέρισσα τραβοῦσε τὶς κουρτίνες μπῆκε μέσα κάποιος ὑπηρέτης.

Κύτταξε τριγύρω ἀνῆσυχος καὶ ρώτησε:

—Ποῦ εἶναι ἡ κυρία;

—Ἐδῶ εἰμαι, τί μὲ θέλεις;

—Κυρία, εἶπε ὁ ὑπηρέτης, τώρα μόλις ἦρθε στὴν πόρτα ἓνας Βενετσιάνος ἀγγελιοφόρος καὶ λέει πῶς ἦρθε νὰ μηνύσει τὸν ἐρχομὸ τοῦ κυρίου του.

Ἡ Πορχία ἀνασείρησε.

“Ἐνας ἀγγελιοφόρος ἀπ’ τὴ Βενετία! Ἐπιτέλους νὰ καὶ κάτι πού τὸ περίμενε τόσο καιρό. Γιατί ἂν κάποτε θὰ ἦταν ἐλεύθερη νὰ δώσει τὴν καρδιά της σὲ κάποιον, αὐτὸς θὰ ἦταν Βενετσιάνος.

Μονάχα οἱ κομποὶ καὶ φλογεροὶ Βενετσιάνοι ξέρουν ν’ ἀγαποῦν καὶ νὰ χάνουν τὶς γυναῖκες εὐτυχισμένες. Τὸ δνεῖρο τῆς Πορχίας ἦταν νὰ ζήσει σ’ ἓνα βενετσιάνικο παλάτι μὲ ἓναν ὠραῖο σύντροφο καὶ νὰ τοῦ μείνει πιστὴ σὲ ὅλη τῆς τῆ ζωῇ.

Τοῦ ὑπηρέτη δὲν τοῦ διέφυγε τὸ ἐνδιαφέρον πού ἔδειξαν οἱ

δυὸ γυναῖκες, γιὰ τὸν καινούργιο Βενετσιάνο ἐπισκέπτη, γι' αὐτὰ συνέχισε ἀμέσως μὲ τὴν ἴδια θέρμη.

—Σοῦ φέρνω μάλιστα ἀπὸ μέρους του καὶ χεροπιαστὲς τιμές, δηλαδή ἐκτὸς ἀπ' τὰ χαιρετίσματα, λόγια εὐγενικά, ἀλλὰ καὶ πλούσια δῶρα.

Ποτέ μου δὲν εἶδα πὶθ' θαυμάσιο ἀγγελιοφόρο τῆς ἀγάπης.

Ποτέ μέρα τοῦ Ἀπρίλη δὲν μῆνυσε τόσο γλυκὰ τὸν ἐρχομὸ τοῦ λαμπροῦ καλοκαιριοῦ, ὅσο αὐτὸς ὁ ὑπηρέτης τὸν ἐρχομὸ τοῦ κυρίου του....

Ἡ Πορκία βλέποντας τὸν μεγάλο ἐνθουσιασμὸ τοῦ ὑπηρετή της, τὸν διέκοψε χαμογελώντας.

—Γιὰ στάσου, σὲ παρακαλῶ, πολὺ φοδοῦμαι μὴπως μὰς πείσῃ πὼς εἶναι κανένας συγγενὴς σου. Ἐβαλες ὅλη τὴν γιορταστικὴ σου ἐξυπνάδα γιὰ νὰ τὸν παινέσεις.

Ὁ ὑπηρέτης στάθηκε προσοχή.

Τότε ἡ Πορκία πῆρε τὴ Νέρισσα ἀπ' τὴ μέση λέγοντας:

—Πάμε Νέρισσα, ἀνυπομονῶ παλὺ νὰ δῶ αὐτὸν τὸν ταχυδρόμο τῆς ἀγάπης ποῦ μὰς λέει πὼς εἶναι τόσο χαριτωμένος.

—ὦ, θεὲ τοῦ ἔρωτα, φιθύρισε ἡ Νέρισσα ξεκινώντας, ἃς ἦταν νὰ μὰς ἔφερνες τὸ Βασάνιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

Ὁ Σαλάνιος καὶ ὁ Σαλαρίνος, οἱ δυὸ ἀχώριστοι φίλοι, ὁρπυκόντουσαν πάλι μαζί.

Πὼς ἦταν δυνατό νὰ περάσει ὁλόκληρη μέρα χωρὶς νὰ συναντηθοῦν γιὰ νὰ ποῦνε τὰ δικά τους; Τώρα μάλιστα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ ἔπρεπε ν' ἀνταλλάξουν τίς γνώμες τους. Εἶχαν τόσα νὰ ποῦνε, γιὰ τὴν ἀπαγωγή τῆς Γέσικας, τὸ ταξίδι τοῦ Βασάνιου, γιὰ τὸ καράδι τοῦ Ἀντώνιου ποῦ εἶχαν μάθει πὼς χάθηκε.

Μόλις εἶχαν τελειώσει τίς δουλειές τους καὶ προχωροῦσαν σ' ἕναν ἥσυχο δρόμο ποῦ συνήθιζαν νὰ κάνουν πάντα τὸν ἀπογευματινὸ τους περίπατο.

—Λοιπόν, τί νέα ἀπ' τὸ Ριάλτο; ρώτησε μὲ ἀνυπόμονησιν ὁ Σαλάνιος τὸ φίλο του.

—Κυκλοφορεῖ ἡ φήμη, χωρὶς κανένας νὰ τὴν διαφθεύει. πὼς χάθηκε ἕνα καράδι τοῦ Ἀντώνιου μὲ πλούσιον φορτίον στὰ στενὰ ποῦ νομίζω πὼς τὰ λένε Γκάττεν. Εἶναι κάτι ἐπικίνδυνα στενὰ μὲ ρηχὰ νερά ποῦ δρίσκονται δουλιχιμένα τὰ κουφάρια

πολλῶν μεγάλων καρabiῶν, ὅπως λένα, ἀν' ἣ γλωσσὸς ἡ φήμη, εἶναι θέβαια φίλη τῆς ἀλήθειας.

Ὁ Σαλάνιος ποῦ ἄκρας - μέσες κάτι εἶχε ἀκούσαι κι' αὐτὸς γιὰ τὸ βούλιαγμα τοῦ καρabiοῦ τοῦ Ἀντώνιου τώρα ποῦ σχεδὸν τοῦ τὸ θεδαῖωνε καὶ ὁ φίλος του ἄφησε ἐλευθέρη τὴ λύπη του νὰ ἔσπασαι καὶ εἶπε:

—Θὰ ἤθελα νὰ εἶναι ἡ πιὸ ψεύτρα ἀπ' τὶς χειρότερες κοῦτσομπόλες ποῦ μασᾶνε πασατέμπο, καὶ ποῦ κάνουνε πῶς κλαῖνε μπροστὰ στίς γειτόνισσες γιὰ τὸν τρίτο ἄντρα τους.

Ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὰ πολυλογοῦμε εἶναι ἀλήθεια, καὶ γιὰ νὰ δοῦμε τὰ πράγματα ὅπως εἶναι, τὸ θέβαιο εἶναι πῶς ὁ καλὸς Ἀντώνιος, ὁ τιμημένος Ἀντώνιος, ὦ, δὲν μπορεῖ νὰ θρεθεῖ ἓνα ἐπίθετο ἄξιο νὰ στολίσαι τὸ ὄνομά του...

—Λοιπόν, ἀποτελεῖωσε τί ἔγινε; ρώτησε γεμάτος ἀνυπομονησία ὁ Σαλαρίνος.

—Τί λές ἐσύ πῶς ἔγινε; Νά, ἡ ἀλήθεια εἶναι: πῶς ἔχασε ἓνα καράδι.

—Θὰ ἤθελα νὰ τέλειωναν τουλάχιστον μ' αὐτὸ ὅλες οἱ ἑν-μίες, ἀπάντησε ὁ Σαλαρίνος σὲ νὰ μονολογοῦσε.

Ἐκεῖνη ὅμως τῇ στιγμῇ ποῦ μιλοῦσαν οἱ δυὸ φίλοι, στὴν ἄκρῃ τοῦ ὁρόμου φάνηκε μιὰ περίεργη σιλουέττα.

Προχωροῦσε σκυφτά, σχεδὸν διπλωμένη στὰ δυὸ, θαρρεῖς καὶ ἔφαχνε κάτω στὸ χῶμα νὰ θρεῖ κάποιο πολύτιμο πρᾶγμα ποῦ μόλις εἶχε χάσει, κι' ὕστερα ὕψωνε τὸ κεφάλι στὸν οὐρανὸ σὰ νὰ καταριότανε ἢ σὰ νὰ παρακαλοῦσε τὸ Θεό.

Τὸ περίεργο αὐτὸ αὐτόματο δὲν ἦταν ἄλλος ἀπ' τὸν Σάβ-λωκ· ὁ Σαλάνιος ποῦ τὸν γνώρισε μὲ τὴν πρώτη ματιά ποῦ τοῦ ἔρριξε, εἶπε:

—Ἄς πῶ γρήγορα ἀμὴν, προτοῦ φτάσει ὁ διάβολος καὶ μᾶς κόψει τὴν προσευχή, γιατί τὸν βλέπω κιόλα ποῦ ἔρχεται μετα-μορφωμένος σὲ Ἑδραῖο.

Ὁ Σάβλωκ ποῦ παρ' ὅλα τὰ γεράματά του περπατοῦσε ἀρ-κετὰ γρήγορα εἶχε κιόλα φτάσει κοντὰ τους.

—Λοιπόν, Σάβλωκ, τί νέα ἀπ' τοὺς ἐμπόρους; ρώτησε ὁ Σα-λάνιος.

—Τὰ νέα τὰ ξέρετε ἐσεῖς, πολὺ καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, ἀπάντησε ἐκεῖνος: ἀπότομα. ξέρετε καλὰ, πῶς ἡ κόρη μου τὸ σκάσε.

—Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, εἶπε ὁ Σαλαρίνος περιπαιχτικά. ἐγὼ τουλάχιστον ξέρω τὸ σκεπὶ ποῦ τῆς ἔρχετο νὰ φύγει.

Ὁ Σαλάνιος πρόσθεσε στὸν ἴδιον τόνο:

—Και ὁ Σάβλωκ ἤξερε πῶς τὸ πουλὶ εἶχε βγάλει ὅλα του

τὰ φτερά κι' ἦταν ἔτσι καταδικασμένο ἀπ' τῇ φύσῃ ν' ἀκολουθῇσιν τῇ φωνῇ της.

—Καταρραμένο νὰ εἶναι, μούγγρισε ὁ Σάβλωκ.

—Σίγουρα ἂν θὰ ἔχει γιὰ κριτὴ του τὸ Σατανᾶ, εἶπε ὁ Σαλαρίνος.

Τὸ αἷμα μου κι' ἡ σάρκα μου νὰ σηκώσει ἔτσι κεφάλι, μούγγρισε ὁ Σάβλωκ γιὰ δευτέρη φορά, ἐνῶ τὰ διαπεραστικά του μάτια πέταγαν σπίθες.

—Νὰ χαθεῖ τὸ παληοσοφίμι σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία, ἔκανε ὁ Σαλαρίνος.

—Μιλᾷς ὥστόσο, γιὰ τὴν κόρη μου ποὺ εἶναι αἷμα καὶ σάρκα μου, διόρθωσε ὁ Σάβλωκ πειραγμένός.

Οἱ τρεῖς ἄντρες σταμάτησαν γιὰ μιὰ στιγμὴ τῇ συζητήσῃ θαρρεῖς καὶ κάποιος δουδὸς ἴσκιος εἶχε μπεῖ ἀνάμεσά τους καὶ τοὺς ἔκανε νὰ σιωπᾶσουν.

Ὁ Σαλαρίνος συνέχισε:

—Περισσότερο διαφέρει ἡ σάρκα σου ἀπ' τῇ δικῇ της ἀπὸ ὅσο ὁ γαγάτης ἀπ' τὸ φίλντισι, καὶ περισσότερο τὸ αἷμα της ἀπὸ ὅσο τὸ κρασί τοῦ Ρήνου ἀπ' τὸ κοκκινέλι.

Πές μας ὅμως μήπως ἔμαθες κι' ἐσύ, ἂν ὁ Ἀντώνιος ἔχασε κανένα καράδι;

—Ἀκόμα μιὰ σκοτούρα στὸ κεφάλι μου, μурμουρίσε ὁ Σάβλωκ.

Οἱ δυὸ ἄντρες τὸν κύτταξαν περίεργα.

Ἐκεῖνος συνέχισε κουνώντας τὸ κεφάλι του.

—Μάλιστα, γιὰτὶ ἔχω νὰ κάνω μ' ἓνα χρεωκοπημένο, μ' ἓναν ἄσωτο ποὺ δὲν τολμάει νὰ ξεμυτίσει στὸ Ριάλτο.

Ἐναν ζητιάνο ποὺ στολιζότανε καὶ καμάρωνε στὴ πιάτσα! Μ' ἔλεγε τοκογλύφο, ὥς ἔχει ὅμως τὸ νοῦ του στὸ ὁμόλογο.

Δάνειζε χρήματα γιὰ νὰ κάνει τὸν πονόψυχο, ὥς προσέζει ὅμως τὸ ὁμολογὸ μου...

Οἱ δυὸ ἄντρες ἀνατρίχιασαν.

Ἡ φωνὴ τοῦ Σάβλωκ εἶχε κάτι τὸ φοβερό. Βραχνὴ καὶ σπηλαιώδης φαινότανε σὰ νὰ ἔδβαινε ἀπὸ ὑγρὰ φλογισμένα βάζη γερμάτα πίσσα καὶ καπνοὺς.

Ἀλλὰ, ἡ ὄψη του, ἡ πάντα ἀντιπαθητικὴ τὴν ἔχει γίναι ἀποκρουστικὴ. Τὰ στεγνὰ χεῖλη του εἶχαν πάρει ἓνα χρῶμα μελανό, τὰ μάτια του εἶχαν ἀγριέψει ἐνῶ τὸ πηγούνι του ἔτρεπε σπασμωδικά. Δὲν ἦταν αὐτὸ πρόσωπο, ἦταν ἡ μάσκα ἐνὸς ἐκδικητικοῦ δαίμονα.

—Εἶμαι βέβαιος πὺς ἂν δὲν κανόνισε: τίς ὑποχρεώσεις του μαζὶ σου, δὲ θὰ τοῦ πάραις τὸ κρέας του, τί νὰ τὸ κάνεις ἄλλωστε.

—Δόλωμα γιὰ τὰ φάρια, μούγγρισε ὁ Σάβλωκ. Θὰ θρέψει

τὴν ἐκδίκησίν μου, ἂν δὲν θρέψει τίποτα ἄλλο. Μὲ ντρόπιασε. Μὲ ζημίωσε μισὸ ἑκατομύριο. Χαιρότανε γιὰ τὶς ζημιές μου. Κοροϊδεύε τὰ κέρδη μου, ἔβριζε τὴ φυλὴ μου, χαλοῦσε τὶς δουλειές μου, ψύχραινε τοὺς φίλους μου καὶ ἐρέθιζε τοὺς ἐχθρούς μας. κι' ὅλα αὐτὰ γιὰ ποιο σκοπὸ; Γιατί εἶμαι Ἑβραῖος;

Τὴν τελευταία αὐτὴ λέξη ὁ Σάβλων τὴν πρόφερε μὲ τόση σκληρότητα καὶ μὲ τόση δύναμη ποὺ οἱ δυὸ Βενετσιάνοι τὴν ἐνοίωσαν σὰν μιὰ πέτρα ποὺ τοὺς χτύπησε ξαφνικά στὸ στήθος.

Ὁ Σάβλων ἐγλειψε μὲ λαίμαργία τὰ στεγνά του χεῖλη καὶ συνέχισε.

— Ἕνας Ἑβραῖος δὲν ἔχει μάτια; Ἕνας Ἑβραῖος δὲν ἔχει χέρια, δὲν ἔχει ὄργανα, δὲν ἔχει σῶμα, δὲν ἔχει αἰσθήσεις, δὲν ἔχει πάθη καὶ αἰσθήματα;

Δὲν τρώει τὴν ἴδια τροφή, δὲν πληγώνεται μὲ τὰ ἴδια ὅπλα, δὲν ὑποφέρει ἀπ' τὶς ἴδιες ἀρρώστειες, δὲν γιαιτρεύεται μὲ τὰ ἴδια φάρμακα, δὲν ζεσταίνεται ἀπ' τὸ ἴδιο καλοκαίρι καὶ δὲν κρυώνει ἀπὸ τὸν ἴδιο χειμῶνα ὅπως κι' ἕνας Χριστιανός;

Ὁ Σαλαρίνος κύτταξε τὸν Σάβλων σαστισμένος, πρώτη φορὰ του ἔβλεπε τὸν λιγομίλητο Ἑβραῖο νὰ μιλάει μὲ τόση θερμότητα γιὰ τὴ φυλὴ του, πρώτη φορὰ τὸν ἀκούγε νὰ τὴν ὑποστηρίζει μὲ τόσο πάθος, αὐτὸς ποὺ ἀπόφευγε πάντα νὰ κάνει ἔστω καὶ ῥῆξη γιὰ τὴν καταγωγὴ του.

Ἐκεῖνος χωρὶς νὰ τοῦ δώσει σημασία, συνέχισε σὰ νὰ μολυγοῦσε.

— Ἄν μᾶς κεντήσεις δὲν ματώνουμε; ἂν μᾶς γαργαλίσαις δὲ γελάμε; ἂν μᾶς φαρμακώσαις δὲν πεθαίνουμε; Κι' ὅταν μᾶς ἀδικεῖς δὲν θὰ ἐκδικηθοῦμε; Ἄν μοιάζουμε μαζί σας σὲ ὅλα, δὲ θὰ μοιάζουμε καὶ σ' αὐτά; Ὅταν ἕνας Χριστιανὸς ἀδικεῖται ἀπὸ ἕναν Ἑβραῖο, τί κάνει; Δὲν τὸν ἐκδικεῖται; Κι' ὅταν πάλι ἕνας Ἑβραῖος ἀδικεῖται ἀπὸ ἕναν Χριστιανό, τί πρέπει νὰ κάνει ὥστε-ρα ἀπ' τὸ παράδειγμά σας; Νὰ ἐκδικηθεῖ δέδαια.

Λοιπόν, θὰ ἐφαρμόσω κι' ἐγὼ τὶς κακουργίες μου μὲ μάθατε. καὶ ὁ διάβολος νὰ μὲ πάρει ἂν δὲν περάσω τοὺς δασκάλους μου.

Μὲ τὴ φόρα ποὺ εἶχε πάρει ὁ Σάβλων φαινότανε πῶς δὲ θὰ σταματοῦσε ποτέ, εὐτυχῶς, ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμή παρουσιάστηκε ἕνας ὑπηρέτης τοῦ Ἀντώνιου καὶ εἶπε διασπαστικά:

— Κύριοι, ὁ κύριός μου βρίσκεται στὸ σπίτι καὶ θέλει νὰ μιλήσει καὶ στοὺς δυὸ σας.

— Κι' ἐμεῖς τὸν ζητήσαμε παντοῦ, ἀπάντησε ὁ Σαλαρίνος.

— Νά, κι' ἕνας ἄλλος τῆς φάρας, εἶπε ὁ Σαλαρίνος βλέποντας τὸν Γυμπὰλ ποὺ πλησίαζε. Δὲ μπορεῖ κανένας νὰ βρεῖ ἕναν τρίτο ζυδιό του, ἐκτὸς ἂν κι' ὁ ἴδιος ὁ διάβολος γίνηι Ἑβραῖος!

Καὶ οἱ δυὸ φίλοι ἔχοντας στὴ μέση τὸν ὑπηρέτη τοῦ Ἀντώ-

μου, πού φαινότανε ἀνήσυχος καὶ διασπικὸς ἀπομακρύνθηκαν γοργὰ ἀφήνοντας τοὺς δυὸ Ἑβραίους μονάχους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ

Τὶ νέα ἀπ' τῇ Νεάπολῃ Τυμπάλ, τὸν ρώτησε μὲ τρεμουλιαστή φωνή ὁ Σάουλων, τῇ ὁρῆκες τὴ κόρη μου;

— Ἀκουσα σέ πολλὰ μέρη νὰ μιλοῦν γι' αὐτὴ, ἀλλὰ δὲν τῇ ὁρῆκα πουθενὰ ἀπάντησε ἐκεῖνος κουνώντας τὸ κεφάλι τοῦ θλιβερά.

Ὁ Σάουλων τὸν κύτταξε θυμωμένος.

Ὁ Τυμπάλ δὲν ἀπάντησε.

Ἄν καὶ τῆς ἰδίας ράτσας μὲ τὸν Σάουλων καὶ κάπως μακρυνὸς συγγενῆς του, ἦταν ὥστόσο ἓνας τύπος ἐντελῶς διαφορητικῆς.

Ψηλὸς καὶ δυνατὸς μὲ κανονικὴ μύτη, πυκνὰ μαύρα μαλλιά καὶ γένεια, μεγάλα μαύρα μάτια καὶ μετρημένες κινήσεις, ἐμοιαζε περισσότερο μὲ Ἰταλὸ ἄρχοντα, παρὰ μὲ Ἑβραῖο τοκογλύφο.

Ὁ Σάουλων τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι, τὸν τίναξε νευρικά καὶ εἶπε:

— Τί ἔκανε λέει; Πάει τὸ διαράντι μου πού τὸ εἶχα ἀγοράσει; στὴ Φραγκφούρτῃ δυὸ χιλιάδες δουκάτα! Ποτὲ τὸ ἔθνος μου δὲν ἦταν τόσο καταραμένο ὅσα τώρα. Δυὸ χιλιάδες δουκάτα πού πήγαν χαμένα χωρὶς νὰ λογαριάσω καὶ τ' ἄλλα πολυτίμητα χρυσαφικά. Θὰ ἤθελα νὰ ἔδλεπά τὴν κόρη μου ξαπλωμένη ἐδῶ μπροστά, στὰ πόδια μου μὲ τὰ χρυσαφικά μου στ' αὐτιά της. Θὰ ἤθελα νὰ τὴν ἔδλεπα σαβανωμένην ἐδῶ μπροστά μου μὲ τὰ δουκάτα μέσα στὴν κάσα της.

Ὁ Τυμπάλ κύτταξε σαστισμένος τὸν συνομιλητὴ του. Ἦξερε δέβαια πῶς λάτρευε τὸ χρῆμα, ἀλλὰ δὲν φανταζότανε πῶς θὰ ἔφτανε στὸ σημεῖο νὰ καταραστεῖ τὴν κόρη του νὰ πεθάνει γιὰ νὰ μπορέσει αὐτὸς νὰ σώσει τὰ χρήματά του. Ἀνατρίχιασε. Ἴσως γιὰ τὴν ἰδίαν καὶ αὐτὸς ἀκόμα νέος καὶ ἡ ψυχρὴ λογικὴ δὲν εἶχε ἀκόμα πνίξει τὸ αἶσθημα πού θέρμαινε τὴν καρδιά του. ὦ, ναι, στὸ δάθος ὁ Τυμπάλ δικαιολογοῦσε τὴν Γέσικα.

Ὁ Σάουλων συνέχισε:

— Καμμιά λοιπὸν εἰδοση γιὰ τοὺς φυγάδες; Καμμιά... Κι' ἐγὼ δὲν ξέρω πόσα ξόδεψα γιὰ νὰ τὴν γυρεύω. Ναι, ζημιὰ ἀπάνω στὴ ζημιὰ. Ὁ κλέφτης ἔφυγε παίρνοντας τόσο λεπτὰ κι' ἄλλα τόσα πού ξόδεψα ἐγὼ γιὰ νὰ βρῶ τὸν κλέφτη.

Ὅσотно, καμμιὰ ἱκανοποίηση, καμμιὰ εἶδηση ἀκόμα. Ἄ, δὲν ὑπάρχει δυστυχία πού νά μὴ πέφτει στὴ πλάτη μου, δὲν ὑπάρχει στεναγμός πού νά μὴ θγαίνει ἀπὸ τὸ στήθος μου, δάκρυ πού νά μὴ πέφτει ἀπ' τὰ μάτια μου.

Ὁ Σάβλων δὲν μπόρεσε πιά νά κρατηθεῖ. Ἡ ὑπερηφάνειά του, ὁ ἐγωϊσμός, ἡ σκληρότητά του, ὅλα εἶχαν ὑποχωρήσει μπροστὰ σ' ἓνα κύμα θερμῶν δακρύων πού ἔπεφταν τώρα ἀσταμάτητα ἀπ' τὰ γέρικα μάτια του.

Ὁ Τυμπάλ ἀκούμπησε τὸ χέρι του ἀπάνω στὸν ὦμο τοῦ φίλου του καὶ τὸν κύτταξε μὲ συμπάθεια.

—Μὴν κάνεις ἔτσι, τοῦ εἶπε, ἔχουν κι' ἄλλοι συμφορές. Νά, ὁ Ἀντώνιος καθὼς ἔμαθα στὴ Νεάπολη...

Ὁ Σάβλων τινάχτηκε σὰ νά εἶχε πατήσῃ φεῖδι.

—Τί; Τί; Τί; φώναξε, συμφορά; μιὰ συμφορά;

—Ναί, ἔχασε ἔγα καράδι πού ἐρχότανε ἀπ' τὴν Τρίπολη, ἀπάντησε ἡρεμα ὁ Τυμπάλ.

—Δοξασμένος νά εἶναι ὁ Θεός! Δοξασμένος νά εἶναι ὁ Θεός! Εἶναι λοιπὸν ἀλήθεια; Εἶναι ἀλήθεια;

—Μίλησα μὲ ναῦτες πού γλύτωσαν ἀπ' τὸ ναυάγιο, ἀπάντησε ὁ Τυμπάλ.

Τὰ μάτια τοῦ Σάβλων πέταξαν σπίθες. Ἐπιάσε τὰ χέρια τοῦ Τυμπάλ καὶ σφίγγοντάς τα σπασμωδικά, φώναξε:

—Σ' εὐχαριστῶ, καλέ μου Τυμπάλ. Καλὴ εἶδηση! Καλὴ εἶδηση! Στὴ Νεάπολη τῶμαθες, εἶπες;

Ὁ Τυμπάλ μὲ μιὰ περίεργη λάμψη στὰ μάτια συνέχισε:

—Ἐμαθα ἀκόμα πὼς ἡ κόρη σου χάλασε μέσα σ' ἓνα βράδυ στὴ Νεάπολη ὀγδόντα δουκάτα.

Ὁ Σάβλων ἀναπῆδησε γιὰ δεύτερη φορά. Θαρρεῖς πὼς τώρα τὰ φεῖδι τοῦ εἶχε θαγκώσῃ τὴν πατοῦσα.

—Μοῦδωσες μιὰ μαχαιριὰ στὴ καρδιά. Δέ θά ξαναβρῶ πιά ποτέ τὸ χρυσάφι μου. Ὀγδόντα δουκάτα μαζεμένα! Ὀγδόντα δουκάτα! φώναξε σηκώνοντας τὰ χέρια στὸν οὐρανὸ.

—Ἦρθα στὴ Βενετία, μὲ διάφορους δανειστὲς τοῦ Ἀγνώνιου, συνέχισε ὁ Τυμπάλ. Μοῦ εἶπαν πὼς δὲν θά γλυτώσῃ τὴν χρεωκοπία.

—Θαυμάσια! φώναξε ὁ Σάβλων. Θαυμάσια!

—Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς μοῦ εἰδείξε κάποιον δαχτυλίδι πού τοῦ εἶδωσε ἡ κόρη σου γιὰ μιὰ μαῖμοῦ.

Στὴν τελευταία αὕτη εἶδηση ὁ Σάβλων δὲν φώναξε, δὲν ἀναπῆδησε, δὲν διαμαρτυρήθηκε κἀν, στάθηκε μὲ τὸ χέρι μετέωρο καὶ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ σὰν κεραυνόπληκτος.

Ὁ Τυμπάλ τὸν κύτταξε ξαφνιασμένος.

—Ἄ, πού νά τὴν φάει ἡ πανοῦκλα. τραύλισε. Τυμπάλ μὲ

θανατώνεις. Ήταν ὁ περὺζές μου. Μοῦ τὸν εἶχε δώσει ἡ Λέτα μου ὅταν εἴμαστε ἀρραβωνιασμένοι. Δὲν θὰ τὸν ἔδιναι οὔτε γιὰ ἓνα κοπάδι μαϊμούδες.

—Ὡστόσο, ὁ Ἀντώνιος εἶναι πιά καταστραμένος, εἶπε ὁ Τυμπάλ σὰ νὰ ἤθελε μ' αὐτὸ νὰ παρηγορήσει τὸν φίλο του.

Ὁ Σάβλωκ, σὰ νὰ τὰ ξέχασε ὅλα ξαφνικά βρῆκε ἀπέσως τὴν ἰσορροπία του καὶ φώναξε ζωηρά:

—Μάλιστα, αὐτὸ εἶναι βέβαιον, αὐτὸ εἶναι βέβαιον...

Τὰ μάτια του ἀστράφταν ξανά.

—Τυμπάλ, συνέχισε, πῆγαινε νὰ βρεῖς ἕναν δικηγόρον, κα-
πάρωσέ τον ἀπὸ δέκα πέντε μέρες μπροστά. Ἄν δὲν πληρώσει
στὴν κανονισμένη διορία θὰ τοῦ πάρω τὴν καρδιά. Κι' ἄμα λεί-
ψει αὐτὸς ἀπὸ τῆ Βενετία τότε θὰ μπορῶ νὰ κάνω ὅποια δουλειὰ
θέλω.

Πῆγαινε, καλέ μου Τυμπάλ, κι' ἔλα ὅποτε νὰ με βρεῖς
στὴ συναγωγή μας, τρέξε, καλέ μου Τυμπάλ, στὴ συναγωγή, ἴ-
σους Τυμπάλ;

Κι' ὁ Σάβλωκ ἐσπρωξε ἀνυπόμονα τὸν Τυμπάλ.

Εκεῖνος χωρὶς ν' ἀπαντήσει ξεκίνησε.

Ὁ Σάβλωκ τὸν παρακολοῦθησε γιὰ λίγο πού ἀπομακρύνε-
τανε καὶ σὰ νὰ πῆρε καινούργιον θάρρος ἀπ' τὸ σταθερὸ γοργό
δάδισμα τοῦ φίλου του, ψιθύρισε κάτι μέσα στὰ δόντια του καὶ
μὲ μιὰ φοβερὴ γκριμάτσα κίνησε γιὰ τὸ σπίτι του.

Οἱ διαβάτες πού τύχαινε νὰ τὸν συναντήσουν τὸν κύτταζαν
ξαφνιασμένοι.

Αὐτὸς ἦταν ὁ Σάβλωκ; πῶς εἶχε ἀλλάξει!

Μὰ τί ἔλεγε τάχα στὴν καταραμένη γλῶσσα του; Φοβέριζε
κανέναν καταριότανε ἢ μοιρολογοῦσε;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΩΟ

Ποτέ ἄλλοτε τὸ σπίτι τῆς Πορκίας δὲν ἦταν τόσο χαρούμενον,
λὲς καὶ γιόρταζε.

Οἱ ὑπηρετές πηγαينوερχόντουσαν ἐτοιμάζοντας τὰ καλύτε-
ρα φαγητά, γυαλίζοντας τὰ ἀσημικά, στολίζοντας τὰ ἐπιπλα μὲ
λουλούδια, ἡ Νέρισσα ἔδινε τὸ γενικὸ πρόσταγμα σιγοτραγου-
δώντας.

Ὑστερα ἀπὸ τόσους καὶ τόσους μνηστῆρες πού εἶχαν πε-
ράσει καὶ πού εὐτυχῶς ἡ τύχη βοηθώντας μὲ ἕναν περίεργον τρό-

πο την Πορκία, τούς απομάκρυνε, νά, κι' ένας που είχε αληθινά συγκινήσει την καρδιά της.

Ήταν ο Βασάνιος, που καθώς θά θυμάστε τον είχε αναγγείλει ο υπηρέτης της Πορκίας με τόσο ενθουσιασμό.

Οι δυο νεανικές καρδιές δέν άργησαν νά συννονηθούν, κι' ενώ τις φλόγιζε ή ίδια λαχτάρα, ωστόσο οι επιθυμίες τους ήσαν διαφορετικές.

Ο Βασάνιος άνυπομονούσε νά δοκιμάσει την τύχη του με τὰ περίφημα κουτιά, ενώ ή Πορκία προσπαθούσε νά απομακρύνει όσο ήταν δυνατό αυτή τη στιγμή, από τὸ φόβο μήπως ο έκλεκτός της άποτύχει καί τον χάσει για πάντα από κοντά της.

Η άγωνία από τη μιὰ μεριά ή άνυπομονησία από την άλλη, δυο διαφορετικοί δρόμοι που οδηγούσαν στο ίδιο τέρμα.

Ο Βασάνιος με τον Γρατιάνο, που είχε κρατήσει όλες τους τις υποσχέσεις καί φερνότανε σά φρόνιμο παιδί, καθόντωνσαν αναπαυτικά στη σάλα της Πορκίας έχοντας απέναντί τους την όμορφη οικοδέσποινα με την πιστή της ακόλουθο.

Ο Βασάνιος, όπως είπαμε, δέν έκρυβε την άνυπομονησία του, κι' όλο ζητούσε νά τοῦ παρουσιάσουν τὰ κουτιά για νά διαλέξει.

— Στάσου, σέ παρακαλώ, περίμενε ακόμα μιὰ δυο ήμέρες προτού δοκιμάσεις την τύχη σου, γιατί αν άποτύχεις στην έκλογή θά χάσω τη συντροφιά σου, τοῦ είπε ή Πορκία χαμογελώντας. Εκείνος δέν απάντησε, αλλά ή έκφρασή του, έδειχνε πως ή διασύνη του τὸ ίδιο πράγμα έπεδίωκε.

— Κάτι μου λέει, συνέχισε ή Πορκία, που δέν είναι βέβαια άγάπη, πως δέν θέλω νά σέ χάσω. Ξέρεις ωστόσο, πως αυτή ή συμβουλή δέν είναι από μένα. Φοβάμαι όμως πως δέν μπορείς νά με καταλάβεις, γιατί οι κόρες δέν έχουν στοχασμούς παρά μονάχα γλώσσα.

Θά ήθελα λοιπόν, νά σέ κρατήσει εδώ πέρα δυο μήνες πριν νά σ' αφήσω νά δοκιμάσεις την τύχη σου, απ' την όποια έξαρτάται τὸ μέλλον.

Θά μπορούσα νά σοῦ πῶ τὸ μυστικό για νά επιτύχεις στην έκλογή σου, τότε όμως θά πατοῦσα τὸν όρκο μου, πράγμα που δέν θά τὸ κάνω ποτέ. Έτσι μπορείς νά γελαστείς, αλλά αν γίνει ένα τέτοιο πράγμα, θά με κάνεις νά αϊσθάνομαι ένοχη που δέν πάτησα τὸν όρκο μου. Αχ, αυτά τὰ μάτια σου με μάγεψαν καί με χώρισαν στα δυό. Τὸ μισὸ τοῦ έαυτοῦ μου είναι δικό σου καί τὸ άλλο μισὸ δικό σου, δηλαδή, δικό μου θά ήθελα νά πῶ. Όστόσο άφοῦ είναι δικό μου είναι καί δικό σου, έτσι είμαι όλόκληρη δική σου.

Η Πορκία σταμάτησε. Κατάλαβε πως ο ενθουσιασμός της

ήταν περισσότερος, από όσο έπρεπε και την παράσυρε μακριά.

Έφριξε μια κλεφτή ματιά στους δυο άντρες που την κύτταζαν, και σά να ντράπηκε για την εξομολόγηση της κατέδασε τα μάτια.

Τα δάχτυλά της που έπαιζαν νευρικά με το χρυσό μαντιγιόν, που κρεμότανε απ' το λαιμό της, δεν έλεγαν να σταματήσουν. Ξαφνικά πήρε μια μικρή δοντάλια που θρίσκότανε δίπλα της και άρχισε να αερίζεται γιατί είχε καταλάβει πως τα μάγουλά της είχαν φλογιστεί.

— "Ω, σκληρή μοίρα, που δάξεις φραγμούς ανάμεσα στα δικαιούχα και στα πράγματα που τους ανήκουν, έτσι κι εγώ δεν ανήκω σε σένα αν και είμαι δική σου. "Αν γίνει έτσι, τότε πρέπει να κολαστεί ή τύχη και όχι εγώ.

Πολλά λέω... αλλά, θέλω να κρατήσω την ώρα, να τη ξετυλίξω να την πλατύνω, για να άργοπαρήσει ή στιγμή που θα κάνεις την εκλογή σου.

— "Αφησέ με να διαλέξω, γιατί έτσι ζω μέσα στα βασανιστήρια, απάντησε ο Βασάνιος.

— Σε βασανιστήρια Βασάνιε, ρώτησε ξαφνιασμένη η Πορκία, όμολογείς λοιπόν πως μέσα στον έρωτά σου θρίσκεται ανακατεμένη ή προδοσία;

— "Όχι δεν κρύβεται τίποτε τέτοιο, έκτός απ' τη φρικτή προδοσία της δυσπιστίας που με κάνει να φοβάμαι πως δε θα χαρώ ποτέ την αγάπη μου. "Όσο μπορεί να ταιριάσει το χιόνι με τη φωτιά, άλλο τόσο και ή αγάπη μου με την προδοσία.

— Καλά, αλλά φοβάμαι πως μιλάς σαν άνθρωπος που τα βασανιστήρια αναγκάζουν να λέει ότι τύχει, είπε ή Πορκία.

"Ο Βασάνιος που μπροστά στην υπομονή της Πορκίας είχε βρεθεί σε αληθινά δύσκολη θέση, αναγκάστηκε ν' απαντήσει.

— Χάρησέ μου τη ζωή και θα σου πω την αλήθεια.

— Καλά, όμολόγησε λοιπόν και ζήσε. απάντησε αινιγματικά ή Πορκία.

"Ο Βασάνιος χαμογέλασε.

— "Όμολόγησε κι' αγάπησε αν έλεγες, αυτή θα ήταν ή δική μου όμολογία.

Ευτυχισμένο βασανιστήριο, όπου ο ίδιος ο βασανιστής μου με μαθαίνει τί πρέπει να πω για να γλυτώσω. "Αφησέ με όμως να δοκιμάσω την τύχη μου στα κουτιά.

"Η Πορκία σηκώθηκε άπάνω με μια χαριτωμένη κίνηση και είπε.

— Έμπρός λοιπόν, είμαι κλεισμένη μέσα σ' αυτά τα κουτιά, αν μ' αγαπάς θα με βρεις.

Νέρισα κι' έσείς όλοι οι άλλοι παρχειριστά. Κι' ας παίζει

ἡ μουσικὴ τὴν ὥρα ποὺ θὰ διαλέγει. Ἔτσι δταν ἀποτύχει στὴν ἐκλογή του θὰ τελειώσει σὰν τὸν κύκνο ποὺ πεθαίνει μέσα στὰ τραγούδια. Καὶ γιὰ νὰ εἶναι ἡ παρομοίωση πιὸ σωστή, τὰ μάτια μου θὰ γίνουν ποτάμι, ὑγρὸ κρεβάτι γιὰ τὸ θάνατό του. Ἀλλὰ ἂν κερδίσει τότε τί θὰ εἶναι ἡ μουσικὴ; Τότε λοιπὸν ἡ μουσικὴ θὰ εἶναι καὶ τὸ σάλπισμα ποὺ ἀκούγεται τὴν ὥρα ποὺ οἱ πιστοὶ ὑπήκοοι χαιρετοῦνε τὸ βασιλεῖά τους ποὺ μόλις φόρεσε τὸ στέμμα.

Θὰ εἶναι σὰν τοὺς γλυκοὺς ἤχους ποὺ ἀκούει μέσα στὸν ὕπνο του ὁ ἀρραβωνιασμένος νὰ τὸν καλοῦνε στίς χαρὲς τοῦ γάμου.

Στὸ μεταξὺ ὁ Βασάνιος εἶχε κι' αὐτὸς σηκωθεί καὶ προχωροῦσε πρὸς τὸ τραπεζάκι μὲ τὰ τρία κουτιά ἀγέρωχος καὶ σιωπηλός.

Ὅλοι ὅσοι θρυσχόντουσαν μέσα στὴ σάλα παραμέρισαν μὲ κρατημένη τὴν ἀνάσα τους. Τί θὰ γινότανε ἀλήθεια; Θὰ ἐφευγε κι' αὐτὸς νικημένος ἀπ' τὴν τύχη ὅπως τόσοι καὶ τόσοι, ἢ θὰ κέρδιζε τὴν Πορκία καὶ νόμιμα, ὅπως τὴν εἶχε κιόλα κερδίσει αἰσθηματικά.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὁ ὠραίος Βενετσιάνος δὲν εἶχε κερδίσει μονάχα τὴ καρδιά τῆς ὠραίας νύφης, εἶχε κατορθώσει νὰ κατακτήσει καὶ ὅλο τὸ περιβάλλον της, γι' αὐτὴ τὴ κρίσιμη ἐκείνη στιγμή καὶ προχώρησε πρὸς τὰ μοιραῖα κουτιά. Ὅλοι εὐχρόντουσαν νοερά νὰ ἐπιτύχει.

Ἡ Νέρισσα μάλιστα παρὰ λίγο νὰ φανερώσει τὴ σκέψη της φωνάζοντας τίς εὐχές της, συγκρατήθηκε ὁμως καὶ ἔσφιξε τὸ χεῖλὴ της.

Ἡ Πορκία συνέχισε κυττάζοντας τὸν Βασάνιο.

— Νά, ποὺ προχωρεῖ μὲ ὄχι λιγώτερη μεγαλοπρέπεια καὶ περισσότερη ἀγάπη ἀπὸ ὅσην εἶχε ὁ Ἡρακλῆς, δταν γλύτωσε τὴν Τροία, ἀπὸ τὸ φόρο τῆς Παρθένου ποὺ πλήρωνε θρηνώντας στὸ θαλάσσιο τέρας. Ἐγὼ εἶμαι ἔτοιμη γιὰ τὴ θυσία, κι' αὐτὸς οἱ γυναῖκες ποὺ στέκονται παράμερα μὲ τὰ κλαμμένα πρόσωπα εἶναι οἱ Τρωαδίτισσες ποὺ ἤρθαν νὰ δοῦνε τὸ τέλος τοῦ πολέμου.

Πήγαινε Ἡρακλῆ μου, ἄς ζήσεις ἐσύ, τότε ζῶ κι' ἐγώ. Ἐγὼ βλέπω τὸν πόλεμο μὲ περισσότερη ἀγωνία ἀπὸ σένα ποὺ πᾶς νὰ πολεμήσεις.

Τὴ στιγμή ὁμως ποὺ ὁ Βασάνιος ἔσκυβε ἀπάνω ἀπ' τὰ κουτιά γιὰ νὰ διαβάσει τίς ἐπιγραφές καὶ νὰ διαλέξει αὐτὸ ποὺ θὰ τοῦ χάριζε τὴν εὐτυχία, μιὰ θαυμάσια μουσικὴ πλημμύρισε ὅλη τὴ σάλα, μιὰ μουσικὴ ποὺ συνόδευε αὐτὸ τὸ τραγούδι:

Ποῦ τάχα ἡ ἀγάπη νὰ γεννιέται,
μέσ στοῦ μυαλοῦ ἢ στήν καρδιά;
πῶς πιάνεται καί πῶς νὰ μεγαλώνει,
γιά πεῖτε μου, νὰ σᾶς χαρῶ.

Μέσα στά μάτια ἡ τρέλλα της γεννιέται
μέ τίς ματιές τίς φλογερές.
καί μέσ στήν ἴδια κούνια ποῦ μεγάλωσε
πεθαίνει ξαφνικά.

Χτυπεῖστε τίς καμπάνες, πολύ σιγά, πολύ σιγά,
πεθαίνει ξαφνικά.

Χτυπεῖστε τίς καμπάνες πολύ σιγά, πολύ σιγά, ἐπανέλαβαν
τραγουδιστά ὅλοι ὅσοι ὄρισκόντουσαν μέσα στή σάλα.

Ὁ Βασάνιος ὡστόσο, παρ' ὅλο πού ὅλοι τοῦ ἔδειχναν τή συμ-
πάθεια καί τήν ἀγάπη τους, δέν τολμοῦσε νὰ κάνει τὸ ἀποφασι-
στικό ὅγμα.

Κύτταζε τὰ τρία κουτιά, τὸ ἓνα ὕστερα ἀπ' τὸ ἄλλο καί μέ
φωνή πού μόλις ἀκουγότανε ψιθύρισε:

Αὐτὰ πού λάμπουν ἀπ' ἔξω μποροῦν νὰ ξεγελάσουν περισ-
σότερο. Ὁ κόσμος ξεγελιέται πάντα ἀπ' τὰ στολίδια. "Αν πεῖς
καί γιά τή δικαιοσύνη, ὑπάρχει λόγος ὅσο μαῦρος καί διαστρα-
μένος καί νὰ εἶναι πού νὰ μὴ μπορεῖ νὰ τὸν σκεπάσει μιὰ ἁμορφη
φωνή, ἔτσι πού νὰ κρύψει τὰ κακὰ πού κρύβει μέσα;

Ὅσο γιά τή θρησκεία τί νὰ πεῖς; Ἀκόμα καί τήν πιὸ χει-
ρότερη πλάνη θὰ ἐρεθεῖ κάποιος στόμα σοδαρό νὰ τήν ἐπικυρώσει
μέ ρητὰ ἀπὸ τίς Γραφές καί νὰ σκεπάσει τήν ἀσκήμια της μέ
ἁμορφα στολίδια.

Πόσοι τιποτένιοι μέ καρδιές ψεύτικες σάν κάστρα ἀπὸ ἄμ-
μο, δέν ἀφήνουν γένεια σάν τὸν Ἡρακλῆ ἢ σάν τὸν Ἄρη; Ὡς-
τόσο, ὅταν μπεῖς στοῦ ἐσωτερικοῦ τους θὰ δρεῖς τὰ σπλάχνα τους
νὰ εἶναι ἄσπρα σάν τὸ γάλα. Τὸ θάρρος τους μένει μονάχα σ'
αὐτὰ πού κρεμοῦνε ἀπ' ἔξω γιὰ νὰ φαίνονται φοβεροί.

Ἡ φωνή τοῦ Βασάνιου σιγὰ - σιγὰ ἄρχισε νὰ δυναμώνει:
καί νὰ παίρνει ἕναν παράξενο τόνο, καί τέλος ὑψώθηκε σάν χρη-
σμός ἢ σάν προφητεία μέσα στή σάλα πού τόσο ἄνθρωποι τὸν
ἄκουγαν μέ θρησκευτικὴ εὐλάβεια.

—Κύτταξε τήν ἁμορφή, συνέχισε, καί θὰ δεῖς πῶς τὸ εἶ-
δος της ἀγοράζεται μέ πολὺ στόλισμα, ἀπ' αὐτοῦ γεννιέται κι'
αὐτὸ τὸ καινούργιό θαῦμα στή φύση πού κάνει τίς πιὸ στολισμένες
γυναῖκες νὰ εἶναι οἱ πιὸ ἐπιπόλαιες.

"Ἔτσι αὐτὰ τὰ χρυσὰ μαλλιά πού οἱ μποῦχλες τους παίζουν

μέ τον άνεμο σέ ένα τάχα δμορφο κεφάλι συχνά είναι κληρονομιά από ένα άλλο κεφάλι που τά μεγάλωσε και που τώρα τό κρανίο του βρίσκεται μέσα στον τάφο.

Γι' αυτό τό στολίδι δέν είναι παρά τό πλανερό άκρογυάλι μιās κακής θάλασσας, είναι τό φανταχτερό πέπλο που σκεπάζει μιὰ φανταστική καλλονή. Μē λίγα λόγια δέν είναι τίποτα άλλο παρά μιὰ πλανερά επιφάνεια, που τή φοράει ό άπιστος αιώνας μας γιά νά πλανέψει άκόμα και τούς πιό σοφούς.

Νά λοιπόν γιατί, λαμπερό χρυσάφι, σκληρή τροφή του Μι-δα, δέ σέ θέλω.

Ούτε και σένα άσήμι, θαμπέ και τιποτένιε μεσίτη ανάμεσα στους ανθρώπους, αλλά έσένα, φτωχό μολύδι χωρίς καμμιὰ λάμψη που πιό πολύ φοβερίζεις παρά υπόσχεσαι, ή απλότητά σου μέ συγκινεί περισσότερο από κάθε ρητορική, έσένα θά προτιμήσω.

Είθε αυτή ή έκλογή μου, νά μου φέρει τήν ευτυχία!

Κι' ό Βασάνιος πήρε άδίσταχτα στά χέρια του τό μολυβένιο κουτί.

Η Πορκία μόλις τον είδε λίγο έλειψε νά σωριαστεί κάτω άπ' τή συγκίνησή της, κρατήθηκε όμως και μέ πνιγμένη φωνή ψιθύρισε:

—Πώς όλα τά πάθη χάνονται και σβήνουν ξαφνικά, οι άνή-σχοι δισταγμοί, ή διαστική άπελπισία, ό ριγηλός φόβος, ή ζή-λεια μέ τά πράσινα μάτια!

Ω, αγάπη, μαλάκωσε λίγο, μετρίασε τον ένθουσιασμό σου, χύσε τή γλύκα σου φράνιμα, κράτησε τό ξεχείλισμά σου, νοιώθω πολύ ζωηρά τήν ευτυχία σου, μετρίασε αυτή τήν έκσταση, γιατί φοδοῦμαι πώς θά λιποθυμήσω.

Ο Βασάνιος μέ άργές σταθερές κινήσεις άνοιξε τό μολυ-βένιο κουτί, που κρατούσε στά χέρια του, αλλά και ή δική του συγκίνηση ήταν τόσο μεγάλη καθώς άντίκρουσε αυτό που βρι-σκότανε μέσα που μόλις κατόρθωσε και ψιθύρισε:

—Τί βλέπω; Τήν εικόνα τής δμορφης Πορκίας! Ποιός ήμί-θεος πλησίασε τόσο πολύ τον δημιουργό! Τά μάτια αυτά σαλεύουν τάχα ή μήπως καρφωμένα άπάνω στά δικά μου φαίνονται σά νά σαλεύουν;

Νά, και τά μισάνοιχτα χείλη που τά χωρίζει μιὰ μελένια άνάσα. Τέτοιο γλυκό χώρισμα πρέπει νά χωρίζει τόσο γλυκούς φίλους! Κι' έδω μέσα στά μαλλιά ό ζωγράφος ύφανε σάν τήν άράχνη ένα χρυσό δίχτυ, όπου οι ανθρώπινες καρδιές πιάνονται πιό εύκολα από τίς μύγες στήν άραχνιά. Άλλά-τά μάτια της! Πώς μπόρεσε νά τά δει γιά νά τά ζωγραφίσει! Νομίζω πώς σάν τέλειωσε τό ένα θά ήταν άρκετό γιά νά τον τυφλώσει και νά τον κάνει νά άφήσει τό έργο άτελείωτο.

Μά για κύτταξε! όσο ο ένθουσιασμός μου μένει πίσω απ' την αλήθεια αυτού του Ισκιού, τόσο αυτός ο Ισκιός μένει πίσω απ' την ίδια την αλήθεια.

Ο Βασάνιος σταμάτησε, πήρε το χαρτί που βρισκότανε διπλωμένο στο δάθος και είπε:

—Μά νά το χαρτί που έχει την περίληψη της τύχης μου, άς το διαβάσω.

Τότε όλοι όσοι βρισκόντουσαν μέσα στη σάλα άκουσαν τη φωνή του Βασάνιου που έλεγε:

Σέ σένα που το έξωτερικό περιφρονείς,
καλή σου τύχη κι' έκλογή πετυχημένη,
κι' άφου την εύτυχία αυτή χαρείς,
δόξασε το Θεό και μη ζητήσεις άλλη.

Αυτό λοιπόν, αν σοῦ άρέσει κι' αν σ' άρχεϊ,
εύτυχισμένον θά σέ κάνει,
γύρισε τώρα πιά στην έκλεκτή σου.
καί πάρε την μ' ένα θερμό φιλί:

—Χαριτωμένο χαρτί, συνέχισε ο Βασάνιος. Ώραία μου κόρη επιτρέπεται! Με τοῦτο το χαρτί στο χέρι έρχομαι νά πάρω και νά δώσω.

Και πλησιάζοντας την Πορκία της άνοιξε την άγκαλιά του.

Έκείνη έγειρε το κεφάλι της στον ώμο του χλωμή από τη μεγάλη συγκίνηση.

Οι δυο νέοι σφίχτηκαν ο ένας στην άγκαλιά του άλλου. Πόσο καιρό όνειρεύοντουσαν αυτή την υπέροχη στιγμή! Πόσες λαχτάρες και πόσες προσδοκίες, πόσες άγωνίες και πόσες προσευχές στη Θεά Τύχη! Κι' όμως, νά που επιτέλους τούς χαμογέλασε και τούς χάρισε την εύτυχία.

Πόση ώρα έμειναν έτσι, ακούγοντας ο ένας τούς παλμούς του άλλου; Μιά στιγμή, μιá αϊωνιότητα; Όταν δυο έρωτευμένες καρδιές χτυποῦν μαζί τότε ο χρόνος παύει νά κυλά, τότε ή φτωχή ανθρώπινη υπαρξη γεύεται την άθανασία!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΝΑΤΟ

Η Πορκία αποτραβήχτηκε πρώτη και για μιá στιγμή έμεινε ακίνητη με τ'ά μάτια της καρφωμένα στα μάτια του Βασάνιου.

Ἵστερα ἦρθε πάλι κοντά του καὶ ἔγειρε ἀλαφρὰ τὸ κεφάλι της στὸν ὦμο του.

Ἐκεῖνος συνέχισε.

Ὅπως ἓνας ποῦ ἀγωνίστηκε μὲ ἓναν ἄλλον γιὰ τὸ βραβεῖο καὶ νομίζει πῶς εὐχαρίστησε τὸ πλῆθος, ἀλλὰ ὅταν ἀκούσει τὰ χειροκροτήματα καὶ τίς φωνές τοῦ κόσμου, στέκεται σὰ ζαλισμένος καὶ διστακτικὸς μὴ ξέροντας ἂν αὐτὴ ἦ ἐκρίξη τῶν ἐπαίνων εἶναι γι' αὐτὸν ἢ γιὰ τὸν ἄλλον, ἔτσι κι' ἐγὼ πεντάμορφη κόρη, διστάζω ἀκόμα μπροστὰ στὴν ὠραία αὐτὴ πραγματικότητα, περιμένοντας νὰ μοῦ τὴ θεβαιώσεις ἐσύ, νὰ τὴν ὑπογράψεις καὶ νὰ τὴν ἐπικυρώσεις.

Ἡ Πορκία ἀπάντησε.

— Ἀρχοντα Βασάνιε, μὲ βλέπεις ἐδῶ πέρα, τέτοια ποῦ εἶμαι. Ἐγὼ γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μου δὲ θὰ φιλοδοξοῦσα νὰ ἦμουν καλύτερη. Ὡστόσο, γιὰ τὴν ἀγάπη σου, θὰ ἤθελα νὰ ἔχω τριπλάσιες χάρες εἴκοσι φορές, νὰ εἶμαι χίλιες φορές πιὸ ὁμορφὴ καὶ δέκα χιλιάδες φορές πιὸ πλούσια.

Καὶ μονάχα γιὰ νὰ στέκομαι ψηλὰ μπροστὰ στὰ μάτια σου, θὰ ἤθελα νὰ ἔχω ἀμέτρητες ἀρετές, ἀμέτρητους φίλους καὶ ἀμέτρητα πλούτη.

Ὡστόσο, αὐτὸ ποῦ εἶμαι τώρα, εἶναι σχεδὸν ἓνα πράγμα ἀσήμαντο.

Μιὰ περίεργη συγκίνηση πλημμύρισε ξαφνικὰ τὸ Βασάνισ, τὰ μάτια του θόλωσαν ἐνῶ τὰ χεῖλη του ἔτρεμαν ἑλαφρὰ. Θὰ ἤθελε νὰ ἔπεφτε μπροστὰ στὰ πόδια τῆς Πορκίας καὶ νὰ τὴν εὐχαριστοῦσε γιὰ δλα αὐτὰ ποῦ ἀκουγε νὰ προφέρουν τὰ χεῖλη της.

Μὰ τὰ ἔλεγε πραγματικὰ γι' αὐτόν; Γιὰ μιὰ στιγμή τὸ μυαλό του σκοτείνιασε καὶ ἔχασε τὴν αἴσθηση τῆς πραγματικότητας. Πολλές φορές τῆς εὐτυχίας τὸ κρασί εἶναι τόσο δυνατὸ ποῦ φέρνει ἔλιγγο.

Ἀπ' τὴν περίεργη αὐτὴ κατάσταση τὸν ἐβγαλε ἡ φωνὴ τῆς Πορκίας ποῦ συνέχισε τὸν μονόλογό της.

— Εἶμαι μιὰ κόρη ἀπλὴ καὶ ἄπειρη ποῦ δὲν ξέρει πολλὰ πράγματα, μιὰ κόρη ποῦ νοιώθει εὐτυχισμένη γιατί δὲν γέρασε καὶ μπορεῖ ἀκόμα νὰ μάθει, καὶ πιὸ εὐτυχισμένη ἀκόμα ποῦ δὲν γεννήθηκε ξεροκέφαλη, ἔτσι ποῦ νὰ μὴ μπόρῃ νὰ μάθει πιὰ, ἀλλὰ καὶ περισσότερο ἀκόμα εὐτυχισμένη ποῦ τὸ ὑπάκουο πνεῦμα μου ἀφήνεται νὰ τὸ ὁδηγήσεις ἐσύ, σὰν στὸν κύριό μου καὶ στὸ βασίλειό μου, ὁλόκληρη ἐγὼ καὶ ὅ,τι εἶναι δικό μου ἀνήκει πιὰ σὲ σένα καὶ εἶναι κτῆμα σου. Ὡς τώρα ἦμουν ἐγὼ ἡ κυρία στὸ ὁμορφὸ αὐτὸ σπίτι, στοὺς ὑπηρέτες μου καὶ βασίλισσα τοῦ ἑαυτοῦ μου.

Τώρα όμως αυτό το σπίτι, αυτοί οι υπηρέτες και η ίδια εγώ είμαστε δικοί σου για πάντα, κύριέ μου.

Στά τελευταία αυτά λόγια ένα παρθενικό έρύθημα έβαψε τὰ μάγουλα τής Πορκίας.

Γιά μιὰ στιγμή σάπασε βαθειά συγκινημένη.

Ύστερα έβγαλε απ' τὸ δάχτυλό της ένα υπέροχο χρυσό δαχτυλίδι όπου λαμποκοπούσε ένα χοντρό διαμάντι και προσφέροντάς το στὸν Βασάνιο, πρόσθεσε:

— Σοῦ τὰ δίνω όλα μαζί μ' αυτό τὸ δαχτυλίδι. Φύλαξέ το, γιατί αν τύχει και τὸ χάσεις ἢ τὸ δώσεις πουθενά ἄλλου, τότε θὰ πιστέψω πὼς χάθηκε ἡ ἀγάπη σου γιὰ μένα, και θὰ μοῦ δώσεις τὸ δικαίωμα νὰ σοῦ παραπονεθῶ.

Ὁ Βασάνιος πέρασε τὸ δαχτυλίδι στὸ δάχτυλό του και γιὰ μιὰ στιγμή στάθηκε σιωπηλὸς ἀποθαυμάζοντάς το.

Ήταν ἀληθινὰ ένα υπέροχο κόσμημα, ένα οἰκογενειακὸ κειμήλιο ἴσως, ποῦ θὰ περνοῦσε ἀπὸ δάχτυλο σὲ δάχτυλο αἰῶνες τώρα. Ἐνα κειμήλιο ποῦ κι' αὐτὸς θὰ τὸ ἔδινε ὕστερα στὸ γυῖο του ἢ στὴ κόρη του ποῦ θ' ἀποκοτοῦσε μὲ τὴν Πορκία γιὰ νὰ τὸ περάσει κι' αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της στὸ δάχτυλο τοῦ ἀγαπημένου της.

Ὁ Βασάνιος ἔνοιωσε μιὰ μεγάλη υπερηφάνεια, μιὰ υπερηφάνεια ποῦ πρώτη φορὰ δοκίμαζε στὴ ζωὴ του.

— Κυρά μου, ἀπάντησε, μὲ ἔκανες και δὲν μπορῶ νὰ βρῶ λόγια νὰ σοῦ ἀπαντήσω. Μονάχα τὸ αἷμα μου μιλάει μέσα στὶς φλέβες μου. Ὅλες οἱ δυνάμεις μου βρίσκονται σὲ τόση σύγχυση, ὅπως ὕστερα ἀπὸ τὸν ἁπλοῦς λόγο ἑνὸς πολυαγαπημένου πρίγκηπα, συγχύζονται οἱ φωνές τοῦ ἐνθουσιασμένου πλήθους.

Σὲ τέτοιες στιγμές θαίνει μονάχα ένα συγκεχυμένο βουητό, ποῦ δὲν ξεχωρίζει τίποτα ἄλλο, παρὰ μονάχα τὴν υπέρτατη χαρὰ ποῦ ἐκφράζεται χωρὶς νὰ ἐκφραστεῖ.

Καμάρωσε ἀκόμα μιὰ φορὰ τὸ υπέροχο δαχτυλίδι ποῦ ἔλαμπε στὸ δάχτυλό του και πρόσθεσε:

— Ὅταν αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι φύγει ἀπὸ τοῦτο τὸ δάχτυλο, τότε θὰ ἔχει φύγει και ἡ ζωὴ μου, και τότε μὴ διστάσεις νὰ πεῖς πὼς ὁ Βασάνιος πέθανε.

Μιὰ ἐπίσημη σιωπὴ εἶχε ἀπλωθεῖ μέσα στὴ σάλα, τὰ μάτια τῶν περισσοτέρων εἶχαν δακρύσει.

Οἱ υπηρέτες τής Πορκίας καμάρωναν τὸν καινούργιο κύριό τους κι' ἦταν εὐτυχισμένοι ποῦ ἡ κυρία τους βρῆκε ἕναν σύζυγο ποῦ τής ταίριαζε ἀληθινὰ.

Ξαφνικά, μέσα στὴ γενικὴ σιωπὴ ἡ Νέρισσα σηκώθηκε ἀπὸ νὰ και λαμποκοπώντας ἀπὸ χαρὰ πλησίασε τὸ νεαρὸ ζευγάρι και εἶπε:

—Κύριέ μου και κυρία μου, τώρα πού ήρθε ή στιγμή νά δοῦμε τοὺς πόθους σας νά εκπληρώνονται, μποροῦμε νά σᾶς ποῦμε κι' εμεῖς μὲ τή σειρά μας: Νά ζήσετε εὐτυχισμένοι, εὐτυχισμένοι σέ ὅλη σας τή ζωή, κύριε και κυρία.

Ἄλλὰ, και ή συγκίνηση τοῦ Βασάνιου δὲν ἦταν καθόλου μικρότερη.

Ὁ εὐθυμος Βενετσιάνος, πού τόσες τρέλλες εἶχε κάνει στή ζωή του, τώρα εἶχε γίνει ἀγνὸς σὰν παιδί και ντροπαλὸς σὰν μαθητής.

Σηκώθηκε κι' αὐτὸς μὲ τή σειρά του ἀπ' τή θέση του και σφίγγοντας τὰ χέρια τῶν δυὸ εὐτυχισμένων φίλων του, εἶπε:

—Ἀρχοντα Βασάνιε κι' ἐσὺ εὐγενική μου κυρία, σᾶς εὐχομαι ὅλη τήν εὐτυχία πού μπορεῖ κανένας νά εὐχηθεῖ, γιατί εἰμαι δέβαιος πὼς οἱ εὐχές σας ἀνταποκρίνονται στήν τωρινή μου εὐτυχία, τή μέρα ὅπου οἱ Ἐξοχότητές σας θά ἐπισημοποιήσετε τήν ἔνωσή σας, θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά κάνω κι' ἐγὼ τοὺς γάμους μου.

—Μὲ ὅλη μου τήν καρδιά, φώναξε ὁ Βασάνιος μὲ ἐνθουσιασμό ἂν μπορεῖς νά βρεῖς μιὰ γυναίκα.

Ὁ Γρατιάνος χαμογέλασε πονηρὰ και ἀπάντησε ἀμέσως.

—Εὐχαριστῶ τήν ἀφεντιά σου, μοῦ βρῆκες μιὰ. Τὰ μάτια μου, ἄρχοντά μου, βλέπουν τόσο γρήγορα σὰν τὰ δικά σου. Ἐσὺ εἶδες τήν κυρία κι' ἐγὼ τήν ἀκολουθῶ της.

Ἀγάπησες κι' ἀγάπησα, γιατί ή ἀργοπορία δὲν μοῦ πάει ὅπως δὲν πάει και σέ σένα. Ἡ τύχη σου βρισκότανε στὰ κουτιά, ἀλλὰ και ή δική μου τὸ ἴδιο ὅπως ἦρθαν τὰ πράγματα.

Στὰ λόγια αὐτὰ ή Νέρισσα ἐνοιωσε τὰ μάγουλά της νά φλογίζονται και κατέβασε τὰ μάτια.

Ὁ Γρατιάνος πῆγε κοντά της και πιάνοντάς της τὰ χέρια, εἶπε:

—Γιατί ἴδρωσα νά της κάνω δρκους ἀγάπης, ὅσο πού μοῦ ξεράθηκε ὁ λαιμός, τέλος κατὰφερα νά τήν κάνω νά μοῦ τάξει, ἂν δέχαια ἔνα τάξιμο μπορεῖ νά κρατηθεῖ, πὼς θά ἀνταποκριθεῖ στήν ἀγάπη μου ἂν ἐσὺ εἶχες τήν τύχη νά κατακτήσεις τήν κυρία της.

Ἡ ἀνέλπιστη αὐτὴ ὁμολογία ἔδωσε τόση χαρὰ στήν Πορρία, πού φώναξε ξαφνικά:

—Εἶναι ἀλήθεια Νέρισσα;

—Ἀλήθεια κυρία, ἂν μοῦ δίνεις τήν ἄδειά σου, ἀπάντησε ή Νέρισσα.

—Κι' ἐσὺ Γρατιάνε, θά κρατήσεις τὸ λόγο σου; ρώτησε κι' ὁ Βασάνιος μὲ τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμό τὸ φίλο του.

—Σου δίνω τὸ λόγο μου, ἄρχοντά μου, εἴ-τε ὁ Γρατιάνος σφίγγοντας τὸ χέρι τοῦ φίλου του.

—Τότε οἱ γάμοι μας θὰ ὁμορφήνουν μὲ τοὺς δικούς σας.

—Στοιχηματίζουμε δέκα χιλιάδες δουκάτα ποιός θὰ κάνει πρῶτος ἀγόρι.

—Μετρητά; ρώτησε ἡ Νέρισσα τὸν μέλλοντα σύζυγό της.

Ὁ Γρατιάνος τῆς ἀπάντησε γελώντας:

—Ὅχι, σ' αὐτὸ τὸ παιχνίδι δὲν κερδίζεις όταν στοιχηματίζεις μὲ μετρητά.

Καὶ τὸ γέλοιο τοῦ Γρατιάνου μεταδόθηκε σὲ ὅλους ὅσους περισκόνησαν μέσα στὴ σάλα.

—Καὶ νά, πού τὸ ἀσήμαντο μολυβένιο κουτί πού ὅλοι τὸ περιφρονοῦσαν ἔδωσε τὴν εὐτυχία ὄχι μονάχα σὲ δυὸ νεαρὲς ὑπάρξεις ἀλλὰ καὶ σὲ ὁλόκληρο τὸ σπίτι πού λαμποκοποῦσε ἀπὸ χαρὰ καὶ ἀντηχοῦσε ἀπὸ γέλοια καὶ τραγούδια.

Ὁ καινούργιος οἰκοδεσπότης ἦταν ἀποφασισμένος νὰ γιορτάσει ἀμέσως τὴν ἀνέλπιστη τύχη του πού τώρα μὲ τὴν ἀναγγελία τῶν ἀρραβώνων τοῦ φίλου του εἶχε τόσο μεγαλώσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ

Ξαφνικὰ ἔξω στὸ διάδρομο ἀκούστηκαν θήματα, καὶ πρὶν καλὰ - καλὰ προφτάσουν οἱ ὑπηρέτες νὰ τρέξουν νὰ δοῦνε ποιοὶ ἦταν αὐτοὶ πού ἐρχόντουσαν ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ στὸ κατώφλι τῆς σάλας φάνηκε ὁ Λορέτζος μὲ τὴ Γέσιχα καὶ μὲ τὸν Σαλάνιο.

—Μὰ τί ἔλεπω, ποιός ἐρχεται ἐδῶ; φώναξε ὁ Γρατιάνος. Ὁ Λορέτζος μὲ τὴν Ἑβραία του! Πῶς! κι' ὁ παληός μου φίλος ὁ Σαλάνιος ἀπ' τὴ Βεγετία;

Ὁ Βασάνιος σηκώθηκε ἀμέσως ἀπάνω κι' ἔτρεξε νὰ τοὺς υποδεχθεῖ.

—Λορέτζο καὶ Βασάνιε καλωσορίσατε, φώναξε σφίγγοντας τοὺς δυὸ φίλους του στὴν ἀγκαλιά του, ἂν ἡ λιγοήμερη παρουσία μου ἐδῶ μέσα μοῦ δίνει τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς δεχτῶ σὰν νοικοκύρη.

Ὅστερα, γυρίζοντας στὴν Πορκία πού χαμογελοῦσε στὸ πλάϊ του, τῆς εἶπε:

—Ἀγαπητὴ μου Πορκία, μὲ τὴν ἄδειά σου λέω τὸ καλῶς ἦρθαν στοὺς φίλους μου ἀπὸ δῶ.

—Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο τοὺς λέω ἄρχοντά μου, καλωσόρισαν, εἶπε ἡ Πορκία χαιρετώντας τοὺς νεοφερμένους.

— Ἀρχόντισσά μου σέ εὐχαριστῶ, ἀπάντησε ὁ Βασάνιος φιλώντας τὸ χέρι τῆς Πορκίας.

Ὅσο γιὰ σένα, ἄρχοντά μου, δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ περάσω ἀπὸ δῶ, ἀλλὰ ἔρῃκα στὸ δρόμο τὸ Σαλάνιο καὶ μὲ παρακάλεσε τόσο πολὺ νὰ ρθῶ μαζί του νὰ σέ δῶ, ποὺ δὲν μπόρεσα νὰ τοῦ ἀρνηθῶ.

— Εἶναι ἀλήθεια, ἄρχοντά μου, ἐξήγησε ὁ Σαλάνιος, κι' εἶχα τὸ λόγο μου γι' αὐτό. Ὁ ἄρχοντας Ἀντώνιος σοῦ στέλνει τοὺς χαιρετισμούς του.

Καὶ θγάζοντας ἀπ' τῇ τσέπῃ του ἔνα γράμμα τοῦ τὸ ἔδωσε.

— Πρὶν τὸ ἀνοίξω αὐτὸ τὸ γράμμα πές μου, τί κάνει ὁ ἀγαπητός μου φίλος, ἀπάντησε ἐκεῖνος μὲ ἀνυπομονησία.

Ἡ ὄψη τοῦ Σαλάνιου τῇ στιγμῇ ποὺ ἔδινε τὸ γράμμα στὸν Βασάνιο κάθε ἄλλο παρὰ χαρούμενη ἦταν.

Ἐκεῖνος ποὺ ἤξερε πῶς θρискότανε στὸ ἔλεος τοῦ Σάβλων γιὰ χάρη του, ἔνοιωσε κάποιο κακὸ προαίσθημα νὰ τοῦ δαγκώνει τὴ καρδιά.

Ἐνα γράμμα ἀπ' τὸν Ἀντώνιο! Μήπως;...

Ὁ Σαλάνιος ἀφοῦ ἔβηξε πρῶτα μηχανικά, ἀπάντησε:

— Ἄν εἶναι ἄρρωστος, ἄρχοντά μου, δὲν θὰ εἶναι παρὰ μονάχα ψυχικά, κι' ἂν δὲν εἶναι καλά, μπορεῖ πάλι νὰ ὑποφέρει ψυχικά. Τὸ γράμμα αὐτὸ θὰ σοῦ φανερώσει τὴν κατάστασή του.

— Νέρισα, εἶπε ὁ Γρατιάνος, δείχνοντας τὴν Γέσικα, πές τὸ καλωσόρισες στὴν ξένη μας, περιποιήσου την.

Δόσε μου τὸ χέρι σου, Σαλάνιε, συνέχισε, τί νέα μᾶς φέρνεις ἀπ' τὴ Βενετία; Πῶς εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐμπορὸς τῆς; ὁ Ἀντώνιος; Ἐρῶ πῶς θὰ χαρεῖ πολὺ γιὰ τὴν ἐπιτυχία μας.

Εἴμαστε Ἰάσωνες, ἔχουμε κερδίσει τὸ χρυσόμαλλο δέρας.

— Μακάρι νὰ κερδίζατε καὶ τὸ δέρμα ποὺ ἔχατε, ψιθύριζε ὁ Σαλάνιος, ἀποφεύγοντας νὰ τὸν κυττάξει στὰ μάτια.

Στὸ μεταξὺ ὁ Βασάνιος εἶχε ἀνοίξει τὸ γράμμα τοῦ Ἀντωνίου καὶ τὸ διάβαζε σιωπηλά.

Ἀφοῦ τὸ ξαναδιάβασε προσεκτικὰ τὸ διπλῶσε καὶ τὸ ἔβαλε στὴν τσέπῃ του.

Ἡ Πορκία ποὺ τὸν παρακολουθοῦσε ἀνήσυχη, ψιθύριζε:

— Αὐτὸ τὸ γράμμα ἔχει μέσα κάποια κακὴ εἰδηση ποὺ ἔκανε τὸ πρόσωπο τοῦ Βασάνιου νὰ χάσει τὰ χρώματά του. Φαίνεται πῶς θὰ πέθανε κάποιος ἀγαπημένος του φίλος. Γιατὶ τίποτα ἄλλο στὸν κόσμον δὲ θ' ἄλλαξε τόσο ξαφνικὰ τὴν ὄψη ἐνὸς ἀνθρώπου.

Μὰ τί εἶναι πάλι αὐτό, ἀπ' τὸ κακὸ στὸ χειρότερο;

Πραγματικά, ἡ ὄψη τοῦ Βασάνιου εἶχε ἀλλάξει: ξαφνικὰ τόσο πολὺ, ποὺ καὶ ὁ πρὸ ἀνίδεος ἀκόμα ἂν τὸν ἔδελεπε, θὰ κατα-

λάβαινε πώς κάποια άγρια πάλη γινότανε μέσα του.

Τò χρῶμα του είχε γίνει πελιδνò, θαθειές ρυτίδες αὐλάκωναν τò μέτωπό του, τὰ μάτια του είχαν θολώσει, ἐνῶ τὰ χεῖλη του είχαν σφιχτεῖ με τὴν ἔκφραση μιᾶς φαρμακερῆς οὐδύνης.

Ἐφερε τὸ δεξί του χέρι πάνω στὸ μέτωπό του σὰ νὰ τοῦ ἦρθε ξαφνικά σκοτοδίνη καὶ στάθηκε ἔτσι ἀμίλητος.

Ἡ Πορκία ἀγγίζοντας τὸν ὦμο του ἑλαφρά τοῦ εἶπε:

—Βασάνιε με τὴν ἄδειά σου, ἐγὼ εἰμαί τὸ μισὸ τοῦ ἐαυτοῦ σου, δίκαιο λοιπὸν εἶναι, νὰ μοιραστώ καὶ τὸ μισὸ ἀπὸ ὅ,τι κλείνει αὐτὸ τὸ γράμμα.

—Ἀχ, ἀγαπητή μου Πορκία, ἀπάντησε ἐκαῖνος, ποτὲ δὲν ἔχουν μελανώσει τὸ χαρτί πρὸ ἀπαίσιες εἰδήσεις.

Ἡ φωνή του εἶχε ἓναν τόνο τόσο θλιβερὸ καθὼς ξεστόμιζε αὐτὰ τὰ λόγια πού ἡ Πορκία ἄφησε ἄθελά της νὰ τῆς ξεφύγει ἓνας βαθὺς στεναγμός. Φαινότανε πὼς καὶ ἡ δική της ὄψη θὰ εἶχε ἀλλάξει πολὺ, γιατί ὁ Βασάνιος τὴν κύτταξε φοβισμένος καὶ χαϊδεύοντάς της τὰ μαλλιά τῆς εἶπε:

—Δέσποινά μου ἀγαπημένη, ὅταν σοῦ ἐκμυστηριεύθηκα τὸν ἔρωτά μου, σοῦ εἶπα με ἐλικοκρίνεια πὼς ὁλος μου ὁ πλοῦτος βρίσκεται μέσα στὶς φλέβες μου. Σοῦ φέρθηκα σὰν ἀληθινὸς κύριος. Σοῦ εἶπα ὅλη τὴν ἀλήθεια.

Ὡστόσο, ὅταν ἀγαπητή μου σοῦ ἔλεγα πὼς δὲν ἔχω καμμιά περιουσία, κύτταξε πόσο σὲ γελοῦσα. Γιατί ἀντὶ νὰ σοῦ πῶ πὼς ἡ περιουσία μου ἦταν ἓνα τίποτα, ἔπρεπε νὰ σοῦ πῶ πὼς ἦταν κáτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ τίποτα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς δανείστηκα ἀπὸ ἓναν ἀγαπητὸ μου φίλο κι' ἐκεῖνος γιὰ νὰ με διευκολύνει δανείστηκε ἀπ' τὸν πιὸ χειρότερο ἐχθρό του.

Ἡ Πορκία μπροστὰ στὴν ἀπροσδόκητη αὐτὴ ὁμολογία γύρισε ἀπότομά καὶ κύτταξε τὸν Σαλάνιο πού στεκότανε ἀμίλητος πλάι της.

Τότε ὁ Βασάνιος ἔβγαλε τὸ γράμμα τοῦ Ἀντώνιου ἀπ' τὴ τσέπη της καὶ δείχνοντάς το στὴν Πορκία, συνέχισε:

—Κυρία, νὰ τὸ γράμμα, πού μοῦ φαίνεται σὰν τὸ σῶμα τοῦ φίλου μου καὶ πού κάθε του λέξη εἶναι σὰν ὀλάνοιχτη πληγὴ ἀπὸ ὅπου τρέχει τὸ αἷμα τῆς ζωῆς.

Ἐκείνη τὸ κύτταξε με μιὰ περίεργη ἔκφραση καὶ δὲν τόλμησε νὰ τὸ πάρει στὰ χέρια της.

—Εἶναι ὅμως ἀλήθεια ὅλα αὐτά, Σαλάνιε, συνέχισε ὁ Βασάνιος με τὸ ἀπροσδόκητο γράμμα στὸ χέρι. Εἶναι ἀλήθεια πὼς χάθηκαν ὅλα του τὰ καράδια; Καὶ δὲν γύρισε οὔτε ἓνα; Ἀπ' τὴν Τρίπελη, ἀπ' τὸ Μεξικό, ἀπ' τὴν Ἀγγλία, ἀπ' τὴ Λισαβόνα, ἀπ' τὴ Μπάρμπαρα κι' ἀπ' τίς Ἰνδίες; Οὔτε ἓνα ἀπ' τὰ καρά-

δια του δέν γλύτωσε ἀπ' τὰ τρομερά χτυπήματα τῶν καταραμένων βράχων ποὺ καταστρέφουν τοὺς ἐμπόρους;

—Ὅστε ἓνα κύριέ μου, ἀπάντησε ὁ Σαλάνιος. Κι' ἐπειτα τὰ πράγματα δείχνουν πὼς καὶ τώρα ἀν εἶχα τὰ λεπτά γιὰ νὰ πληρώσει, ὁ Ἑβραῖος δὲν θὰ τὰ ἐπαιρνε.

Ποτέ μου δὲν ἔχω δεῖ πλάσμα μὲ ἀνθρώπινη μορφή νὰ ἔχει τόση λύσσα γιὰ νὰ καταστρέφει ἓναν ἄλλον ἄνθρωπο. Μέρα καὶ νύχτα ἐνοχλεῖ τὸν Δόγη καὶ φωνάζει γιὰ τὶς ἐλευθερίες τοῦ κράτους ποὺ δὲν πρέπει νὰ ἀρνηθοῦν νὰ τοῦ δώσουν τὸ δίκιο του.

Εἴκοσι ἔμποροι καὶ ὁ ἴδιος ὁ Δόγης καὶ οἱ πιδ μεγάλοι ἄρχοντες τῆς Βενετίας, προσπάθησαν νὰ τὸν κάνουν ν' ἀλλάξει γνώμη, ἀλλὰ κανένας δὲν κατόρθωσε νὰ τοῦ μαλακώσει τὴν ἔχθρα του. Ζητάει δικαιοσύνη, ἐπιμένει στὸ ἐμόλογο καὶ λέει πὼς ὁ δανειστής του δὲν κράτησε τὸ λόγο του.

Πόσο εἶχε ἀλλάξει ξαφνικά ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς σάλας!

Τὰ πρόσωπα αὐτὰ ποὺ ἐδῶ καὶ λίγο λαμποκοποῦσαν ἀπὸ χαρά, τώρα εἶχαν σκοτεινιάσει, τώρα ὅλα τὰ βλέμματα εἶχαν γυρίσει καὶ κύτταζαν τὴν Γέσικα, ποὺ παρ' ὅλο ποὺ θρυσκότανε στὸ πλάϊ τοῦ ἀγαπημένου της Λορέτζου, μέσα σὲ κείνο τὸ σπίτι ἐνοιώθε σὰν ξένη.

Ἐκείνη θέλοντας νὰ δείξει πὼς αὐτὴ ἦταν ἀμέτοχη σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία καὶ πὼς δὲν συμμεριζότανε καθόλου τὴν σκληρότητα τοῦ πατέρα της, ἐξήγησε:

—Ὅταν ἤμουν στὸ σπίτι τὸν ἄκουσα ποὺ ὀρκιζότανε μπροστὰ στὸν Τυμπάλλ καὶ τὸν Χούζ, δυὸ Ἑβραῖους φίλους του, πὼς προτιμοῦσε τὴ σάρκα τοῦ Ἀντώνιου παρὰ εἴκοσι φορὲς τὴν ἀξία τοῦ ποσοῦ ποὺ εἶχε δανειστεῖ, καὶ εἶμαι βέβαιη, κύριε, πὼς ὁ νόμος καὶ ἡ δύναμη τῆς πολιτείας δὲν θὰ τὸν ἐμποδίσουν νὰ τὸν ψήσει τὸν καημένο τὸν Ἀντώνιο.

—Εἶναι φίλος σου αὐτὸς ποὺ θρίσκεται σ' αὐτὴ τὴ μεγάλη στενοχώρια; ρώτησε ἡ Πορκία τὸν Βασάνιο.

—Ναί, ἀπάντησε ὁ Βασάνιος, ὁ πιδ στενός μου φίλος, ὁ καλύτερος ἄνθρωπος, ἡ πιδ χρυσὴ καρδιά, ποὺ δὲν κουράζεται ποτέ νὰ κάνει τὸ καλὸ. ἓνας ἄνθρωπος ποὺ θυμίζει τὴ Ρωμαϊκὴ ἀρετὴ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ποὺ ζεῖ στὴν Ἰταλία.

—Τί ποσὸ χρωστάει στὸν Ἑβραῖο; ξαναρώτησε ἡ Πορκία.

—Γιὰ μένα χρωστάει τρεῖς χιλιάδες δουκάτα.

—Πῶς; ἔκανε ἡ Πορκία γεμάτη χαρά, τόσα λίγα μονάχα; Τότε δὸς του ἔξη καὶ σχίσε τὸ ἐμόλογο. Ἀξίζει νὰ διπλασιάσεις καὶ νὰ τριπλασιάσεις ἀκόμα τὸ ποσὸ παρὰ ἓνας τέτοιος φίλος νὰ χάσει ἔστω καὶ μιὰ τρίχα ἐξ αἰτίας σου.

Νὰ πῶμε πρῶτα στὴν ἐκκλησία νὰ γίνουν οἱ γάμοι μας κι' ὕστερα νὰ φύγεις ἀμέσως γιὰ τὴ Βενετία νὰ βρεῖς τὸ φίλο σου,

γιατί ποτέ δὲ πρέπει νὰ πλαγιάσεις στὸ πλευρὸ τῆς Πορκίας με μιά τέτοια μεγάλη ἀνησυχία.

Ἡ ἀπροσδόκητη αὐτὴ εὐτυχισμένη λύση ἐνθουσίασε τόσο τὸν Βασάνιο, ποῦ, ἀδυναντώντας νὰ ἐκφραστεῖ με λόγια, ἐσφίξε τὴν Πορκία στὴν ἀγκαλιά του, ἐνῶ τὰ μάτια του εἶχαν δακρύσει.

—Θὰ ἔχεις χρήματα, συνέχισε ἐκείνη νὰ πληρώσεις εἴκοσι φορὲς αὐτὸ τὸ μικρὸ χρέος.

Κι' ὅταν τὸ ἐξοφλήσεις, τότε πάρε τὸν φίλο σου καὶ ἔλα ξανά.

Στὸ μεταξῦ, ἡ Νέρισσα κι' ἐγὼ θὰ ζοῦμε σὰν ἀνύπαντρες καὶ σὰν χῆρες. Ἐλα πᾶμε γιατί πρέπει νὰ φύγεις ἀμέσως ὕστερα μετὰ τὸ γάμο.

Τώρα περιποιήσου τοὺς φίλους σου καὶ κύτταξε νὰ φανεῖς χαρούμενος, γιατί μὰ καὶ μοῦ κόστισες τόσο ἀκριδιά, θὰ σ' ἀγαπῶ κι' ἐγὼ ἀκριδιά.

Διάβασέ μου ὁμῶς, σὲ παρακαλῶ, αὐτὸ τὸ γράμμα.

Ὁ Βασάνιος διάβασε:

«Ἀγαπητέ μου Βασάνιε,

Ὅλα μου τὰ καράδια χάθηκαν. Οἱ δανειστές μου με πιέζουν πολὺ, ἡ κατάστασή μου εἶναι τραγικὴ. Τὸ ὁμολογῶ μου εἶναι διαμαρτυρημένο, καὶ ἂν τὸ πληρώσω με τὴ συμφωνία ποῦ ἔχω κάνει, θὰ πάψω νὰ ζῶ, ἔτσι ἔλα τὰ χρέη μεταξύ μας σβήνονται. Ὅστόσο, θὰ ἤθελα νὰ σὲ δῶ προτοῦ πεθάνω. Κάνε ὅπως νομίζεις καλύτερα ἂν ἡ ἀγάπη σου σοῦ λέει νὰ μὴ ρθεῖς τότε μὴν ἔρχεσαι, τὸ γράμμα μου αὐτὸ δὲν σὲ ὑποχρεώνει νὰ τὸ κάνεις.»

Τὰ σύντομα αὐτὰ λόγια, ποῦ ὥστόσο ἔδειχναν τὴ θυσία μιᾶς μεγάλης καρδιάς στὸ βωμὸ τοῦ σπάνιου αἰσθήματος τῆς φιλίας, ἀγγιξαν τίς πιδ εὐαίσθητες χορδὲς τῆς Πορκίας.

Χωρὶς βέβαια νὰ ξέρεי πῶς ἡ μεγάλη αὐτὴ θυσία ἔγινε γιὰ χάρη της καὶ θέλοντας νὰ προλάβει τὸ κακὸ, εἶπε διασιτικὰ στὸ Βασάνιο:

—Ἀγάπη μου, τέλειωσε γρήγορα τίς δουλειές σου καὶ φύγε ἀμέσως.

Εκείνος κρατώντας πάντα στὸ χέρι τὸ ἀναπάντεχο γράμμα τοῦ φίλου του, ψιθύρισε:

—Ἀφοῦ μοῦ δίνεις τὴν ἄδεια νὰ φύγῳ, θὰ φύγω ὅσο μπόρῳ πιδ γρήγορα, ὥσπου νὰ γυρίσω κανένα κρεβάτι δὲ θὰ μπορέσει νὰ μοῦ δώσει τὴν ἀνάπαυση ὅσο θὰ ἐρίσκομαι μακριὰ ἀπὸ σένα.

Ἔτσι, οἱ δύο γυναῖκες πρὶν ἀκόμα χαροῦνε τὴν ἀγάπη τους ἔμειναν καὶ πάλι μόνες, τώρα ὁμῶς ἡ μοναξιά τους δὲν εἶχε τὴν

πρώτη σκοτεινιά και άβεβαιότητα, τὸ γλυκὸ φῶς τῆς ἀγάπης και τῆς ἐλπίδας ποὺ τὴν φωτίζε, τὴν ἔκανε ὑποφερτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ

Τὸ μίσος ποὺ ἐνοιωθε ὁ Σάβλων, γιὰ τὸν Ἀντώνιο ποὺ νόμιζε πῶς τὸν ὑπονόμευε και τοῦ χαλοῦσε τίς δουλειές του, τώρα μετὰ τὴ φυγὴ τῆς κόρης του μ' ἓνα Χριστιανὸ και μάλιστα φίλο του, εἶχε μεγαλώσει και εἶχε γίνει ἀληθινὴ λύσσα.

Τώρα ὅμως τὸν εἶχε στὰ χέρια του αὐτὸν τὸν ὀρμηκερὸ Χριστιανὸ ποὺ τόσες φορὲς τὸν εἶχε ταπεινώσει μπροστὰ στοὺς συνοδῆλους του, τώρα τὸν κρατοῦσε αὐτὸς ἀπ' τὸ λαιμὸ δεμένον μετὴν ἀλυσίδα ὅπως ἓνα ἀπείθαρχο σκυλί, πάνω του θὰ ξεσποῦσε γιὰ ὅλες τίς προσβολές και ὅλες τίς ταπεινώσεις ποὺ εἶχε ὑποστεί, ὁ κόσμος ὅλος θὰ μάθαινε πῶς ἓνας Ἑβραῖος φυλάκιζε, ἐξευτέλιζε και κρατοῦσε στὰ χέρια του τὴ ζωὴ ἐνὸς Χριστιανοῦ, ἔτσι ἢ ἐκδίκησέ του θὰ ἦτανε διπλὴ, θὰ ἔπαιρνε τὸ δίκαιό του ὅχι μονάχα γιὰ τὸ ἀτομὸ του, ἀλλὰ και γιὰ ὁλόκληρη τὴ φυλὴ του ποὺ ζοῦσε μέσα στὴ γενικὴ περιφρόνηση και κατακραυγὴ.

Ὅχι, τίποτα δὲν μπορούσε νὰ τὸν σταματήσει, τὸ ὁμολογοῦν τὸ εἶχε στὸ χέρι του κι' ὁ Ἀντώνιος θὰ πληρῶνε μετὴν τρόπο ποὺ αὐτὸς εἶχε διαλέξει και ποὺ στὴν ἀρχὴ τοῦ εἶχε φανεῖ τόσο ἀστείος.

Ναί, δὲ θὰ ἔχανε μονάχα τὴν ὑπόληψή του, ἀλλὰ ἴσως και τὴν ἰδίαν του τὴ ζωὴ, ἐνῶ αὐτὸς θὰ ὑψωνότανε σὰν ἥρωας στὰ μάτια τῶν συμπατριωτῶν του.

Ὅλη τὴ νύχτα ὁ Σάβλων δὲν κοιμήθηκε. Στριφογύριζε στὸ κρεβάτι του σὰν τὸ σκορπιὸ ἀπάνω στ' ἀναμμένα κάρβουνα ἔτοιμος νὰ πετάξει τὸ κεντρί του.

Ὁλομόναχος σχεδὸν μέσα στὸ μεγάλο σκοτεινὸ ἐκεῖνο σπίτι, μετὴ τὴν ψυχὴ γεμάτη φόβος μίσος και φαρμάκι, ἀναθε τὸ ἓνα κερὶ ἀπάνω στὸ ἄλλο γιὰ νὰ ἔχει τὴν ψευδαίσθηση τῆς συντροφιάς και νὰ μπορεῖ νὰ ἀπομακρύνει λίγο τὸν φοβερὸ ἴσκιος τῆς ἀπουσίας τῆς κόρης του, ποὺ ὥρες - ὥρες τὸν πίεζε τόσο πολὺ, ποὺ τοῦ κοδόταν ἢ ἀνάσα του και νόμιζε πῶς θὰ πέθαινε.

Και σ' αὐτὴ τὴν ἀπαίσιαν κατάσταση, σ' αὐτὴν τὴν κόλαση, τὸν εἶχαν ρίξει δυὸ Χριστιανοί, ὁ ἀπαίσιος ἐκεῖνος Λορέτζος ποὺ ξελόγιασε και ἔκανε κλέφτρα τὴν κόρη του, κι' ὁ Ἀντώνιος ποὺ.... ἀλλὰ ὅχι, αὐτὸν τὸν εἶχε στὸ χέρι του και θὰ πληρῶνε γιὰ ὅλα.

“Υστερα απ’ την άπαίσια εκείνη νύχτα, που ο Σάβλωκ νόμιζε πως δὲ θὰ τέλειωνε ποτέ, οἱ πρῶτες ὥχρες ἀνταύγειες τῆς νύγῃς φώτισαν τὰ τζάμια του.

Ὁ Σάβλωκ πήδησε ἀμέσως ἀπάνω, ντύθηκε διαστικὰ καὶ πετάχτηκε στὸ δρόμο.

Ποτὲ ἡ ὀψὴ του δὲν ἦταν τόσο ἀπαίσια, ὅσο ἐκείνο τὸ πρωῒνόν, ἔμοιαζε σὰν ἕνας θρυκόλακας πού ξεφυγε γιὰ μιὰ στιγμή απ’ τὰ σκοτάδια τοῦ τάφου καὶ τριγύριζε στὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Ποῦ πήγαινε ἀλήθεια τόσο πρωῒ;

Τὰ παράθυρα καὶ οἱ πόρτες τῶν σπιτιῶν ἦταν ἀκόμα κλειστές καὶ στὸ δρόμο δὲν φαινότανε ψυχὴ.

Τὸ πρωῒνὸ ἀγιάζι ἦταν ἀρκετὰ τσουχτερὸ καὶ ἡ μύτη τοῦ Σάβλωκ εἶχε κοκκινίσει, ἐνῶ οἱ ἄκρες τῶν δαχτύλων του ἔτρεμαν σπασμωδικά.

Τὸ μπαστούνι του χτυποῦσε μὲ ἕναν κρῦο κρότο πάνω στὲς πλάκες τοῦ δρόμου καὶ κάθε τόσο τὰ γυαλιά του ἀναπηδούσαν απ’ τὴν ἄκρη τῆς μύτης του ἔτοιμα νὰ πέσουν κάτω καὶ νὰ τσακιστοῦν, τὸ μαῦρο ὅμως κορδονάκι πού τὰ συγκρατοῦσε δὲν ἄφηνε τὸν Σάβλωκ νὰ πάθει αὐτὴ τὴν καταστροφὴ.

Ὁ Σάβλωκ ἀφοῦ τριγύρισε γιὰ λίγο ἄσκοπα μέσα στὰ ἔρημα στενοσόκακα, ἔρριξε μιὰ διαστικὴ ματιὰ στὸ ρολοῖ του καὶ ξαφνικὰ σὰ τὰ πῆρε μιὰ μεγάλη ἀπόφαση ἔστριψε δεξιὰ καὶ ἀκολούθησε τὸν μεγάλο δρόμο πού ἔβγαινε ἔξω απ’ τὴ πόλη.

Καθὼς προχωροῦσε μὲ νευρικὰ ἀκανόνιστα βήματα, ἡ μάλλον μὲ μικρὰ πηδήματα σὰν τοῦ ἀγριμιοῦ πού ἔχει μυριστεῖ τὴ λεία του καὶ φοβάται μὴ τοῦ ξεφύγει, ἄφηνε κάτι πνιγμένα γρυλίσματα πού εὐτυχῶς δὲν τὰ ἄκουγε κανένας.

Περπάτησε ἀρκετὴ ὥρα, καὶ τέλος ὅταν ἔφτασε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, σταμάτησε μπροστὰ σ’ ἕνα σκοτεινὸ κτίριο μὲ πολεμίστρες, γέφυρες καὶ σιδερένιες πύλες, πού τὸ κύκλωνε ἕνα θεῶρατο τεῖχος.

Ἦταν ἡ φυλακὴ πού εἶχαν κλείσει τὸν Ἀντώνιο. Ὑστερα ἀπὸ μερικὲς μικρὲς διατυπώσεις πέρασε τὴ βαρεῖα πύλη, καὶ μπῆκε μέσα στὴν αὐλή.

Ὁ φύλακας ὅμως πού τὸν ἤξερε τὸν σταμάτησε καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ λυπηθεῖ τὸν ἄτυχο ἔμπορο.

Ὁ Σάβλωκ τὸν διέκοψε μὲ μιὰ ἀπότομη χειρονομία.

—Μὴ μοῦ μιλάς γιὰ εὐσπλαχνία, τοῦ εἶπε. Πρόσεξέ τον καλά. Αὐτὸς εἶναι ὁ κουτὸς πού θανατίζει χωρὶς ἀντίκρουσμα.

Φύλακα, πρόσεξέ τον καλά, τοῦ ξανάπε δίνοντάς του νὰ κατалаβει πὼς ὄχι μόνο δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίζει τίποτα γιὰ τὸν προστατευόμενό του, ἀλλὰ θὰ ἦταν κι’ αὐτὸς ἀνεῦθυνος ἀν τύχει καὶ ἔκανε καμμιά ἀπόπειρα απ’ αὐτὲς πού συχνὰ κάνουν μερικοί.

φυλακισμένῳ πού νοσταλγοῦν τὸν καθαρὸ ἀέρα καὶ τὸν ἐλεύθερο δρόμο.

Ὁ φύλακας ἔδειξε τὸν Ἀντώνιο πού ἐκείνη τὴν ὥρα ἔκανε τὸν περίπατό του, ὁ Σάβλων προχώρησε καὶ σὲ λίγο βρέθηκε πρόσωπο μὲ πρόσωπο μὲ τὸν χρεώστη του.

Τί ἐρχότανε νὰ κάνει ὁ Σάβλων στὸ κελλί τοῦ Ἀντωνίου;

Νὰ χαρεῖ βέβαια τὸ θρίαμβό του, ἀλλὰ καὶ νὰ δώσει στὸν ἐχθρό του νὰ καταλάβει πῶς κάθε ἀπόπειρα γιὰ μεσολάδηση ἦταν ἀδύνατη.

Ὅσοι ἄλλωστε τοῦ εἶχαν μιλήσει γι' αὐτὴ τῇ δουλειᾷ εἶχαν φύγει ἀπραχτοί.

Ὁ τοκογλύφος ἦταν ἀνένδοτος.

Ὁ Ἀντώνιος μὲ τὴν πρώτη ματιὰ πού τοῦ ἔρριξε κατάλαβε πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίζει σὲ τίποτα, ἀλλὰ καὶ ὁ Σάβλων τοῦ τὸ βεβαίωσε γιὰ τελευταία φορά, γι' αὐτὸ ἄλλωστε εἶχε κάνει τὸν κόπο νὰ πάει ὡς ἐκεῖ.

— Ὡστόσο, ἀκουσέ με, καλέ μου Σάβλων, τοῦ εἶπε ὁ Ἀντώνιος παρακλητικὰ καταπνίγοντας καὶ τὸ τελευταῖο ἀπομεινάρει ἐγωῖσμοῦ πού ἔπαλλε μέσα του.

— Ἐπιμένω στὴ συμφωνία μας, εἶπε ἐκεῖνος, δὲν θέλω ν' ἀκούσω τίποτα. Τὸ ὁμολογὸ μου θέλω νὰ ἐξοφληθεῖ.

Τοῦ ἔρριξε μιὰ ματιὰ γεμάτη περιφρόνηση πού σὲ διαφορετικὴ περίπτωσι θὰ ἐξόργιζε τὸν Ἀντώνιο καὶ θὰ τὸν ἔκανε ἀνίκανο νὰ συγκρατηθεῖ, καὶ συνέχισε.

Μ' ἔλεγες σκυλί, χωρὶς λόγο, ἀφοῦ λοιπὸν εἶμαι σκυλί τότε νὰ φυλάγῃσαι ἀπ' τὰ δόντια μου. Ὁ Δόγης θὰ μοῦ δώσει τὸ δίκιο μου.

Ὅστερα γυρίζοντας στὸ φύλακα πού παρακολουθοῦσε τὴ συζήτησή τους, τοῦ εἶπε αὐστηρά.

— Ἀπορῶ μὲ σένα, φύλακα, πού τὸν βγάζεις τόσο εὐκολὰ ἔξω ὅταν σοῦ τὸ ζητήσῃ.

— Σὲ παρακαλῶ, ἀκουσέ με, τοῦ ξανάπε στὸν ἴδιο τόνο ὁ Ἀντώνιος.

— Ἐγὼ θέλω τὸ ὁμολογὸ μου, ὅπως ἔχουμε συμφωνήσει, ἐπέμεινε ἐκεῖνος, καὶ δὲν ἐννοῶ ν' ἀκούσω τίποτα ἄλλο. Ἄλλωστε ὅ,τι καὶ νὰ μοῦ πεῖς θὰ εἶναι ἀνώφελο. Ἐγὼ δὲν μοιάζω σὰν αὐτοὺς τοὺς καλόκαρδους κουτοὺς πού ἔχουν τὰ δάκρυα τόσο εὐκολὰ καὶ πού κουνοῦν τὸ κεφάλι ὑποχωρώντας στίς παρακλήσεις τῶν Χριστιανῶν.

Μὴν ἔρχεσαι ἀπὸ πίσω μου, δὲν θέλω ν' ἀκούω τὰ σοφίσματα σου, ἐγὼ τὸ μόνο πού θέλω εἶναι τὸ ὁμολογὸ μου.

Καὶ χωρὶς νὰ καταδεχτεῖ νὰ ρίξει δευτέρη ματιὰ, ὁ Σάβλων γύρισε τὴν πλάτη στὸν Ἀντώνιο κι' ἀπομακρύνθηκε.

Ὁ φύλακας τὸν ἀκολούθησε ἀπὸ μικρῇ ἀπόστασι κουνώντας περιφρονητικὰ τὸ κεφάλι του.

Τῇ στιγμῇ ὅμως ποὺ ὁ Σάββωκ ἐδγαίνει ἔξω ἀπ' τὴν πύλη τῆς φυλακῆς, ἐμπαινε μέσα ὁ Σαλαρίνος ποὺ ἐρχότανε κι' αὐτὸς νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸν Ἀντώνιο.

Ὁ Σάββωκ ἔκανε πὼς δὲν τὸν γνῶρισε γιὰ νὰ μὴν τὸν ἀκολουθήσει καὶ ἀρχίσει κι' ἐκεῖνος τὰ ἴδια.

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄπιστοι σκύλοι, οἱ Χριστιανοί, σκέφθηκε, εἶναι μιὰ φάρα καὶ ὑποστηρίζει ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, ἀλλὰ ἐγὼ θὰ τοὺς ἐκδικηθῶ ὅλους μαζί, ἡ στιγμὴ ἔφτασε.

Ὁ Σαλαρίνος ἑλέποντάς τον καταλαβε ἀμέσως πὼς ὁ Ἀντώνιος δὲν μπόρεσε νὰ κάνει τίποτα καὶ πλησιάζοντας εἶπε:

— Εἶναι τὸ πιὸ λυσσασμένο σκυλί, ποὺ ἀνακατώθηκε ποτὲ μὲ τοὺς ἀνθρώπους.

— Ἀφῆσέ τον, ψιθύρισε ὁ Ἀντώνιος μὲ περιφρόνηση, δὲν πρόκειται νὰ τὸν κυνηγήσω πιά μὲ ἄσκοπα παρακάλια. Εἴρω γιὰτὶ τὸ κάνει. Θέλει τὴ ζωὴ μου. Ἐχῶ γλυτώσει πολλοὺς ἀπ' τοὺς χρεῶστες του ποὺ εἶχαν πέσει στὰ νύχια του σὰν ἦρθαν καὶ μὲ παρακάλεσαν, νά, ὁ λόγος ποὺ μὲ μισεῖ.

— Εἰμαι ὁδός, πὼς ὁ Δόγης δὲ θὰ θελήσει νὰ ἐπικυρώσει παρόμοια συμφωνία, εἶπε ὁ Σαλαρίνος θέλοντας νὰ δώσει λίγο θάρρος στὸν Ἀντώνιο.

Ἐκεῖνος ὅμως σὰν τίμιος ἔμπορος ποὺ ἦτανε δὲν διατηροῦσε πιά καμμιὰ ψευδαίσθησιν. Ἦξερε πὼς τίποτα πιά δὲν μποροῦσε νὰ τὸν σώσει ἀπ' τὰ νύχια τοῦ Σάββωκ καὶ περίμενε τὴ φυσικὴ ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων.

— Ὁ Δόγης, ἀπάντησε, δὲν μπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου. Ἄν παράδλεπε τὰ συμφέροντα τῶν ξένων θὰ ἐβλάψτε τὸ κράτος. Ὅλος ὁ πλοῦτος τοῦ ἐμπορίου μας στηρίζεται στὶς συναλλαγὰς μας μὲ τὰ ξένα κράτη.

Ἄς γίνῃ λοιπὸν ὅ,τι εἶναι νὰ γίνῃ. Αὐτὲς οἱ λύπες κι' αὐτὲς οἱ ζημιὲς μ' ἔχουν ἐξαντλήσει τόσο πολὺ, ποὺ μόλις θὰ ἔχω γιὰ αὔριο μιὰ λίτρα κρέας γιὰ τὸν αἰμοδόρο δανειστή μου.

Καὶ πραγματικὰ, ὁ ὠραίος καὶ ὑπερήφανος Βενετσιάνος ἔμπορος, στὸ μικρὸ αὐτὸ διάστημα, εἶχε γίνῃ ἓνα ἀληθινὸ σωματικὸ καὶ ψυχικὸ ράκος.

Τὰ μαλλιά του εἶχαν ἀσπρίσει καὶ στὸ ἀδύνατο πρόσωπό του, ποὺ τὸ ἔσκαζαν θαθεῖες ρυτίδες, εἶχε χυθεῖ μιὰ θανάσιμη ὠχρότης.

Εἶχε ἀλλάξῃ τόσο πολὺ ποὺ θὰ δυσκολευόταν κανένας νὰ τὸν γνωρίσει.

Ὁ δεσμοφύλακας ποὺ τὸν ἀκολουθοῦσε σὲ μικρῇ ἀπόστασιν δὲν ἔδρισκε πιά κανένα λόγο νὰ τὸν παρηγορήσει.

—Πάμε λοιπόν, δεσμοφύλακα, γύρισε και του είπε εκείνος. Για ένα μονάχα παρακαλώ το Θεό. Να ρθει ο Βασάνιος να πληρώσει το χρέος του και τότε θα είμαι ευχαριστημένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Οι γάμοι των δυο ζευγαριών έγιναν την άλλη μέρα πρωί - πρωί, στη μητρόπολη του Μπελμόντο, και οι δυο άντρες, ο Βασάνιος και ο Γρατιάνος, έφυγαν άμέσως για τη Βενετία.

Ήταν και οι δυο βέβαιοι πως θα πρόφταναν να φτάσουν στην ώρα που έπρεπε, κι' έτσι θα έσωζαν τον Αντώνιο απ' τα χέρια του Σάβλωκ.

Ο Λορέτζος και η Γέσικα έμειναν για να κρατήσουν συντροφιά στις δυο γυναίκες που είχαν μείνει μόνες.

Ο Λορέτζος που είχε λυπηθεί πολύ για την περιπέτεια του φίλου του, δεν ήξερε πως να εκφράσει το θαυμασμό του στην Πορκία για την προθυμία και τη μεγάλη θυσία που έκανε για να σώσει τον φίλο του συζύγου της.

—Επίτρεφέ μου, κυρία, της είπε για μιá στιγμή, να το πω μπροστά σου. Είσαι η ενσάρκωση της θείας καλωσύνης. Το δείχνεις με τον καλύτερο τρόπο υπομένοντας τον χωρισμό του συζύγου σου. Ωστόσο, αν ήξερες και ποιόν τιμάς έτσι, ποιόν αληθινά υπέροχο άνθρωπο βοηθάς, κι' ακόμα πόσο αυτός ο άνθρωπος αγαπάει τον σύζυγό σου, είμαι βέβαιος πως θα ήσουν περισσότερο υπερήφανη γι' αυτό που κάνεις, που ξεπερνάει τα όρια μιáς συνηθισμένης ευεργεσίας.

—Ποτέ μου δεν μετάνιωσα που έκανα το καλό, απάντησε η Πορκία, κι' ούτε τώρα πρόκειται να μετανιώσω. Ανάμεσα σε δυο φίλους που ζουν και περνοῦνε μαζί τον καιρό τους και που οι ψυχές τους σηκώνουν ίσια τον ζυγό της αδελφοσύνης, πρέπει να υπάρχει μιá αληθινή άρμονία στους τρόπους, στα αίσθήματα και στις προτιμήσεις.

Νομίζω λοιπόν πως αυτός ο Αντώνιος που είναι τόσο στενός φίλος με τον κύριό μου πρέπει να του μοιάζει. Αν είναι λοιπόν έτσι, γλυτώνω με πολύ λίγο έξοδο την εικόνα της αγάπης μου απ' τη δύναμη μιáς καταχθόνιας σκληρότητας.

Άλλά μου φαίνεται πως άρχισα να επαινῶ τον ίδιο μου έαυτό, άς τ' αφήσουμε λοιπόν αυτά κι' άς μιλήσουμε για κάτι άλλο.

Το πρόσωπό της Πορκίας στα τελευταία αυτά λόγια άλλαξε ξαφνικά έκφραση.

Ὁ Λορέτζος, πού κατάλαβε πῶς εἶχε ν' ἀκούσει κάτι τὸ σοβαρὸ ἀπ' τὰ χεῖλη τῆς γυναίκας τοῦ φίλου τοῦ χαμογέλασε ἐγκάρδια γιὰ νὰ τῆς δείξει πῶς ἦταν ἐτοιμος ὄχι μονάχα νὰ τῆς δώσει τὴ βοήθειά του σὲ ὅ,τι θὰ τοῦ ζητοῦσε, ἀλλὰ νὰ ὑποβληθεῖ καὶ σὲ μεγαλύτερη θυσία ἂν ἦταν νὰ ἐξυπηρετήσῃ αὐτὴν καὶ τὸν Βασάνιο.

Ἡ Πορκία ἔκανε μιὰ χειρονομία σὰ νὰ ἤθελε νὰ διώξῃ κάποιον ἴσχιό πού τῆς σκίασε ξαφνικά τὴν ὄψη καὶ συνέχισε.

—Λορέτζο, θ' ἀφήσω στὰ χέρια σου τὴ διεύθυνσιν καὶ τὴν ἐπαγρύπνησιν τοῦ σπιτιοῦ μου ὥσπου νὰ γυρίσῃ ὁ ἄντρας μου.

Τὸ χαμόγελο τοῦ Λορέτζου φωτίστηκε περισσότερο στὰ λόγια αὐτὰ τῆς Πορκίας πού δὲν τὰ περίμενε, κάτι ἄλλο πὺδ φοδερὸ περίμενε ν' ἀκούσῃ.

Ἡ Πορκία κατάλαβε τίς σκέψεις του καὶ συνέχισε:

—Ὅσο γιὰ μένα, ἔταξα στὸ Θεὸ νὰ ζήσω μὲ προσοχὴ καὶ σιωπὴ ὥσπου νὰ γυρίσῃ ὁ ἄντρας μου ἔχοντας γιὰ μόνον μου συντροφιά τὴν Νέρισσα.

Δυὸ μίλλια ἀπὸ δῶ ὑπάρχει ἓνα μοναστήρι, ἐκεῖ θὰ πάμε νὰ μένουμε ὅσο καιρὸ θὰ λείπουν.

Σὲ παρακαλῶ λοιπόν, νὰ μὴν ἀρνηθεῖς τὸ δάρος πού ἡ φίλία μου καὶ ἡ ἀνάγκη σου ζητοῦνε αὐτὴ τὴ στιγμή.

—Κυρία, φῶναξε αὐθόρμητα ὁ Λορέτζος, θὰ ὑπακούσω μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά σὲ ὅλους τοὺς δίκαιους ὀρισμοὺς σου.

—Οἱ ἄνθρωποι μου ξέρουν τίς ἐπιθυμίες μου καὶ θὰ ὑπακούουνε σὲ σένα καὶ στὴ Γέσιχα ὅπως θὰ ὑπάκουαν στὸν ἀρχοντὰ Βασάνιο καὶ σὲ μένα.

Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ἡ Πορκία σηκώθηκε.

Ἡ Νέρισσα ἀκολούθησε τὸ παράδειγμά της.

—Σὰς χαιρετῶ, εἶπε ἀπλώνοντας τὰ χέρια, καὶ καλὴν ἀντάμωσιν.

—Ὡρα καλὴ κι' ὁ Θεὸς μαζί σας, κυρία, ἀπάντησε ὁ Βασάνιος σφίγγοντας τὰ χέρια τῶν δυὸ γυναικῶν.

—Ὡρα καλὴ καὶ σὰς εὖχομαι ὅ,τι ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά σας, εἶπε μὲ τὴ σειρά της καὶ ἡ Γέσιχα γεμάτῃ συγκίνησιν.

—Σ' εὐχαριστῶ, ἀπάντησε ἡ Πορκία θγαίνοντας, καὶ θὰ χαρῶ πολὺ νὰ σὲ ξαναδῶ, καλὴν ἀντάμωσιν Γέσιχα.

Ὁ Βαλτάσαρ, ὁ πιστὸς ὑπηρέτης τῆς Πορκίας ἀκολούθησε τὴν κυρία του περιμένοντας τίς διαταγές της.

Οἱ δυὸ γυναῖκες πέρασαν διαστικὰ σὲ ἓνα ἰδιαιτερό διαμέρισμα.

Ἡ Πορκία ἔκανε νόημα στὸν Βαλτάσαρ νὰ πλησιάσῃ.

—Βαλτάσαρ, τοῦ εἶπε, ἔχω ἐμπιστοσύνη σὲ σένα, μοῦ στὰ

θηκες τίμιος και πιστός, θέλω νά μου δώσεις σήμερα ένα καινούργιο δείγμα της αξίας σου.

Πάρε αυτό τὸ γράμμα και τρέξε στήν Πάδουα ὅσο μπορείς πιδ γρήγορα, ἐκεῖ θά βρεῖς τὸν ἐξάδελφό μου τὸν δόκτορα Βελάριο και θά τοῦ δώσεις αὐτὸ τὸ γράμμα στά χέρια του.

Πρόσεξε νά πάρεις ἀμέσως τὰ ρούχα και τὰ χαρτιά πού θά σοῦ δώσει και νά μου τὰ φέρεις ὅσο γίνεται πιδ σύντομα στὸ μέρος τοῦ λιμανιοῦ ἀπ' ὅπου φεύγουν τὰ καίκια γιὰ τὴ Βενετία.

Ἄς μὴ χάνουμε τὸν καιρὸ μὲ περιττά λόγια, πηγαινε ἀμέσως. Ἐγὼ θά εἵσομαι ἐκεῖ πιδ γρήγορα ἀπὸ σένα.

Ὁ Βαλτάσαρ πῆρε τὸ γράμμα, τὸ ἔκρυψε σὲ μιὰ ἐσωτερικὴ του τσέπη, χαιρέτησε και ἔφυγε διαστεικός.

—Κυρία θά τρέξω ὅσο πιδ γρήγορα μπορῶ, εἶπε περνώντας τὸ κατώφλι τῆς κάμαρας.

Οἱ δύο γυναῖκες ἔμειναν και πάλι μόνες.

Ἡ Νέρισσα γύρισε και κύτταξε ἀνήσυχα τὴν κυρία τῆς.

Ἐκεῖνη πῆγε στήν πόρτα τὴν ἔκλεισε, ὕστερα πῆρε ἓνα κάθισμα κάθισε κοντὰ στήν Νέρισσα και τῆς εἶπε:

—Ἀκουσε, Νέρισσα, σκέπτομαι νά κάνω κάτι πού δὲν τὸ ξέρεις ἀκόμα.

Τὰ μάτια τῆς Νέρισσας καρφώθηκαν μὲ ἐκπληξὴ στήν κυρία τῆς.

Ἐκεῖνη χαμογέλασε και συνέχισε:

—Θά δοῦμε τοὺς ἀντρες μας πιδ γρήγορα ἀπὸ ὅσο φαντάζομαι.

—Και θά μᾶς δοῦνε κι' αὐτοί; ρώτησε ἡ Νέρισσα μὲ παιδικὴ ἀπορία.

Τώρα ἡ Πορκία δὲν κρατήθηκε και γέλασε δυνατά.

Τὸ ξάφνιασμα τῆς Νέρισσας ἄρχισε νά τὴν διασκεδάζει.

—Και βέβαια, Νέρισσα, εἶπε, ἀλλὰ κάτω ἀπὸ ἓνα κοστοῦμι πού θά νομίσουν πὼς δὲν μᾶς λείπει αὐτὸ πού δὲν ἔχουμε.

Στοιχηματίζω ὅτι, θέλεις, πὼς δταν ντυθοῦμε και οἱ δύο σὰν ἀγόρια, ἐγὼ θά εἶμαι πιδ ὠραῖο ἀπ' τὶς δύο μας και θά φορῶ τὸ στιλέτο μὲ μεγαλύτερὴ χάρη, θά δεῖς πὼς θά κάνω τὴ φωνή μου τόσο χοντρή πού νά μοιάζει μὲ τὴ φωνή τοῦ ἀγοριοῦ και τοῦ ἀντρα σὲ ὄλα, και θά δεῖς πὼς θά κάνω τὰ μικρά μου δήματα μεγάλα σὰν τὰ ἀντρικά, πὼς θά μιλῶ γιὰ τοὺς καυγάδες μου σὰν ἓνα ἀτίθασο ἀγόρι και τί χαριτωμένα φέμματα πού θά λέω!

Θά λέω πὼς μὲ ἐρωτεύθηκαν δύο μεγάλες κυρίες και πὼς ἀρρώστησαν και πέθαναν ἀπ' τὰ πείσματα πού τὶς ἔκανα. Γιὰ ὄλα αὐτὰ ὅμως δὲν ἔφταιγα ἐγὼ. Ὑστερα θά κάνω πὼς μετανοῶνω και λυποῦμαι πού ἔγινα ἀφοριτὴ νά σκοτωθοῦνε.

Και θά πῶ ἕνα σωρὸ ἀπὸ κείνα τὰ χαριτωμένα φεμματάκια καὶ θά πάρω ὅρκο πῶς ἔχω ἕνα χρόνο καὶ κάτω ποὺ ὀγῆκα ἀπ' τὸ σχολεῖο.

Ἔχω στὸ μυαλό μου χίλια χαριτωμένα ἀνέκδοτα αὐτῶν τῶν φλύαρων νεαρῶν καὶ θά τὰ χρησιμοποιοῦμαι.

— Δηλαδή, θά γίνουμε ἀληθινοὶ ἄντρες; Ξαναρώτησε ἡ Νέρισσα ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ συνηθίσει σ' αὐτὴν τὴν ιδέα.

— Τί ἐρώτηση εἶναι αὕτη; ἔκανε ἡ Πορκία, ἂν μᾶς ἀκούσει κανένας θά μᾶς παραξηγήσει!

Σηκώθηκε ξαφνικὰ ἀπάνω καὶ τραβώντας τὴν Νέρισσα ἀπ' τὸ χέρι, συνέχισε:

— Ἐλα, ὅπως ἄς φύγουμε, θά σοῦ ἐξηγήσω τὸ σχέδιό μου μέσα στὸ ἀμάξι, ποὺ μᾶς περιμένει στὴν πόρτα τοῦ κήπου. Κάνε γρήγορα γιατί ἔχουμε νὰ κάνουμε εἴκοσι μίλλια δρόμο.

Οἱ δυὸ γυναῖκες κατέβηκαν γρήγορα τὶς σκάλες καὶ χωρὶς νὰ τὶς ἀντιληφθεῖ κανένας μπήκανε σ' ἕνα κλειστὸ ἀμάξι ποὺ τὶς περίμενε.

Στὸ δρόμο ἡ Πορκία ἐξήγησε στὴ Νέρισσα μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τὸ σχέδιο ποὺ εἶχε καταστρώσει κι' ἐκείνη συμφώνησε σὲ ὅλα ἐνθουσιασμένη ποὺ θά ἔβλεπαν τόσο γρήγορα τοὺς ἄντρες τοὺς καὶ θά τοὺς βοηθοῦσαν τόσο ἀποτελεσματικὰ.

Τὸ ἀμάξι περνώντας διαστικά μὲς ἀπ' τοὺς στενοὺς δρόμους τοῦ Μπελμόντο, ἀναπηδοῦσε κάθε τόσο πάνω στὶς λακκοῦδες καὶ οἱ δυὸ γυναῖκες ἐπεφταν ἡ μιὰ ἀπάνω στὴν ἄλλη γελώντας.

Ἡ χαρὰ τοὺς ἦταν μεγάλη ποὺ σὲ λίγο θά βρισκόντουσαν κοντὰ στοὺς ἄντρες τοὺς, κι' ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἀναστήκωναν τὰ κουρτινάκια καὶ κύτταζαν κρυφὰ ἔξω νὰ δοῦν ἂν περνοῦσε κανένας γνωστός τους.

Σὲ λίγο ὀγῆκαν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τότε ἀνοιξαν τὰ παράθυρα καὶ ἀπολάμβαναν σιωπηλὲς τὴν ἐξαίσια ζωγραφιὰ τῆς ἀνθισμένης ἐξοχῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ

Δὲν φαντάζομαι νὰ ξεχάσατε τὸν παλιὸ μας φίλο τὸν Λανσελότο;

Εἶχε ἀκολουθήσει κι' αὐτὸς γεμάτος χαρὰ τὸν Βασάνιο στὸ Μπελμόντο καὶ δὲν εἶχε χάσει οὔτε δράμι ἀπὸ τὴν εὐθυμὴ φλυαρία του.

Τώρα προσπαθοῦσε νὰ περιποιηθεῖ ἀλλὰ καὶ νὰ διασκε-

δάσει τούς προσωρινούς του κυρίους και δὲν φαινότανε νὰ μελαγχολεῖ και πολὺ γιὰ τὴν ἀπουσία τοῦ Βασάνιου και τῆς Πορκίας.

Και βέβαια τὸ περισσότερο θάρρος τὸ εἶχε μὲ τὴν παληὰ του του κυρία, τὴν Γέσιχα, ποὺ δὲν ἄφηνε καμιὰ εὐκαιρία νὰ μὴ τὴν πάρει ἀπὸ πίσω και νὰ τὴν ζαλίσει μὲ τὶς ἐξυπνάδες του.

Ἐκείνη τὶς περισσότερες φορές γελοῦσε μὲ τὶς ἀνοησίες του, ἀλλὰ ὑπῆρχαν και στιγμές ποὺ ἐκνευρίζότανε ἀληθινὰ μὲ ὅσα τῆς ἔλεγε.

Ὅλα αὐτὰ βέβαια γινόντουσαν ὅταν ἀπουσίαζε ὁ Λορέτζος, γιατί ὁ Λανσελότος δὲν ἦταν και τόσο κουτὸς ὅσο ᾔθελε νὰ φαίνεται.

Ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἡ Γέσιχα ἦταν μόνη. Καθότανε σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά τῆς κάμαρας και παρακολουθοῦσε μὲς ἀπὸ τὸ μισάνοιχτο παράθυρο τὴν κίνηση τοῦ δρόμου περιμένοντας τὸ γυρισμὸ τοῦ Λορέτζου ποὺ εἶχε ὀγχεῖ ἔξω γιὰ νὰ κανονίσει κάτι ἐπείγουσες δουλειές.

Ὁ Λανσελότος δὲν ἔχασε καιρὸ, τὴν πλησίασε ἀθόρυβα και ἄρχισε:

—Ναί, ἀληθινὰ σοὺ λέω, γιατί, βλέπεις, ἁμαρτίες γονέων παιδεύουσι τέκνα. Σὲ βεβαιῶνω πὼς σὲ φοῶμαι. Πάντα ἤμουν μαζί σου εἰλικρινὴς και γι' αὐτὸ σοὺ λέω και τώρα ὅ,τι σκέπτομαι πάνω σ' αὐτό.

—Τί σκέπτεσαι; ρώτησε ἡ Γέσιχα.

—Νά, λέω πὼς μπορείς νὰ χαίρεσαι, συνέχισε ὁ Λανσελότος, γιατί εἶσαι κολασμένη. Δὲν σοὺ μένει παρὰ μιὰ μονάχα ἐλπίδα σωτηρίας, κι' αὐτὴ ἡ ἐλπίδα εἶναι κατὰ κάποιον τρόπο νόθα.

—Και ποιά εἶναι αὐτὴ ἡ ἐλπίδα, σὲ παρακαλῶ; Ξαναρώτησε ἡ Γέσιχα.

—Πραγματικά, μπορείς νὰ ἐλπίζεις πὼς δὲ σ' ἔκανε ὁ πατέρας σου, κι' ἔτσι δὲν εἶσαι κόρη Ἑβραίου.

—Τότε ἀληθινὰ αὐτὴ ἡ ἐλπίδα εἶναι κάπως νόθος, ἀλλὰ τότε θάπεφταν ἀπάνω μου τὰ ἁμαρτήματα τῆς μητέρας μου.

—Λοιπόν, μὰ τὴν πίστη μου, φοῶμαι πὼς τότε εἶσαι κολασμένη κι' ἀπ' τὸν πατέρα κι' ἀπ' τὴν μητέρα σου, ἔτσι, φεύγεις ἀπ' τὴν Σκύλλα τὸν πατέρα σου και πέφτεις ἀπάνω στὴ Χάρυβδη τὴν μητέρα σου.

Εἶσαι δηλαδὴ χαμένη κι' ἀπ' τὶς δύο μεριές, συμπέρανε ὁ Λανσελότος μὲ ἓνα σαρκαστικὸ χαμόγελο.

—Θὰ σωθῶ ὅμως ἀπ' τὸν ἄντρα μου ποὺ μ' ἔκανε χριστιανή, ἀπάντησε μὲ σοβαρότητα ἡ Γέσιχα.

Ὁ Λανσελότος ὅμως δὲν ἔλεγε νὰ ὑποχωρήσει, τὰ ἐπιχειρήματά του ἦταν ἀνεξάντλητα, ὅσο και τὸ χιοῦμορ του, ποὺ ὡστόσο

ἄρχισε πάλι νὰ ἐνοχλεῖ τὴν Γέσικα, ἀφοῦ τὴν ἔθιγε σὲ ἓνα τόσο λεπτὸ ζήτημα.

— Αὐτὸ εἶναι ἀκόμα χειρότερο, ξανᾶπε ὁ Λανσελότος, εἴμαστε καὶ ἀπὸ πρῶτα ἀρκετοὶ χριστιανοί, τόσοι ἀκριβῶς ὥστ' νὰ μπορούμε νὰ ζοῦμε ὁ ἓνας πλάϊ στὸν ἄλλον. Αὐτὴ ἡ κατασκευὴ τῶσων χριστιανῶν θὰ ἔχει σὰν ἐπαχθλοῦθο ν' ἀκριβήνῃ τὸ χοιρινὸ. Κι' ἂν ἀρχίσουμε ὅλοι νὰ τρῶμε χοιρινὸ τότε θὰ καταντήσουμε νὰ τὸ πληρώνουμε μὲ χρυσάφι καὶ νὰ μὴ βρίσκουμε οὔτε μιὰ μπριζόλα.

Τὴ στιγμὴ ὅμως ἐκείνη γλύστρησε μέσα στὴν κάμαρα ὁ Λορέτζος.

Ἡ Γέσικα μόλις τὸν εἶδε, ἐκνευρισμένη καθὼς ἦταν εἶπε στὸν Λανσελότο:

— Λανσελότο, θὰ τὰ πῶ στὸν ἄντρα μου αὐτὰ ποῦ μοῦ λές, νὰ τος ἔρχεται.

Ὁ πονηρὸς Λανσελότος, θέλοντας νὰ διαλύσει κάθε τυχὸν παρεξήγηση, ἀλλὰ καὶ νὰ δῶσει ἓναν τόνο εὐθυμο στὴ στιχομυθία του μὲ τὴν Γέσικα ἄρχισε νὰ γελάει.

Ὁ Λορέτζος πλησίασε.

— Ἐέρεις, τοῦ εἶπε, πῶς θ' ἀρχίσω νὰ ζηλεύω ἂν ἐξακολουθεῖς νὰ σέρνεις ἔτσι τὴ γυναίκα μου στὶς γωνιές;

— Ἀ, Λορέτζο, τέτοιος φόβος δὲν ὑπάρχει, ἔκανε ἡ Γέσικα χαμογελῶντας. Ἐγὼ κι' ὁ Λανσελότος ὅλο μαλώνουμε.

Καὶ ἀγκάλιασε τὸν ἄντρα της.

Ὑστερα ρίχνοντας μιὰ γοργὴ ματιὰ στὸν Λανσελότο, συνέχισε:

— Μοῦ εἶπε πῶς θὰ πάω στὴν κόλαση γιατί εἶμαι κόρη Ἑβραίου, καὶ ὑποστήριζε ἀκόμη πῶς δὲν κάνεις καλὰ ποῦ κάνεις τοὺς Ἑβραίους Χριστιανούς γιατί μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ ἀκριβήνῃ τὸ χοιρινὸ.

Τώρα ἤρθε ἡ σειρὰ τοῦ Λορέτζου νὰ γελάσει.

— Ἐγὼ θὰ δικαιωθῶ πρὸ εὐκολα ἀπ' τὸ Κριτὴ, παρὰ ἐσὺ ποῦ φούσκωσες τὴν κοιλιὰ τῆς ἀραπίνας, ἀπάντησε. Ἐέρεις, Λανσελότο, πῶς ἡ Μαῦρη ἔμεινε ἔγκυος ἀπὸ σένα;

— Τόσο τὸ καλὺτερο ἂν κερδίζει σὲ πάχος αὐτὸ ποῦ χάνει σὲ ἀρετὴ, ἀπάντησε ὁ Λανσελότος μὲ κυνικότητα. Αὐτὸ δείχνει πῶς δὲν φοδᾶμαι τὴ Μαῦρη.

— Γιὰ κύτταξε ποῦ τοῦ κάθε ἀνόητου τοῦ ἀρέσει νὰ λογοπάζει, ψιθύρισε κάπως πειραγμένος ὁ Λορέτζος. Νομίζω πῶς σὲ λίγο θὰ εἶναι καλὺτερο γιὰ τὸ πνεῦμα νὰ σωπαίνει: καὶ πῶς ἡ ὁμιλία θὰ ἔχει ἀξία μονάχα γιὰ τοὺς παπαγάλους.

Ὁ Λανσελότος τραβήχτηκε λίγο πέρα πέρα.

—“Ελα τώρα, κατεργάρη, τοῦ εἶπε ὁ Λορέτζος, πήγαινε νὰ πεῖς νὰ ἐτοιμάσουν τὸ φαγητό.

—“Ἐγινε, κύριε, ὁ καθέννας ἔχει τὴν ὁρεξή του.

—Θεέ μου, ὁροχή πέφτουν οἱ ἐξυπνάδες. Πήγαινε τώρα νὰ τοὺς πεῖς νὰ ἐτοιμάσουν τὸ τραπέζι.

—Τὸ φαγητὸ εἶναι ἕτοιμο, νὰ δάλουν τὰ σερβίτσια θὰ ἔπρεπε νὰ πεῖς.

—“Ἔστω, νὰ στρώσουν τὸ τραπέζι. Ἐμπρός, τώρα πήγαινε, ξανάπε ὁ Λορέτζος στὸν Λανσελότο, σπρώχνοντάς τον ἐλαφρά.

—“Α, ὄχι, κύριε, ἀκόμα δὲν ἦρθε ἡ ὥρα γιὰ τὸ στρώμα.

—“Ἄλλα λογοπαίχνια πάλι! Θέλεις νὰ μᾶς δείξεις σὲ μιὰ στιγμή ὅλο τὸ θησαυρὸ τοῦ πνεύματός σου; φώναξε ὁ Λορέτζος ποὺ εἶχε ἀρχίσει νὰ ἐκνευρίζεται. Πρέπει νὰ καταλαβαίνεις ἀπλᾶ αὐτὸν ποὺ σοῦ μιλάει μὲ ἀπλότητα.

Πήγαινε τώρα νὰ πεῖς στοὺς συναδέλφους σου νὰ στρώσουν τὸ τραπέζι, νὰ σερβίρουν τὸ φαγητὸ καὶ θὰ ρθοῦμε νὰ φᾶμε.

Ὁ Λανσελότος ἔβαλε τὸ σκουφο στὸ κεφάλι του, ποὺ τὸν εἶχε ὀγάλει χειρονομώντας γιὰ νὰ κάνει παραστατικώτερες τὶς ἐξυπνάδες του καὶ μὲ μιὰ κωμικὴ γκριμάτσα εἶπε θγαίνοντας ἀπ' τῇ κάμαρα:

—Τὸ τραπέζι θὰ στρωθεῖ, κύριε, καὶ τὸ φαγητὸ θὰ σερβιριστεῖ, ὅσο γιὰ τὸ ἂν θὰ ρθεῖτε νὰ φᾶτε αὐτὸ ἑξαρτᾶται ἀπ' τὸ κέφι καὶ τῇ διάθεσὶ σας.

Ὁ Λορέτζος παρακολούθησε γιὰ λίγο τὸν ἀνόητο κόλακα ποὺ ἔφευγε, κι' ὕστερα κουνώντας τὸ κεφάλι εἶπε:

—Καημένη λογικὴ! Πῶς ταιριάζει τὰ λόγια του! Αὐτὸς ὁ κουτὸς μάζεψε μέσα στὸ μυαλό του ἓνα στρατὸ ἀπὸ ἐξυπνάδες. ὥστόσο, ξέρω πολλοὺς ἄλλους πιὸ καλύτερούς του, ποὺ εἶναι φορτωμένοι μὲ λέξεις σὰν αὐτὸν καὶ ποὺ γιὰ νὰ ποῦν ἓνα καλαμπούρι σκοτώνουν ὁλόκληρο τὸ νόημα.

Ἡ Γέσιχα εἶχε γείρει ἀπαλὰ στὸν ὦμο του καὶ φαινότανε συλλογισμένη. Τὸ μυαλό της θαρρεῖς πῶς ταξίδευε ἄλλου. Ὁ Λορέτζος τῆς χαϊδεψε τὰ μαλλιά ἐλαφρά καὶ κυττάζοντάς την μὲ ἀγάπη στὰ μάτια τῆς εἶπε:

—Πῶς αἰσθάνεσαι, Γέσιχα; Γιὰ πές μου τώρα ἀλήθεια τὴ γνώμη σου, πῶς σοῦ φαίνεται ἡ γυναίκα τοῦ Βασάνιου.

—Κάθε ἔπαινος εἶναι μικρὸς γι' αὐτῇ. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πῶς ὁ Βασάνιος θὰ περάσει καλὴ ζωὴ μαζί της, μιὰ καὶ ἡ γυναίκα του ποὺ τὸν κάνει τόσο εὐτυχισμένο θὰ βρεῖ ἔδω στὴ γῇ τίς ἀπολαύσεις τοῦ παραδείσου, διαφορετικὰ οὔτε καὶ στὸν παράδεισο δὲ θὰ μπορέσει νὰ τίς βρεῖ.

Ἡ Γέσιχα ἀγκάλιασε τρυφερά τὸν Λορέτζο καὶ ἐνθουσιασμένη ποὺ τῆς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ἐξυμνήσῃ τὴν Πορκία,

πού τὴν ἀγάπησε ἀπ' τὴ πρώτη στιγμή συνέχισε:

—“Ἄν δυὸ θεοὶ ἔδωζαν κάποιο οὐράνιο στοίχημα κι' εἶχαν γιὰ ἔπαθλο δυὸ γυναῖκες αὐτῆς τῆς γῆς καὶ ἡ μιὰ ἀπ' αὐτὲς ἦταν ἡ Πορκία, στὴ θέση τῆς ἄλλης θὰ ἔπρεπε νὰ θροῦν νὰ δά-
λουν κάτι τὸ πολὺ διαφορετικό, γιατί αὐτὸς ὁ φτωχὸς χοντρός
κόσμος δὲν ἔχει δεύτερη σὰν αὐτή.

—Τέτοιος ἄντρας εἶμαι λοιπὸν κι' ἐγὼ γιὰ σένα, ὥπως εἶ-
ναι κι' αὐτὴ γιὰ τὸν σύζυγό της, εἶπε ὁ Λορέτζος χαμογελώντας.

—Καὶ βέβαια, ἀπάντησε ἡ Γέσιχα, θέλεις λοιπὸν νὰ σοῦ πῶ
τὴ γνώμη μου πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα;

—Πῶ ὕστερα, πᾶμε τώρα νὰ φάμε.

—“Ὅχι, ἄφησέ με νὰ σοῦ πλέξω τὸ ἐγκώμιο τώρα πού
ἔχω ὄρεξη, εἶπε ἡ Γέσιχα.

—“Ὅχι, σέ παρακαλῶ, ἄς τὸ ἀφήσουμε γιὰ τὴν ὥρα πού
θὰ τρῶμε, τότε δὲ, κι' ἂν πεις θὰ τὸ χωνέψω μαζί με ὅλα τὰ
ἄλλα, ἀπάντησε γελώντας ὁ Λορέτζος.

Ἡ Γέσιχα πέρασε τὸ χέρι της στὸ μπράτσο τοῦ Λορέτζου
καὶ τὸν παρέσυρε πρὸς τὴν τραπεζαρία.

—Καλὰ, θὰ σέ συγυρίσω ἐγὼ, τοῦ εἶπε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ὁ Βασάνιος με τὸν Γρατιάνο ἔφτασαν στὴ Βενετία τὴ μέρα
πού ἦταν νὰ γίνη ἡ δίκη τοῦ Ἀντώνιου, τὴν ἴδια μέρα ἔφτασε καὶ
ἡ Πορκία με τὴν Νέρισσα μεταμφιεσμένες σὲ ἄντρες.

Ποῖός νὰ τίς γνωρίσει;

Ἡ Βενετία εἶναι τόσο μεγάλη!

Δὲν ἦταν μονάχα οἱ Ἴταλοι πού κυκλοφοροῦσαν στοὺς δρό-
μους της, ἀλλὰ καὶ ἕνα πλῆθος ξένοι ἀπ' τὰ πέρατα τοῦ τότε
γνωστοῦ κόσμου.

Μποροῦσε νὰ δεῖς ἡμίγυμνους μαύρους με μπρούτζινους
χαλκάδες στ' αὐτιά καὶ στὰ πόδια. Νέγρες με προκλητικὰ καμπύ-
λες καὶ φανταχτερὰ φουστάνια. Ἀνατολίτες με λευκὰς κελεμπίες
καὶ πολύχρωμα τουρμπάνια. Ρώσους πού δὲν ἔλεγαν νὰ ἀπο-
χωριστοῦν ἀπ' τοὺς γούνινους σκούφους καὶ τίς ψηλὰς τους μπότες.
Σκωτσέζους με τίς καρρὼ φοβέτες τους, κομποὺς Ἑγγλέζους
καὶ κατὰξάνθους Νορδηγγούς.

Ἐμποροὶ, ταξιδιώτες, τυχοδιώτες, θεατρίνοι, ἀπατεῶνες καὶ
ἐγκληματίες. Ἄνθρωποι σοβαροὶ καὶ τίμοι, ἀλλὰ κι' ἐκείνοι πού,
ζῶντε με τὴν ἀπάτη καὶ τὸ ἐγκλημα, κάθε καρυδιάς καρύδι, ἐρ-

χόντουσαν στη Βενετία για να ζήσουν τη ζωή τους.

Οι δρόμοι και οι πλατείες της ήταν κατάμεστες καρροτσάκια που πουλούσαν φρούτα, κάθε τόσο περνούσαν εμποδίζοντας τη κυκλοφορία, φέρεια που τα έφερναν μαυροί σκλάβοι, πολυτελέστατα άμάξια, αλλά και κάρρα φορτωμένα με εμπορεύματα που έδιναν ένα ξεχωριστό ανατολίτικο χρώμα στην περίφημη νύμφη της 'Αδριατικής.

Εκείνη όμως τη μέρα λές και όλοι είχαν δώσει το ραντε-βού τους έξω απ' το Δικαστήριο.

—Ναί, εκείνη τη μέρα ήταν να γίνει η δίκη του 'Αντώνιου κι' όλοι τρέχανε να πιάσουν μια θέση για να την παρακολουθήσουν.

Η πλατεία του Δικαστηρίου έδινε την εντύπωση μιας θάλασσας που τα κύματά της σπάζανε στα γύρω σπίτια.

Οι φωνές και τα γέλοια όλων αυτών των περίεργων ανθρώπων δημιουργούσαν ένα θουητό που έφερνε ζάλη.

Στις γωνιές των δρόμων είχαν μαζευτεί διάφοροι έμποροι του ποδαριού που πουλούσαν τα πιο παράξενα πράγματα, φρούτα, πασατέμπο, αναφυκτικά, έσάρπες, πηλίνας κανάτες, πολύχρωμα πασούμάκια, παιχνίδια για τα παιδιά.

Μά αν οι δρόμοι και οι πλατείες ήταν γεμάτες, οι έξωστες και τα παράθυρα δέν ήταν καθόλου άδεια.

Έτυχε βλέπεις και η μέρα να είναι θαυμάσια και οι εύθυμοι Βενετσιάνοι δέν ήθελαν να χάσουν μια τέτοια ευκαιρία.

Τί θα γινότανε αλήθεια στην περίεργη αυτή δίκη; 'Ο Δόγης θα επέτρεπε σ' έναν Έβραίο να κομματιάσει έναν Χριστιανό για να πληρωθεί με τη ζωντανή ανθρώπινη σάρκα;

Κι' αν το Δικαστήριο επέκύρωνε μια τέτοια απόφαση, ο Σάββωκ θα τολμούσε να το κάνει και μάλιστα στα μάτια του κόσμου;

Ο Σάββωκ, ο μισητός εκείνος Έβραίος τοκογλύφος, που όλοι παρामीριζαν για να μην άκουμπήσει άπάνω τους όταν περνούσε, θα έξευτέλιζε έτσι και ίσως να σκότωνε έναν απ' τους πιο εύγενείς Βενετσιάνους, που όλοι το θεωρούσαν τιμή τους να έχουν έστω και μια άπλη γνώριμία μαζί του;

Και οι τόσο φίλοι του 'Αντώνιου τί θα κάνανε σέ μια τέτοια περίπτωση;

Θα έμεναν άμέτοχοι και θα τον άφηναν να πεθάνει με έναν τέτοιο άτιμωτικό θάνατο;

Όλα αυτά τα έρωτήματα που βασάνιζαν τους τίμιους Βενετσιάνους απ' τη πρώτη στιγμή που έμαθαν την κατάσταση και τη φυλάκισή του, τώρα που πλησίασε η μέρα της δίκης τους έγιναν άληθινός εφιάλτης.

Ἀλλά, αὐτὸς ποὺ ἡ λύπη καὶ ἡ στενοχώρια του δὲν μποροῦσε νὰ περιγραφῇ, ἦταν ὁ Βασάνιος.

Ὅχι, δὲ θάφηγε τὸν Ἀντώνιο νὰ πεθάνει ἐξ αἰτίας του. Θὰ ἔκανε τὸ πᾶν γιὰ νὰ τὸν σώσει ἀπ' τὰ χέρια τοῦ Σάβλων.

Μήπως γιὰ χάρη του δὲν εἶχε ὑπογράψει ἐκεῖνο τὸ ἀτιμωτικὸ ὁμολόγο; Μήπως σ' αὐτὸν δὲν χρωστοῦσε τὴν εὐτυχία του; Εἶχε ἀρκετὰ χρήματα καὶ θὰ τὸν ἔσωζε ὡπιοσδήποτε.

Δὲν ἦταν ὅμως μονάχα ὁ Βασάνιος ποὺ ἔταξε σὰ σκοπὸ του νὰ σώσει τὸν ἀγαπητὸ του φίλο, κι' ὁ Γρατιάνος κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι φίλοι του καὶ σύντροφοι στὰ γλέντια του, ὁρκίστηκαν νὰ τὸν σώσουν.

Ὅσο γιὰ τὴ Πορκία καὶ τὴ Νέρισσα, εἶχαν κι' αὐτὲς τὸ σκεδίό τους, ἀλλὰ αὐτὲς ἦταν ἐντελῶς ἄγνωστες στὴ Βενετία καὶ ἡ ἐπιτυχία τους, ὅπως καταλαβαίνετε, ἦταν προβληματική.

Ἡ Μεγάλῃ αἵθουσα τοῦ Δικαστηρίου ἔτσι καθὼς φωτιζότανε ἀπ' τὸ πλούσιο φῶς ποὺ ἔμπαινε μέσα ἀπ' τὰ θολωτὰ παράθυρα παρουσίαζε ἓνα θέαμα ἀληθινὰ συναρπαστικό.

Ὁ Δόγης, ντυμένος μὲ τὴν ἐπίσημη στολή του ἀπὸ γκρενὰ βελούδο καὶ στολισμένος μὲ ὅλα τὰ παράσημά του, καθόταν κιόλα στὴ ψηλὴ του ἑδρά.

Πλάϊ του οἱ γραμματεῖς τοῦ Δικαστηρίου περιέμεναν ν' ἀρχίσει ἡ Δίκη μὲ τὸ χέρι στοὺς κοντυλοφόρους τους, καὶ πρὶν οἱ προεστοί, ντυμένοι κι' αὐτοὶ μὲ τίς ἐπίσημες στολές τους, ἔδιναν κάτι τὸ ἀληθινὰ ἐπιβλητικὸ στὸ νομικὸ αὐτὸ συμβούλια.

Στὸ κιγκλίδωμα ποὺ χώριζε τοὺς δικαστὲς ἀπ' τοὺς διαδίκους, στίς τέσσερες γωνιές τῆς αἵθουσας καὶ στὴν εἴσοδο, στρατιῶτες μὲ κράνη καὶ δόρατα ἐπέβλεπαν τὴν τάξη.

Καὶ πραγματικά, παρ' ὅλο ποὺ ἡ αἵθουσα ἦταν κατὰμεστη ἀπὸ κόσμον ἡ τάξη ἦταν ἀληθινὰ παραδειγματική, λὲς καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι κρατοῦσαν τίς ἀνάσες τους γιὰ νὰ μὴ χάσουν οὔτε λέξη ἀπ' τὴν περίεργη ἐκείνη δίκην ποὺ στὰ χρόνια τῆς Βενετίας τουλάχιστον ἦταν πρωτάκουστη.

Ἡ ἡσυχία ὅμως ἔγινε ἀληθινὰ ἀπόλυτη ὅταν συνοδευόμενος ἀπὸ δύο δεσμοφύλακες κι' ἀπὸ μιὰ κουστωδιά στρατιωτῶν ἔκανε τὴν ἐμφάνισή του ὁ Ἀντώνιος.

Ὁ ὠραίος καὶ ὑπερήφανος Βενετσιάνος ἀρχοντας προχωροῦσε ἀργὰ κυττάζοντας ἴσα μπροστά του καὶ κρατώντας ὅλη του τὴν αὐτοκυριαρχία. Οἱ λίγες ἡμέρες ποὺ ἔμεινε στὴ φυλακὴ καὶ τὸ μεγάλο ψυχικὸ χτύπημα ποὺ εἶχε δεχθεῖ ἀπ' τὸ χαμὸ τῶν καραβιδῶν του μπορεῖ νὰ τὸν εἶχαν καταβάλει σωματικὰ καὶ νὰ τὸν εἶχαν κάνει σχεδὸν ἀγνώριστο, ἀλλὰ δὲν εἶχαν καταφέρει νὰ λυγίσουν τὸ σθένος του.

Τέλος σταμάτησε καὶ πρὶν καθίσει στὸ ἐδῶλιο ἔρριξε λόγον.

ρα στην αίθουσα μιά ματιά σά νά Ξφαχνε για κάτι, κι' όταν είδε όλους τούς καλούς του φίλους νά τόν κυττάζουν με αγάπη σά νά ήθελαν νά τοῦ ποῦνε ὅτι θρῖσκόντουσαν ἐκεῖ νά ἀγωνιστοῦνε γιά τή σωτηρία του, ἕνα ἀχνό χαμόγελο φώτισε τή θλιμμένη του μορφή.

Ξαφνικά ὁ Δόγης σηκώθηκε καί με μιά τελετουργική χειρονομία ρώτησε:

—Ὁ Ἀντώνιος εἶναι ἐδῶ;

—Στοὺς ὁρισμοὺς σας Ἐξοχώτατε, εἶπε ἐκεῖνος καί προχώρησε ἕνα βήμα.

Ὁ Δόγης, ποῦ ὅπως ξέρουμε, εἶχε κάνει τὸ πᾶν γιὰ νά πείσει τὸν Σάβλων νά συμφιλιωθεῖ με τὸν χρεώστη του καί νά τὸ σώσει ἀπ' τὸν ἐξευτελισμὸ καί τὴν καταστροφή, κύτταξε πρῶτα τὸν Ἀντώνιο με τρόπο ποῦ ἔδειχνε ὅλη του τὴ μεγάλη συμπάθεια κι' ἔπειτα εἶπε:

—Σὲ λυποῦμαι πάρα πολὺ γιατί ἔχεις ἕναν διάδικο ἀπὸ πέτρα, ἕνα ἀπάνθρωπο καί ἄθλιο ὑποκείμενο ποῦ δὲν ἔχει μέσα του οὔτε ἴχνος εὐσπλαχνίας.

Ὁ Ἀντώνιος ὑποκλίθηκε με σεβασμὸ καί ἀπάντησε:

—Ξέρω πῶς ἡ Ἐξοχώτητά σου ἔκανε τὰ πάντα γιὰ νά μαλακώσει τὴ σκληρή του ἀπόφαση.

Ὅσοσο, ἀφοῦ μένει ἀλύγιστος καί δὲν ὑπάρχει κανένας τρόπος νά σωθῶ ἀπ' τὸ μίσος του, μπροστὰ στὴ μανία του δὲν ἔχω νά δάλω τίποτα ἄλλο ἀπ' τὴν ὑπομονή μου.

Ἡ φυγὴ μου ἔχει ἀρματωθεῖ με ἀρκετὸ θάρρος κι' ἔτσι θὰ μπορέσω νά ὑποφέρω ἀτάραχος τὴ σκληρότητά του καί τὴ λύσσα του.

Ἡ ὑπερήφανη αὐτὴ ἀπάντηση τοῦ Ἀντωνίου ἔκανε ἐντύπωση ὄχι μόνο στὸν Δόγη καί τοὺς ἐνόρκους, ἀλλὰ καί στοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους ποῦ εἶχαν ἔρθει γιὰ νά παρακολουθήσουν τὴ δίκη καί δὲν τὸν γνώριζαν παρὰ μονάχα ἐξ ἀκοῆς.

Μερικοὶ παραμέρισαν γιὰ νά τὸν δοῦνε πιὸ καλά, καί τότε ἕνας παρατεταμένος θόρυβος ἀπλώθηκε στὴν αἴθουσα.

Κάποιος ἀπ' τοὺς γραμματεῖς χτύπησε τὸ κουδούνι, κι' ὅταν ἔκανάγινε πάλι ἡσυχία, ἀκούστηκε ἐπιβλητικὴ ἡ φωνὴ τοῦ Δόγη ποῦ ἔλεγε:

—Πηγαίνετε νά φωνάξετε τὸν Ἑδραῖο νά ἔρθει ἐδῶ.

—Στὴ πόρτα εἶναι κύριε. ἔρχεται, εἶπε ὁ Σαλάνιος ποῦ στεκότανε ἐκεῖ κοντά.

Καί πραγματικά ὁ Σάβλων ἔμπαινε ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ μέσα στὴν αἴθουσα.

Τώρα ὅμως δὲν περπατοῦσε με τὸ ἀκανόνιστο ἐκεῖνο καί πηδηχτὸ βήμα του, κι' οὔτε κρατοῦσε τὸ κεφάλι χαμηλωμένο

ὅπως συνήθιζε στηρίζοντας νευρικά κάθε τόσο τὰ γυαλιά μὲ τὸ χέρι του.

“Ὅχι, πράγμα παράξενο, τὸ γέρικο κορμί του ἦταν σχεδὸν εὐθυτενές, ἡ ματιὰ του ξάστερη καὶ στὰ χεῖλη του διαγράφονταν ἕνα περίεργο χαμόγελο εὐαρέσκειας καὶ ἱκανοποίησης.

“Ὁ κόσμος ποὺ τὸν ἤξερε δυσκολεῦτηκε νὰ τὸν γνωρίσει, πότε του δὲν ἦταν τόσο χαρούμενος καὶ τόσο πλούσια ντυμένος. Θαρρεῖς πὼς πήγαινε στοὺς γάμους τῆς κόρης του. Ἐλαμπε ἀπὸ καθαριότητα ἐνῶ τὰ δάχτυλά του ἀστραφταν στολισμένα ἀπὸ τὰ πιδ βαρύτιμα δαχτυλίδια του.

— Παραμερίστε νὰ σταθεῖ μπροστά μου, εἶπε ὁ Δόγης στὸς πολίτες ποὺ σπρωχόντουσαν γιὰ νὰ πλησιάσουν πρὸ κοντά.

Οἱ στρατιῶτες ἀνοιξαν τὸ δρόμο κι’ ὁ Σάβλων ἦρθε καὶ στάθηκε περήφανος καὶ σχεδὸν προκλητικὸς μπροστά στὸ Δόγη καὶ τοὺς προεστοὺς.

“Ὅταν ἔγινε ἡ σχετικὴ ἡσυχία, ὁ Δόγης τονίζοντας τίς λέξεις του μιὰ - μιὰ, ἄρχισε νὰ λέει:

— Σάβλων, νομίζω, ὅπως κι’ ὅλος ὁ κόσμος, πὼς θὰ θελήσεις νὰ κρατήσεις αὐτὴ τὴ στάση τῇ γεμάτῃ κακίᾳ ὅσα μπορεῖ νὰ πάει, καὶ πὼς στὸ τέλος, ἔτσι τουλάχιστο νομίζουν ὅλοι, θὰ δείξεις μιὰ ἐπιείκεια καὶ μιὰ εὐσπλαχνία τόσο παράξενη, ὅσο παράξενη εἶναι ἡ σκληρότητα ποὺ δείχνεις τώρα.

“Ὁ Σάβλων ἄκουσε μὲ μιὰ παγερὴ ἀπάθεια τὰ πρῶτα λόγια τοῦ Δόγη καὶ καταλαβαίνοντας πὼς ἤθελε νὰ συλλάβῃ καὶ δημόσια τὴν προσπάθειά του νὰ τὸν παρασύρῃ μὲ τὸ μέρος του, σκληρύνθηκε ἀκόμα περισσότερο.

“Ὁ Δόγης συνέχισε.

— Ἐτσι θέλω νὰ πιστεύω πὼς ἀντὶ νὰ ζητήσεις νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ συμφωνία ποὺ ἔχετε υπογράψῃ μὲ τὸ ἐμῶλον, ἐγγλαδὴ, μιὰ λίτρα κρέας ἀπ’ τὸν δυστυχισμένον αὐτὸν ἔμπορο, ἔχι· μονάχα δὲ θὰ ἐπιμείνεις ἀλλὰ ἀκόμα πὼς ὀδηγημένως ἀπὸ ἀνθρώπινη ἀγάπη καὶ καλωσύνη, θὰ θελήσεις νὰ τοῦ χαρίσεις τὸ μισθὸν χρέος του συμπονώντας τον γιὰ τίς ζημιὰς ποὺ ἦταν ἀρκετὲς γιὰ νὰ τσακίσουν ἕνα μεγαλέμπορα ὅπως ἦταν αὐτός, καὶ νὰ συγκινήσουν ἀγριεὶς καὶ ἀλύγιστες καρδιὰς ὅαν τῶν Τούρκων καὶ τῶν Τατάρων, ποὺ δὲν ξέρουν ποτέ τους τί θὰ παῖ ἀνθρώπινη καλωσύνη.

Ἐδῶ ὁ Δόγης σταμάτησε γιὰ δευτέρη φορά, ἔρριξε πρῶτον μιὰ ματιὰ στὸ ἀκροατήριον ποὺ τὸν ἄκουγε μὲ τὴ μεγαλύτερη προσοχή, κι’ ὕστερα ἔσκυψε στὰ χαρτιά του γιὰ νὰ δῶσι· τὸν καιρὸ στὸ Σάβλων νὰ ἀπαντήσῃ μὲ τὴν ἀνεσή του.

— Ἐγὼ εἰδοποίησα τὴν Ἐξοχότητά σου γιὰ τίς προθέσεις μου, ἀπάντησε ἀτάραχος ὁ Σάβλων.

"Έχω δοκιστεί στα ἅγια Σάβδατά μας νά πάρω πίσω τὸ χρέος μου καὶ νά γίνει τὸ συμφωνητικὸ μας. "Αν μοῦ ἀρνηθεῖτε τότε οἱ συνέπειες αὐτῆς τῆς παρανομίας σας θὰ φέρουν σὲ κίνδυνο τὸ σύνταγμα καὶ τὶς ἐλευθερίες τῆς πόλης σας.

Θὰ μὲ ρωτήσετε θέδαια γιατί προτιμῶ νά πάρω μιὰ λίτρα ψόφιο κρέας, ἀπὲς νά ξαναπιάσω τὶς τρεῖς χιλιάδες τὰ δουκάτα μου.

Σ' αὐτὸ θὰ σᾶς ἀπαντήσω πῶς ἐμένα ἔτσι μοῦ ἀρέσει. Δὲν σᾶς ἱκανοποιεῖ αὐτὴ ἡ ἀπάντηση;

Ὁ Δόγης συγκράτησε κάποια κίνηση ἀνυπομονησίας ἀκούγοντας τὴν αὐθάδη αὐτὴ ἀπάντηση τοῦ τοκογλύφου, ἐνῶ ἀπ' τὴν αἰθουσα ὑψώθηκε ἕνας ψίθυρος ἀποδοκιμασίας, ποὺ δὲν διέφυγε καθόλου ἀπ' τὴ προσοχὴ τοῦ Σάβλωκ.

Οἱ φίλοι τοῦ Ἀντώνιου κατάλαβαν πῶς ὁ ἀγώνας γιὰ τὴ σωτηρίαν του θὰ ἦταν πολὺ δύσκολος, γιατί ἤξεραν πῶς ὁ Σάβλωκ δὲν ἄλλαζε ποτὲ μιὰ ἀπόφαση ποὺ εἶχε πάρει.

Σὲ λίγο καὶ ὁ παραμικρὸς ψίθυρος εἶχε πάψει, ὅλοι ἤθελαν ν' ἀκούσουν τὴ συνέχεια τῶν λόγων τοῦ Σάβλωκ.

Ἐκεῖνος ἐξακολούθησε:

— "Αν τύχει κι' ἕνα ποντίκι ἐνόχλει τὸ σπίτι μου, δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα ν' ἀν μ' ἀρέσει νά ξοδέψω δέκα χιλιάδες δουκάτα γιὰ νὰ τὸ φαρμακώσω; Οὔτε κι' αὐτὴ ἡ ἀπάντηση σᾶς φτάνει;

Ἐπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ δὲν θέλουν νά δοῦνε οὔτε ἕνα κεφάλι χοίρου πάνω σ' ἕνα πιάτο, ἄλλοι γίνονται μανιακοὶ δταν δοῦνε γάτα, κι' ἄλλοι πάλι κατουριοῦνται ἀπάνω τους δταν ἀκούσουν πίπιζα νά γρινιάζει, γιατί ἡ διάθεση ποὺ εἶναι κύριος τῶν περὶ ἡμᾶς, τὰ κυβερνάει ἀνάλογα μὲ ὅ,τι μᾶς ἀρέσει κι' ὅ,τι δὲν μᾶς ἀρέσει.

"Ἐρχομαι τώρα στὴν ἀπάντησή μου, συνέχισε ὁ Σάβλωκ, ρίχνοντας μιὰ διαστικὴ ματιὰ στὸν Δόγη ποὺ τὸν κύτταζε γεμάτος περιέργεια.

"Ὅπως χωρὶς κανένα λόγο ὁ ἕνας δὲν μπορεῖ νά ὑποφέρει τὴ κεφαλὴ τοῦ χοίρου, ὁ ἄλλος τὴ γάτα ποὺ εἶναι ἕνα ζῶο ἄβλαβο καὶ χρήσιμο, κι' ὁ ἄλλος τὸ τσίρισμα τῆς πίπιζας, εἶναι ὥσπου ἀναγκασμένοι νά ἀνεχθοῦν αὐτὴ τὴν ἀναπόφευκτη ἀδυναμία καὶ νά δαψοῦν μὲ τὴ σειρά τους αὐτὸν ποὺ τοὺς ἐβλάψε, ἔτσι συμβαίνει καὶ μὲ μένα, δὲν μπορῶ οὔτε καὶ θέλω νά δικαιολογήσω γιατί κατατρέχω τόσο τὸν Ἀντώνιο μ' αὐτὴ τὴν καταστρεπτικὴ γιὰ μένα δίκη, παρὰ μονάχα ἀπὸ μιὰ βαθειὰ ἀποστροφή κι' ἕνα φυσικὸ μῖσος ποὺ τρέφω γι' αὐτόν.

Σᾶς ἀρκεῖ ἡ ἀπάντησή μου;

— Αὐτὴ δὲν εἶναι ἀπάντηση, ἀνείσθητη καρδιά, ποὺ νά δι-

καιολογεί αυτή τη λυσσασμένη σου σκληρότητα, άκούστηκε άπ' τὸ άκροατήριο μιὰ φωνή.

“Ολοι γύρισαν και κύτταξαν.

“Ο άνθρωπος πού είχε προκαλέσει με τόσο θάρρος τὸ Σάβ-
λων δέν ήταν άλλος άπ' τὸν Βασάνιο, πού δέν μπόρεσε νά κρα-
τηθεί ακούγοντάς τον νά εκφράζεται μ' αὐτὸν τὸν τρόπο γιά τὸν
άνθρωπο πού θυσιάστηκε γιά χάρη του.

—Μά εἶναι δυνατόν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νά θέλουν νά σκοτώ-
σουν ἐκείνους πού δὲ τοὺς ἀγαποῦν; ρώτησε πάλι ὁ Βασάνιος.

—Ποιός μισεῖ ὅ,τι δὲ θέλει νά τὸ σκοτώσει; ἀπάντησε ὁ Σά-
βλων ἀόριστα.

—Κάθε σφάλμα δέν γεννᾷει ὁμως και τὸ μῖσος.

—Πῶς; “Ὅστε ἤθελες ν' ἀφήσω τὸ φεῖδι νά δαγκώσῃ δυὸ
φορές;

“Ο Βασάνιος δέν ἀπάντησε, δάγκασε μονάχα τὰ χεῖλη του
και κύτταξε τὸ Σάβλων με ἓνα τρόπο πού ἂν ήταν άλλος στή
θέση του θά ἔνοιωθε τὸ αἷμα του νά παγώνει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Μιὰ θαρεια σιωπή κυρίεψε τὸ άκροατήριο, αλλά κανένas
δέν σάλεψε.

“Ο Ἀντώνιος ἔρριξε μιὰ ματιὰ στοὺς φίλους του και ἀναρω-
τήθηκε τί θά μπορούσαν νά κάνουν γι' αὐτόν.

Νά εἶχαν τάχα ἔρθῃ ὅλοι ἐκεῖ γιά νά τὸν ὑπερασπιστοῦνε,
ἢ μήπως εἶχαν πάει μονάχα ἀπὸ ἀπλή περιέργεια, ὅπως ὅλο
ἐκεῖνο τὸ πλῆθος πού ὅσο κι' ἂν τὸν συμπαθοῦσε, δέν ἐνδιαφε-
ρόταν παρὰ μονάχα γιά τὸ θέαμα ἐνὸς ἀνθρώπου πού ἀγωνιζότα-
νε ἀπελπιστικά γιά τὴν ὑπόληψη και τὴ ζωή του... Ὑστερα
ἀναζήτησε τὸν Βασάνιο και τὸ βλέμμα του τὸν καθυσήχασε και
τὸν ἀναθάρρυνε.

—Σκέψου, τοῦ εἶπε, πῶς μιλάς μ' ἓναν Ἑβραῖο. Πήγαινε
πιὸ καλὰ στὴν άκρογυλαῖά και παρακάλεσε τὸν ὠκεανὸ νά χαμη-
λώσῃ τὰ νερά του, πήγαινε πιὸ καλὰ και ρώτησε τὸ λύκο γιατί
ἔκανε τὴν προβατίνα νά βελάζει γιά τὸ ἀρνί της, ζήτησε άπ'
τὰ πεύκα τοῦ βουνοῦ νά μὴ κουνᾶνε τίς κορυφές τους και νά μὴ
βουϊζοῦνε ὅταν τὰ χτυπάει ἡ μπόρα.

Θά μπορούσες νά κάνεις εὐκολώτερα και τὸ πιὸ δύσκολο
ἔργο, παρὰ νά δοκιμάσεις νά μαλακώσεις τὴν καρδιά ἐνὸς Ἑ-
βραίου.

Σὺ παρακαλῶ, λοιπόν, ν' ἀφήσετε πιά τίς προσφορὰς καὶ νὰ δικιμᾷτετε κανένα ἄλλο μέσον. Ἀρκετὰ συζητήσαμε, ὥς καταδικασθῶ, κι' ὥς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Ἑβραίου.

Οἱ λίγοι Ἑβραῖοι, ὅσοι ἦταν ἄγνωστοι, ποὺ εἶχαν τὸ θάρρος νὰ παρακολουθήσουν τὴ δίκην, τρυπωμένοι στὶς γωνιὲς ἢ κρυμμένοι πίσω ἀπ' τίς πλάτες τῶν ἄλλων, μὲ κόπο κράτησαν τὴν ταραχὴ τοὺς ἀκούγοντας τὰ θαρεῖα καὶ προσβλητικὰ αὐτὰ λόγια γιὰ τὴ φυλὴ του.

Ἀνήμεσζ σ' αὐτοὺς θρискόντουσαν καὶ ἄνθρωποι ποὺ δὲν συμπαθοῦσαν τὸν Σάβλωκ, εἴτε γιὰτὶ δὲν τοὺς εἶχε φερθεῖ τίμια, εἴτε γιὰτὶ κατέκριναν τὴν προκλητικὴν του στάση σὲ πολλὰς περιπτώσεις καὶ εἰδικὰ τῶρα στὴ δίκην τοῦ Ἀντωνίου ποὺ πίστευαν πῶς ἡ δυσάρεστη ἐκδοσὴ τῆς θὰ δυνάμωνε τὴν ἐχθρὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ θὰ ἐδλαπτε τὰ συμφέροντά τους.

Καί, γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, δὲν εἶχαν καθόλου ἄδικο.

Ἐφρηνικά ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Βασάνιου ποὺ ἔλεγε:

— Ἀντὶ γιὰ τρεῖς χιλιάδες δουκάτα σοῦ δίνω ἔξη.

Ὁ Σάβλωκ δὲν αἰφνιδιάστηκε καθόλου.

— Ἀκόμα κι' ἂν τὸ καθένα ἀπ' αὐτὰ τὰ ἔξη χιλιάδες δουκάτα γινόταν ἔξη κομμάτια καὶ κάθε κομματί ἀπὸ ἓνα δουκάτο. καὶ τότε δὲ θὰ τὸ δεχόμουν, ἀπάντησε ψυχρὰ στὸ Βασάνιο.

Ἀπαιτῶ νὰ γίνῃ ὅ,τι λέει τὸ ὁμολογὸ μου.

— Καὶ πῶς μπορεῖς νὰ ἐλπίζεις ἔλεος, ὅταν ἐσὺ δὲν ἔχεις καθόλου; τοῦ εἶπε ὁ Δόγης.

Ὁ Σάβλωκ ἐπέμεινε:

— Καὶ ποῖα κρίση μπορῶ νὰ φοβηθῶ, εἶπε, ἀφοῦ δὲν ἠδίκησα κανέναν;

Ὅλοι γύρισαν καὶ τὸν κύτταξαν.

Ὁ Δόγης χαμογέλασε.

Οἱ ῥίλοι τοῦ Ἀντωνίου ἔαφιξαν σιωπηλὰ τίς γροθιὲς τους.

Ὁ Σάβλωκ δὲν ἔδειξε κανένα σημάδι ταραχῆς ἢ ὑποχώρησης.

Συνέχισε:

— Στὰ σπῆτιξ σας ἔχετε πολλοὺς δούλους ποὺ τοὺς μεταχειρίζεστε ὅπως τὰ γαιδούρια σας, τοὺς σκύλους σας καὶ τὰ μούλαριά σας.

Τοὺς βάζετε νὰ κάνουν ταπεινὲς καὶ πρόστυχες δουλειές, γιὰ ποῖς σκοπὸ τοὺς ἀγοράσατε;

Μπορῶ νὰ σᾶς τὸ πῶ ἐγώ.

Ἐλευθερῶστε τοὺς καὶ παντρέψτε τοὺς μὲ τὰ παιδιὰ σας. Γιὰτὶ νὰ ἰδρῶνουνε φορτωμένοι τόσο θαρεῖα;

Δόστε τοὺς μαλακὰ κρεβάτια σὰν τὰ δικά σας. Δόστε τοὺς φαγητὰ σὰν τὰ δικά σας.

Ὁ Σάβυλων συνέδευε κάθε φράση του με μιὰ χαρακτηριστική χειρονομία.

Θὰ νόμιζε κανένας πὼς εἶχε γίνει αὐτὸς ὁ δικαστὴς κι' ὄλοι οἱ ἄλλοι ὑπόδικοι.

Ἀπ' τὸ ἀκροατήριον κάποιος ἐβήξε δυνατὰ, πού μεταδόθηκε ἀμέσως καὶ στοὺς ἄλλους.

Ἦταν σὰ μιὰ σιωπηλὴ ἀποδοκιμασία.

Ὁ Σάβυλων περίμενε λίγο κι' ὅταν ἐγινε πάλι ἡσυχία συνέχισε:

—Ἐέρω τί θὰ μοῦ ἀπαντήσετε. Οἱ σκλάβοι εἶναι δικοί μας.

Ἀκούστε λοιπὸν τί θὰ σᾶς ἀπαντήσω κι' ἐγώ.

Τὴ λίτρα τὸ κρέας πού ζητῶ ἀπ' αὐτὸν τὴν ἔχω πληρώσει ἀκριβὰ, εἶναι δική μου καὶ τὴ θέλω. Ἄν μοῦ τὴν ἀρνιέστε τότε ντροπὴ στοὺς νόμους σας. Οἱ νόμοι τῆς Βενετίας δὲν ἀξίζουν τίποτα.

Ζητῶ τὸ δίκιο μου.

Θὰ τὸ πάρω;

Ἀπαντεῖστε μου.

Ὁ Δόγης ἐρέθηκε σὲ ἀληθινὰ δύσκολη θέση.

Ἐρριξε μιὰ διαστικὴ ματιὰ στὰ χαρτιά του. Ἐβήξε ἐλαφρά, κι' ὕστερα τονίζοντας τίς λέξεις του μιὰ-μιὰ ἔτσι πού ν' ἀκουστοῦν ἀπὸ ὅλους, εἶπε:

—Τὸ ἀξίωμά μου μοῦ δίνει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύσω τὴ συνεδρίαση καὶ ν' ἀναβάλω τὴν ἐκδοσὴ τῆς ἀποφάσεως ὥσπου νὰ φτάσει ὁ Βελλάριος, ὁ σοφὸς καθηγητὴς πού περιμένω νὰ ρθεῖ σήμερα ἀπ' τὴν Πάδουα γιὰ νὰ μᾶς πεῖ τὴ γνώμη του πάνω σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν.

Ὁ Σαλάνιος σὰ νὰ περίμενε αὐτὰ τὰ λόγια, ἀπάντησε ἀμέσως.

—Ἐξοχώτατε, ἔξω στὴν πόρτα περιμένει κάποιος πού μόλις τῶρα ἔφτασε ἀπ' τὴν Πάδουα μὲ ἓνα γράμμα ἀπ' τὸν καθηγητὴ Βελλάριο.

Αἰσθησὴ στὸ ἀκροατήριον.

—Νὰ μοῦ φέρετε ἀμέσως αὐτὸ τὸ γράμμα, καὶ ν' ἀφήσετε νὰ περάσει μέσα ὁ ἀγγελιοφόρος, εἶπε ὁ Δόγης.

Ὁ Ἀντώνιος ξαφνιαστήκε.

—Θάρρος Ἀντώνιε, τοῦ εἶπε ὁ Βασάνιος. Μὴν ἀπελπίζεσαι. Ὁ Ἑβραῖος θὰ πάρει τὴ σάρκα, τὸ αἷμα, τὰ κόκκαλά μου, ὅλα, πρὶν ἐοῦ χάσεις γιὰ μένα ἔστω καὶ μιὰ σταλαγματιά ἀπ' τὸ αἷμα σου.

Ἐκεῖνος ὅμως φαινότανε ἀπελπισμένος.

Κούνησε τὸ κεφάλι θλιβερὰ καὶ ἀπάντησε:

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀποδιοπομπαῖος τράγος τῆς στάνης, ποὺ εἶναι ὁ πιὸ κατάλληλος γιὰ σφάξιμο.

Ὁ πιὸ ἀδύνατος καρπὸς πέφτει πρῶτος στὸ χῶμα. Ἀφεῖστε με λοιπὸν στὴν τύχη μου.

Αὐτὸ ποὺ ἔχεις καλύτερο νὰ κάνεις, Βασάνιε, εἶναι νὰ ζήσεις καὶ νὰ συνθέσεις τὴν ἐπιτάφιό μου.

Ξαφνικὰ ἀπ' τὴν εἴσοδο τοῦ δικαστηρίου ἀκούστηκε θόρυβος, ποὺ ἀπλώθηκε ἀμέσως σ' ὁλόκληρη τὴν αἴθουσα.

Ὅλοι γύρισαν νὰ δοῦνε τί συνέβαινε.

Δυὸ - τρία παιδιὰ ποὺ ἦταν ἀνεδασμένα στὰ παράθυρα ἄρχισαν νὰ μιλᾶνε δυνατὰ καὶ νὰ χειρονομοῦνε.

Ὁ κλητῆρας χτύπησε τὸ κουδούνι.

Μερικοὶ στρατιῶτες προχώρησαν γιὰ νὰ ἀποκαταστήσουν τὴ τάξη.

Τότε ὅλοι εἶδαν κάποιο νεαρὸ δικηγόρο μὲ τὴν ἐπίσημη στολή του, νὰ προχωρεῖ κατὰ τὸ Δόγη κρατώντας στὸ χέρι του ἓνα γράμμα.

Ὁ νεαρὸς δικηγόρος ποὺ προχωροῦσε μὲ τὸ γράμμα στὸ χέρι ἦταν ἡ Νέρισσα, ἀλλὰ ἡ μεταμφίεση ἦταν τόσο τέλεια ποὺ κανένας ἀπ' τοὺς δικούς της δὲν τὴν ἀναγνώρισε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΚΤΟ

— Ἐρχεσαι ἀπ' τὴ Πάδουα ἐκ μέρους τοῦ Βελλαρίου; ρώτησε ὁ Δόγης.

— Μάλιστα Ἐξοχώτατε, καὶ σὰς στέλνει τοὺς χαιρετισμοὺς του, ἀπάντησε ἡ Νέρισσα.

Καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ γράμμα.

Τότε ἔγινε κάτι ποὺ ἔκανε ὅλους ὄσους βρισκόντουσαν μέσα στὴν αἴθουσα ν' ἀνατριχιάσουν.

Ὁ Σάβλων ἔβγαλε ἓνα μαχαίρι μὲ ἀσημένια λαβὴ κι' ἄρχισε νὰ τὸ ἀκονίζει μὲ τὸ πιὸ φυσικὸ ὕφος τοῦ κόσμου.

— Γιατί ἀκονίζεις τὸ μαχαίρι σου μὲ τόση ἐπιμέλεια ἐσύ; τὸν ρώτησε ὁ Γρατιάνος.

— Γιὰ νὰ κόψω ὅ,τι μοῦ ἀνήκει ἀπ' αὐτὸν τὸν χρεωκόπο, γρύλλισε ὁ Σάβλων ρίχνοντας μιὰ ἄγρια ματιά στὸν Ἀντώνιο.

— Δὲν τὸ ἀκονίζεις στὸ πετσί, τὸ μαχαίρι σου, ἀλλὰ στὴ ψυχὴ σου, ἀπovε Ἐβραεῖ, γύρισε καὶ τοῦ εἶπε ὁ Γρατιάνος. Κανένα μέταλλο, οὔτε κι' αὐτὸ τὸ τσεκούρι τοῦ δημίου δὲν μπορεῖ

νά πάρει τὸ μισὸ ἀκόνισμα ἀπὸ τὸ κοφτερό σου μίσος.

Μὰ δὲ μπορεῖ νὰ σὲ συγκινήσει καμμιὰ παράκληση;

—“Ὅχι, ἀπάντησε ὁ Σάυλωκ καμμιὰ ἀπ’ αὐτὲς ποὺ νὰ μπορεῖ νὰ φανταστῇ τὸ μυαλό σου.

‘Ὁ Σάυλωκ μὲ τὸ μαχαίρι στὰ χέρια εἶχε κάτ’ τὸ τόσο φερόν καὶ ἀποκρουστικὸ μαζὶ ποὺ ἦταν πολὺ δύσκολο νὰ περιγραφῇ.

Θὰ ἦταν ἀληθινὰ δύσκολο νὰ δώσουμε μιὰ ἰδέα ἐκείνων τῶν ματιῶν ποὺ εἶχαν κοκκινίσει ἀπ’ τὸ μίσος καὶ φαίνόντουσαν σὰ νὰ ἔσταζαν αἷμα, ἐκείνης τῆς κατακίτρινης μύτης ποὺ λές καὶ ἔσταζε φαρμάκι κι’ ἐκείνων τῶν δοντιῶν ποὺ ξεπρόβαλλαν σουβλερὰ μὲς ἀπ’ τὰ πελιδνὰ ἐκεῖνα χεῖλη ποὺ ἔτρεμαν ἐλαφρὰ.

Ἡ ἀποδοκιμασία ἦταν γενική.

—Καταραμένος νὰ εἶσαι, ἔρωμερό σκυλί, φώναξε ὁ Γρατιάνος. Ντροπὴ στὴ δικαιοσύνη ποὺ σὲ ἀφήνει ζωντανό. Μὲ κάνεις νὰ διστάζω γιὰ τὴν πίστη μου καὶ ν’ ἀρχίζω νὰ πιστεύω σὰν τὸν Πυθαγόρα πὼς οἱ ψυχές τῶν ζώων σὰν πεθαίνουν μπαίνουν μέσα στ’ ἀνθρώπινα κορμιὰ.

Ἡ σιχαμερὴ σου ψυχὴ φαίνεται πὼς δρισκότανε στὸ κορμὶ κάποιου λύκου ποὺ τὸν κρέμασαν γιὰ φόνο ἀνθρώπου καὶ ξέφυγε ἀπ’ τὸ κορμί του μπαίνοντας μέσα στὸ δικό σου τὴν ὥρα ποὺ σὲ γεννοῦσε ἡ μάνα σου.

Οἱ ἐπιθυμίες σου εἶναι ἐπιθυμίες λύκου, ἀχόρταγες, αἱμοδόρες, λυσσασμένες.

‘Ὁ Σάυλωκ τὸν κύτταξε μὲ περιφρόνηση.

—“Ὅσο δὲ μπορεῖς νὰ σῆσεις τὴν ὑπογραφή ἀπ’ αὐτὸ τὸ ὁμόλογο, χαλαρὰ τὰ πλεμόνια σου μὲ τίς βρυσίδες σου.

Μάζεψε τὸ μυαλό σου, νευρέ μου, θὰ τὸ χάσεις γιὰ πάντα.

Περιμένω ἐδῶ πέρα δικαιοσύνη.

‘Ὁ Γρατιάνος ἦταν ἑτοιμὸς νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ, ἀλλὰ τὸν σταμάτησε ἡ αὐστηρὴ φωνὴ τοῦ Δόγη ποὺ ἔλεγε:

—Τὸ γράμμα αὐτὸ τοῦ Βελλάριου μᾶς συσταίνει ἕναν νεαρό σοφὸ νομομαθῆ, ποὺ εἶναι;

—Περιμένει ἐδῶ κοντὰ γιὰ νὰ δεῖ ἂν θὰ τὸν δεχθεῖς, ἀπάντησε ἡ Νέρισσα.

—Μὲ δλεῖ μου τὴν καρδιά, ἀπάντησε ὁ Δόγης.

Καὶ γυρίζοντας στοὺς στρατιωτικοὺς, πρὸσθεσε:

—Πηγαίνετε τρεῖς-τέσσερες ἀπὸ σᾶς νὰ τὸν πάρετε καὶ νὰ τὸν φέρετε τιμητικὰ ἐδῶ πέρα. Στὸ μεταξὺ, ἐγὼ θὰ διαβάσω στὸ δικαστήριό τὸ γράμμα τοῦ καθηγητῆ Βελλάριου.

Τότε μερικοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς τοῦ Δόγη, προχώρησαν ἀνοίγοντας δρόμο μέσα ἀπ’ τοὺς περιέργους ποὺ εἶχαν φτάσει ὥς τοὺς δρόμους καὶ ἐμπόδιζαν τὴν κυκλοφορίαν.

Ὁ Δόγης ἀνοίξε μέ τελετουργικὰς κινήσεις τὸ γράμμα τοῦ καθηγητοῦ Βελλάριου καὶ τοῦ ἔρριξε μὲ διαστικτὴ ματιά.

Περίμενε λίγο καὶ ὅταν ἐγινε ξανά ἡσυχία ἄρχισε νὰ διαβάζει.

«Ἡ εὐγένειά σου ἀς μάθει πῶς ὅταν ἔλαβα τὸ γράμμα της ἤμουν ἄρρωστος.

Ὅστόσο, τὴ στιγμὴ πού ἔφτανε ὁ ἀγγελαιοφόρος σου, κάποιος νέος καθηγητὴς ἀπ' τὸ Ρώμη πού ὀνομάζεται Βαλτάσαρ, ἦρθε νὰ μοῦ κάνει μὲ φιλικὴ ἐπίσκεψη.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴ τὸν πληροφόρησα γιὰ τὴν περίεργη δίκη ἀνάμεσα στὸν Ἑβραῖο καὶ τὸν ἔμπορο Ἀντώνιο. Ἔτσι φάξαμε μαζὶ σὲ πολλὰ νομικὰ βιβλία. Ἀκουσε τὴ γνώμη μου καὶ σοῦ τὴ φέρνει πλουτισμένη μέ τὴ δίκη του σοφία, πού δὲν μπορῶ νὰ σοῦ περιγράψω πόσο εἶναι μεγάλη.

Ἔρχεται λοιπὸν αὐτὸς ἀντὶ γιὰ μένα γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ σχετικὰ μέ ὅ,τι μοῦ ζήτησε ἡ εὐγένειά σου

Θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ τὸν περιβάλλετε μέ τὴν ἐκτίμηση πού τοῦ ταιριάζει χωρὶς νὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν οὐκ τὴ νεαρή του ἡλικία.

Ὅσο γιὰ μένα ποτὲ μοῦ δὲν ἔχω ξαναδεῖ τόσο νέο κορμὶ νὰ ἔχει ἓνα τόσο ὥριμο κεφάλι.

Σοῦ τὸν συσταίνω καὶ σὲ παρακαλῶ, νὰ τὸν δεχτεῖς μέ ὅλη τὴν καλωσύνη σου».

—Νά, τί μοῦ γράφει ὁ σοφὸς Βελλάριος, εἶπε ὁ Δόγης τελειώνοντας τὸ γράμμα.

Ἀλλὰ, νομίζω πῶς αὐτὸς πού ἔρχεται εἶναι ὁ καθηγητὴς.

Ἀνάμεσα σὲ τέσσερες Βενετσιάνους ἀξιωματικούς μέ ἐπίσημες φανταχτερὲς στολὲς ὄλο δελουδο καὶ σειρήνια, ὁ νεαρὸς καθηγητὴς προχωροῦσε πρὸς τὸν Δόγη.

Κανένας ὅμως δὲν ὑποψιάστηκε πῶς ὁ νεαρὸς καθηγητὴς δὲν ἦταν ἄλλος ἀπ' τὴ Πορκία, κανένας οὐκ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Βασάνιος.

Ὁ Ἀντώνιος κατάλαβε πῶς ἡ δίκη του θὰ ἔπαιρνε διαφορετικὴ τροπὴ καὶ κάποια ὥχρὴ ἐλπίδα φώτισε ξαφνικὰ τὴν καρδιά του.

—Δόσε μοῦ τὸ χέρι σου, εἶπε τέλος ὁ Δόγης στὴν Πορκία.

Ἔρχεσαι ἀπ' τὸν γέρο - Βελλάριο;

—Μάλιστα, κύριε, ἀπάντησε ἡ Πορκία.

—Καλωσόρισες. Κάθησε. Γνωρίζεις τὴν ὑπόθεση πού ἐκδικάζουμε σήμερα;

—Τὴν γνωρίζω μέ ὅλες τὶς λεπτομέρειες.

Ἡ Πορκία δὲν πτοήθηκε καθόλου πού ἐνοιωθε ὅλα τὰ βλέμματα νὰ εἶναι γυρισμένα ἀπάνω της.

Μ' ἓνα καταπληκτικὸ θάρρος ποὺ θὰ τὸ ζήλευε κι' ὁ πιὸ ἔμπειρος δικηγόρος, ρώτησε:

— Ποιὸς εἶναι ὁ ἔμπορος καὶ ποιὸς ὁ Ἑβραῖος;

— Ἀντώνιε κι' ἐσὺ γέρο - Σάβυλωκ πλησιάστε ἐδῶ καὶ οἱ δυό, εἶπε ὁ Δόγης.

Ἡ Πορκία ἔρριξε μιὰ ματιά στὸν τοκογλύφο ποὺ ζητοῦσε νὰ κρύψει τὸ μαχαίρι του κάτω ἀπ' τὸ σακκάκι του καὶ προσπαθώντας νὰ πνίξει τὴν ἀπέχθεια ποὺ ἔνοιωσε μόλις τὴν πλησίασε τὸν ρώτησε μὲ σταθερὴ φωνή.

— Ἐσένα λένε Σάβυλωκ;

— Μάλιστα, Σάβυλωκ, ἀπάντησε ἐκεῖνος.

— Ἡ δίκη ποὺ ζητᾶς, εἶναι παράξενη, τοῦ εἶπε ἡ Πορκία.

Ὁ Σάβυλωκ προσπάθησε νὰ χαμογελάσει γιὰ νὰ κατακτήσει τὴν συμπάθεια τοῦ νεαροῦ νομικοῦ.

Ἡ Πορκία συνέχισε:

— Ὡστόσο ἐσὺ εἶσαι τόσο ἐν τάξει ποὺ οἱ νόμοι τῆς Βενετίας δὲν μποροῦνε νὰ σὲ ἀναγκάσουν νὰ τὴν ἀποσύρεις.

Ὁ Σάβυλωκ προσπάθησε νὰ χαμογελάσει γιὰ δευτέρη φορά, ἀλλὰ ἔκανε μιὰ τέτοια ἀπαίσια γκριμάτσα ποὺ φάνηκε ἀκόμα πιὸ ἀποκρουστικός.

— Ἐσὺ εἶσαι στὸ ἔλεος ταύτου τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶναι ἔτσι; ρώτησε τώρα ἡ Πορκία τὸν Ἀντώνιο.

— Μάλιστα, ὅπως λένε... ἀπάντησε ἐκεῖνος.

— Ἀναγνωρίζεις τὸ ὁμόλογο;

— Τὸ ἀναγνωρίζω.

— Πρέπει λοιπὸν ὁ Ἑβραῖος νὰ εἶναι μαζί σου ἐπιεικής, εἶπε ἡ Πορκία.

Ὁ Σάβυλωκ κατάλαβε ἀπ' τὸ πρῶτα τῆς λόγια πὼς κάθε ἄλλο παρὰ αὐτὸν θὰ ὑποστήριζε ὁ νεαρὸς νομικός.

Τοῦ ἔρριξε μιὰ ματιά γεμάτη δυσπιστία καὶ ρώτησε:

— Καὶ τί μὲ ὑποχρεώνει νὰ κάνω ἓνα τέτοιο πρᾶγμα, πῆς μου;

— Τὴν ἐπιείκεια δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἐπιβάλλει κανένας, ἀπάντησε ἡ Πορκία. Πέφτει ἀπ' τὸν οὐρανὸ σὰν τὴν πονετικὴ βροχὴ πάνω στὴ γῇ ποὺ εἶναι ἀπὸ κάτω τῆς, κι' εἶναι δυὸ φορές εὐλογημένη, μιὰ γι' αὐτὸν ποὺ τὴ δίνει καὶ μιὰ γι' αὐτὸν ποὺ τὴν παίρνει. Δείχνει δλὴ τὴ δύναμὴ τῆς πάνω στοὺς δυνατοὺς.

Ταιριάζει στοὺς μονάρχες καλύτερα ἀπ' τὴν κορώννα τους. Τὸ σκήπτρο τους μπορεῖ νὰ δείχνει τὴ δύναμη τῆς ἐφήμερης ἐξουσίας τους, εἶναι τὸ σύμβολο τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δύναμης ποὺ τιμοῦνε, ἀλλὰ ἡ εὐσπλαχνία στέκεται πάνω ἀπ' τὴ δύναμη τοῦ σκήπτρου, θρονιάζει στὴν καρδιά τῶν βασιλεῶν.

Εἶναι τὸ σύμβολο τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ κοσμικὴ ἐξουσία

πού μοιάζει περισσότερο με την εξουσία του Θεού είναι εκείνη που ξέρει να σμίγει την ευσπλαχνία με τη δικαιοσύνη.

Τὰ σοφὰ αὐτὰ λόγια τοῦ νεαροῦ νομομαθῆ ἔκαναν βαθεῖα ἐντύπωση ὄχι μονάχα στὸν Δόγη καὶ τοὺς συνέδρους, ἀλλὰ καὶ στὸν ἀπλό λαὸ ποὺ θρυσκόταν μέσα στὴν αἴθουσα.

—Ὅλοι περίμεναν νὰ δοῦνε ποῦ θὰ καταλήξει, γιατί ἄρχισαν νὰ ἐλπίζουν πὼς τελικὰ θὰ εὑρίσκει ἕνα τρόπο νὰ μαλακώσει τὴν καρδιά τοῦ Ἑβραίου, παρ' ὅλο ποῦ ἐκεῖνος δὲν ἔδειχνε κανένα σημάδι ὑποχώρησης.

—Ἔτσι, Ἑβραῖε, συνέχισε ἡ Πορκία, ἂν καὶ ἔχεις ὡς ἀρχὴ τὴ δικαιοσύνη, ὥστόσο πρέπει νὰ ξέρεις πὼς μονάχα με τὴ δικαιοσύνη κανένας δὲν ἐλπίζει νὰ σωθεῖ. Εὐσπλαχνία ζητοῦμε με τὴν προσευχή μας, ἀλλά, αὐτὴ ὅμως μᾶς λέει πὼς ἐμεῖς πρέπει νὰ δείχνουμε σὲ ὅλα εὐσπλαχνία.

—Ὅλα αὐτὰ σοῦ τὰ εἶπα γιὰ νὰ μπορέσω νὰ μαλακώσω κάπως τὴ σκληρότητά σου, ὥστόσο ἂν ἐσὺ ἐπιμένεις, τότε τὸ δικαστήριο τῆς Βενετίας ἀκολουθώντας τὸ νόμο θ' ἀναγκαστεῖ νὰ καταδικάσει αὐτὸν τὸν ἔμπορο.

—Οἱ πράξεις μου ἄς πέσουν ἀπάνω στὸ κεφάλι μου, ἀπάντησε ἀνένδοτος ὁ Σάβλων.

Ζητῶ νὰ ἐφαρμοστεῖ ὁ νόμος. Θέλω ἡ πληρωμὴ νὰ γίνεῖ ὅπως ὀρίζει τὸ δόμολόγό μου.

—Δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ τὴ πληρώσει; Ξαναρώτησε ἡ Πορκία.

—Πὼς, ἀπάντησε ὁ Βασάνιος κυττάζοντας τὴν Πορκία στὰ μάτια, τοῦ τὰ προσφέρω ἐγὼ μπροστὰ στὸ δικαστήριο καὶ μάλιστα διπλασιάζω τὸ ποσόν. Ἄν αὐτὸ δὲν τοῦ ἀρκεῖ, τότε βάζω ἐνέχυρο, τὰ χέρια, τὸ κεφάλι, τὴν καρδιά μου νὰ τὸ τοῦ πληρώσω δέκα φορές παραπάνω.

Κι' ἂν δὲν τοῦ φτάνει κι' αὐτὸ τότε εἶναι φανερὸ πὼς ἡ κακία του πνίγει τὸ δίκαιο.

Στὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια ἡ μορφή τοῦ Βασάνιου εἶχε πάρει τὴν ἔκφραση ἑνὸς τέτοιου πόνου ποὺ θὰ νόμιζε κανένας πὼς ἦταν αὐτὸς ποὺ θὰ θυσιαζότανε καὶ ὄχι ὁ Ἀντώνιος ποὺ φαινότανε σχεδὸν ἀδιάφορος.

Ἐκανε μὴ χαρακτηριστικὴ χειρονομία καὶ πρὸς τὴν ἔδρα τοῦ Δόγη, ξανάπε:

—Σὰς ἱκετεύω ἀκόμα μ' ἓν φορὰ ὑποτάξτε στὴν ἐξουσία σας τὸ νεμο, γιὰ νὰ ἀποδώσετε δικαιοσύνη κάνετε αὐτὴ τὴν μικρὴ ὑποχώρηση, ἴσως καὶ μπορέσετε ἔτσι νὰ ἀναγκάσετε αὐτὸν τὸν σκληρὸ διάβολο νὰ μαλακώσει τὴ λύσσα του.

Ὁ Σάβλων ἀναπήδησε σὰ νὰ δέχτηκε ἡλεκτρικὴ ἐκκένωση.

—Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνεῖ, εἶπε ἡ Πορκία. Δὲν ὑπάρχει

καμμιά δύναμη στη Βενετία πού νά μπορεί νά μεταβάλλει ἕναν παλιὸ νόμο.

Αὐτὸ θὰ γινότανε ἡ ἀρχὴ νά γίνουν χίλιες ἀδικίες στὸ κράτος.

—Ὅχι, αὐτὸ δὲν γίνεται.

—Ὁ Σάβωλκ ἐνθουσιάστηκε.

—Ἐνας Δανιήλ ἦρθε νά κρίνει. Ναί, ἕνας Δανιήλ! φώναξε, ὦ, γεαρεὶ καὶ σοφὲ κριτὴ, πόσο σέ τιμῶ!

—Δόσε μου νά δῶ τὸ ὁμόλογο, συνέχισε ἡ Πορκία.

—Ὅριστε, σεβασμιώτατε καθηγητὴ μου, ὀρίστε, ἔκανε ὁ Σάβωλκ κι' ἄρχισε νά ψάχνεται μὲ νευρικές κινήσεις.

Αὐτοὶ πού δρισκόντουσαν κοντὰ του παρὰ λίγο νά ξεσπάσουν σὲ γέλοιο, τόσο κωμικὸς τοὺς φάνηκε ὁ γέρο-τοκογλύφος καθὼς λύγιζε τὴ ράχη του μπροστὰ στη Πορκία κι' ἔφαχνε μέσα στὶς βαθεῖες του τσέπες μὲ τὸ ἓνα του χέρι, ἐνῶ μὲ τὸ ἄλλο στηριζέ τὰ γυαλιά του πού κάθε τόσο κατέβαιναν στὴν ἄκρη τῆς μύτης του, ἔτοιμα νά πέσουν.

Τέλος ἔδειξε τὸ ὁμόλογο.

—Σάβωλκ, τοῦ εἶπε ἡ Πορκία, σοῦ προσφέρουνε τριπλάσια ἀπὸ ὅσα κάνει νά πάρεις.

—Ὅρκο! ὀρκο! ἔχω κάνει ὀρκο στὸ Θεό, γρύλλισε ὁ Σάβωλκ. Μπορῶ νά βαρύνω τὴ ψυχὴ μου μὲ τὸ πάτημα τοῦ ὀρκου μου;

—Ὅχι, οὔτε γιὰ δλοκλήρη τὴ Βενετία.

Ἡ Πορκία ξαναδιάβασε μὲ προσοχὴ τὸ ὁμόλογο, ἐνῶ ὁ Σάβωλκ τὴν κύτταξε στὰ χεῖλη ἔτοιμος νά λυγίσει τὴ μέση του καὶ νά προσκυνήσει τὴ σοφία της.

Πέρασαν λίγα λεπτὰ ἐκνευριστικῆς ἀναμονῆς καὶ ἡ φωνὴ τῆς Πορκίας ξανακούστηκε πάλι πεντακάθαρη πού ἔλεγε:

—Ἡ προθεσμία πού ὀρίζει τὸ ὁμόλογο πέρασε. Ὁ Ἑβραῖος σύμφωνα μὲ τὸ νόμο δικαιούται νά ζητήσῃ μιὰ λίτρα κρέας κομμένο κοντὰ στὴν καρδιά τοῦ ἐμπόρου.

Ὁ Σάβωλκ ἀποτελείωσε τὴ βαθεῖα ὑπόκλιση πού εἶχε ἀρχίσει.

Ὅταν ἀνασηκώθηκε ἡ Πορκία τὸν κύτταξε ξανά στὰ μάτια καὶ τοῦ εἶπε.

—Δεῖξου εὐσπλαχνικὸς, πάρε τὰ τριπλάσια πού σοῦ προσφέρουν καὶ πές μου νά σχίσω τὸ ὁμόλογο.

—Νά πληρωθεῖ κατὰ τὴ ρήτηρα, ἐπέμεινε ὁ Σάβωλκ. Ἐσὺ εἶσαι δικαστὴς πεπειραμένος καὶ ξέρεις καλὰ τοὺς νόμους. Σὲ ἔξορκίζω στὸ ὄνομα τοῦ νόμου τοῦ ὁποῖου εἶσαι ἕνας ἀξιὸς στηλοδάτης νά προχωρήσεις στὴν ἀπόφαση, Γιατὶ ὀρκίζομαι στὴ

ψυχή μου πώς δὲν ὑπάρχει ἀνθρώπινη γλώσσα, ὅσο δυνατὴ καὶ νὰ εἶναι, νὰ μπορέσει νὰ μὲ κάνει νὰ ἀλλάξω γνώμη. Ἐπιμένω στὸ ὁμολόγόν μου.

—Κι' ἐγὼ παρακαλῶ τὸ δικαστήριον νὰ θγάλει τὴν ἀπόφασίν του, εἶπε ὁ Ἀντώνιος.

—Τότε πρέπει νὰ δώσεις τὸ στήθος σου στὸ μαχαίρι του, ἀπάντησε ἡ Πορκία.

—ὦ, εὐγενικὲ δικαστή! ὦ, δίκαιε νεαρέ μου δικαστή! φώναξε ὁ Σάουλων.

Τώρα ἡ προσοχή δλων εἶχε συγκεντρωθεῖ στὴν Πορκία. Ποιὸς ἦταν τάχα αὐτὸς ὁ νεαρὸς καθηγητὴς ποὺ μπροστὰ του σὴν ὡπάσαν ὅλοι οἱ νομομαθεῖς τῆς Βενετίας κι' αὐτὸς ἀκόμα ὁ Δόγης;

Εἶχε ρθεῖ γιὰ νὰ σώσει τὸν Ἀντώνιο, ἢ γιὰ νὰ δικαιώσῃ τὸν Σάουλων;

Αὐτὸ ἦταν τὸ ἀμείλικτον ἐρώτημα ποὺ ἔκανε τὸ ἀκροατήριον νὰ ἔχει καρφωμένα τὰ βλέμματα ἀπάνω του.

Τότε ἡ Πορκία γύρισε στὸν Ἀντώνιο καὶ εἶπε:

—Ὁ σκοπὸς καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου δὲν ἀντιτίθενται καθόλου στὴν τιμωρία ποὺ ὀρίζει τὸ ὁμολόγον.

Ἐνὰς ψέθυρος ἀποδοκιμασίας ξέφυγε ἀπ' τὰ χεῖλη τοῦ ἀκροατηρίου.

Ὁ Ἀντώνιος γλῶσσησε ἐλαφρά, ἐνῶ τὰ μάτια τοῦ Βασίλειου πέταξαν σπύρες.

Ὁ Σάουλων φώναξε:

—Σωστά, σωστά. ὦ, σοφὲ δίκαιε κριτὴ! Πόσο ὠριμὴ σκέψη ἔχεις παρ' ὅλο ποὺ εἶσαι ἀκόμα νέος!

Ἡ Πορκία πλησιάζοντας πρὸς τοῦ Ἀντώνιο τοῦ εἶπε ἀπλᾶ:

—Τώρα ἐπὶ ξεγύμνωσε τὸ στήθος σου.

—Ναί, ναι, τὸ στήθος μου γέρει ὁ Σάουλων. ἔτσι ὀρίζει τὸ ὁμολόγον. σὺ στήθος κοντὸ στὴν καρδιά. ἐπὶ εἶναι: ἐλθθεῖς εὐγενικὲ μου δικαστή! Τὸ κράτει ἐλευθερία.

—Ἐχεῖς ἐξῆς τὴν γυναῖκά σου θὰ θυγίσουμε τὸ κράτος, ρώτησε ἡ Πορκία.

—Καλίστα τὴν ἔχω ἐτοιμὴ.

—Καλὴ, ξανάπε ἡ Πορκία.

Ὁ Σάουλων ἐτοιμάστηκε νὰ κάνει νόημα σε κάποιον δικὸν του ποὺ στεκότανε παρᾶμερα κρατώντας τὴ μοιραία θυγατέρα τοῦ ὁμολογῆσαι τὴν ἀνθρώπινο κράτος.

—Πήγαινε ὅμως πρῶτα. νὰ φωνάξεις ἕνα γιατρό με ἐξοδὰ του νὰ δέσει τὴν πληγὴ καὶ νὰ σταματήσῃ το αἷμα νὰ μὴ πεθάνῃ ὁ ἄνθρωπος.

—Τὸ γράφει αὐτὸ τὸ ὁμολογὸ μου;

—Ὅχι ἀκριβῶς, ἀπάντησε ἡ Πορκία, ἀλλὰ καλὸ εἶναι νὰ τὸ κάνεις ἔστω ἀπὸ εὐσπλαχνία.

—Ἐγὼ νομίζω πὼς δὲν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ κάνω, δὲν τὸ γράφει τὸ ὁμολογὸ.

Ἡ Πορκία δὲν τοῦ ἀπάντησε.

Κρατώντας ὅλη της τὴν ψυχραιμία κατανίκησε ἀκόμα μιὰ φορὰ τὴν ἀηδία καὶ τὴν ἀποστροφή πού ἐνοιωθε γιὰ τὸν ἀπαίσιον αὐτὸν ἄνθρωπον καὶ γυρίζοντας στὸν Ἀντώνιον τοῦ εἶπε:

—Κι' ἐσύ, ἔμπορε, ἔχεις τίποτα νὰ πεῖς;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΒΔΟΜΟ

Ὁ Ἀντώνιος προχώρησε ἕνα βῆμα καὶ μὲ σταθερὴ φωνὴ εἶπε:

—Ὅχι καὶ μεγάλα πράγματα. Εἶμαι ἐτοιμὸς γιὰ ὅλα. Δόσε μου τὸ χέρι σου Βασάνιε. Σὲ χαιρετῶ καὶ μὴ λυπᾶσαι πού ἔφτασε σ' αὐτὴ τῇ κατάντια γιὰ σένα. Ἡ τύχη μοῦ δείχνεται πιὸ καλὴ ἀπὸ ὅσο συνηθίζει. Συνηθίζει πάντα νὰ ἀφήνει τοὺς δυστυχισμένους νὰ ζοῦνε καὶ μετὰ τὸ χάσιμο τῆς περιουσίας τους, κι' ἔτσι μὲ θουλιαγμένα μάτια καὶ μέτωπο ἀδλαχωμένο ἀπ' τὶς ρυτίδες βλέπουν νὰ ἔρχονται τὰ γερατειὰ γεράματα στερήσεις. Ὡστόσο, ἐμένα μὲ γλυτώνει ἀπὸ μιὰ τέτοια δυστυχία.

Δόσε τοὺς χαιρετισμούς μου στὴν εὐγενική σου γυναίκα καὶ πὲς της πὼς τέλειωσε τὴ ζωὴ τοῦ ὁ Ἀντώνιος καὶ πόσο σ' ἀγαποῦσε.

Διηγῆσου της τὸ θάνατό μου μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες, γιὰ νὰ καταλάβει ὅταν θὰ τελειώσεις πόσο σὲ ἀγαποῦσε ὁ Ἀντώνιος. Δὲν πρέπει νὰ σὲ θαραίνει καμμιά τύψη γιὰ τὴν αἰτία πού πεθαίνει ὁ φίλος σου, ὅπως δὲν μετάνιωσε κι' αὐτὸς πού πλήρωσε τὸ χρέος σου.

Γιατί ἂν ὁ Ἑβραῖος χώσει βαθεῖα τὸ μαχαίρι τοῦ θὰ τὸ πληρώσω ἀμέσως μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά.

—Ἀντώνιε, ἀπάντησε ὁ Βασάνιος, πῆρα γυναίκα πού τὴν ἀγαπῶ περισσότερο ἀπ' τὴ ζωὴ μου, ὥστόσο, ἡ ζωὴ μου, ἡ γυναίκα μου κι' ὁλόκληρος ὁ κόσμος δὲν εἶναι γιὰ μένα τόσο πολῦτιμα ὅσο εἶναι ἡ ζωὴ σου.

Θὰ δεχόμουνα ὅμως νὰ τὰ χάσω ὅλα, ναί, ὅλα νὰ τὰ θυσιάσω σ' αὐτὸν τὸν Σατανᾶ γιὰ νὰ σὲ σώσω.

—Ἄν σ' ἀκουγε ἡ γυναίκα σου νὰ λὲς τέτοια πράγματα,

δὲν θὰ σὲ εὐχαρίστουσε καὶ πολὺ γιὰ τὴν προσφορά σου αὐτῇ, εἶπε ἡ Πορκία στὸν Βασάνιο ἀποφεύγοντας νὰ τὸν κοιτάξει στὰ μάτια.

—Τότε ὁ Γρατιάνος εἶπε κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του:

—Ἐγὼ μιὰ γυναίκα πού τὴν ἀγαπῶ κι' ἐγὼ δὲν ξέρω πόσο, θὰ ἤθελα νὰ εἴσκηται στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ παρακαλοῦσε κάποια ἀνώτερη δόνημη ν' ἀλλάξει τὴν καρδιά αὐτοῦ τοῦ βρωμοβραίου.

—Ἡ Νέριτσα μόλις τὸν ἀκουσε ἀπάντησε:

—Εὐτυχῶς πού δὲν εἴσκηται ἐδῶ ἡ γυναίκα σου νὰ σ' ἀκούσει, γιατί ἡ εὐχή σου θὰ μπορούσε νὰ κάνει ἄνω-κάτω τὸ σπιτικό σας.

Ὁ Σάβλωκ χαρούμενος πού ἡ συζήτηση ἄρχισε νὰ παίρνει διαφορετικὴ τροπὴ καὶ θέδαιος πιά γιὰ τὴν ἐπιτυχία του μурμουρίσε μέσα στὰ δόντια του:

—Κύτταξε τί σοῦ εἶναι οἱ Χριστιανοὶ σύζυγοι. Ἐγὼ κι' ἐγὼ μιὰ κόρη, ἀλλὰ θὰ προτιμοῦσα νὰ πάρει ἄντρα ἀπ' τὸ σὸς τοῦ Βαραβᾶ, παρὰ Χριστιανό.

Κούνησε ἀσυναίσθητα τὸ κεφάλι του καὶ κοιτάζοντας τὴν Πορκία, εἶπε:

—Χάνουμε τὸν καιρὸ μας φλυαρώντας. Δόσε, σὲ παρακαλῶ, ἓνα τέλος στὴν ἀπόφασή.

Ἡ Πορκία ξαναπῆρε πάλι τὸ σοβαρὸ της ὄφρς καὶ ὑψώνοντας τὴ φωνή της ἔτσι πού ν' ἀκουστεῖ ἀπὸ ὅλους, εἶπε:

—Σοῦ ἀνήκει μιὰ λίτρα κρέας ἀπ' τὸ κρέας αὐτοῦ τοῦ ἐμπόρου.

Τὸ δικαστήριο στὸ κατακύρωσε καὶ ὁ νόμος σοῦ τὸ δίνει.

—ὦ, δίκαιε κριτὴ μου, φώναξε ὁ Σάβλωκ, ἔτοιμος νὰ ἀγκαλιάσει τὴν Πορκία ἀπ' τὴ χαρὰ του.

—Καὶ πρέπει νὰ τὸ κόψεις ἀπ' τὸ στήθος του, συνέχισε ἡ Πορκία, ὁ νόμος τὸ ἐπιτρέπει καὶ τὸ δικαστήριο σοῦ τὸ ἀναγνωρίζει.

—ὦ, τί σοφὸς δικαστής, ξαναφώναξε ὁ Σάβλωκ ἀνοίγοντας τὰ χέρια. Νά, πραγματικὴ ἀπόφασή!

Καὶ γυρίζοντας στὸν Ἀντώνιο τοῦ φώναξε:

—Ἐμπρός, ἐτοιμάσου.

Ὁ Σάβλωκ μὲ τὸ ἀστραφτερὸ μαχαίρι στὰ χέρια, καθὼς προχωροῦσε πρὸς τὸν Ἀντώνιο ἦταν τόσο ἀποτρόπαιος πού τὸ πληθὸς ἀπὸ κάτω πού τὸν κύτταζε, δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατήσῃ ἓνα ἐπιφώνημα φρίκης.

Μερικοὶ παραμέρισαν καὶ θὰ ἔλεγε κανένας πὼς θὰ δρимоῦσαν νὰ τὸν ἐμποδίσουν νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπόφασή τοῦ δικαστηρίου. Εἶναι στιγμὲς πού ὁ λαὸς περιφρονεῖ τὴ τυπικὴ δι-

καιοσύνη, και ξέρει νά επιβάλλει τή δική του, όταν νομίζει πώς έχει δίκιο.

Στιγμές σπάνιες στ' αλήθεια, αλλά πού πολλές φορές άλλαξαν τὸ δρόμο τῆς ιστορίας και ἔκαναν τοὺς δυνατοὺς νά σκύβουν τὰ κεφάλια μπροστὰ στὴν ἀγραφτὴ δικαιοσύνη τῆς καρδιάς.

Σὲ μιὰ τέτοια στιγμή ἔξαρσης και ἡρωϊσμοῦ βρέθηκε και ὁ βενετσιάνικος λαὸς πού παρακολουθοῦσε τὴ δίκη τοῦ ἀγαπητοῦ του Ἀντωνίου.

Θὰ τὸν ἔβγαλε νά πέσει θῦμα τῆς ἀπληστίας ἐνὸς βρωμεροῦ κοινῶντος;

Σιγὰ σιγὰ ὁ ψιθυρὸς μεγάλωσε κι' ἔγινε μιὰ βουή, ἕνα μουρμουρητὸ πού σκέπασε ὁλόκληρην τὴν αἴθουσα.

Θὰ ἔβγαλε κανένας πὼς ἀκούγε ἕνα τριχυμισμένο ποτάμι πού ἦταν ἕτοιμο νά σπάσει τίς γέφυρες και τὰ φράγματα και νά κατὰλύσει τὰ πάντα.

Κι' αὐτὸς ὁ ἄγνωστος νεαρὸς καθηγητὴς ἀπ' τὴν Πάδουα, ποιὸς ἦταν στὴν πραγματικότητα και γιατί εἶχε ἔρθει, μήπως ἦταν ὄργανο τοῦ Ἑβραίου;

Μήπως ἦταν Ἑβραῖος κι' αὐτός;

Ὅλα εἶναι πιθανά.

Οἱ Βενετσιάνοι πού τὸν ὑποδέχτηκαν στὴν ἀρχὴ μὲ συμπάθεια και ἀγάπη τῶρα τὸν κύτταζαν ἐχθρικά, ἀπειλητικά θὰ μπορούσαμε νά ποῦμε.

Ὁ θόρυβος ἐξακολουθοῦσε.

Ὁ Σάβλων τρομαγμένος δὲν τολμοῦσε νά σηκώσει τὸ βλέμμα του.

Ξαφνικά ἡ Πορκία τὸν πλησίασε και ἀκουμπώντας τὸ χεῖρι της πάνω στὸν ὦμο του τοῦ εἶπε:

— Στάσου μιὰ στιγμή. Δὲν τὰ εἶπαμε ὅλα. Τὸ δρόλογο δὲν σοῦ δίνει οὔτε μιὰ σταγόνα αἷμα. Ἡ συμφωνία τὸ λέει καθαρά μονάχα μιὰ λίτρα κρέας.

Πάρε δ,τι σοῦ ἀνήκει, πάρε τὴ λίτρα τὸ κρέας σου, ἀλλὰ όταν τὴ στιγμή πού θὰ τὸ κόβεις χύσεις ἔστω και μιὰ σταγόνα χριστιανικοῦ αἵματος, σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῆς Βενετίας ὁλόκληρη ἡ περιουσία σου κινητὴ και ἀκίνητη θὰ δημευθεῖ ἀπ' τὸ κράτος.

Ὁ Ἑβραῖος ἀναπήδησε σὰ νά τὸν εἶχε δαγκώσει φεῖδι. Κύτταξε τὴν Πορκία μὴ μπορώντας νά θάλλει ἀπ' τὸ στόμα του μιὰ λέξη.

Ἦταν κάτι πού δὲν περίμενε νά τ' ἀκούσει, οὔτε και θὰ μπορούσε νά τὸ θάλλει ποτὲ στό νοῦ του.

— Ὁ, δίκαιε δικαστὴ, φώναξε ὁ Γρατιάνος. Κύτταξε Ἑβραῖε τί σοφός, τί δίκαιος δικαστής!

— Ἔτσι λέει λοιπὸν ὁ νόμος, φέλλετε κατὰχλωμος ὁ Σάβλων.

—Θὰ δεῖς τὸ ἄρθρο καὶ μόνος σου, τοῦ ἀπάντησε ἡ Πορκία. Ἀφοῦ ζητᾷς δικαιοσύνη, νὰ εἶσαι θέβαιος πῶς θὰ τὴν ἔχεις καὶ μὲ τὸ πάρα πάνω.

—Ὡ, δίκαιε δικαστὴ, ξαναεῖπε ὁ Γρατιάνος. Κύτταξε Ἑβραῖε, τί σοφός, τί δίκαιος δικαστής!

Ὁ Σάβλων κατάλαβε ἀμέσως πῶς εἶχε χάσει τὸ παιχνίδι. Ἐβαλε μὲ τρόπο τὸ μαχαίρι κάτω ἀπ' τὸ σακκάκι του καὶ κυττάζοντας μὲ καθυστερημένη συμπάθεια τὸν Ἀντώνιο εἶπε:

—Τότε δέχομαι τὴν προσφορά. Πληρώστε με τριπλάσια τὸ ἐμόλογο καὶ ἐλευθερώστε τὸν Χριστιανό.

—Νά, τὰ λεπτά, εἶπε ὁ Βασάνιος, δείχνοντάς του ἓνα πουργι γεμάτο φλουριά πού κρατοῦσε.

Τὰ μάτια τοῦ Σάβλων ἄστραφαν καὶ ἀπλώσε τὸ χέρι γιὰ νὰ πάρει τὸ σακκουλάκι μὲ τὰ φλουριά.

Πόσο θὰ ἤθελε τώρα νὰ θρискότανε ἐλεύθερος ἔξω στὸ δρόμο ἢ κλεισμένος μέσα στὸ σπίτι του μακριὰ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς θρωμεροὺς Χριστιανοὺς πού τὸν κύτταζαν ὅλοι μὲ τόσο μίσος.

Ἀλλὰ ἀπὸ ποῦ νὰ φύγει;

Ὅλα τοῦ ἦταν ἐχθρικά.

Ὁ Δόγης μὲ τοὺς συνέδρους.

Οἱ ὑπερασπιστὲς τοῦ Ἀντωνίου.

Οἱ δυὸ νεαροὶ νομομαθεῖς.

Καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλους τὸ βενετσιάνικο πλῆθος πού εἶχε σπάσει τὸν κλοιὸ τῶν στρατιωτῶν καὶ προχωροῦσε ἀπειλητικὸ ὅλο καὶ πιὸ κοντά.

Ἀλλὰ τώρα ἡ Πορκία εἶχε μπεῖ στὴ μέση γιὰ δεύτερη φορά.

—Σιγά - σιγά, εἶπε παραμερίζοντας τὸ Βασάνιο. Στὸν Ἑβραῖο θὰ δοθεῖ κάθε δικαιοσύνη. Σιγά - σιγά, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διάζεστε. Δὲ θὰ πάρει τίποτα πάρα πάνω ἀπὸ ἓ, τι λέει τὸ ἐμόλογο.

—Ὡ Ἑβραῖε, ξαναεῖπε ὁ Γρατιάνος, νὰ δίκαιος, νὰ σοφός, δικαστής!

Ἡ φωνὴ του ὅμως τώρα εἶχε ἕναν τέτοιο τόνο εἰρωνείας πού ὅσοι θρискόντουσαν ἐκεῖ κοντὰ καὶ τὸν ἔκουγαν δὲν μπόρεσαν νὰ κρατηθοῦν καὶ γέλασαν δυνατά.

Τὸ γέλοιο ὅμως ὅπως ξέρουμε εἶναι μεταδοτικὸ καὶ μάλιστα σὲ τέτοιες περιπτώσεις ἀρκετὰ καταπραϋντικὸ.

Ἔτσι, καὶ τούτῃ τῇ φορὰ ὁ Σάβλων γλύτωσε ἀπ' τὴν κατακραυγὴ τῶν Βενετσιάνων.

—Ἐμπρός, τοῦ εἶπε ἡ Πορκία, ἐτοιμάσου νὰ κόψεις τὸ κρέας. Ἀλλὰ δὲ θὰ χύσεις καθόλου αἷμα. Δὲ θὰ κόψεις οὔτε λιγώτερο οὔτε περισσότερο ἀπὸ μιά λίτρα. Ἄν κόψεις πάρα πάνω ἢ πάρα

κάτω ἀπὸ τὴν ὀρισμένη λίτρα ἀκόμα κι' ἓνα κομματάκι πολὺ πιδὶ μικρὸ κι' ἀπὸ ἓνα σπειρὶ σιτᾶρι, ἀν' ἡ ζυγαριὰ θαρρύνει ἴστω καὶ μιὰ τρίχα πάρα πάνω, θὰ πεθάνεις καὶ ἡ περιουσία σου θὰ δημευθεῖ.

Ὁ Σάδωλωκ ἔμεινε βουδός.

— Ἐνας δευτέρος Δανιήλ, εἶπε ξανά ὁ Γρατιάνος. Ἄπιστε Ἑβραῖε, πιάστηκες τώρα.

— Λοιπὸν τί στέκεσαι. Ἑβραῖε, πάρε λοιπὸν ὅ,τι σοῦ ἀνήκει, τοῦ εἶπε ἡ Πορκία.

— Δόστε μου τὸ κεφάλαιο καὶ ἀφείστε με νὰ φύγω, μурμουρίσε ὁ Σάδωλωκ ἀπλώνοντας τὸ χέρι.

— Τὸ ἔχω ἔτοιμο, νάτο, ξανάπε ὁ Βασάνιος.

— Τὸ ἀρνήθηκε μπροστὰ στὸ δικαστήριον. Θὰ πάρει μόνο αὐτὰ ποὺ δικαιούται καὶ ὀρίζει ρητὰ τὸ ὁμολόγο.

Ἐνας Δανιήλ! ἓνας δευτέρος Δανιήλ! Σ' εὐχαριστῶ Ἑβραῖε ποὺ μοῦ ἔμαθες αὐτὴ τὴ λέξη, ξανάπε ὁ Γρατιάνος πολὺ κοντὰ στ' αὐτὶ τοῦ Σάδωλωκ.

Ἐκεῖνος σήκωσε τὸ χέρι γιὰ νὰ προφυλαχθεῖ.

— Τί, δὲ θὰ πάρω οὐτε τὸ κεφάλαιό μου;

Ἡ Πορκία τοῦ εἶπε:

— Δὲ θὰ πάρεις τίποτα παραπάνω ἀπὸ ὅ,τι ὀρίζει τὸ ὁμολόγο, κι' αὐτό, Ἑβραῖε, μὲ κίνδυνο.

— Τότε ἄς τοῦ τὰ κάνει χαλάλι ὁ διάβολος, φώναξε ὁ Ἑβραῖος, δὲ θὰ μείνω ἐδῶ πέρα περισσότερο χάνοντας τὸν καιρὸ μου μὲ συζητήσεις.

Κι' ἐτοιμάστηκε νὰ φύγει.

Ἡ Πορκία ἔμωε τὸν κράτησε τώρα ἀπ' τὸ μανίκι.

Ὁ Σάδωλωκ ἄφησε τώρα κατὰ μέρος τὰ προσχήματα καὶ τὴν κύτταξε θυμωμένος.

Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἤρθε ἀπ' τὴν Πάδουα αὐτὸς ὁ διαβολοκαθηγητής, γιὰ νὰ τοῦ τὰ πάρει ἔλα; Κι' αὐτὸς τὸν εἶπε καὶ νοθεύει Δανιήλ!

Ἄν μπορούσα νὰ ἔκαθε τὸ κρέας ἀπ' τὸ δικό του τρυφερό στήθος κι' ἔχ' ἀπ' τὸ στήθος τοῦ Ἀντωνίου, ποῦ τώρα πῶς ὅπως εἶχε καταστήσει ἐλάχιστο κρέας τοῦ ἔμεινε πάνω στὸν θρισηρό του σκελετό.

— Στάσου, Ἑβραῖε, τοῦ εἶπε. Σὲν ξεμπλόκας ἀκόμα ἀπ' τὴ δικαιοσύνη.

Ὁ νόμος τῆς Βενετίας λένε πὺς ὅταν ἀποδειχθεῖ πὺς ἓνας ἔινος μὲ μέσα κανονικά ἢ πλάγια, ἐπιβουλευθεῖ τὴ ζωὴ ἑνὸς πολιτοῦ, τότε αὐτός ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ πάρει τὰ μισὰ ἀπὸ τὰ ἄγαθά του, καὶ τὰ ἔλλα μισὰ πηγαίνουνα στὸ κράτος, καὶ τὰ

ως γὰρ τῇ ζωῇ του μονάχα ὁ Δόγης μπορεῖ νὰ πεῖ τὴν τελευταία λέξη.

Σοὺ λέω λοιπὸν πὼς σ' αὐτῇ τῇ θέσῃ θρίσκεισαι κι' ἐσύ, γιατί εἶναι φανερό πὼς προσπάθησες μὲ κάθε μέσο καὶ κανονικὸ καὶ παράγιο, νὰ καταστρέψεις τὴ ζωὴ τοῦ ἀντιδίκου.

Θὰ ὑποστεῖς λοιπὸν τὴν ποινὴ ποῦ ἀνέφερα, γι' αὐτὸ πέσε πρὸ γόνυ καὶ παρακάλεσε τὸν Δόγη νὰ σὲ εὐδπλαχτιστεῖ.

Ὁ Σάβλων μάλιστα ἀκουσε τὰ φοβερά αὐτὰ λόγια ἀρχισε νὰ τρέμει σὰν θρεγμένος σκύλος.

Αὐτὸς ποῦ ἐδῶ καὶ λίγη ὥρα εἶχε μπεῖ μέσα στὸ δικαστήριον καὶ τότε προκλητικὸ τρόπο, καὶ πίστευε πὼς θὰ ἐφευγε θριαμβικῶς παίρνοντας τὴν ἐκδίκηση ὅχι μόνον προσωπικά γιὰ τὸν ἐαυτὸ του, ἀλλὰ καὶ γιὰ δλόκληρην τὴ φυλὴ του, αὐτὸς ποῦ ἤλπιζε νὰ γίνῃ ἥρωας, τώρα κινδύνευε ὅχι μονάχα νὰ ἐξετελιστεῖ μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ κόσμου, ἀλλὰ νὰ χάσῃ δλόκληρην τὴν περιουσίαν του καὶ τὸ σπουδαιότερον τὴν ἰδίαν του τὴ ζωὴ.

Ὁ Γρατιάνος ποῦ δὲν τὸν ἄφηνε οὔτε στιγμή ἀπὸ κοντὰ καὶ ποῦ τώρα ἀρχισε νὰ παίζει μαζί του, ὅπως ὁ γάτος μὲ τὸ μισοπεθαμένο ποντικὸ, τοῦ σφύριξε μέσα στ' αὐτί.

—Ζήτησε τὴν ἄδεια νὰ πᾶς νὰ κρεμαστεῖς, ἐπειδὴ ὅμως τώρα πῆξ ἡ περιουσία σου ἀνήκει στὸ κράτος καὶ δὲ θὰ ἔχεις μὲ τί νὰ ἀγοράσεις τὸ σκοινί, πρέπει νὰ κρεμαστεῖς μὲ ἐξοδα τοῦ κράτους.

Ὁ Σάβλων δὲν τόλμησε οὔτε νὰ τὸν κυττάξῃ.

Τότε ὁ Δόγης σηκώθηκε ἀπάνω καὶ ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ πλήθος ποῦ θορυβοῦσε.

Ἦταν φανερό πὼς ἤθελε νὰ μιλήσῃ.

Μέσα σὲ δυὸ λεπτὰ ἀπόλυτη σιωπὴ εἶχε ἀπλωθεῖ στὴν οἴθουσαν καὶ ὅλοι ἀκουσαν καθαρά τὴ φωνὴ τοῦ Δόγη ποῦ ἔλεγε στὸν Σάβλων:

—Γιὰ νὰ δεῖς πόσο διαφέρουν οἱ γνώμες μας, σοῦ χαρίζω τὴ ζωὴ σου προτοῦ νὰ μοῦ τὸ ζητήσεις. Ἀλλὰ τὸ μισὸ ἀπ' τὴν περιουσία σου ἀνήκει στὸν Ἀντώνιο καὶ τὸ ἄλλο μισὸ στὸ κράτος, ὥστὸσο δείχνοντας μεταμέλεια μπορεῖς νὰ μὲ κάνεις νὰ ἀλλάξω τὸ πρόστιμο.

—Μάλιστα, τὸν διέκοψε ἡ Πορκία, ἀλλὰ τὸ μερίδιο ποῦ πάει στὸ κράτος ὅχι στὸν Ἀντώνιο.

—Τότε πάρτε μου δλόκληρην τὴ ζωὴ καὶ μὴ μοῦ χαρίζετε τίποτα. Μεῦ παίρνετε τὸ σπῆτι μου ὅταν μοῦ παίρνετε αὐτὸ ποῦ τὸ στηρίζει, μοῦ παίρνετε τὴ ζωὴ μου ὅταν μοῦ παίρνετε τὰ μέσα γιὰ νὰ ζήσω.

Ἐφηνικά ἡ Πορκία γύρισε στὸν Ἀντώνιο ποῦ μὲ τὴν τροπὴ

πού είχαν πάρει τὰ πράγματα είχε περάσει στο δεύτερο πλάνο του ενδιαφέροντος και τοῦ εἶπε:

— Ἀντώνιε, μπορεί νὰ ἐλπίζει στήν ἐπιείκειά σου:

— Ἐνα σκoiνὶ χάρισμα, τίποτα παραπάνω, γιὰ ἔνοια του Θεοῦ, διάστηκε νὰ ἀπαντήσει ὁ Γρατιάνος.

— Θὰ παρακαλέσω τὸν Ἐξοχώτατο Δόγη καὶ ὅλο το δικαστήριο, νὰ τοῦ ἀφήσουν τὸ μισὸ ἀπ' τὴν περιουσίᾳ του χωρὶς κανένα πρόστιμο, εἶπε ὁ Ἀντώνιος μὲ τὴ σειρὰ του.

Τὸ δέχομαι, φτάνει μονάχα νὰ μ' ἀφήσει νὰ διαθέσω ἐγὼ τὸ ἄλλο μισὸ γιὰ τὸν τίμιο νέο ποῦ ἐκλεψε καὶ παντρεύτηκε τὴν κόρη του, ποῦ θὰ τὸ πάρει φυσικὰ μετὰ τὸ θάνατο του πεθεροῦ του.

Κι' αὐτὸ θὰ γίνεῖ μὲ δυὸ ὅρους. Πρῶτα νὰ γίνεῖ ἀμέσως Χριστιανὸς καὶ δεύτερον νὰ υπογράψει ἐδῶ μπροστὰ σὰς, ἕτι: ἀφήνει μετὰ τὸ θάνατό του ὅλη τὴν περιουσίᾳ του στὴν κόρη του καὶ στὸ γαμπρό του τὸν Λορέτζο.

Ὁ Δόγης ἐνθουσιάστηκε τόσο παλὺ με τὴν πρότασή του Ἀντώνιου, ποῦ φώναξε ἀμέσως:

— Νὰ γίνεῖ ἀμέσως, γιὰτὶ ἀνακαλῶ στὴ στιγμή τὴ χάρη ποῦ τοῦ ἔδωσα.

— Τί λὲς Ἑβραῖε, δέχεσαι; τὸν ρώτησε ἡ Πορκία.

Ὁ Σάβλωκ ἀφῆσε ἓνα μουγγρητὸ σὰ τὸ ἔθω ποῦ πνίγεται.

Ἡ Πορκία τὸν κύτταξε περιμένοντας νὰ ἀκούσει καθαρὰ τὴν ἀπάντησή του.

— Δέχομαι, εἶπε ἐκεῖνος, κι' ἐνῶ στηριζότανε σὲ ἓναν στρατιώτη γιὰ νὰ μὴν πέσει, ἡ Πορκία πρόσταξε:

— Γραμματέα, ἐτοίμασε ἀμέσως τὴν πράξη τῆς δωρεάς.

Ἡ περιέργεια τοῦ ἀκροατηρίου εἶχε φτάει: τώρα στο κατὰ κόρυφο, πολλοὶ εἶχαν διασπάσει τίς γραμμὲς των φρουρῶν καὶ εἶχαν σχηματίσει ἓναν κλοιὸ γύρω ἀπ' τὸν γερο-τοκογλύφο.

— Σὰς παρακαλῶ, μουρμούρισε, ἀφείστε με νὰ φύγω ἀπὸ δῶ. Δὲν αἰσθάνομαι καλά. Στείλτε μου τὸ ἔγγραφο στο σπίτι καὶ θὰ τὸ υπογράψω.

— Φύγε, τοῦ εἶπε ὁ Δόγης, ἀλλὰ νὰ τὸ υπογράψεις.

Ὅλοι οἱ φίλοι τοῦ Ἀντώνιου ἤλαμπαν ἀπ' τὴ χαρὰ τους μπροστὰ στὸν ἀπροσδόκητο θρίαμβο τοῦ φίλου τους.

Μὰ περισσότερο ἀπὸ ὅλους ὁ Γρατιάνος.

Ὁ ζωηρὸς Βενετσιάνος παρ' ὅλο ποῦ εἶχε ὀρκιστεῖ στὴν Βασάνιο, ἂν θυμάστε, πῶς θὰ ἔπαυε νὰ εἶναι ἀθυρόστομος καὶ θὰ κρατοῦσε ὅλους τοὺς κανόνες τῆς εὐγένειας, φώναξε δυνατὰ στὸν Σάβλωκ:

— Στὰ βαφτίσια σου θὰ ἔχεις δυὸ κομπάρους. Ἀν-ήμουνα

ὅμως ἐγὼ δικαστῆς, θὰ εἶχες δέκα πάρα πάνω γιὰ νὰ σὲ πᾶνε στὴ κρεμάλα καὶ ὄχι στὴν κολυμπήθρα.

Ὅλοι ξέσπασαν σὲ δυνατὰ γέλοια καὶ χειροκροτήματα, ἀκόμα κι' ὁ ἴδιος ὁ Δόγης δὲν μποροῦσε νὰ κρατήσει τὰ γέλοια του.

Ὁ Σάβλωκ βρῆκε τὴν εὐκαιρία καὶ γλύστρησε ἀνάμεσα στοὺς στρατιῶτες μὲ κατεδασμένο τὸ κεφάλι, τὸ πλῆθος ὅμως ποὺ τὸν κατάλαβε ἄρχισε νὰ σφυρίζει καὶ νὰ γιουχαῖζει, καὶ γιὰ μιὰ στιγμή ὅλοι κινήθηκαν πρὸς τὴν ἔξοδο, ὁ Ἑβραῖος ὅμως εἶχε προφτάσει καὶ εἶχε εξαφανιστεῖ μέσα στὸν συνωστισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΟΓΔΟΟ

Τὸ πλῆθος ποὺ ἔβγαине ἀπ' τὸ δικαστήριον εἶχε ἀρχίσει νὰ διαλύεται· καὶ τὰ ἀμάξια ἔτρεχαν μέσα στοὺς σκοτάδι ποὺ ἄρχιζε νὰ πέφτει ἀνάλαφρα.

Οἱ τροῦλλοι τῶν ἐκκλησιῶν καὶ οἱ ὀδελίσκοι τῶν παλατιῶν φάνταζαν σὰν σκιές στὸ θαμπὸ οὐρανό. Ἡ αἵθουσα εἶχε ἀδειάσει καὶ μονάχα μερικοὶ στενοὶ φίλοι τοῦ Ἀντώνιου εἶχαν σχηματίσει γύρω του ἕναν κύκλο καὶ τὸν συγχαιρόντουσαν θερμά.

Ἀπ' τὰ μάτια τοῦ Βασάνιου ἔτρεχαν δάκρυα.

Ὁ Γρατιάνος, εὐαίσθητος κι' αὐτός, ὅπως ὅλα τὰ μεγάλα παιδιὰ, ἔκλαιγε καὶ γελοῦσε μαζί.

Οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ προεστοὶ εἶχαν κατεβεῖ κι' αὐτοὶ ἀπ' τίς ἑδρες τοὺς καὶ εἶχαν περικυκλώσει τὴν Πορκία.

Ἐκεῖνη δεχότανε τὰ συγχαρητήριά τους μὲ σεμνότητα καὶ εὐγένεια, τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ ἡ Νέρισσα, κάποιον ρόλο εἶχε παίξει κι' αὐτὴ στὴ διάσωσή τοῦ Ἀντώνιου.

—Κύριε, σὲ παρακαλῶ νὰ ρθεῖς νὰ δειπνήσουμε μαζί, εἶπε ὁ Δόγης στὴν Πορκία ὅταν πῆγε κοντὰ του γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσει.

—Παρακαλῶ ταπεινὰ τὴν εὐγένειά σου νὰ μὲ συγχωρήσει ἀπάντησε ἐκεῖνη. Ἀπόψε τὸ βράδυ πρέπει νὰ εἶμαι στὴν Πάδουα καὶ φεύγω ἀμέσως.

—Λυπούμαι πολὺ ποὺ δὲν ἔχεις τὸν καιρὸ ἀπάντησε ὁ Δόγης.

Ὑστερα γυρίζοντας στὸν Ἀντώνιο τοῦ εἶπε:

—Ἀντώνιε, δόσε τὴν ἀμοιβή στὸν κύριο, γιὰτὶ πολλὰ τοῦ χρωστάς, κατὰ τὴ γνώμη μου.

Καὶ ὁ Δόγης μὲ τοὺς προεστούς καὶ τὴν ἀκολουθία του ὄγηκε ἀπ' τὸ δικαστήριον.

Τῇ στιγμῇ ὅμως ποὺ ἡ Πορκία μὲ τὴ Νέρισσα ἐτοιμαζόντουσαν νὰ φύγουν, ὁ Βασάνιος τῆς εἶπε σφίγγοντάς της τὸ χέρι:

—Εὐγενέστατε κύριε, ἐμένα καὶ τὸ φίλον μου μᾶς σώσατε σήμερα ἀπὸ μιᾶ πολὺ μεγάλη δοκιμασία. Δεχθεῖτε, σᾶς παρακαλῶ, γιὰ ἀμοιβὴν σας τρεῖς χιλιάδες δουκᾶτα ποὺ θὰ ἔπαιρνε ὁ Ἑβραῖος, σᾶς τίς δίνουμε μὲ μεγάλη μας εὐχαρίστηση γιὰ τὰς ὑπηρεσίας ποὺ μᾶς προσέφερατε μὲ τόση προθυμία.

—Καὶ θὰ σᾶς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι γιὰ ὅλη μας τὴ ζωὴ, πρόθυμοι πάντα νὰ σᾶς τὸ ἀνταποδώσουμε, πρόσθεσε ὁ Ἀντώνιος κάνοντας μιὰ θαθεῖα ὑπόκλιση μπροστὰ στὴν Πορκία.

Ἐκείνη μὲ τὴν ἴδια εὐγένεια τοῦ ἀπάντησε:

—Εἶναι κανένας καλὰ πληρωμένος ὅταν εἶναι ἱκανοποιημένος, κι' ἐγὼ εἶμαι ἱκανοποιημένος ποὺ σὲ ἔσωσα, ἔτσι θεωρῶ τὸν ἑαυτὸ μου πληρωμένο.

Ἡ ψυχὴ μου ποτὲ δὲν λαχτάρησε καλύτερη πληρωμὴ. Σᾶς παρακαλῶ μονάχα ἂν τύχει καὶ ξανασυναντηθῶμε νὰ μοῦ δώσετε γνωριμία.

Τώρα σᾶς εὐχομαι καλὴ νύχτα καὶ σᾶς χαιρετῶ. Καὶ ἀπλώσε τὸ χέρι.

—Ἀγαπητέ μου, κύριε, μὲ συγχωρεῖς, ἀλλὰ ἐπιμένω, εἶπε ὁ Βασάνιος. Δεχθεῖτε τουλάχιστο κάτι σὰν ἀνάμνηση ἀπὸ μᾶς, ἀφοῦ δὲν δέχεσθε ἀμοιβή.

Καὶ θὰ ἤθελα νὰ σὲ παρακαλέσω γιὰ δυὸ πράγματα, πρῶτον νὰ μὴν ἀρνηθεῖς κι' ἔπειτα νὰ μὲ συγχωρέσεις γιὰ τὸ τόσο φτωχό μου δῶρο.

—Ἀφοῦ ἐπιμένεις τόσο πολὺ δέχομαι, ἀπάντησε ἡ Πορκία.

Καὶ γυρίζοντας στὸν Ἀντώνιον πρόσθεσε μὲ χαμόγελο.

—Δόσε μου τὰ γάντια σου, θὰ τὰ φορῶ γιὰ νὰ σὲ θυμᾶμαι.

Ὁ Ἀντώνιος ἔβγαλε τὰ γάντια καὶ τὰ πρόσφερε στὴν Πορκία μὲ μιὰ θαθεῖα ὑπόκλιση.

Ἐκείνη τὰ πῆρε, ἀλλὰ προτοῦ τὰ φορέσει εἶπε στὸ Βασάνιο:

—Κι' ἀπὸ σᾶς δέχομαι αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι σὰν δεῖγμα τῆς φιλίας μας...

Ἐκεῖνος τραδῆχτηκε.

—Μὴ τραδᾷς λοιπὸν τὸ χέρι σου, τοῦ εἶπε ἡ Πορκία, αὐτὸ μονάχα θέλω, δὲ θὰ δεχθῶ τίποτα ἄλλο! Ἡ φιλία σου δὲν μπορεῖ νὰ μοῦ τὸ ἀρνηθεῖ...

Ὁ Βασάνιος προσπάθησε νὰ δικαιολογηθεῖ.

—Αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι, κύριε, ψιθύρισε, ἄλλοίμονο δὲν ἀξίζει τίποτα. Ντρέπομαι νὰ σοῦ κάνω ἕνα τέτοιο δῶρο.

Ἡ Πορκία ἐπέμεινε.

—Δὲ θέλω τίποτα ἄλλο ἀπ' αὐτό, εἶπε κοττάζοντας τὸ δαχτυλίδι μὲ προσοχή, ἄρχισε μάλιστα νὰ μ' ἀρέσει πάρα πολὺ.

Ἡ θέση τοῦ Βασάνιου ἦταν ἀληθινὰ δύσκολη. Δὲν μπορούσε οὔτε νὰ χαρίσει τὸ δαχτυλίδι ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ ἀρνηθεῖ.

—Αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι, μουρμούρισε, ἔχει γιὰ μένα πολὺ πρὸς μεγάλην σημεῖα ἀπ' τὴν ἀξία του.

Ἡ Πορκία ἔμως δὲν ἔλεγε νὰ ξεκολλήσει τὰ μάτια της ἀπ' τὸ δαχτυλίδι ποὺ ἔλαμπε στὸ δάχτυλο τοῦ Βασάνιου.

—Θὰ μπορούσα νὰ ἔρω τὸ πρὸ ὥραιο δαχτυλίδι τῆς Βενετίας καὶ νὰ σοῦ τὸ χαρίσω, συνέχισε ὁ Βασάνιος, αὐτὸ ἔμως δὲν μπορῶ νὰ σοῦ τὸ δώσω, σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρέσεις.

—Βλέπω πὺς εἶσαι πολὺ γενναιοδωρός... στὰ λόγια, ἀπάντησε ἡ Πορκία γελώντας.

Μ' ἐμάθεες πρῶτα νὰ ζητιανεύω καὶ τώρα μὲ μαθαίνεις πὺς πρέπει ν' ἀπαντᾷει κανεὶς στὸν ζητιάνο, ἔτσι μοῦ φαίνεται.

—Ἀγαπητέ μου κύριε, αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι μοῦ τὸ ἔχει δώσει ἡ γυναῖκα μου, εἶπε τέλος ὁ Βασάνιος, κι' ὅταν μοῦ τὸ πέρασε στὸ δάχτυλο μὲ ὄρκισε, νὰ μὴ τὸ δώσω σὲ κανέναν, οὔτε νὰ τὸ πουλήσω, οὔτε καὶ νὰ τὸ χάσω.

—Μ' αὐτὴ τὴ δικαιολογία οἱ ἄντρες γλυτώνουν πολλὰ δῶρα, ἀπάντησε ἡ Πορκία. "Αν ἡ γυναῖκα σου εἶναι λογικὴ ὅταν μάθει πόσο τὸ ἀξίζει αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι, δὲ θὰ σοῦ κρατοῦσε παντοτεινὴ κακία γιὰ τὸ διὰ μοῦ τὸ χάρισης.

—"Ἄς εἶναι ὅμως. Νὰ εἶστε καλά.

Καὶ ἡ Πορκία μὲ τὴ Νέρισσα προχώρησαν πρὸς τὴν ἐξοδο.

Ὁ Βασάνιος κύτταξε στενοχωρημένος τὸ δαχτυλίδι.

Πὺς ἦταν δυνατό νὰ τὸ ἀποχωριστεῖ;

Αὐτὸ δὲν ἦταν ὁ δεσμός ποῦ τὸν ἔκλωνε μὲ τὴν ἀγαπημένη του γυναῖκα; Κι' ὅλη ἡ θυσία τοῦ Ἀντώνιου γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ δὲν εἶχε γίνει; Γιὰ νὰ μπορέσει νὰ κερδίσει τὴν ἀγάπη της;

Πὺς μπορούσε λοιπὸν τώρα νὰ τὴ θυσιάσει;

Τὸ δίλημμα γι' αὐτὸν ἦταν ἀληθινὰ φοβερό.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἀντώνιου τὸν ἔφερε ξανά στὴν πραγματικότητα.

—Βασάνιε, δός το αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι, τοῦ εἶπε. Οἱ ὑπηρεσίες του καὶ ἡ φιλία μου θαλαίνουν πρὸς πολὺ στὴ ζυγαριὰ ἀπ' τὴν προσταγὴ τῆς γυναῖκας σου.

Ὁ Βασάνιος μὲ μιὰ ἀποφασιστικὴ κίνηση ἔβγαλε ἀμέσως τὸ δαχτυλίδι ἀπ' τὸ δάχτυλό του.

—Τρέχα, εἶπε στὸν Γρατιάνο, σταμάτησέ τον καὶ δός του τὸ δαχτυλίδι, κι' ὅν μπορεῖ φέρε τον στὸ σπίτι τοῦ Ἀντώνιου.

Τρέξε γρήγορα!

Ὁ Γρατιάνος ἔβαλε τὸ δαχτυλίδι στὴ τσέπη τοῦ γιλέκου του κι' ἔτραξε νὰ προλάβει τὴν Πορκία μὲ τὴ Νέρισσα.

— Τώρα, συνέχισε, ἐμεῖς πάμε στὸ σπίτι κι' αὐριό πρωτ' πρωτ' θὰ ταξιδεύουμε γιὰ τὸ Μπελμόντο.

Ἔλα, Ἀντώνιε, πάμε.

Τὰ φανάρια στοὺς δρόμους εἶχαν ἀνάψει καὶ οἱ σκιές τρεμάμαιζαν κάτω στὸ λιθόστρωτο καὶ στοὺς τοίχους τῶν σπιτιῶν.

Τὸ πλῆθος ποὺ εἶχε συναχθεῖ γιὰ νὰ παρακολουθήσει τὴ δίκη εἶχε διαλυθεῖ καὶ ὁ καθένας διαζότανε νὰ γυρίσει στὸ σπίτι του.

Τύσες ὥρες ὀρθοστασία καὶ ἀδηνονία μποροῦσε νὰ κουράσει ἀκόμα καὶ τὸν πιὸ δυνατὸ ἄντρα.

Ὡστόσο, ἔδω κι' ἐκεῖ, μερικὲς παρέες πρὶν διαλυθοῦν, στεκότουσαν ἀκόμα μπροστὰ στὶς πόρτες καὶ σχολίαζαν τὴ δίκη καὶ τὴν ἀποφασιστικὸ ρόλο ποὺ ἔπαιξε σ' αὐτὴ ὁ νεαρὸς νομομαθὴς ἀπ' τὴν Πόδουα.

Ἄν ὅτι δρισιότανε αὐτὸς ἴσως ὁ Σάυλωκ νὰ θριάμβευε κι' ὁ Ἀντώνιος νὰ μὴ δρισιότανε τώρα στὴ ζωὴ.

Ἡ χαρὰ τοῦ Βενετσιάνου γιὰ τὴ σωτηρία του ἦταν μεγάλη καὶ εὐχρινής.

Ἡ Πορκία μὲ τὴ Νέρισσα, χαμένες μέσα στοὺς περαστικούς προχωροῦσαν ψάχνοντας γιὰ τὸ σπίτι τοῦ Σάυλωκ.

Ἡ ὥρα ὅμως περνοῦσε χωρὶς νὰ τοῦ δώσουν νὰ υπογράψει τὸ ἐγγράφο τῆς δωρεᾶς καὶ νὰ φύγουν γιὰ τὴν πατρίδα τους.

...Ρώτησε ποῦ εἶναι τὸ σπίτι τοῦ Ἑβραίου, εἶπε ἡ Πορκία στη Νέρισσα, νὰ τοῦ δώσουμε νὰ υπογράψει τὸ ἐγγράφο καὶ νὰ τελειώσουμε μιὰ ὥρα πιὸ γρήγορα.

Πρέπει νὰ φύγουμε ἀπόψε καὶ νὰ φτάσουμε μπροστὰ ἀπ' τοὺς ἄντρες μας.

Πολύ θὰ στενοχωρηθεῖ ὁ Λορέτζος μ' αὐτὸ τὸ ἐγγράφο.

Εκεῖ ὅμως ποὺ περπατοῦσαν εἶδαν ξαφνικὰ μπροστὰ τοὺς τὸν Γρατιάνο.

Τὶς σταμάτησε λαχανιασμένος, καὶ εἶπε στὴν Πορκία κάνοντας μιὰ βαθειὰ ἀπόκλιση.

...Καλέ μου κύριε, πόσο χαίρομαι ποὺ σᾶς δρῆκα. Ὁ ἄρχοντας Βασάνιος, ὕστερα ἀπὸ πολλὴ σκέψη, σᾶς στέλνει αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι καὶ σᾶς παρακαλεῖ νὰ δειπνήσετε ἀπόψε μαζί του.

Ἡ Πορκία παίρνοντας τὸ δαχτυλίδι ἀπάντησε:

...Τὸ δαχτυλίδι τὸ δέχομαι μὲ χαρὰ μου καὶ νὰ τοῦ πεῖτε πως τὸν εὐχαριστῶ πάρα πολὺ. Ὅσο γιὰ τὴ πρόσκληση μοῦ εἶναι ἀδύνατο.

Ὑστερα δείχνοντας τὴ Νέρισσα, πρόσθεσε:

—Τώρα, σέ παρακαλῶ πολύ, δειξε στοῦ καλληκάρη ἀπὸ δῶ.
τὸ σπίτι τοῦ Σάβλων.

—Πολὺ εὐχαρίστως, ἀπάντησε πρόθυμα ὁ Γρατιάνος καὶ
προχώρησε μὲ μεγάλη προθυμία.

—Κύριε ἤθελα νὰ σοῦ πῶ κάτι, τοῦ εἶπε ἡ Νέρισσα.

Καὶ σκύδοντας στ' αὐτὴ τῆς Πορκίας τῇ ρώτῃ:

—Θέλω νὰ δῶ ἂν μπορῶ νὰ πάρω ἀπ' τὸν ἄντρα μου τὸ δα-
χτυλίδι ποῦ μοῦ ὀρκίστηκε πῶς δὲ θὰ τὸ ἀποχωριστεῖ ποτέ.

—Θὰ τοῦ τὸ πάρεις, σὲ δεβαιῶνω, ἀπάντησε ἡ Πορκία. Θὰ
θεῖς πῶς θὰ μᾶς ὀρκιστοῦν ὅστερα χιλιάδες φορές πῶς τὰ δα-
χτυλίδια μας τὰ χάρισαν σὲ ἄντρες. Ἐμεῖς ὅμως θὰ ἐπιμένουμε
πῶς δὲν εἶναι ἀλήθεια.

Ἡ Νέρισσα τὴν κύτταξε χαμογελώντας.

—Ἐλα, κάνε γρήγορα, τῆς ξανάπε ἡ Πορκία σπρώχνοντάς
τὴν ἐλαφρά. Καὶ ξέρεις ποῦ θὰ σὲ περιμένω.

Ἡ Νέρισσα τάχυνε τὸ βῆμα τῆς λέγοντας στὸν Γρατιάνο.

—Ἐμπρός, καλέ μου κύριε, θὰ μοῦ δείξεις τὸ σπίτι;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΝΝΑΤΟ

Τὸ Μπελμόντο κοιμότανε.

Ὅσο, μὴ τέτοια θαυμάσια νύχτα τί ἄλλο μποροῦνε νὰ
περιμένουνε δυὸ ἐρωτευμένες ὑπάρξεις, παρὰ τὸ προστατευτικὸ
σκοτάδι γιὰ νὰ χαροῦνε τὸν ἔρωτά τους;

Καὶ ποῖός διάκοσμος μπορεῖ νὰ εἶναι πιδὸ ὁμορφος γιὰ δυὸ
ρωμαντικές ψυχές, ἀπ' τὸ διάκοσμο τῆς φύσης;

Ὁ Λορέτζος καὶ ἡ Γέσιχα μόνοι μέσα στοῦ ἀρχοντικῦ τῆς
Πορκίας ζοῦσαν στιγμὲς μᾶς σπάνιας εὐτυχίας.

Ἐὰν ρωμαντικοὶ ὅμως ποῦ ἦταν ἀπ' τὴς κλειστὲς αἰθουσας
προτιμοῦσαν τοὺς ἀπέραντους κήπους ὅπου οἱ ψυχές τους πετοῦ-
σαν ἐλεύθερες στοὺς κόσμους τῆς ἐρωτικῆς εὐδαιμονίας.

Ἀνάμεσα στὶς σκιές τῶν δέντρων, ποῦ τὰ σάλευε ἀνάλαφρα
τὸ βραδυνὸ ἀεράκι, προχωροῦσαν δυὸ εὐλύγιτες σιλουέττες.

Ὁ Λορέτζος καὶ ἡ Γέσιχα.

—Ὅσο λαμπρὸ εἶναι ἀπόψε τὸ φεγγάρι, εἶπε σὲ μὴ στιγμῇ
ἐκεῖνος σταματώντας, μὴ τέτοια νύχτα ποῦ ὁ ζέφυρος φιλοῦσε
γλυκὰ τὰ σιωπηλὰ δέντρα, λένε πῶς ὁ Τρωῖλος ἀνέβηκε στὰ τεί-

χη της Τροίας κι' ἀναστέναζε κυττάζοντας τίς σκηνές τῶν Ἑλλήνων ὅπου κοιμότανε ἡ Χρύσιδα.

—Μιά τέτοια νύχτα, ψιθύρισε κι' ἡ Γέσιχα γέροντας ἀνάλαφρα τὸ κεφάλι της στὸν ὦμο του, ἡ Θίσιθ καθὼς περπατοῦσε δειλὰ μόλις ἀγγίζοντας τὴ δροσιὰ τῆς χλόης, εἶδε τὸν Ἰσκιο τοῦ λιονταριοῦ προτοῦ νὰ δεῖ τὸ ἴδιο τὸ λιοντάρι κι' ἔφυγε τρομαγμένη.

—Μιά τέτοια νύχτα, ἐξακολούθησε ὁ Λορέτζος χαϊδεύοντας τὰ μαλλιά τῆς ἀγαπημένης του, ἡ Διδῶ μονάχη της στὸ ἔρημο ἀκρογῶλι μ' ἓνα κλωνάρι ἱτιάς στὸ χέρι καλοῦσε τὸν πολυαγαπημένο της νὰ ξαναγυρίσει στὴν Καρχηδόνα.

—Μιά τέτοια νύχτα, συνέχισε ἡ Γέσιχα, ἡ Μήδεια μάζευε τὰ μαγικά βοτάνια ποὺ ξανάνοιωσαν τὸ γέρο - Αἰσونا.

Οἱ δυὸ νεαροὶ ἐρωτευμένοι σταμάτησαν.

Τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ ἀνατάραξε τὴν ἡσυχία τῆς νύχτας.

Κάπου μακριὰ ἓνα ἀηδόνι κελαῖδοῦσε.

Τὸ φεγγάρι φώτιζε μὲς ἀπ' τῶν δέντρων τὰ κλαδιὰ, λίγα ἀραιὰ σύννεφα διὰδαιχαν ἀνάμεσα στὰ χλωμὰ ἀστέρια καὶ τὰ λουλούδια θυμιάτιζαν τὸ ἀπειρο.

—Μιά τέτοια νύχτα, συνέχισε ὁ Λορέτζος, ἡ Γέσιχα τὸ ἔσκασε ἀπ' τὸ σπίτι τοῦ πλοῦσιου Ἑβραίου πατέρα της κι' ἀκολουθώντας ἓναν σπάταλο ἔραστή ἔφυγε ἀπ' τὴ Βενετία καὶ βρέθηκε στὸ Μπελμόντο.

Ἡ φωνή του εἶχε πάρει ἓναν βαθὺ βελουδένιο τόνο καθὼς πρόφερε αὐτὰ τὰ λόγια.

—Ἡ Γέσιχα ἀπάντησε:

—Μιά τέτοια νύχτα, ὁ νεαρὸς Λορέτζος τῆς ὀρκίστηκε πῶς τὴν ἀγαποῦσε μὲ πάθος καὶ τῆς ἔκλειψε τὴν καρδιά της μὲ χίλιους ὀρκους πίστες ποὺ κανένας δὲν εἶναι ἀληθινός.

Ἡ φωνή της ἀντηχοῦσε χρυστάλλινη σὰν τὰ ἀνάδρυσμα μᾶς πηγῆς κρυμμένης μέσα στὰ ἄγρια κρίνα.

—Μιά τέτοια νύχτα, συνέχισε ὁ Λορέτζος, ἡ ὡραία Γέσιχα σὰν κατεργάρα ποὺ εἶναι, συκοφαντοῦσε τὸν ἀγαπημένο της κι' αὐτὸς τὴ συγχωροῦσε.

—Θὰ σ' ἔκανα νὰ ξενυχτήσεις ἐδῶ πέρα ἂν δὲν ἐρχότανε κανένας, ἀπάντησε ἡ Γέσιχα γελώντας, ἀλλὰ ἀκουσε, μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι δῆματα.

Πραγματικά, ἀπάνω στὰ χαλίκια τοῦ μονοπατιοῦ ἀκοῦστηκαν διαστικὰ δῆματα ποὺ πλησίαζαν.

—Ποιὸς προχωρεῖ πρὸς τὰ δῶ τόσο διαστικὰ μέσα στὴν ἡσυχία τῆς νύχτας; ρώτησε ὁ Λορέτζος σφίγγοντας τὴ Γέσιχα κοντά του.

— Ένας φίλος.

— Φίλος; ποιός φίλος; ρώτησε ο Λορέτζος. Τὸ ὄνομά σου σὲ παρακαλῶ.

— Μὲ λένε Στέφανο, ἀπάντησε ἐκεῖνος, κι' ἔρχομαι νὰ σὰς πῶ πῶς πρὶν νὰ ξημερώσει ἡ κυρία μου θὰ βρίσκεται στὸ Μπελμόντο.

Βρίσκεται κοντὰ καὶ γονατίζει μπροστὰ σὲ ὅλους τοὺς ἁγίους σταυροὺς παρακαλώντας τὸν Θεὸ—γιά τὴ συζυγικὴ τῆς εὐτυχία.

— Ποιός τὴ συνοδεύει; ρώτησε ὁ Λορέτζος.

— Κάποιος ἅγιος ἐρημίτης καὶ ἡ ἀκολουθός της, κανέναν ἄλλο. Πείτε μου ὅμως, σὰς παρακαλῶ γύρισε ὁ κύριός μου;

— Ὅχι ἀκόμα, καὶ δὲν ἔχομε καμμιά εἰδησή του.

Ὁ Στέφανος ἔκανε μιὰ θαθεῖα ὑπόκλιση καὶ ἀπομακρύνθηκε διακριτικά.

Τὰ βήματά του ἔτριζαν πάνω στὰ χαλίκια τοῦ μονοπατιοῦ ὑπογραμμίζοντας τὴ θαθεῖα νυχτερινὴ σιγαλιά.

Σὲ λίγο ὅμως ἔσβησαν κι' αὐτὰ καὶ δὲν ἀκουγότανε παρὰ μονάχα τὸ μακρυνὸ ἐκεῖνο ἀηδόνι ποὺ μεθυσμένο ἀπ' τὸν γλυκὸ πόνو τῆς ἀγάπης τραγουδοῦσε ἀπολησμονημένο μέσα στὴ μοναξιά.

Ἡ Γέσιχα ἔγειρε ξανά τὸ κεφάλι της πάνω στὸν ὦμο τοῦ Λορέτζου.

Ἐκεῖνος σιωποῦσε.

Φαίνοντουσαν καὶ οἱ δυὸ βυθισμένοι σὲ ἔκσταση.

Ξαφνικά ὁ Λορέτζος τινάχθηκε ἀπάνω σὰ νὰ ξυπνοῦσε ἀπὸ ὄνειρο καὶ εἶπε στὴν Γέσιχο.

— Ἐλα Γέσιχα, πάμε μέσα, σὲ παρακαλῶ, πρέπει νὰ ἐτοιμαστοῦμε γιὰ νὰ δεχτοῦμε τὴν νοικοκυρὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ ἐτοιμαζόντουσαν νὰ φύγουν ἀκούστηκε πίσω τους μιὰ παράξενη φωνή.

— Τοῦ ... τοῦ ... τοῦ ... χό ... χό ... τοῦ ... χό... τοῦ ... χό... ἔλεγε ἡ φωνή.

— Ποιός φωνάζει; ρώτησε ὁ Λορέτζος.

— Τοῦ, τοῦ ... μήπως εἶδατε τὸν κύριο καὶ τὴν κυρία Λορέτζου, ξανάπε ὁ Λανσελότος.

Γιατὶ ὅπως θὰ καταλάβετε ὁ νυχτερινὸς αὐτὸς χωρατατζῆς δὲν ἦταν ἄλλος ἀπ' τὸν Λανσελότο.

— Πᾶψε νὰ ξεφωνίζεις, ἐδῶ εἴμαστε εἶπε ὁ Λορέτζος, ἐκνευρισμένος.

— Τοῦ ... τοῦ ξανάκανε πάλι ὁ Λανσελότος, ποὺ εἶσατε λοιπόν;

— Έδω, ξανάπε ο Λορέντζος, παραμερίζοντας τὰ κλαδιά για νὰ τὸν δεῖ καλύτερα.

Ὁ Λανσελότος ὁμως ἀντὶ νὰ θυγεί μπροστὰ καὶ νὰ παρουσιασ-
τεῖ στὸν Λορέτζο κρύφθηκε περισσότερο καὶ ἀπάντησε πάλι
τραγουδιστά.

— Πές του πὼς ἔδω καὶ λίγη ὥρα ἔφτασε κάποιος ταχυδρό-
μος ἀπ' τὸν κύριό μου μὲ τὴν τσάντα γεμάτη ἀπὸ καλὲς εἰδή-
σεις.

Ὁ κύριος μου θὰ εἶναι ἔδω πρὶν νὰ ξημερώσει.

Καὶ παίζοντας τὸ φανταστικό του ὄργανο ὁ Λανσελότος
γλύστρησε καὶ ἔφυγε ἀπ' τὸ μονοπάτι ποῦ εἶχε ρθεῖ.

Τὸ ἐρωτικό ζευγάρι ἔμεινε καὶ πάλι μόνο.

Ὁ Λορέτζος δάξοντας τὸ χέρι του γύρω ἀπ' τὴ μέση τῆς
Γέσικας, εἶπε:

— Πάμε μέσα ἀγάπη μου νὰ περιμένουμε τὸν ἐρχομό τους.

Ἡ Γέσικα γύρισε καὶ τὸν κύτταξε.

Ἐκεῖνος σὰ νὰ ἄλλαξε ἀμέσως γνώμη, ξανάπε.

— Ἀλλὰ γιατί νὰ μπούμε μέσα, δὲν χρειάζεται.

Στὸ μεταξύ, ὁ Στέφανος ἀκούγοντας θόρυβο καὶ κουδέν-
τες ξαναγύρισε κοντὰ στὸν Λορέτζο καὶ στὴ Γέσικα για νὰ δεῖ
τί συμβαίνει.

Διακριτικὸς πάντα στάθηκε λίγο παράμερα καὶ περίμενε.

— Φίλε Σέφανε, τοῦ εἶπε ὁ Λορέτζος, πῆγαινε μέσα στὸ
σπίτι καὶ πές τους, σὲ παρακαλῶ, πὼς ἔρχεται ἡ κυρία σας, πές
ἀκόμη στοὺς μουσικοὺς νὰ ρθοῦνε ἔδω ἔξω καὶ νὰ παίξουνε κα-
νένα κομμάτι.

Ὁ Στέφανος ἔκανε μιὰ βαθεῖα ὑπόκλιση καὶ ἀπομακρύν-
θηκε.

Ὅταν εἶναι κανένας νέος καὶ μάλιστα ἐρωτευμένος καὶ πο-
λὺ περισσότερο ὅταν ἔχει πλάι του τὸ εἶδωλο τῆς λατρείας του,
μπορεῖ νὰ μεθύσει μὲ τὸ κάθε τι, ἀπὸ ἓνα βλέμμα, ἓνα χαμόγελο,
ἓναν στεναγμό, ἀπὸ τὸ τιτίβισμα ἑνὸς πουλιοῦ, τὴ μυρουδιά ἑνὸς
λουλουδιοῦ, τὴ τρίλλια, ἑνὸς ἀπόμακρου τραγουδιοῦ.

Αὐτὸ εἶχε πάθει καὶ ὁ Λορέτζος, γι' αὐτὸ δὲν ἤθελε μὲ
κανένα τρόπο νὰ πάει νὰ κλειστεῖ μέσα στοὺς τέσσερες τοίχους
μιας κάμαρας, ἐνῶ ἔξω ὅλα μιλοῦσαν για ἀγάπη.

Ἐσφίξε ἀκόμη μιὰ φορὰ στὴν ἀγκαλιά του τὴν ἀγαπημένη
του Γέσικα, ἄφησε ἓναν ἁλαφρὸ στεναγμό, καὶ μὲ βαθεῖα μελω-
δική φωνὴ ἄρχισε νὰ λέει.

— Τί γλυκὰ ποῦ κοιμάται τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ πάνω
στὴ πράσινη αὐτὴ κατηφοριὰ. Πάμε νὰ καθήσουμε ἐκεῖ καὶ οἱ
ῥοι τῆς μουσικῆς ἂς φτάσουνε σιγὰ σι' αὐτιά μας.

Ἡ γαλήνη καὶ ἡ σιωπὴ αὐτῆς τῆς νύχτας ταιριάζουν πόσο μὲ τοὺς τόνους τῆς γλυκειᾶς αὐτῆς ἀρμονίας.

Ἡ Γέσιχα τὸν ἀκολουθοῦσε ἀμίλητη, σὺν ὑπνωτισμένῃ.

— Κάθισε Γέσιχα, ἐξακολούθησε ἐκαίνοσ, βλέπεις πῶς ὁ θόλος τ' οὐρανοῦ εἶναι ὀλόκληρος κεντημένος μὲ ἀσημένιους δίσκους, ὅλα αὐτὰ τ' ἀστέρια ποὺ βλέπεις ἀκόμα καὶ τὸ πιὸ μικρό, καθὼς γυρίζουν ἀφήνουν μιὰ μουσικὴ μαζὶ μὲ τὰ τραγούδια τῶν Χερουδεὶμ μὲ τὰ ἀγνὰ μάτια.

Μιὰ παρόμοια ἀρμονία ξεχύνουν καὶ οἱ ἀθάνατες φυχές, ὠστόσο, ὅσο ἡ ψυχὴ μας εἶναι κλεισμένη μέσα σ' αὐτὰ τὸ χοντρὸ γῆινο κάλυμμα δὲν μπορούμε νὰ τὴν ἀκούσουμε.

Οἱ μουσικοὶ ὅμως εἶχαν κιόλα φτάσει καὶ στεκόντουσαν μπροστὰ στὸ ἐρωτευμένο ζευγάρι περιμένοντας τίς προσταγές του.

— Ἐμπρός, εἶπε ὁ Λορέτζος, ξυπνεῖστε τὴν Ἀρτεμὴ μὲ ἕνα ὕμνο.

Οἱ πιὸ γλυκοὶ ἤχοι ἄς φτάσουν στ' αὐτιά τῆς κυρίας σας κι' ἄς τὴν ὀδηγήσουν στὸν κοιτῶνα τῆς.

Ξαφνικὰ μιὰ γλυκειά, νοσταλγικὴ μουσικὴ πλημμύρισε ὀλόκληρο τὸν κῆπο, μιὰ μουσικὴ ποὺ δὲν ἔλεγε τίποτα κι' ὅμως μιλοῦσε γιὰ ὅλα γιὰ τὸν γλυκὸ πόνο τῆς ἀγάπης, γιὰ τὴν εὐτυχία ἐνὸς φιλιοῦ, τὴν πίκρα τοῦ ἀποχωρισμοῦ, τὴ λαχτάρα τῆς ψυχῆς γιὰ τὸν αἰώνιο γυρισμό.

Ὁ Λορέτζος εἶχε θυβιστεῖ μέσα σὲ μιὰ γλυκειὰ ρέμβη.

— Ἐγώ, ὅταν ἀκούω μουσικὴ ποτὲ δὲ γίνομαι εὐθυμῇ, εἶπε ἡ Γέσιχα.

— Εἶναι γιατί πλημμυρίζει ὀλόκληρῃ τὴ ψυχὴ σου, τῆς εἶπε σιγὰ ὁ Λορέτζος, κύτταξε ἕνα ἄγριο κοπάδι ἢ μιὰ παρέα ἀπὸ ἀσάλευτα πουλάρια, κύτταξε πῶς τρέχουν καὶ πῶς χλιμιτρίζουν γιατί μέσα τους καίει τὸ ζεστὸ νεανικὸ αἷμα, ὥστόσο ἂν τύχει καὶ ἀκούσουν τοὺς ἤχους καμμιᾶς σάλπιγγας ἢ καὶ ὅποια ἄλλη μουσικὴ, σταματοῦν ἀμέσως καὶ τὰ ἄγρια μάτια τους μερώνουν ἀπ' τὴ μαγεία τῆς μουσικῆς.

Νᾶ, γιατί οἱ ποιητὲς εἶπαν πῶς ὁ Ὀρφέας ἔσερνε πίσω του τὰ δέντρα, τοὺς θράχους καὶ τὰ ποτάμια, γιατί τίποτε στὴ φύση δὲν εἶναι τόσο σκληρὸ, τόσο ἀναισθητο καὶ τόσο μανιασμένο ποὺ ἡ μουσικὴ νὰ μὴν τὸ κάνει νὰ ἀλλάξει μέσα σὲ μιὰ στιγμή.

Ἐκεῖνη τῇ στιγμῇ λὲς καὶ οἱ μουσικοὶ ἤθελαν νὰ ἐπαληθεύουν τὰ λόγια τοῦ Λορέτζου, ἄρχισαν νὰ παίζουν ἕνα τέτοιο μελωδικὸ σκοπὸ, ποὺ θαρρεῖς πῶς ὅλα τὰ ζωντανὰ καὶ ὅλα τὰ ἄψυχα ἀνάσαιναν μὲ τὸ ρυθμὸ του.

Ὁ Λορέτζος συνεπαρμένος ἀπ' τὴν ἀνείπωτη γοητεία ἐκείνης τῆς στιγμῆς, συνέχισε.

— Ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἔχει μέσα του καμμιά μουσικὴ καὶ ποὺ δὲν συγκινεῖται ἀπὸ τὴν ἁρμονίαν δὲν εἶναι καμωμένος παρὰ γιὰ προδοσίες, γιὰ ἀπιστίες καὶ γιὰ ἀρπαγές, τὰ σκιρτήματα τῆς ψυχῆς του εἶναι σκοτεινὰ σὰ τὴ νύχτα καὶ τὰ αἰσθηματά του μαύρα σὰν τὸ ἔρεβος. Σὲ ἕναν τέτοιον ἄνθρωπο ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστεύεται κανένας. Ἀλλὰ, ὡς ἀκούσουμε τὴ μουσικὴ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ

Στὸ μεταξύ, ἡ Πορκία καὶ ἡ Νέρισσα εἶχαν θγάλει τὰ ἀντρικά ροῦχα καὶ ταξιδεύοντας ὅλη τὴ νύχτα ἔφτασαν κατὰ τὰ χαράματα στὸ Μπελμόντο.

Ἡ χαρὰ τους ἦταν μεγάλη ὅχι τόσο γιατί ἔφταναν ἐπὶ τοὺς τοὺς σπιτί τους, ἀλλὰ γιατί κατόρθωσαν νὰ ἐπιτύχουν αὐτὸ ποὺ ἤθελαν.

Ὅστόσο, τὴ μεγάλη τους αὐτὴ χαρὰ, τὴ σκίαζε μιὰ τὸ ἴδιο μεγάλη ἀνησυχία. Θὰ ἔφταναν στὸ σπιτί τὴν ὥρα ποὺ ἔπρεπε, ἢ θὰ τοὺς πρόφταιναν οἱ ἄντρες τους καὶ θὰ γινότανε ἀντιληπτὴ ἡ ἀπουσία τους;

Αὐτὸ δὲν τὸ ἤθελε ἡ Πορκία μὲ κανένα τρόπο, προτιμοῦσε νὰ τὸ ἀποκαλύψει μονάχη τῆς στὸν Βασάνιο τὴν ὥρα καὶ μὲ τὸν τρόπο ποὺ ἔπρεπε. Μ' αὐτὲς τίς σκέψεις οἱ δύο γυναῖκες τάχυναν τὰ βήματά τους καὶ σὲ λίγο βρισκόντουσαν μπροστὰ στὸ σπιτί.

— Τὸ φῶς αὐτὸ ποὺ βλέπουμε, εἶπε ἡ Πορκία στὴ Νέρισσα λάμπει μέσα στὴ θάλα του. Πόσο μακρὰ στέλνει τίς ἀκτίνες τῆς αὐτῆς ἡ μικρὴ λαμπάδα. Ἔτσι ἀκριβῶς λάμπει καὶ μιὰ καλὴ πράξη μέσα στὸν κακὸ κόσμον.

— Ἄν ἔφεγγε τὸ φεγγάρι δὲ θὰ βλέπαμε τὸ φῶς, ἀπάντησε ἡ Νέρισσα.

— Ἔτσι μιὰ μεγάλη δόξα σκοτεινιάζει μιὰ ἄλλη πρὸς μικρὴ. Ὁ ὑπουργὸς λάμπει σὰν βασιλεῖς, ὥσπου νὰ φανεῖ ὁ ἴδιος ὁ βασιλεῖς, τότε ὅλη του ἡ αἴγλη διαλύεται ὅπως ἕνα ρυάκι μέσα στὸν ἀπέραντο ὠκεανό.

Μὰ γιὰ ἀκουσε, Νέρισσα, μουσικὴ!

— Εἶναι ἡ μουσικὴ σου ποὺ παίζουν, κυρία.

Ἡ Πορκία σταμάτησε γιὰ μιὰ στιγμὴ σὰν μαγεμένη ἀπ'

τούς εξαίσιους τόνους πού ἔφταναν στήν ἀκοή της ἐξιδανικευμένοι ἀπ' τήν ἀπόσταση.

—Βλέπω πώς τίποτα δέν εἶναι τέλειο, εἶπε, αὐτή ἡ μουσική μου φαίνεται τώρα πιό γλυκειά ἀπό ὅτι θά μοῦ φαινότανε ἀν τήν ἀκούγα τήν ἡμέρα.

Ἡ Νέρισσα συνεπαρμένη κι' αὐτή ἀπ' τή γοητεία τῆς ἀπόμακρης νυχτερινῆς μουσικῆς, ψιθύρισε:

—Εἶναι ἡ σιωπή πού τήν κάνει τόσο μαγευτική, κυρία.

Οἱ δυό γυναῖκες κουδεντιάζοντας εἶχαν κιόλα φτάσει μπροστά στή πόρτα τοῦ κήπου.

Ἡ Πορκία τήν ἀνοίξε καί πέρασαν ἀθόρυβα μέσα, ἐνῷ ἡ μουσική ἐξακολουθοῦσε νά σκορπᾷ τίς μαγευτικές της τρίλλιες.

Ἐπιασε ἀπ' τὸ χέρι τήν Νέρισσα καί καθὼς προχωροῦσαν μέ ἀνάλαφρα χορευτικά βήματα, ἐξακολούθησε:

—Κι' ὁ κόρακας τραγουδάει γλυκά σάν τὸν κορυδαλλό όταν κανένας δέν τὸν ἀκούει, ἀλλὰ νομίζω πώς καί τὸ ἀηδόνι ἀν τραγουδοῦσε τήν ἡμέρα ἀνάμεσα στὰ κακαρίσματα τῆς χήνας δέν θά περνοῦσε γιά μουσικός πιό καλὸς ἀπ' τὸν τρυποφράχτη.

Πόσα πράγματα δέν χρωστᾶνε τῇ μεγάλῃ τους φήμῃ μόνο καί μόνο γιὰτὶ γίνονται στήν ὥρα τους, κι' ἀκριβῶς τότε εἶναι πού γίνονται ἀληθινά.

Χωρὶς ὁμῶς νά τὸ καταλάβουν ἔφτασαν μπροστά στοὺς μουσικούς.

—Σιωπή! τοὺς εἶπε ἡ Πορκία δάζοντας τὸ δάχτυλο στὸ στόμα, ἡ σελήνῃ κοιμάται μαζί μέ τὸν Ἐνδυμίωνα καί δέν θέλει νά τήν ξυπνήσουν!

Οἱ μουσικοὶ ἔπαψαν ἀμέσως.

—Τῆς Πορκίας εἶναι αὐτή ἡ φωνή, χωρὶς ἄλλο, εἶπε ὁ Λορέτζος μόλις τήν ἀκουσε.

—Μέ γνωρίζει ὅπως ὁ τυφλὸς τὸν κοῦκο ἀπ' τήν κακὴ του φωνή, εἶπε ἡ Πορκία γελώντας.

Ὁ Λορέτζος παραμέρισε τὰ κλαδιά κι' ἀφήνοντας τήν Γέσικα ἔτρεξε νά προϋπαντήσῃ τήν Πορκία.

—Καλωσόρισε, κυρία, στὸ σπίτι σου, τῆς εἶπε κάνοντας μιὰ θαθεῖα υπόκλιση μπροστά της.

—Προσευχηθήκαμε γιά τοὺς ἄντρες μας, εἶπε ἐκείνη, καί ἐλπίζουμε οἱ προσευχές μας νά ἀκούστηκαν καί νά ἐπέτυχαν τὸ σκοπὸ τους.

Μήπως γύρισαν;

—Ὅχι, ἀκόμα, ἀλλά, ἐδῶ καί λίγη ὥρα ἔφτασε ἕνας ταχυδρόμος καί μᾶς εἶπε πώς ὅπου νᾶναι θά φτάσουν.

Τότε ἡ Πορκία εἶπε στὴ Νέρισσα:

—Πήγαινε μέσα, Νέρισσα, και πές στους ανθρώπους μου να μη πούνε ούτε λέξη για την απουσία μας.

Ούτε κι' εσύ, Λορέτζο, να πεις τίποτα, κι' εσύ Γέσινα το ίδιο.

Ξαφνικά από μακριά άκούστηκαν σαλπίσματα. Ή Πορκία γύρισε ν' άκούσει καλύτερα.

—Ο άντρας σου βρίσκεται κοντά, είπε ο Λορέτζος, άκούω τη σάλπιγγά του. Δέ θα πούμε τίποτα, κυρία, μείνε ήσυχη.

—Αυτή ή νύχτα, φιθύρισε ή Πορκία, μοιάζει με μιá άρρωστη μέρα, είναι κάπως πιό ώχρη από κείνη, ή όμοια με μιá μέρα όταν ο ήλιος είναι κρυμμένος.

Τá σαλπίσματα όμως όσο πήγαιναν και πλησίαζαν.

Ή Πορκία προχώρησε μερικά βήματα άνυπομονώντας να σφίξει μιá στιγμή πιό γρήγορα τόν άντρα της μέσα στην άγκαλιά της.

Ξαφνικά μέσα στο ώχρο φώς ξεχώρισαν τρεις σιλουέττες που προχωρούσαν άργά.

Ήταν ο Βασάνιος, ο Άντώνιος και ο Γρατιάνος. Πίσω έρχόντουσαν οι άνθρωποι της άκολουθίας τους.

Ο Βασάνιος προχώρησε μπροστά και σφίγγοντας την Πορκία στην άγκαλιά του της είπε:

—Θά είχαμε μέρα τόν ίδιο καιρό με τούς αντίποδες αν φαινόσουνα έσθ κάθε φορά που ο ήλιος κρύβεται.

Ή Πορκία ήταν συγκινημένη.

Ή χθεσινή πολυτάραχη μέρα είχε αφήσει πάνω στο πρόσωπό της τά χνάρια της. Ήταν κάπως πιό ώχρη και γύρω άπ' τά ώραία της μάτια είχε μείνει μιá ανάλαφρη σκιά, που ώστόσο την έκανε ακόμα πιό συμπαθητική.

Σάν θαρραλέα όμως γυναίκα που ήτανε κατανίκησε ακόμα μιá φορά την άδυναμία της καρδιάς και μὲ σταθερή φωνή άπάντησε:

—Μπορεί να είμαι λαμπερή σαν τó φώς, χωρίς όμως να έχω την έλαφρόδα του. Ή έλαφρότητα της γυναίκας κουράζει τόν άντρα. Κι' έγώ δέ θά ήθελα ποτέ να κουράσω τόν Βασάνιο. Ωστόσο, ο Θεός άς μ'άς προστατεύει.

Καλωσόρισες, άρχοντά μου, στο σπίτι σου.

Σ' εύχαριστώ, κυρία, άπάντησε με την ίδια συγκίνηση ο Βασάνιος.

Και παρουσιάζοντάς της τόν Άντώνιο, πρόσθεσε:

—Περιποίησου τόν φίλο μου από δώ. Είναι ο Άντώνιος, ο άνθρωπος στον όποιο είμαι τόσο πολύ ύποχρεωμένος.

Ή Πορκία σφίγγοντας τó χέρι τού Άντωνίου, άπάντησε στον άντρα της:

—Πραγματικά τοῦ χρωστᾶς ὄχι μία ἀλλὰ πολλές ὑποχρεώσεις, γιατί γιὰ σένα ἔκανε μεγάλες θυσίες.

—Μοῦ τίς ξεπλήρωσε ὅλες καί μέ τό πάρα πάνω, ἀπάντησε ὁ Ἀντώνιος.

—Καλωσόριες στό σπίτι μας, κύριε, συνέχισε ἡ Πορκία. Πρέπει νά σοῦ τό ἀποδείξω διαφορετικά καί ὄχι μέ λόγια, γι' αὐτό θά συντομεύσω τά προφορικά φιλοφρονήματα.

Οἱ δυό ἄντρες ἔβαλαν στή μέση τήν Πορκία κι' ἄρχισαν νά προχωροῦν κατὰ τό σπίτι.

Στό μεταξύ, ἡ Νέρισσα εἶχε πάρει ἰδιαίτερα τόν Γρατιάνο καί λέγανε τά δικά τους.

Ὅλοι φαινόντουσαν εὐτυχισμένοι.

Ἡ αὐγή ἄρχισε νά ροδίζει καί τά πρῶτα ἀνυπόμονα λουλούδια ἀνοίγοντας στό φῶς ἔέχυναν ὀλόγυρα μιὰ δυνατὴ μοσχοβολιά.

Τά πουλιά ἀναφτέριασαν μέσα στίς φωλιές τους ἔτοιμα νά χαιρετήσουν τήν καινούργια μέρα, κάποιο συντριβάνι φλυαροῦσε χαρούμενα.

Μιὰ καινούργια μέρα θά φώτιζε σέ λίγο τήν πλάση, μιὰ καινούργια ἐλπίδα γεννιότανε στῶν ἀνθρώπων τίς καρδιές.

Σέ λίγο ὁ θριαμβευτικὸς ὕμνος τῆς ζωῆς θά σκόρπιζε παντοῦ τοὺς θεῖους του τόνους.

—Μὰ τό φεγγάρι αὐτό, σοῦ λέω πῶς μ' ἀδικεῖς, ἔλεγε ἡ Νέρισσα στὸν Γρατιάνο. Σοῦ ὀρκίζομαι στήν τιμὴ μου πῶς τό χάρισα στὸν γραμματέα τοῦ δικαστοῦ, πού μακάρι νά ἦτανε εὐνοῦχος, ἀφοῦ ἀγάπη μου, τό παίρνεις τό πρᾶγμα τόσο κατάκαρδα.

—Τί ἀρχίσατε καί μαλλώνετε κιόλα, εἶπε ἡ Πορκία γελώντας στό νεαρὸ ζευγάρι. Μὰ τί τρέχει;

—Γιὰ μιὰ χρυσή θέρα, εἶπε ὁ Γρατιάνος σταματώντας, γιὰ ἓνα παληοδαχτυλίδι πού μοῦ ἔδωσε καί πού εἶχε πάνω του χαραγμένο ἓνα στιχάκι σὰν ἐκεῖνο πού οἱ μαχαιράδες χαράζουν ἀπάνω στὰ μαχαίρια τους. «Ἀγάπα με καί μὴ μ' ἀφήνεις», ἔτσι κάπως ἔλεγε.

Οἱ δυό γυναῖκες ἀλλάξαν μιὰ διαστικτὴ πονηρὴ ματιὰ πού ἔλεγε πολλά, καί πού οἱ ἄντρες ὄχι μόνο δέν τήν κατάλαβαν ἀλλὰ οὔτε καί τήν πρόσεξαν καν.

Ὁ Βασάνιος μέ τόν Ἀντώνιο γέλασαν δυνατά.

Ἡ Νέρισσα ἄρχισε νά διαμαρτύρεται.

—Μιλᾶς γιὰ τό στιχάκι ἢ γιὰ τήν ἀξία τοῦ δαχτυλιδιοῦ, εἶπε στὸν Γρατιάνο. Ὅταν σοῦ τῶδωσα μοῦ ὀρκίστηκες πῶς θά τό φοροῦσες ὥσπου νά πεθάνεις καί πῶς θά τόπαιρνες μαζί σου καί στὸν τάφο.

Ἐπρεπε τουλάχιστον νὰ σεβαστεῖς τοὺς ὅρκους σου ἀφοῦ δὲν σεβάστηκες ἐμένα.

Τὸ ἔδωσες, εἶπες, στὸ γραμματικὸ τοῦ δικαστοῦ, ἐγὼ ὅμως μπορῶ νὰ σοῦ ὀρκισθῶ πῶς αὐτὸς ὁ δικαστὴς δὲ θὰ βγάλει ποτὲ τρίχες στὰ μάγουλά του.

—Θὰ βγάλει, ὅταν θὰ γίνῃ ἀντρας, ἀπάντησε ὁ Γρατιάνος μὲ πείσμα.

Ἡ Νέρισσα χάιδεψε κρυφὰ τὸ δαχτυλίδι τῆς ποῦ τὸ κρατοῦσε φυλαγμένον μέσα στὴν τσέπη τῆς καὶ ἀπάντησε χαμογελώντας:

—Ναί, ἀν ἡ γυναῖκα μπορεῖ ποτὲ νὰ γίνῃ ἀντρας ὅσο κι' ἂν μεγαλῶσει.

—Νὰ μοῦ κοπεῖ τὸ χέρι, ἀν δὲν τῷδωσα σ' ἓνα παιδί, ἔκανε ὁ Γρατιάνος, σ' ἓνα ἀγόρι κακὸ καὶ ἀδύνατο, ὅχι ψηλότερο ἀπὸ σένα, τὸν γραμματικὸ τοῦ δικαστοῦ, ἕναν μικρὸ φλύαρο ποῦ μοῦ τὸ ζήτησε γιὰ πληρωμὴ του, δὲ μποροῦσα νὰ τοῦ τὸ ἀρνηθῶ.

Ἡ Πορκία τὸν διέκοψε.

—Δὲν ἔχεις δίκιο, τοῦ εἶπε, σοῦ τὸ λέω καθαρά, δὲν ἔπρεπε νὰ χαρίσεις τόσο ἐπιπόλαια τὸ πρῶτο ὄρω τῆς γυναῖκας σου, ἓνα ὄρω ποῦ τὸ ἔδωσαν στὸ δάχτυλό σου τόσοι ὄρκοι καὶ τὸ σφράγισε στὴ σάρκα σου ὁ ὄρκος τῆς πίστεως.

Ἐγὼ ἔδωσα στὸν πολυαγαπημένον μου ἓνα δαχτυλίδι καὶ τὸν ὀρκισα νὰ μὴ τὸ ἀποχωριστεῖ ποτέ.

Κύτταξέ τον, μπορῶ νὰ ὀρκισθῶ πῶς δὲ θὰ τὸ ἀποχωριστεῖ ποτέ του, οὔτε θὰ τὸ βγάλει ποτέ ἀπ' τὸ δάχτυλό του, γιὰ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ κόσμου.

Ὅλοι γύρισαν καὶ κύτταξαν τὸ Βασάνιο.

Ἐκεῖνος χαμογέλασε ἀνόμεχα προσπαθώντας νὰ κρύψει τὴν ταραχὴ του.

Ἡ Πορκία τὸ κατάλαβε, ἀλλὰ θέλοντας νὰ δοκιμάσει κι' αὐτὴ τὰ αἰσθήματα τοῦ συζύγου τῆς, εἶπε στὸν Γρατιάνο μὲ τόνο ἐπιτιμητικόν.

—Γρατιάνο, εἶναι στ' ἀλήθεια πολὺ κακὸ νὰ στενοχωρεῖς ἔτσι τὴ γυναῖκα σου. Ἄν τύχαινε καὶ σὲ μένα τέτοιο πρᾶγμα θὰ γινόμουν αἰσθόμενα.

Ὁ Βασάνιος χλώμιασε ἀκόμα περισσότερο καὶ σκύβοντας στὸ αὐτὶ τοῦ Γρατιάνου τοῦ εἶπε μὲ τρόπο:

—Στὴν τιμὴ μου, σοῦ λέω πῶς καλότερα τὸ εἶχα νὰ ἔκοβα τὸ ἀριστερό μου χέρι καὶ νὰ ἔλεγα πῶς τὸ ἔχασα ὑπερασπίζοντας τὸ δαχτυλίδι.

Τότε ὁ Γρατιάνος θέλοντας νὰ βοηθήσῃ τὸ φίλο του νὰ βγεῖ ἀπ' τὴ δύσκολη θέσιν στὴν ὁποία βρισκότανε κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος, εἶπε στὴν Πορκία:

—Ὁ ἀρχοντας Βασάνιος ἔδωσε τὸ δαχτυλίδι του στὸν δικη-

γόρο πού τοῦ τὸ ζήτησε καὶ πού τὸ ἀξίζει στ' ἀλήθεια... Καὶ τότε ὁ νεαρὸς γραμματικὸς τοῦ πού κοπίασε νὰ συντάξει τὰ ἐγγραφα, μού ζήτησε νὰ τοῦ δώσω τὸ δικό μου δαχτυλίδι.

Οὕτε ὁ δικηγόρος, οὕτε ὁ γραμματικὸς τοῦ θέλησαν νὰ δεχθοῦν τίποτα ἄλλο ἀπ' τὰ δαχτυλίδια μας.

Ἡ Πορκία κυττάζοντας τὸ Βασάνιο στὰ μάτια τοῦ εἶπε κάπως ἀπότομα:

— Ποιὸ δαχτυλίδι ἔδωσες, κύριέ μου, δὲν φαντάζομαι νὰ ἦταν αὐτὸ πού σοῦ χάρισα ἐγώ!

— Ἄν μπορούσα στὸ λάθος νὰ προσθέσω τὸ φέμμι, θὰ ἀρνιόμουν, ψιθύρισε ὁ Βασάνιος. Βλέπεις ὅμως πῶς τὸ δαχτυλίδι δὲν τὸ φορῶ πιά στὸ δαχτύλὸ μου, εἶναι γυμνὸ.

— Ἔτσι κι' ἡ καρδιά σου γυμνώθηκε ἀπ' τὴ πίστη, τοῦ εἶπε ἡ Πορκία.

Σοῦ ὀρκίζομαι στὸ Θεό, πῶς δὲ θὰ πλαγιάσω στὸ κρεβάτι σου ἂν δὲν ξαναδῶ τὸ δαχτυλίδι μου.

— Οὕτε κι' ἐγὼ στὸ δικό σου, ἂν δὲν ξαναδῶ τὸ δικό μου δαχτυλίδι, εἶπε ἡ Νέρισσα στὸν Γρατιάνο.

Ἡ θέση τοῦ Βασάνιου ἔγινε ξαφνικὰ τραγικὴ.

Ἐνοιῶθε μέσα στὰ δάθη τῆς ψυχῆς του σὰ νὰ ξεκολλᾷ κάτω καὶ νὰ ταλαντεύεται ἔτοιμο νὰ πέσει κάτω μὲ πάταγο καὶ νὰ γίνεῖ συντρίμμι.

Πῶς θὰ μπορούσε νὰ δικαιολογηθεῖ γιὰ τὸ δαχτυλίδι πού χάρισε;

Θὰ μπορούσε νὰ δώσει νὰ καταλάβει στὴ Πορκία, πῶς τὴν ὑπέρτατη αὐτὴ θυσία τὴν ἔκανε γιὰ ν' ἀποδείξει στὸν Ἀντώνιο τὴν εὐγνωμοσύνη του; Τώρα πού εἶχαν ὅλα τελειώσει καὶ δὲν τοῦ ἔμενε παρὰ νὰ χαρεῖ τὴν εὐτυχία του, θὰ τὴν ἄφηνε νὰ τοῦ φύγει μέσα ἀπὸ τὰ χέρια του;

Αὐτὲς οἱ σκέψεις, γοργές σὰν ἀστραπή, πέρασαν ἀπ' τὸ μυαλό τοῦ Βασάνιου καὶ τὸν ἔκαναν νὰ ἐπαναστατήσῃ.

Ὅχι, θ' ἀγωνιζότανε ἀκόμα μιὰ φορὰ γιὰ ν' ἀποδείξει τὴν ἀθωότητά του καὶ στὸ τέλος ἡ ἀλήθεια θὰ θριάμβευε, ἦταν βέβαιος.

Κύτταξε στὰ μάτια τὴν Πορκία καὶ μὲ φωνὴ σταθερὴ τῆς εἶπε:

— Ἄν ἤξερες ἀγαπητὴ μου Πορκία, σέ ποιὸν ἔδωσα τὸ δαχτυλίδι, ἂν ἤξερες γιὰ ποιὸν τὸ ἔδωσα, ἂν μπορούσες νὰ καταλάβεις γιατί ἔδωσα τὸ δαχτυλίδι, καὶ μὲ πόση λύπη τὸ ἀποχωρίστηκα, ἀφοῦ δὲν ἤθελαν νὰ δεχθοῦν τίποτα ἄλλο, τότε θὰ ἦσυχάσεις καὶ θὰ μὲ δικαιολογήσεις.

Ἡ Πορκία ἀπάντησε:

— Ἄν ἤξερες τὴν ἀξία αὐτοῦ τοῦ δαχτυλιδιοῦ, ἡ τὸ μισθὸς τῆς ἀξίας αὐτῆς πού ἔδωσε τὸ δαχτυλίδι, ἡ πόσο θὰ ἔπρεπε νὰ

σεβαστείς την τιμή σου και να φυλάξεις αυτό το δαχτυλίδι, δε θά είχες αποχωριστεί ποτέ απ' αυτό.

Και ποιός λογικός άνθρωπος θά είχε τόση αδιακρισία να του δώσεις ένα πράγμα που για σένα ήταν ιερό, αν επαιρνες τον κόπο να το υπερασπιστείς με κάποια θέρμη;

Εότυχως που μου έδωσε το παράδειγμα η Νέρισσα, γιατί, στη ζωή μου σου λέω, πώς πιστεύω ότι το δαχτυλίδι στο πήρε κάποια γυναίκα.

— Όχι, κυρία στην τιμή μου, στη ζωή μου, διαμαρτυρήθηκε ο Βασάνιος. Δεν το έδωσε το δαχτυλίδι σε γυναίκα, αλλά σε έναν τίμιο καθηγητή που άρνήθηκε να πάρει τρεις χιλιάδες δουκάτα και μου ζήτησε αυτό το δαχτυλίδι.

Στην αρχή του το άρνήθηκα, και τον άφησα να φύγει δυσάρεστημένος, αυτόν που έσωσε τη ζωή του πιό αγαπητού μου φίλου! Τι να σου πω, ωραία μου κυρία; Έπειτα όμως αναγκάστηκα να στείλω πίσω του να του το δώσουν.

Μετάνοιωσα, σκέφθηκα πώς δεν ήταν καθόλου ευγενικό να αφήσω την τιμή μου να κηλιδωθεί από μια τέτοια άχαριστία.

Η Πορκία εξακολουθούσε να κυττάζει το Βασάνιο βαθεία μέσα στα μάτια, σά να ήθελε να διαβάσει εκεί μέσα το μυστικό της ελλικρινείας του.

Εκείνος το κατάλαβε και ύστερα από μια μικρή παύση συνέχισε με περισσότερη θέρμη.

— Συγχώρεσέ με, γενναίοψυχη κυρία, μα τα άγια αυτά φώτα της νύχτας είμαι βέβαιος πώς αν ήσουν έσύ εκεί, θα μου ζήτησες ή ίδια το δαχτυλίδι για να το δώσεις σε έναν τόσο ύπεροχο καθηγητή.

Η Πορκία επέμεινε.

Δεν ήθελε να χάσει ούτε την ελάχιστη ευκαιρία να μελετήσει τις ψυχολογικές αντιδράσεις του άντρα της πάνω σ' ένα ζήτημα που γι' αυτήν θα έπρεπε να είναι κάτι πάρα πάνω από ζωτικό.

— Μην αφήσεις ποτέ αυτόν τον καθηγητή να πλησιάσει στο σπίτι μου, πάντھے. Μια και έχει άπάνω του το δαχτυλίδι που αγαπούσα και που για την αγάπη μας μου είχες δρκιστεί να το φυλάξεις, θα γίνω κι' εγώ ανοιχτοχέρα όπως έσύ.

Δε θα του άρνηθώ τίποτα από ό,τι έχω, όχι, ούτε κι' αυτό το ίδιο το κορμί μου, ούτε ακόμα και τη συζυγική μου κλίνη.

Είμαι αποφασισμένη να τον γνωρίσω όπως οδήποτε, γι' αυτό δεν πρέπει να λείψεις ούτε μια νύχτα και να με φυλάς σάν τον Άργο, γιατί αν μ' αφήσεις μονάχη έστω και μια στιγμή, σου λέω στην

τιμή μου, πού είναι ακόμα δική μου, πώς αυτός ο καθηγητής θα γίνει σύντροφος της κλίνης μου.

Ἡ Νέρισσα δὲν ἔφηρε καθάλου νὰ πάει χαμένη ἡ εὐκαιρία καὶ φώναξε κι' αὐτὴ μέσα στ' αὐτὸ τοῦ Γρατιάνου.

—Κι' ὁ γραμματικὸς τοῦ δικός μου! Πρόσεχε λοιπὸν καλὰ νὰ μὴν μ' ἀφήσεις νὰ μὲ φυλάει ὁ ἑαυτός μου.

Ὁ δξόθυμος Γρατιάνος δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσει τὴ ψυχραιμία του.

—Ἔστω, εἶπε, κάνε ὅ,τι σ' ἀρέσει, μονάχα νὰ μὴ τὸν πιᾶσω στὰ χέρια μου αὐτὸν τὸν νεαρὸ γραμματικὸ γιατί θὰ τοῦ σπάσω τὴν πέννα του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ

Μία περίεργη σιωπὴ ἀπλώθηκε ξαφνικὰ ἀνάμεσα στὰ τρία ζευγάρια πού εἶχε σὴν ἐπίκεντρο τὸν Ἀντώνιο πού δὲν μποροῦσε νὰ δικαιολογήσει στὸν ἑαυτό του ὅτι αὐτὸς ἔγινε ἀφορμὴ μιᾶς τέτοιας δυσἀρέσκειας.

Ἄν αὐτὸς δὲν ἐπέμεινε καὶ δὲν πίεζε τὸν Βασάνιο νὰ δώσει τὸ δαχτυλίδι στὸ νεαρὸ καθηγητὴ, τώρα τὰ πράγματα θὰ εἶχαν τραδηῖ. τὸν κανονικὸ τους δρόμο κι' ὅλα θὰ πηγαιναιαν μὲ χαρὰ. Ναι, αὐτὸς εἶχε γίνει αἰτία νὰ πέσει αὐτὴ ἡ φοβερὴ σκιά τῆς ὑποφίας στὶς καρδιές τῶν δυὸ ἐρωτευμένων γυναικῶν.

Ἡ αὐγὴ πλησίαζε, ἀπ' τὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς εἶχε κιόλα φωτίσει κι' ἀνάμεσα ἀπ' τ' ἀνθισμένα κλαδιὰ ὁ οὐρανὸς φάνταζε ἀπίστευτα γαλάζιος.

Μερικὰ πουλιὰ ἀρχισαν νὰ τραγουδοῦν κι' ἀπ' τὸ σπιτί ἀκουγότανε ὁ θόρυβος πού κάνανε οἱ ὑπηρέτες καθὼς ἐτοιμαζόντουσαν νὰ ὑποδεχθοῦνε τὸν κύριό τους.

Ἡ λύπη τοῦ Ἀντωνίου ἦταν ἀληθινὰ μεγάλη.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὅμοιος κατόρθωσε νὰ τὴν ὑπερνικήσει καὶ εἶπε:

—Ἐγὼ εἶμαι ἡ κακότυχη ἀφορμὴ νὰ γίνουν αὐτὰ τὰ μαλ' λώματα.

—Μὴ λυπᾶσαι, ἄρχοντά μου, κι' ἔτσι θὰ σὲ δεχτοῦμε μὲ τὴν ἴδια χαρὰ, τοῦ ἀπάντησε ἡ Πορκία μὲ εὐγένεια.

Τότε ὁ Βασάνιος τῆς εἶπε:

—Πορκία, συγχώρησέ με γιὰ τὴν προσβολὴ πού σοῦ ἔκανα χωρὶς ἐγὼ προσωπικὰ νὰ τὸ θέλω, καὶ μπροστὰ σ' αὐτοὺς τοὺς

φίλους πού μ' ἀκούνε, στοὶ ὀρκίζομαι στὰ δύο σου μάτια, ὅπου βλέπω τὸν ἑαυτό μου...

— Προσέξτε, τί εἶπε, μέσα στὰ δύο μου μάτια βλέπει διπλὸ τὸν ἑαυτό του, δηλαδή ἀπὸ ἕναν μέσα σὲ κάθε μάτι, εἶπε ἡ Πορκία χαμογελώντας στοὺς φίλους τοῦ Βασάνιου.

Καὶ κυττάζοντάς τον στὰ μάτια ἀκόμα μιὰ φορὰ πρόσθεσε μὲ τὸ ἴδιο χαμόγελο:

— Ὅρκισου λοιπὸν στὸν διπλὸ ἑαυτό σου, θὰ εἶναι ἕνας ὄρκος πού θὰ ἔχει μεγάλη ἀξία.

— Ἀκουσέ με μονάχα, συνέχισε ὁ Βασάνιος. Συγχώρεσέ με γι' αὐτὸ τὸ σφάλμα μου, καὶ σοῦ ὀρκίζομαι στὴ ψυχὴ μου, πῶς ποτὲ πιά δὲν θὰ ξαναπατήσω τὸν ὄρκο μου ὅ,τι καὶ νὰ συμβεῖ.

Ἡ Πορκία φαινότανε συλλογισμένη.

Ὁ Ἀντώνιος τῆς εἶπε:

— Ἐβαλα ἐνέχυρο τὸ κορμί μου γιὰ τὸ φίλο μου καὶ χωρὶς τῆ μεσολάβηση αὐτοῦ πού πῆρε τὸ δαχτυλίδι θὰ τὰ πλήρωνα ἔλα μὲ τὴ ζωὴ μου. Γι' αὐτὸ τολμῶ ἀκόμα μιὰ φορὰ νὰ ἐγγυηθῶ βάζοντας τώρα ἐνέχυρο τὴ ψυχὴ μου, πῶς ὁ ἄντρας σου δὲν θὰ πατήσῃ ποτὲ πιά θεληματικὰ τὴν πίστη του.

— Εἶσαι λοιπὸν ἐγγυητὴς του; Ἀῖς του τότε αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι καὶ πές του νὰ τὸ φυλάξῃ καλύτερα ἀπ' τὸ πρῶτο, εἶπε ἡ Πορκία καὶ ἔβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη τῆς τὸ δαχτυλίδι.

— Ἐλα, ἄρχοντα Βασάνιε, τοῦ εἶπε ὁ Ἀντώνιος, ὀρκίσου πῶς θὰ τὸ φυλάξεις αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι.

Καὶ τοῦ τὸ πρόσφερε.

Ἐκεῖνος μόλις τὸ εἶδε ἀναπῆδης.

Ἐσκυψε, τὸ κύτταξε καλύτερα, λές καὶ δὲν πίστευε στὰ μάτια του καὶ φώναξε:

— Θεέ μου! εἶναι τὸ ἴδιο δαχτυλίδι πού ἔδωσα στὸν καθηγητή!

Ὁ Γρατιάνος πλησίασε τὸ φίλο του γεμάτος περιέργεια.

— Ἀπὸ κεῖνον τὸ πῆρα, εἶπε ἡ Πορκία. Βασάνιε, συγχώρεσέ με γι' αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι, ὁ καθηγητὴς κοιμήθηκε μαζί μου.

Τότε ἡ Νέρισσα ἔβγαλε κι' αὐτὴ τὸ δαχτυλίδι τῆς καὶ δείχνοντάς το στὸν Γρατιάνο εἶπε:

— Κι' ἐμένα συγχώρεσέ με, καλέ μου Γρατιάνο. Ἐκεῖνο τὸ καληόπαιδο ὁ γραμματικὸς τοῦ καθηγητοῦ γιὰ νὰ μοῦ δώσει αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι κοιμήθηκε μαζί μου τὴ νύχτα πού μᾶς πέρασε.

Τώρα ὅμως ὁ Γρατιάνος δὲν κρατήθηκε καὶ φώναξε δυνατά:

— Μ' αὐτὸ μοιάζει σὰ νὰ θέλει νὰ φτιάξῃ κανέννας τοὺς μεγάλους δρόμους τὸ καλοκαίρι, πού δὲν ἔχουν ἀνάγκη! Πῶς! κερατωθήκαμε κιόλα προτοῦ νὰ γίνουμε γι' αὐτὸ ἀξιοί.

—Μή γίνεστε πρόστυχοι, είπε ἡ Πορκία. Τὰ χάσατε δλοισας.

Ὑστερα ἔβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη τῆς ἓνα γράμμα καὶ δίνοντάς το στὸν Ἀντώνιο ποὺ φαινότανε ἀληθινὰ κατὰπληκτος, τοῦ εἶπε:

—Νά, πάρε αὐτὸ τὸ γράμμα κι' ὅταν βρεῖς τὸν καιρὸ τὸ διαβάξεις.

Εἶναι ἀπ' τὴν Πάδουα ἀπ' τὸν καθηγητὴ Βελλάριο, ἐκεῖ θὰ μάθεις πῶς ὁ καθηγητὴς ἤμουν ἐγὼ καὶ ὁ γραμματικὸς τοῦ ἡ Νέρισσα.

Ὁ Δορέτζος θὰ σὰς πληροφορήσει πῶς ἔφυγα ἀπὸ θῶ σχεδὸν μαζί με σὰς. Τώρα μόλις ἤρθα κι' ἐγὼ, ἀκόμα δὲν μπήκα στὸ σπίτι μου.

Καλωσόρισες λοιπόν, Ἀντώνιε, ἔχω γὰ σοῦ κῶ τέτοια εὐχάριστα νέα ποὺ ποτὲ δὲν τὰ περίμενες.

Ἄνοιξε γρήγορα αὐτὸ τὸ γράμμα, καὶ θὰ μάθεις πῶς τρία ἀπ' τὰ καράδια σου ἔφτασαν σὲ καλὰ λιμάνια με πλούσια μάλιστα φορτία. Δὲν θὰ μάθεις ὁμως ποιά παράξενη τύχη με δοθήσῃ νὰ δρῶ αὐτὸ τὸ γράμμα.

—Εἶναι καταπληκτικό! ψιθύρισε ὁ Ἀντώνιος παίρνοντας τὸ γράμμα ἀπ' τὰ χέρια τῆς Πορκίας.

—Ἐοῦ ἦσαν λοιπόν ὁ καθηγητὴς καὶ δὲ σὲ γνῶρισα; φέλιξε με τῇ σειρά του κι' ὁ Βασάνιος σὰ νὰ ξυπνοῦσε ἀπὸ ἓνα κακὸ ὄνειρο.

—Κι' εἰς ὁ γραμματικὸς ποῦ θὰ με κερατώσει; φώναξε τέλος ὁ Γρατιάνος στὴ Νέρισσα.

—Ναί, ἔκανε γελώντας ἐκείνη μόνο ποὺ δὲ σκαπεῖ νὰ τὸ κάνει ποτέ, παρὰ μονάχα ἂν μεγαλώσει πολὺ καὶ γίνῃ ἄντρας.

Ἡ ὄψη τοῦ Βασάνιου καθὼς τὴ φώτιζαν οἱ πρῶτες τριαντάφυλλένιες ἀνταυγείες τῆς αὐγῆς εἶχε πάρει τὴν ἔκφραση ἐνὸς παιδιοῦ ποὺ πρῶτη του φορὰ γνωρίζει τὸν ἔρωτα.

—Ἀγαπητέ μου καθηγητὴ θὰ εἶσαι ὁ σύντροφος τῆς κλίνης μου, εἶπε στὴν Πορκία σφίγγοντάς τὴν μέσα στὴν ἀγκυλιά του. Ὅταν θὰ λείπω νὰ κοιμᾶσαι με τῇ γυναίκα μου.

Ἡ χαρὰ τῆς Πορκίας ἦταν διπλή. Πρῶτα γιατί τῆς φάνηκε πῶς ξανακέρδισε γιὰ δεύτερη φορὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Βασάνιου καὶ ἔπειτα γιατί εἶχε μπροστά τῆς τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἀγωνίστηκε τόσο νὰ τοῦ σώσει τὴ ζωὴ του.

Ὁ Ἀντώνιος τῆς ἔσφιξε τὸ χέρι καὶ τῆς εἶπε:

—Ἀγαπητὴ μου κυρία, μοῦ ἔδωσες τὴ ζωὴ καὶ τὰ μέσα νὰ ξαναζήσω πάλι με εὐπρέπεια, ἀφοῦ δεβαιώθηκε ἐδῶ πέρα πῶς τὰ καράδια μου ἔφτασαν σῶα σὲ καλὸ λιμάνι.

—Δορέτζο, ὁ γραμματικὸς μου ἔχει καὶ γιὰ σένα πολὺ εὐχάριστα νέα, εἶπε ἡ Πορκία στὸν φιλοξενούμενό τῆς.

—Ναί, καί θά σοῦ τὸ πῶ χωρὶς ἀμοιβῆς, συμπλήρωσε ἐκείνη γελώντας.

Γιὰ σένα καί γιὰ τὴ Γέσιχα ἔχω ἓνα ἐγγράφο μὲ ὅλα τὰ τυπικὰ ποῦ λέει πῶς ὁ πλούσιος Ἑβραῖος μετὰ τὸ θάνατό του σὰς κάνει γενικοὺς κληρονόμους ὅλης του τῆς περιουσίας.

—Καλές μου κυρίες, φώναξε ὁ Λορέτζος, βρέχετε τὸ μάννα στὸ δρόμο τῶν πεινασμένων.

—Σὲ λίγο θά φωτίσει κι' ὥστόσο εἶμαι βέβαιη πῶς δὲν πιστεύετε ἀκόμα σ' αὐτὰ ποῦ ἔγιναν, εἶπε ἡ Πορκία προχωρώντας μπροστά. Ἐλάτε, ἄς μποῦμε μέσα στὸ σπίτι καὶ τότε μὲ ρωτᾶτε ὅ,τι θέλετε, θά σὰς ἀπαντήσω νὰ τὰ μάθετε μὲ ὅλες τίς λεπτομέρειες.

—Ἐμπρός, εἶπε ὁ Γρατιάνος, καί θά κάνω ἀρχὴ ἀπ' τὴ Γέσιχα ρωτώντας τη ἂν προτιμᾷ νὰ μείνει ὣς τὸ βράδυ στὸ πόδι ἢ νὰ πάει νὰ κοιμηθεῖ τώρα ποῦ κοντεύει νὰ φέξει.

Ἄν ἦταν μέρα θά ἤθελα νὰ σκοτεῖνιαζε γιὰ νὰ πλάγιαζα μὲ τὸν γραμματικὸ τοῦ καθηγητοῦ. Καὶ ὅσο ζῶ δὲ θά ἔχω καμμιά ἄλλη πιὸ τρυφερὴ φροντίδα παρὰ πῶς νὰ φυλάω τὸ δαχτυλίδι τῆς Νέρισσας.

Ἡ Πορκία λάμποντας ἀπὸ χαρὰ στὸ πλάϊ τοῦ ἀγαπημένου της συζύγου, ὁδήγησε τοὺς ξένους τῆς στὸ ἀρχοντικό της ὅπου ἔπαιζε κιόλα μιὰ γλυκειὰ γιορταστικὴ μουσική, ἐνῶ ὁ ἥλιος ὕψωνότανε ὁλόλαμπρος πάνω ἀπ' τὸ Μπελμοντό.

- ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ

ΓΑΒΡΙΕΛΑ ΝΤΕ ΦΑΓΙΕΛΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Κάποιο πρωί τοῦ Ὀκτώβρη τοῦ 1187, ὁ ἄρχοντας Ἐντ ντέ Φαγιέλ, ἕνας ξακουστός ἀριστοκράτης τοῦ Βερμουά, ἔκανε τὸν περίπατό του ὁλομόναχος στὴν περιοχή τοῦ πύργου του, ποῦ βρισκότανε λίγες λευγές μακρυὰ ἀπ' τὴν πολιτεία τοῦ Σαίν—Κεντέν. Ἐκεῖ ποῦ προχωροῦσε εἶδε ξαφνικὰ στὴν ἄκρη τοῦ δάσους μερικά κορίτσια ποῦ μάζευαν φράουλες.

Τὸ ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ κορίτσια ἦταν ἀληθινὰ γοητευτικό. Ἦταν μιὰ ψηλὴ μελαχροινὴ κοπέλλα μόλις δέκα πέντε ἐτῶν. Τὸ σῶμα της ἦταν λεπτὸ καὶ κομψὸ καὶ ἡ φυσιογνωμία της πρόσχαρη καὶ γεμάτη ἐξυπνάδα.

Ὁ ἄρχοντας ντέ Φαγιέλ προχώρησε κοντὰ της, τὴ χαιρέτησε καὶ προσπαθώντας νὰ κρύψει τὴν εὐχάριστη ἐντύπωση ποῦ τοῦ εἶχε προκαλέσει ἡ παρουσία της, τῆς εἶπε κάτω ἀπὸ μιὰ προσποιητὴ αὐστηρότητα.

— Δεσποινίς, ποιὸς σὰς ἔδωσε σὰς παράκαλῶ, τὴν ἄδεια νὰ μαζεύετε φράουλες ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος;

Ἡ νεαρὴ κοπέλλα γύρισε καὶ κύτταξε τὸν συνομιλητὴ της, φαινότανε περισσότερο ξαφνιασμένη, παρά φοβισμένη.

— Ποιὸς μᾶς ἔδωσε τὸ δικαίωμα; ἀπάντησε ἡ κοπέλλα. Μὰ δὲν ἐπιτρέπεται λοιπὸν νὰ μαζεύει κανεὶς φράουλες ἀπ' τὰ δάση;

— Ὅχι δεσποινίς, δὲ ἐπιτρέπεται σὲ κανέναν νὰ παίρνη κάτι ποῦ δὲ τοῦ ἀνήκει, σὲ ὅποιο μέρος κι' ἂν βρίσκεται... Αὐτὸ τὸ δάσος εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ φίλου μου ἄρχοντα ντέ Φαγιέλ, κι' ὅπως καταλαβαίνετε ὅλα τὰ φρούτα ποῦ βρίσκονται μέσα σ' αὐτὸ εἶναι δικὰ του.

— Καὶ φαντάζεστε πῶς ὁ φίλος σας θὰμποροῦσε νὰ θυμώσει, ἐπειδὴ ἐγὼ καὶ οἱ ἐξαδέλφες μου πήραμε μερικές φράουλες ἀπ' τὰ δάση του;

— "Όχι μονάχα τὸ φαντάζομαι δεσποινίς, ἀπάντησε ὁ ἄρχοντας, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό... Ὁ φίλος μου θυμώνει πάρα πολὺ δταν τοῦ πειράζει κανεὶς τὰ πράγματα ποῦ τοῦ ἀνήκουν.

— Λυποῦμαι πάρα πολὺ κύριε ποῦ ὁ φίλος σας θυμώνει τόσο εὐκολα εἶπε τὸ κορίτσι ὡστόσο, ἀπὸ τὸ καιρὸ ποῦ ἀκόμα ἤμουν α μικρὴ, συνηθίζω νὰ ἔρχομαι ἐδῶ τὸ φθινόπωρο κάθε μέρα καὶ νὰ μαζεύω φράουλες. Καὶ θὰ ἐξακολουθήσω βέβαια νὰ τὸ κάνω...

"Αν ἔχετε τὴν καλωσύνη, πέστε το στὸν ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ, κι' ἂν ἐκεῖνος θυμώσει τότε... τόσο χειρότερο γι' αὐτόν.

—Θέλετε νὰ πεῖτε τόσο τὸ χειρότερο γιὰ τοὺς γονεῖς σας, δεσποινίς, ἀπ' τοὺς ὁποίους ὁ φίλος μου θὰ ζητήσει εὐθύνες, ἀπάντησε ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ.

—Οἱ γονεῖς μου, κύριε, δὲν τὸν φοβοῦνται τὸν ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ, παρ' ὅλο ποῦ δὲν εἶναι, τόσο δυνατοὶ καὶ τόσο πλούσιοι ὅπως ἐκεῖνος.

—Αφοῦ δὲν σᾶς φοβίζει, δεσποινίς, τίποτα, οὔτε γιὰ τοὺς γονεῖς σας, οὔτε γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας, τότε μπορεῖτε νὰ μοῦ πεῖτε τὸ ὄνομά σας;

—Πολὺ εὐχαρίστως, κύριε. Μὲ λένε Γαβριέλλα ντὲ Βερζύ, καὶ ὁ πατέρας μου μένει σ' ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ σπίτι, ποῦ βλέπετε στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ.

—Δεσποινίς, σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὶς πληροφορίες ποῦ εἶχατε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ δώσετε, θὰ τὶς χρησιμοποιήσω ὅπως πρέπει. Ὡστόσο, γιὰ τὸ συμφέρον σας σᾶς εἰδοποιῶ πὼς σὲ λίγο θὰ δεχθεῖτε στὸ σπίτι σας τὴν ἐπίσκεψή τοῦ ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ.

—"Ας κοιτάσει κύριε, ὅποια ὥρα θελήσει. Θὰ τὸν δεχθοῦμε μὲ μεγάλη μας εὐχαρίστηση.

—ὦ, χωρὶς ἄλλο, μὲ μεγάλη σας εὐχαρίστηση, φιθύρισε ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ.

—Δὲν κάνετε καλὰ νὰ ἀμφιβάλλετε γιὰ ἕνα τέτοιο πρᾶγμα, κύριε. Ὅταν ἕνας ἄνθρωπος δὲν ἔχει κάνει κανένα κακὸ δὲν φοβάται τίποτα.

—"Ας εἶναι, ἀπάντησε ὁ ἄρχοντας φεύγοντας μὲ μιὰ υπόκλιση. Τὴ διαφορά σας θὰ τὴ λύσετε μὲ τὸ φίλο μου.

Χαίρετε, δεσποινίς.

—Χαίρετε, κύριε.

Ὁ ἄρχοντας ἔντ ντὲ Φαγιέλ ἀπομακρύνθηκε κρυφογελώντας γιὰ τὴ μικρὴ κωμωδία ποῦ εἶχε παίξει, καὶ ποῦ μὲ εὐχαρίστησή του θὰ τὴ συνέχιζε σὲ λίγο.

Οἱ ἐξαδέλφες ὁμως τῆς Γαβριέλλας, ἡ Ὀδέττη καὶ ἡ Ἐντμέ ντὲ Νοζερῶ, ποῦ εἶχαν παρακολουθήσει βουδὲς καὶ τρέμοντας ἐκεῖ-

νη τῇ σκηνῇ, ἀκόμα καὶ τώρα ποῦ ὁ ἀγνώστος εἶχε χαθεῖ, ἐξακολουθοῦσαν νὰ στέκουν ἀσάλευτες, ἀνίκανες πιά νὰ συνεχίσουν τὴν ἀθώα τους ἀπασχόληση.

Ὡστόσο, καὶ ἡ ἴδια ἡ Γαβριέλλα φαινότανε τώρα σκεπτική γιατί ἄρχισε νὰ ἀνησυχεῖ γιὰ τὶς συνέπειες ποῦμποροῦσε νὰ ἔχει αὐτὴ ἡ σκηνή.

Δὲν χωροῦσε ἀμφιβολία, ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχει πολὺ δύστροπο χαρακτήρα γιὰ νὰ θυμώσει ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ κορίτσια ἔκοδαν μερικές φράουλες μέσα στὸ δάσος του.

Ὡστόσο, ἂν ἦταν πραγματικά κακός, παρ' ὅλα ὅσα εἶχε πεῖ ἡ Γαβριέλλα, οἱ γονεῖς της ἦταν ἀπέναντί του ἄνθρωποι ὀλοδτε-λα ἀσήμεντοι, τίμιοι βέβαια ἄνθρωποι, ἀλλὰ φτωχοὶ καὶ χωρὶς δύναμη.

Ὁ πατέρας της, ὁ Γουλιέλμος ντὲ Βερζύ, ἦταν ἓνας ἀπλὸς εὐγενὴς ποῦ κάποτε ὑπηρετοῦσε κοντὰ στὸν κόμητα τῆς Φλάνδρας καὶ δὲν εἶχε τὴν ἀνάλογη δύναμη νὰ τὰ βάλει μὲ ἓναν ἄρχοντα σὰν τὸν ντὲ Φαγιέλ, ποῦ ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ὁ Φίλιππος - Αὐγουστος ἔλεγε ὅτι ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς πρὶν ἐκλεκτοὺς του φίλους.

Ἡ Γαβριέλλα, καθὼς τὰ σκεπτότανε ὅλα αὐτὰ, στενοχωρήθηκε τόσο, ποῦ ἄφησε τὶς φράουλες, καὶ γύρισε ἀμίλητη μαζί μὲ τὶς ἐξαδέλφες της στὸ σπίτι της.

Σὲ ὅλη τὴ διαδρομὴ δὲν τὶς ἀνάφερε καθόλου γιὰ τὴ δυσάρεστη συνάντηση ποῦ εἶχαν κάνει ἐδῶ καὶ λίγη ὥρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ἡ μέρα ὥστόσο πέρασε χωρὶς νὰ φτάσει καμμιά εἴδηση ἀπὸ τὸν ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ.

Οἱ τρεῖς κοπέλλες ἄρχισαν νὰ παίρνουν θάρρος.

Κατὰ τὶς πέντε ὅμως τὸ βράδυ, καθὼς ἡ οἰκογένεια ντὲ Βερζύ, καθότανε στὸ τραπέζι, ἓνας ὑπηρετὴς ἀνοίξε διάπλατα τὴ πόρτα καὶ ἀνάγγειλε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ μὲ βροντερὴ φωνή.

Ἡ Γαβριέλλα, ἡ Ὁδέττη καὶ ἡ Ἐντμέ ἄφησαν καὶ οἱ τρεῖς μαζί ἓνα τρομαγμένο ξεφωνητό, ποῦ ὥστόσο δὲν ἄργησε νὰ μεταβληθεῖ σὲ χαρά.

Πρῶτα - πρῶτα, εἶδαν πῶς ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ δὲν ἦταν

ἄλλος ἀπ' τὸν ἀριστοκράτη μὲ τὸν ὁποῖον εἶχαν συναντηθεῖ καὶ εἶχαν κουβεντιάσει τὸ πρωτ'.

Ὑστερα παρατήρησαν πῶς ἔμπαινε στὸ σπίτι τοὺς χωρὶς κανένα ἴχνος ἀπειλητικῆς διάθεσης, κάθε ἄλλο, κρατοῦσε μάλιστα τὰ χέρια τὸ καπέλλο του καὶ χαμογελοῦσε.

Πίσω του ἀκολουθοῦσαν τέσσερες ὑπηρέτες, ποὺ κρατοῦσαν στὰ χέρια κάτι πελώρια καλάθια γεμάτα ἀπὸ ὑπέροχα φρούτα.

Ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ εἶπε μὲ εὐγένεια στὸν πατέρα τῆς Γαβριέλλας:

— Ἀγαπητέ μου γείτονα, τὸ πρωτ' εἶχα τὴ σκληρότητα νὰ ἐμποδίσω τὴ δεσποινίδα Γαβριέλλα, τὴν ἀξιαγάπητη κόρη σας καὶ τὶς ἐξαδέλφες τῆς, νὰ μαζέψουν φράουλες σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ δάση μου. Θὰ θελήσετε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ ἐπανορθώσω τὴν κακὴ μου αὐτὴ πράξη, προσφέροντάς τους μερικὰ φρούτα, ποὺ ἔβαλα νὰ μαζέψουτε εἰδικὰ γι' αὐτὲς μέσα στὰ περιβόλια μου;

Ὁ Γουλιέλμος ντὲ Βερζὲ ἔκανε μιὰ θαθεῖα ὑπόκλιση ξαφνιασμένος, ἀλλά, καὶ συνάμα ὑπερήφανος γιὰ τὴν παρουσία τοῦ εὐγενικοῦ καὶ ξακουστοῦ ἀρχοντα ντὲ Φαγιέλ μέσα στὸ μέτριο σπίτι του.

Ὁ τελευταῖος αὐτὸς τὸν ἔκανε ἐνήμερο μὲ λίγα λόγια γιὰ τὸ ὅτι εἶχε συμβεῖ τὸ πρωτ', ἀνάμεσα στὶς δεσποινίδες καὶ σ' αὐτόν.

Κι' ὅταν ὁ πατέρας τῆς Γαβριέλλας παρακάλεσε τὸν ἀρχοντα νὰ τοὺς κάνει τὴν τιμὴ νὰ καθήσει στὸ τραπέζι τους, ἐκεῖνος δέχτηκε χωρὶς πολλὰ παρακλήσεις.

Μποροῦμε μάλιστα νὰ ποῦμε, ὅτι τὴν περίμενε αὐτὴ τὴν πρόσκληση γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν σχεδίων του.

Ἄς ἐξηγηθοῦμε ὁμῶς καλύτερα κι' ἄς συντομέψουμε τὴ διήγησή μας:

Ὁ ἀρχοντας ντὲ Φαγιέλ, ἦταν χῆρος, χωρὶς παιδιά καὶ ἀκόμα πολὺ νέος. Ἄν δὲν ἦταν ἀπόλυτα αὐτὸ ποὺ λέμε ὠραίος, δὲν ἦταν ὥστόσο καθόλου ἄσχημος ἄντρας. Ἦταν πολὺ πλούσιος καὶ εἶχε μεγάλο ὄνομα... Κι' εἶχε ἐρωτευθεῖ ξαφνικὰ μὲ δυνατό πάθος τὴ Γαβριέλλα ντὲ Βερζύ... Μέσα σὲ λίγες μέρες εἶχε κατορθώσει χωρὶς δυσκολίες, ἔχι δέβαια νὰ τῆς μεταδώσει ὅλη τὴ φλόγα ποὺ ἔκλεινε μέσα στὴ καρδιά τῆς, τουλάχιστον νὰ τὴν κάνει νὰ τὸν συμπαθήσει.

Ἔτσι, ἡ κοπέλλα δὲν βρῆκε τίποτα τὸ δυσάρεστο στὴ πρότασιν ποὺ τῆς ἔκανε, λίγο καιρὸ μετὰ τὴν πρώτη ἐπίσκεψιν στὸ σπίτι τῆς, νὰ γίνῃ γυναίκα του.

Εἶναι περιττὸ δέβαια νὰ προσθέσουμε μὲ πόσο ἐνθουσιασμὸ ἡ οἰκογένεια ντὲ Βερζύ, δέχθηκε αὐτὴ τὴν πρότασιν.

Ὁ ἀρχοντας ντὲ Φαγιέλ ἔκανε τὴν αἵτησίν του κατὰ τὰ μέσα τοῦ Νοέμβρη, καὶ οἱ ἀρραβῶνες δρίστηκαν γιὰ τὴν πρώτη τοῦ ἄλ-

λου μηνός, δσο γιά τούς γάμους θά γινόντουσαν ύστερα από δέκα πέντε μέρες.

Στό μεταξύ, ό έρωτευμένος άρχοντας δέν άφηνε καμμιά φροντίδα καί καμμιά περιποίηση πού θά τόν δοηθοΰσαν νά κατακτήσει τήν καρδιά τής Γαβριέλλας.

Κάθε μέρα έκανε πλούσια δώρα, όχι μονάχα σ' αΰτή, αλλά καί σέ όλους τούς συγγενείς της. Κοσμήματα, έπιπλα καί σπάνια ύφάσματα έπεφταν βροχή στό σπίτι του ντέ Βερζύ.

—Τί τύχη, έλεγε κάποιο βράδυ χαρούμενος ό πατέρας τής Γαβριέλλας στή μητέρα της, πού ή μικρή μας Γαβριέλλα συνήθιζε από μικρή νά πηγαίνει καί νά μαζεύει φράουλες στα δάση του άρχοντα ντέ Φαγιέλ!... Αΰτό είναι μιá φορά τύχη, άγάπη μου. "Αν τó αγαπημένο μας κορίτσι δέν είχε πάρει αΰτή τή συνήθεια, ασφαλώς δε θά έβρισκε έναν τόσο μεγάλον άρχοντα γιά σύζυγό της.

—"Όχι, άπαντοΰσε ή κυρία ντέ Βερζύ, πού ήτανε πολΰ θρήσκα, αν ή Γαβριέλλα μας σέ λίγο καιρό θά γίνει μεγάλη κυρία, δέν πρέπει γι' αΰτό νά ευχαριστοΰμε τήν τύχη, αλλά τó Θεό... Έκείνος έβαλε στό δρόμο της τόν άρχοντα ντέ Φαγιέλ...

—...Τή στιγμή πού εκείνη μάζευε φράουλες... συμπλήρωσε με κάποια δόση ειρωνείας ό σύζυγός της.

—Καί κεράσια νά μάζευε, τó ίδιο πράγμα θά γινότανε...

—"Όχι, όχι, επέμεινε ό κύριος ντέ Βερζύ, γιατί αν ή Γαβριέλλα μας μάζευε κεράσια, μπορεί νά μήν ήταν στήν ιδιοκτησία του άρχοντα ντέ Φαγιέλ κι' έτσι εκείνος νά μή τήν πρόσεχε... Στις φράουλες καί στήν τύχη τά χρωστάει όλα ή κόρη μας.

—"Όχι, στό Θεό! άντέλεγε ή κυρία ντέ Βερζύ.

—Τότε γιά νά μή μαλώνουμε, άς ποΰμε πώς τά χρωστάει όλα στή Θεία Πρόνοια, κι' άς μή ξαναμιλήσουμε γι' αΰτό.

—Αντίθετα πρέπει νά μιλήσουμε γιά νά τήν ευχαριστήσουμε.

—"Ας είναι λοιπόν κι' έτσι. "Ας εϋλογήσουμε τή Θεία Πρόνοια!

Καί ό καλός εκείνος άνθρωπος γιά νά μή δυσαρεστήσει τήν άφοσιωμένη του σύζυγο, πράσθεσε άνάμεσα στα δόντια του:

—"Ας είναι όμως εϋλογημένος καί οί φράουλες του δάσους!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Ώστόσο, λίγες μέρες μπροστά απ' τὸ γάμο τοῦ ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ καὶ τῆς Γαβριέλλας, ἔγινε κάποιο χαρακτηριστικὸ ἐπεισόδιο ποὺ εἶχε ξεχωριστὰς συνέπειες γιὰ τὸ μέλλον τους.

Κάποιος ἀδελφὸς τῆς Ὁδέττης καὶ τῆς Ἐντμέ, ἐξαδελφὸς φυσικὰ τῆς Γαβριέλλας, ὁ Ἀλδέρτος ντὲ Νοζερῶ, ὑπασπιστὴς τοῦ κόμητα ντὲ Λαόν, εἶχε πάρει ἄδεια ἀπ' τὸν κύριό του νὰ πάει στοὺς Βερζύ, γιὰ νὰ παρυσταί στοὺς γάμους τῆς ἐξαδέλφου του.

Ὁ Ἀλδέρτος ντὲ Νοζερῶ, ἦταν ἓνας θαυμάσιος νέος καὶ εἶχε μεγάλη οἰκειότητα μὲ τὴν ἐξαδέλφη του τὴ Γαβριέλλα, ἐπειδὴ συνδεόντουσαν μὲ στενὴ συγγένεια.

Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ ἄρχισε ἀμέσως νὰ τὸν ζηλεύει. Στὶς πρώτες μέρες κατόρθωσε καὶ συγκράτησε αὐτὸ τὸ δυσάρεστο συναίσθημα ποὺ ἔδραζε μέσα στὴν καρδιά του, ἀλλὰ ἓνα θράδυ, δὲν μπόρεσε νὰ κυριαρχήσει στὴ ζήλεια του.

Ἔτσι, ἀπὸ κάποια ἀσήμενη ἀφορμὴ, ἀπὸ ἓνα ἀδιόρατο χαμόγελο ποὺ ἄλλαξαν τὰ δυὸ ξαδέρφια μεταξὺ τους, ἀπὸ μιὰ φράση ποὺ ὁ Ἀλδέρτος ψιθύρισε στὴ Γαβριέλλα, ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ θύμωσε πολὺ καὶ τέλος ξέσπασε.

Εἶχαν μαζευτεῖ ὅλοι, αὐτός, ἡ ἀρραβωνιαστικά του, ἡ Ὁδέττη καὶ ἡ Ἐντμέ γιὰ νὰ κουβεντιάσουν.

Ξαφνικά, ἐκεῖ ποὺ συζητοῦσαν, ὁ ἄρχοντας ξέσπασε σὰν τὸ κεραυνὸ σ' ἓνα ἀνοιξιὰτικο πρωῒνό.

Ἡ Γαβριέλλα ἀκούγοντάς τον νὰ φωνάζει στὸν ἐξαδελφὸ τῆς ἀπειλητικά, «Κύριε ντὲ Νοζερῶ, σὺς ἀπαγορεύω νὰ μιλάτε σιγὰ στὴ δεσποινίδα ντὲ Βερζύ...», σηκώθηκε ἀπάνω κατὰ χλωμῇ.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀλδέρτος μὲ τὶς ἀδελφές του, ξαφνιασμένοι ἀπὸ τὴν ἀπροσδόκητὴ αὐτὴ ἐκρηξή, σηκώθηκαν ἀμέσως ἀπ' τὶς καρέκλες τους.

Ώστόσο, ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ ποὺ εἶχε μετανοιώσει κιόλα ἀμέσως ἀπ' τὸν αὐθάδη καὶ ἀσυμμόδιστο τρόπο του, ψιθύρισε μερικὰ λόγια συγγνώμης.

Ἡ Γαβριέλλα ὅμως ἐμποδίζοντάς τον νὰ συνεχίσει, τὸν κύτταξε κατὰματα καὶ τοῦ εἶπε:

— Έξοχώτατε, είμαι άρραβωνιαστικιά σας, καί δέν χωρεΐ άμφιβολία, πώς ή τιμή γιά μένα είναι μεγάλη, πού σέ λίγο θά έχω ένα τόσο δοξασμένο όνομα όσο τó δικό σας. "Αν όμως, πρόκειται νά πληρώσω κάποια μέρα τó γάμο μου μέ θάσανα κοντά σ' ένα ζηλιάρη σύζυγο... τότε σάς τó όρκίζομαι, όσο άκόμα είναι καιρός πώς θά προτιμούσα νά στερηθώ αύτή τή τιμή.

Ό άρχοντας ντέ Φαγιέλ, πού είχε γίνει κι' αύτός κατάχλωμος στό μεταξύ, ύποκλίθηκε καί τής άπάντησε:

— Γαβριέλλα, είχα άδικο... Σού ζητώ νά μέ συγχωρέσεις... Ή άλήθεια είναι πώς έχω λίγο ζηλότυπο χαρακτήρα... Έτσι, χωρίς νά τó θέλω, βλέποντάς σε νά κουβεντιάζεις μέ τόν έξάδελφό σου ζήλεψα, ένοιωσα πραγματικά μιá τρελλή ζήλεια νά μου σφίγγει τó λαιμό... "Οστόσο, σού δίνω τήν ύπόσχεσή μου πώς θά διορθωθώ... Ναι' σού δίνω τó λόγο μου πώς θά προσπαθήσω νά κατανικήσω αύτό τó ήλίθιο έλάττωμά μου...

— Δέν πρέπει άπλώς νά μου τó ύποσχεθείτε, άπάντησε ή Γαβριέλλα, πρέπει νά μου τó όρκιστείτε.

— Άφού λοιπόν μου τó ζητάς, σού τó όρκίζομαι! Αύτή είναι ή πρώτη καί ή τελευταία θλίψη πού σου προξένησα... Δόστε μου τó χέρι σας, κύριε Άλδέρτε ντέ Νοζεζώ, γιά νά μου άποδείξετε ότι δέν μου κρατάτε κακία γιά τή γελοία συμπεριφορά μου.

Άλήθεια θά ήταν άδύνατο νά έπανορθώσει κανένας μέ πιό εύγενικό τρόπο ένα σφάλμα του, γι' αύτό καί ή Γαβριέλλα συχώρεσε τόν μνηστήρα της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ή σελήνη του μέλιτος του Έντ ντέ Φαγιέλ καί τής Γαβριέλλας ντέ Βερζύ, κράτησε όκτώ όλόκληρους μήνες, άπό τίς 15 του Δεκέμβρη 1187 έως τίς 15 Αύγούστου 1188.

Ό "Έντ λάτρευε τή Γαβριέλλα.

Ή Γαβριέλλα ώστόσο δέν ένοιωθε πραγματική άγάπη γιά τó σύζυγό της, τής άρεσε μονάχα καί είχε γι' αύτόν τή φυσική εκείνη εύγνωμοσύνη πού δοκιμάζει κάθε γυναίκα γιά τόν άντρα, πού πρώτος τήν έκανε νά γνωρίσει τίς όμορφιές του έρωτα.

Οί δυό σύζυγοι έχτώ όλόκληρους μήνες δέν άπομακρύνθηκε ούτε στιγμή ό ένας άπ' τόν άλλον.

Ὁ κόσμος δὲν ὑπῆρχε γι' αὐτούς, ἢ καλύτερα αὐτοὶ δὲν ὑπῆρχαν γιὰ τὸν κόσμο... Δὲν ζοῦσαν παρὰ μονάχα γιὰ τὴν εὐτυχία τους.

Ὡστόσο, στὴν ἀγάπη ἡ πολὺ κατάχρηση κουράζει.

Ἡ πρώτη ἀφορμὴ ψυχρότητας ἀνάμεσα στὸν Ἔντ καὶ στὴ γυναῖκα του, ποὺ ἡ σχετικὴ παράδοση τὴν διηγεῖται μὲ τόσο ἀπλοῦκό τρόπο, ἦταν τόσο κωμικὴ, ποὺ ἀξίζει ἀληθινὰ τὸν κόπο νὰ τὴν ἀναφέρουμε ἐδῶ.

Κάποιο βράδυ καθὼς ἡ Γαβριέλλα κοιμότανε στὸ πλευρὸ τοῦ συζύγου της, κατάλαβε πῶς ἐκεῖνος ροχάλιζε... καὶ ροχάλιζε τόσο δυνατὰ ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ σπάσουν τὰ τζάμια.

Μὰ γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, τίποτα δὲν εἶναι πιὸ ἐνοχλητικὸ, ἀπὸ τὸ ν' ἀκούει κανένας στὸν ὕπνο του κάτι τέτοιο. Στὴν Ἰσπανία, τὸν παλιὸ καιρὸ, τὸ ροχαλητὸ ἐνὸς ἀπ' τοὺς συζύγους ἦταν αἰτία διαζυγίου.

Ξαφνιασμένη καὶ θυμωμένη ἡ Γαβριέλλα ἀπ' τὴ μονότονη συναυλία ποὺ ἀκουγε δίπλα της, ξύπνησε τὸ σύζυγό της.

—Τί συμβαίνει, ἀγάπη μου, τὴ ρώτησε ἐκεῖνος ξαφνιασμένος.

—Φίλε μου, σοῦ ζητῶ συγγνώμην, ἀλλὰ ξέρεις...

—Τί;

—Νά, ροχάλιζεις δυνατὰ.

—Ἄ, δυστυχισμένη μου μικρή, κι' αὐτὸ λοιπὸν δέ σ' ἀφήνει νὰ κοιμηθεῖς. ὦ, εἶμαι ἓνα ζῶο. Αὐτὸ ὅμως δὲν θὰ ξαναγίνει πιά ποτέ.

Τὴν ἄλλη ὅμως νύχτα καὶ τὴν ἐπομένη, μερικὲς νύχτες στὴ τειρά, ἐξακολούθησε ἡ ἴδια σκηνή.

Καθὼς φαίνεται τὸ ροχαλητὸ ἦταν τὸ πάθος τοῦ ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ. Ροχάλιζε σὰν καρροτσέρης.

Καταλάβαινε καὶ ὁ ἴδιος πῶς αὐτὴ ἡ κατάσταση ἐνοχλοῦσε τὴν ἀγαπημένη του, ἀλλὰ δὲν μπορούσε νὰ κάνει τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ τῆς ζητήσει συγγνώμην.

Τέλος κάποια νύχτα ποὺ ἡ Γαβριέλλα τὸν εἶχε ξυπνήσει γιὰ δεκάτῃ ἢ δωδεκάτῃ φορὰ γιὰ νὰ τοῦ ἐπαναλάβει τὴ στερεώτυπη φράση. «Πρόσεχε, φίλε μου, ροχάλιζεις...», ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιὲς τῆς ἀπάντησε:

—Ἀγαπητή μου, αὐτὸ τὸ πράγμα μὲ στενοχωρεῖ πολὺ, ἀλλὰ, φαίνεται πῶς δὲν μπορῶ νὰ κάνω διαφορετικὰ. Ἐπειδὴ λοιπὸν, εἶναι ἄδικο νὰ ὑποφέρεις ἐξ αἰτίας τοῦ φυσικοῦ μου αὐτοῦ ἐλαττώματος, ἔχω κάτι νὰ σοῦ προτείνω: Νὰ κοιμόμαστε σὲ χωριστὰ δωμάτια.

—Ἄς εἶναι! ἀπάντησε ἡ Γαβριέλλα.

—Αὐτὸς ὁ χωρισμός, ποὺ τὸν δέχομαι· γιὰ νὰ μὴ σὲ ἐνοχλῶ πιά, ἐξακολούθησε ὁ Ἔντ, ἐλπίζω πῶς δὲ θὰ λιγοστεύει τὴν ἀγάπη μας... Ἐσὺ νὰ κοιμᾶσαι σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο κι' ἐγὼ στὸ διπλάνό...

Ἔτσι, κάθε βράδυ προτοῦ νὰ πάω νὰ κοιμηθῶ καὶ νὰ... ροχαλίζω στὸ δωμάτιό μου, ἀφοῦ ἔτσι τὸ θέλει ὁ Θεός, θὰ ἔρχομαι ἐδῶ καὶ θὰ κουδεντιάξουμε μιὰ - δυὸ ὥρες μαζί.

Ὅπως τὸ ἀποφάσισαν ἔτσι καὶ ἔγινε.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ κάθε σύζυγος εἶχε τὴν ξεχωριστὴ του κρεβατοκάμαρα.

Ὡστόσο, παρ' ὅλα ὅσα ἔλεγε ἡ μᾶλλον πίστευε ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ, ἀπὸ κείνη τὴ μέρα ἡ ἀγάπη τους ἄρχισε νὰ λιγοστεύει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Ὅταν πέρασε ἓνας χρόνος ἀπὸ τὸ γάμο του, ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ, γιὰ νὰ γιορτάσει τὸ γεγονός, ὀργάνωσε μεγάλες γιορτὲς τίς ὁποῖες κάλεσε τοὺς συγγενεῖς τῆς γυναίκας του καὶ τοὺς ἄρχοντες τῆς γύρω περιοχῆς.

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς τελευταίους ἦταν καὶ ὁ Ραοὺλ ντὲ Κουσὺ, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ περίφημου ἐκείνου πύργου ποὺ ἐδῶ καὶ σαράντα χρόνια σωζόντουσαν ἀκόμα τὰ τρομερὰ ἐρεῖπιά του.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ γυναίκα του ἔτυχε νὰ θρίσκει στὸ κρεῖττο· βαρεῖα ἄρρωστη, ὁ ἄρχοντας ντὲ Κουσὺ, δὲν μπόρεσε νὰ τὴν πάρει μαζί του στὶς γιορτὲς τοῦ πύργου τοῦ Φαγιέλ. Ὡστόσο, στὴ θέση τῆς πῆρε κοντά του τὸν ἀνεψιό του, ἕναν νεὸ εἴκοσι ἐτῶν προικισμένον μὲ ὅλες τίς ψυχικὲς καὶ σωματικὲς χάρες.

Ὁ Ρενῶ, ἔτσι λεγότανε ὁ νέος ποὺ ἦταν γενναῖος σὰν λιοντάρι, στὸν τελευταῖο πόλεμο τῆς Φλάντρας ποὺ εἶχε πάρει κι' αὐτὸς μέρος στὸ πλευρὸ τοῦ φίλου του ποὺ ὑπηρετοῦσε κάτω ἀπ' τίς διαταγὲς τοῦ Φιλίππου - Αὐγούστου, ἔσπασε περισσότερες ἀπὸ εἴκοσι λόγχες.

Ξεχωριστὰ ὅμως ἀπ' αὐτά του τὰ χαρίσματα ὁ Ρενῶ ἦταν κιόλα ἓνας ὀνομαστὸς ποιητής.

Ἐγγραφε τραγούδια ὅλο χάρη καὶ ἁρμονία καὶ παραμύθια ποὺ ἔλαμπαν ἀπὸ πνεῦμα.

Ὁ ἄρχοντας Ἔντ ντὲ Φαγιέλ ὑποδέχτηκε τὸ θεῖο καὶ τὸν ἀνεψιὸ μὲ ἐξαιρετικὴ ἐγκαρδιότητα.

Στόν πρώτο μάλιστα έδωσε στο τραπέζι τήν τιμητική θέση.
"Υστερα απ' τὸ τέλος τοῦ πρώτου γεύματος παρακάλεσαν τὸν ἀνεψιὸ νὰ τοὺς δώσει μερικά δείγματα τοῦ ποιητικοῦ του ταλέντου.

Ἀπήγγειλε δυὸ απ' τὰ τραγούδια του καὶ ἕνα ἔμμετρο παραμῦθι τοῦ ποῦ εἶχαν μεγάλη ἐπιτυχία.

Σήμερα ἴσως νὰ ἔβρισκαν τὸ παραμῦθι τοῦ νέου ποιητοῦ κάπως τολμηρὸ σὲ μερικές ἐκφράσεις του, ἀλλὰ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ δὲν τοὺς ἐνοχλοῦσαν καθόλου αὐτὰ τὰ πράγματα. Τὸ ἀντίθετο μάλιστα...

Στὸ μεταξὺ εἶχε σκοτεινιάσει καὶ ἐνῶ ὁ Ρενῶ ἀπήγγειλε τὸ παραμῦθι του, ὁ Ἔντ ντὲ Φαγιέλ διέταξε τοὺς ὑπηρέτες του νὰ φέρουν ἑκὶς γιὰ ν' ἀποτελειώσῃ μὲ μερικοὺς ἄλλους καλεσμένους τοῦ τίς ὑπόλοιπες μποτίλιες τοῦ κρασιοῦ.

Στοὺς νέους καὶ τῶν δύο φύλων ποὺ εἶχαν φάει καὶ πιεῖ ἀρκετά, ἔδωσαν τὴν ἄδεια νὰ πᾶνε νὰ περπατήσουνε στὸ πάρκο.

Πρώτη ἔδωσε τὸ παράδειγμα ἡ Γαβριέλλα καὶ σηκώθηκε απ' τὴ θέση της.

Τὸ βράδυ ἦταν ὑπέροχο κι' ὁ ἀέρας φυσοῦσε θερμὸς καὶ μυρωμένος. Κυρίες, δεσποινίδες καὶ νεαροὶ ἀριστοκράτες, σὰν ἕνα κοπάδι πουλιῶν ποῦ τ' ἀφήνουν ἐλεύθερα, σκορπίστηκαν μὲ γέλοια στὰ ἱσκιερὰ δρομάκια τοῦ πάρκου.

Ὁ Ρενῶ ντὲ Κουσὺ, θυτισμένος στίς ὀνειροπολήσεις του, ἀποτραβήχτηκε κι' ἔφτασε σὲ ἕνα ἀπόμερο μέρος τοῦ πάρκου, ἕνα μικρὸ ξέφωτο τριγυρισμένο ἀπὸ φιλῶρες. Ἐκεῖ ξαπλώθηκε ἀναστενάζοντας κι' ἀνάσαινε μὲ ἡδονὴ τὸν μυρωμένο ἀέρα.

Ἀλλὰ γιατί ἀναστενάζε; Ποιὸ πρᾶγμα ἢ καλύτερα ποιὸ πρόσωπο συλλογιζόταν; Αὐτὸ θὰ τὸ μάθουμε σὲ λίγο.

Δὲν εἶχαν περάσει οὔτε δυὸ λεπτά ποῦ ὁ ποιητὴς ἀναπαύοτανε ἀπάνω στὴ χλόη, δταν ἡ Ὁδέττη καὶ ἡ Ἐντμέ ντὲ Νοζερῶ, οἱ ἐξαδέλφες τῆς Γαβριέλλας ποῦ τίς γνωρίσαμε πιὸ πάνω, ἦρθαν καὶ κάθησαν σ' ἕνα πέτρινο πάγκο, λίγα θήματα μακριὰ απ' τὸν Ρενῶ.

Τὰ δυὸ κορίτσια συζητοῦσαν ζωηρά.

—Τί ὠραῖος ποῦ εἶναι! ἔλεγε ἡ μία απ' τίς δυὸ, ἡ Ἐντμέ, καὶ τί πνεῦμα ποῦ ἔχει;

—Καὶ τί μ' αὐτό, τῆς ἀπαντοῦσε ἡ ἄλλη, ἐσένα τί σὲ ἐνδιαφέρει; Μήπως εἶσαι ἐρωτευμένη μαζὶ του; Τόσο τὸ χειρότερο τότε γιὰ σένα, ἀγαπητῇ μου... Αὐτὸς εἶναι πλούσιος κι' ἀριστοκράτης ἐνῶ ἐμεῖς εἴμαστε δυὸ φτωχὲς κοπέλλες ποῦ δὲν μᾶς πᾶνε γιὰ σύζυγοι τόσοι μεγάλοι ἄρχοντες.

—Ἄν τοῦ ἀρέσω, γιατί νὰ μὴ μὲ παντρευτεῖ; ἀπάντησε ἡ

Ἐντμέ μὲ ζωνρότητα. Τί ἦταν πάρα πάνω ἀπὸ μᾶς ἡ Γαβριέλλα; Παντρεύτηκε ὁμως τὸν ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ.

— Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, εἶπε ἡ Ὀδέττη στὴν ἀδερφή της, πρέπει ὁμως νὰ ὁμολογήσεις πὼς ἡ Γαβριέλλα εἶναι πολὺ πιὸ ὠραία ἀπὸ σένα γι' αὐτὸ τὸ λόγο κατέκτησε τὸν ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ.... Κι' ὕστερα....

— Ὑστερα τί;

— Ὑστερα ὁ Ρενὼ ντὲ Κουσὺ εἶναι ἀκόμα πολὺ νέος, ἐνῶ ὁ ἄρχοντας ντὲ Ταγιέλ δταν ἐρωτεύθηκε τῇ Γαβριέλλα, εἶχε περάσει τὰ τριάντα.

Σοὺ λέω λοιπὸν πὼς γιὰ τὸ καλὸ σου δὲν πρέπει νὰ σκέπτεσαι καθόλου τὸν Ρενὼ ντὲ Κουσὺ, γιατί ὅπως κατάλαβα ἀν αὐτὸς πρόσεξε ἓνα πρόσωπο στὴ σημερινή γιορτή, αὐτὸ τὸ πρόσωπο...

— Τί θέλεις νὰ πεῖς; τὴ διέκοψε ταραγμένη ἡ Ἐντμέ.

— Θέλω νὰ πῶ ὅτι αὐτὸ τὸ πρόσωπο δὲν ἦσουν ἐσύ, ἀπάντησε στὴν Ἐντμέ ἡ ἀδελφή της.

— Καὶ τότε ποιά ἦταν; Μήπως ἦσουν ἐσύ;

— Ὁχι, ἀπάντησε ἡ Ὀδέττη, ἐγὼ δὲν ἔχω τόσο μεγάλες ἀξιώσεις.

— Τότε;

— Σιωπή. Κάποιος ἔρχεται πρὸς τὰ δῶ. Δὲν ἀκοῦς βήματα;

— Μάλιστα.

— Ἐντμέ, Ὀδέττη... ἀκουστικὴ πού ἔλεγε φιά φωνή ἐκεῖ κοντά.

— Εἶναι ἡ Γαβριέλλα, φιθύρισε ἡ Ἐντμέ καθὼς σηκωνότανε ἀπ' τὸν πάγκο πού καθότανε. Ὀδέττη, σὲ παρακαλῶ, μὴν τῆς πεῖς τίποτα γι' αὐτά.

— Μὴ φοβᾶσαι... Μὰ πού πηγαίνεις; ρώτησε ἡ Ὀδέττη τὴν ἀδελφή της βλέποντάς την πού ἀπομακρυνότανε.

— Δὲν ξέρω, ἀπάντησε ἐκείνη, ἀλλὰ ἀπ' τὴ στιγμή πού μοῦ εἶπες πὼς ὁ Ρενὼ εἶναι ἐρωτευμένος μὲ κάποια ἄλλη... νοιώθω ἓνα μεγάλο πόνο μέσα στὴν καρδιά... καὶ ἔχω ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ κλάψω... δὲν θέλω ὁμως νὰ κλάψω μπροστὰ στὴ Γαβριέλλα...

— Ἐλα, μὴ κάνεις σὰν παιδί, εἶπε ἡ Ὀδέττη, μείνε κοντά μου.

— Ὁχι, ὄχι, ἄφησέ με. Πόσο εἶναι εὐτυχισμένη ἐκείνη πού ἀγαπάει ὁ Ρενὼ... Ἀλλά, θὰ τὴ γνωρίσω, θέλω νὰ τὴ γνωρίσω. Πόσο εἶναι εὐτυχισμένη... Ἀντίο.

Ἐνῶ ἡ Ἐντμέ ἔφευγε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, ἀπὸ τὸ ἄλλο ἔρχότανε ἡ Γαβριέλλα.

—Θαυμάσια! συλλογιζότανε ὁ Ρενώ ντὲ Κουσού, ποὺ εἶχε ἀκούσει ὅλα ὅσα εἶχαν πεῖ οἱ δυὸ ἀδελφές. Ἡ ἔμπνευση ποὺ εἶχε νὰ ρθῶ νὰ ξαπλωθῶ ἐδῶ πέρα ἦταν πολὺ καλὴ!

—Μπᾶ, ἔκανε ἡ Γαβριέλλα ὅταν εἶδε μονάχη τὴν Ὀδέττη, ποὺ εἶναι ἡ Ἐντιμέ; Μὰ δὲν εἰσαστε μαζί;

—Ναί, ἀλλὰ μόλις σὲ ἀκουσε ἔφυγε, ἀπάντησε ἐκείνη.

—Καὶ γιατί;

—Εἶπε πὼς αἰσθάνεται ἓνα μεγάλο πόνο στὴ καρδιά της καὶ ἤθελε νὰ κλάψει.

—Πῶς... ἔκανε ξαφνιασμένη ἡ Γαβριέλλα.

—Μάλιστα, συνέχισε ἡ Ὀδέττη. Θεέ μου, εἶναι ἐρωτευμένη κι' ἐπειδὴ εἶχα τὴ σκληρότητα νὰ τῆς πῶ, ὅτι ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾶ, οὔτε τὴν πρόσεξε σήμερα καθόλου...

—Ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾶ; τὴ ρώτησε ἡ Γαβριέλλα γεμάτη περιέργεια. Ὅστε σοῦ εἶπε τὸ ὄνομά του;

—Ναί.

—Ποιός εἶναι λοιπόν. Ποιός εἶναι;

—Ἀχ, πόσο διάζεσαι νὰ τὸ μάθεις. Ἐλα, πρῶτα καὶ κάθισε κοντά μου... Ἐκεῖ.... Πολὺ ὥραϊα. Δόσε μου τὰ χέρια σου... Θαυμάσια...

—Μὰ τί θέλουν νὰ ποῦνε ὅλα αὐτά; Γιατί μὲ κρατᾷς ἔτσι Ὀδέττη;

—Γιὰ νὰ βεβαιωθῶ γιὰ κάποιο πράγμα

—Νὰ βεβαιωθείς; Μὰ γιὰ ποῖό πράγμα;

—Νὰ βεβαιωθῶ πὼς ὅταν ἀκούσεις τὸ ὄνομα ἐκείνου ποὺ μάγεψε τὴν ἀδελφοῦλα μου, καὶ ποὺ αὐτὸς δὲν τὴν πρόσεξε καθόλου, ἐπειδὴ ἡ καρδιά του χτυπᾶ γιὰ κάποια ἄλλη, δὲν θὰ ἐνοχληθεῖς καθόλου.

—Ὀδέττη, μὲ στενοχωρεῖς... εἶπε ἡ Γαβριέλλα. Καὶ τί μὲ ἐνδιαφέρει ἐμένα ἂν τὴν Ἐντιμέ τὴν ἀγαπάει ἢ ὄχι ὁ ἐκλεκτὸς τῆς καρδιάς της;

—Κι' ὅταν ἀκούσεις πὼς ὁ ἐκλεκτὸς της εἶναι ὁ Ρενώ ντὲ Κουσού, οὔτε καὶ τότε θὰ σ' ἐνδιαφέρει; ρώτησε ἡ Ὀδέττη πονηρὰ τὴν ἐξαδέλφη της.

—Ὀδέττη!.. ἔκανε ἡ Γαβριέλλα καταπνίγοντας ἓνα στεναγμὸ καὶ κρύδοντας τὸ κεφάλι στὴν ἀγκαλιά της ἐξαδέλφης της. Ἀκολούθησε ἀπόλυτὴ σιωπή.

Τέλος ἡ Ὀδέττη σφίγγοντας τὴν Γαβριέλλα στὴν ἀγκαλιά της, ξανάρχισε μὲ χαδιάρικη φωνή:

—Ἡσύχασε τώρα... ἡσύχασε. Δὲν ἔκανα καλὰ ποὺ προσπάθησα νὰ πνίξω τὸ αἶσθημα αὐτὸ τῆς ἀδελφῆς μου ποὺ θρυσκότανε ἀκόμα στὴν ἀρχή; Ἄ, ἐγὼ ἔχω πολὺ καλὰ μάτια!

—Καὶ τί εἶδες ἐσὺ μὲ τὰ καλὰ σου μάτια;

—'Εκείνο πού είδες κι' ἐσύ μὲ τὰ δικά σου κι' ἂν τολμᾷς ἀρνήσου το... Εἶδα πῶς ὁ κ. Ρενώ ντὲ Κουσὺ σὲ ὀρίσκει πολὺ ὠραία... καὶ πῶς εἶναι ἐρωτευμένος μαζί σου.

—Καὶ τί σημασία ἔχει γιὰ μένα αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; Ἴσως νὰ τὸ μάντεψα. Ὡστόσο, ἀφοῦ εἶμαι παντρεμένη τὸ καθήκον μου μοῦ ἐπιβάλλει, ἀκόμα κι' ἂν μ' ἀρέσει ὁ Ντὲ Κουσὺ νά...

—Νὰ μὴ τοῦ δώσεις θάρρος, φυσικὰ συμπλήρωσε ἡ Ὁδέττη. Ἀλλὰ καὶ τὸ δικό μου καθήκον μοῦ λέει νὰ ἐμποδίσω... ὅσο θέβαια περνᾷ ἀπ' τὸ χέρι μου, τὴν ἀδερφή μου Ἐντιμέ νὰ ὑποφέρει γι' αὐτόν.

—Κακόμοιρη Ἐντιμέ, ψιθύρισε ἡ Γαβριέλλα μὲ ἕναν βαθὺ στεναγμό.

—Πραγματικά, εἶναι πολὺ δυστυχισμένη ἀπ' τὴ στιγμή πού κατάλαβε πῶς ἀγαπáει ἕναν ἄντρα, πού ἡ καρδιά του εἶναι δοσμένη σὲ μιὰ ἄλλη... Ὡστόσο κι' ἐσύ ἡ ἴδια...

—Ἐγώ, τὴ σταμάτησε ἡ Γαβριέλλα, ἔχω πάρει κιόλα τὴν ἀπόφασή μου. Ὁ κ. Ρενώ ντὲ Κουσὺ ἤρθε γιὰ πρώτη φορὰ στὸν πύργο μας, θὰ κανονίσω ἔτσι τὰ πράγματα πού νὰ μὴ ξανάρθει.

—Θαυμάσια! ἀλλά, ἐδῶ πού τὰ λέμε, δὲν θὰ λυπηθεῖς καθόλου ὅταν δὲν ξαναδεῖς τὸν κ. Ρενώ;

—Τί εἶναι αὐτὰ πού λές, Ὁδέττη! φώναξε ἡ Γαβριέλλα.

—Τί λέω, Θεέ μου! Μὰ αὐτὸ πού λέω. Ἀλλωστε καὶ νὰ σ' ἀρέσει δὲν εἶναι δικό σου σφάλμα. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ κυριαρχήσει στὰ αἰσθήματά του... Πές μου λοιπὸν πῶς σοῦ ἀρέσει.

—Ὁδέττη, πάψε!

—Ὁμολόγησέ μου, πῶς ἂν αὐτὴ τὴ στιγμή σὲ ἄφηναν νὰ διαλέξεις ἀνάμεσα στὸν ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ καὶ στὸν κ. Ρενώ ντὲ Κουσὺ...

—Ὁδέττη! φώναξε ξανά ἡ Γαβριέλλα.

Καὶ θέλοντας νὰ δώσει κάποιο τέλος στὴν ἐνοχλητικὴ ἀνάκριση τῆς ἐξαδέλφης τῆς, τὴν ἀγκάλιασε καὶ ἄρχισε νὰ τὴ φιλά μὲ πάθος.

Τὰ φιλιὰ τῆς ὥστόσο, δὲν προοριζόντουσαν γι' αὐτὴ, εἶχαν ἄλλη κατεύθυνση.

Ἀλλὰ, ἡ Ὁδέττη κάθε ἄλλο, παρὰ κουτὴ ἦταν.

Κατὰ βάθος ἦταν ἕνα πλάσμα ἀρκετὰ κακό. Ζηλεύοντας τὴν ἐξαδέλφη τῆς γιὰ τὴ μεγάλη τῆς τύχη, δοκίμαζε τώρα κάποια κρυφὴ χαρά, βλέποντας νὰ ἀπλώνεται κάποιος ἴσκιος ἀπάνω ἀπ' τὴν εὐτυχία τῆς Γαβριέλας.

Μὲ τὴν πρόφαση λοιπὸν πῶς θὰ ξανάδινε στὴν ἀδερφή τῆς τὴ γαλήνη, δὲ θὰ λυπότανε καθόλου νὰ σπρώξει τὴ Γαβριέλλα νὰ καταστρέψει τὴ δική τῆς γαλήνη.

Δέν είχε καμμιὰ ἀμφιβολία πῶς, καθὼς τὸ εὐχότανε, ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἢ μοίρα δούλευε γιὰ νὰ καταστρέφει τὴ Γαβριέλλα.

Ναί, ἡ Ὀδέττη δὲν γελοιοῦτανε καθόλου. Ἀπ' τὴ πρώτη στιγμή πού ὁ Ρενώ ντὲ Κουσὺ ἀντίκρουσε τὴ Γαβριέλλα, εἶχε νοιώσει στὴν καρδιά ἕνα δυνατὸ αἶσθημα γι' αὐτὴ.

Ὡστόσο, ἂν δὲν μεσολαβοῦσε ἡ μοίρα, πού τὸν εἶχε σπρώξει νὰ πάει νὰ ξαπλωθεῖ σ' ἐκεῖνο τὸ ξέφωτο, ἀπὸ ὅπου ἄκουσε τίς τόσο περιέργες καὶ τόσο ἐνδιαφέρουσες γι' αὐτὸν κουδέντες τῶν κοριτσιῶν, ποτὲ ἡ ἐνοχὴ αὐτὴ ἀγάπη δὲ θὰ ἔδωγαινε ἀπ' τὴ καρδιά του.

Ξαφνικά, οἱ δυὸ ἐξαδέλφες σηκώθηκαν καὶ ἄρχισαν νὰ περπατοῦνε.

Σὲ λίγο εἶχαν χαθεῖ μέσα στὰ δέντρα.

Τότε ὁ Ρενώ σηκώθηκε ἀπ' τὴ κρυψώνα του, κι' ἀφοῦ σκέφθηκε γιὰ λίγα λεπτά, πῆρε ἕνα μονοπάτι ἀντίθετο ἀπὸ κεῖνο πού εἶχαν πάρει οἱ δυὸ ἐξαδέλφες.

Ἡ πολιορκία εἶχε πάει θαυμάσια. Τώρα ἔπρεπε νὰ κάνει τὴν ἐπίθεσὴ του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Μέσα σὲ μιὰ μεγάλη αὐλὴ, πού ἀπλωνότανε μπροστὰ ἀπ' τὴν ἐσωτερικὴ πρόσοψη τοῦ πύργου, κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ καὶ τῶν ἀστεριῶν οἱ νεαροὶ προσκαλεσμένοι τοῦ ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ ἔπαιζαν τὴ τυφλόμυγα.

Αὐτὸ μὴ σὰς ξαφνιάζει.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἡ τυφλόμυγα ἦταν πολὺ τῆς μόδας. Λέγε μάλιστα, πῶς ὁ ἡρωϊκὸς Γουστὰβος Ἀδόλφος, ὁ μεγαλύτερος βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, ἀνάμεσα στοὺς θριάμβους καὶ στίς νίκες του, ἔδρισκε τὸν καιρὸ νὰ παίζει κάθε μέρα τὸ ἀγαπημένο του παιχνίδι.

Τὴ στιγμή πού ὁ ἱππότης Ρενώ ντὲ Κουσὺ ἔμπαινε μέσα στὴν αὐλὴ, τὸ πρόσωπο τῆς τυφλόμυγας τὸ ἔπαιζε κάποιος ἀπ' τοὺς φίλους του, ὁ ὑποκόμος ντὲ Μελλιέδρ.

Γύρω του ἔτρεχαν ὅλοι καὶ ὅλες ὅσοι ἔπαιρναν μέρος στὸ παιχνίδι καὶ σκοντουφλοῦσαν ἀφήνοντας δυνατὰ γέλοια.

Ὅλοι, ἐκτός ἀπὸ μιὰ νέα κοπέλλα, πού καθότανε παρὰ μερὰ συλλογισμένη, καὶ δὲν ἔδινε καθόλου σημασίαν στὸ παιχνίδι.

Ἡ κοπέλλα αὐτὴ ἦταν ἡ Ἐντμέ ντὲ Νοζερῶ.

Ὁ Ρενώ τὴν πλησίασε ἀθόρυβα, χωρὶς ἐκείνη νὰ τὸ καταλάβει, τόσο ἦταν θυσιωμένη στὶς σκέψεις της.

Ἐκεῖνος ὁμως τῆς ἄγγιξε τὸ χέρι καὶ τῆς μίλησε. Ἄν ἦταν μέρα, θὰ ἔβλεπε πὼς στὸ ἄγγιγμά του ἡ Ἐντιμέ ἀνασκίρτησε καὶ τὸ πρόσωπό της κοκκίνισε σὰν παπαρούνα.

— Ἐσεῖς δὲν παίζετε δεσποινίς; τὴ ρώτησε.

— Ὅχι, φιθύρισε ἐκείνη.

— Μὰ γιατί; θὰ ἔχετε ἴσως καμμιὰ στενοχώρια. Ὡστόσο, ἔστιν ἓνα κορίτσι εἶναι ὥραϊο σὰν ἐσὺς δὲν τοῦ πάει νὰ εἶναι λυπημένο.

— Τῇ στιγμή ὁμως πού ὁ Ρενώ ἀποτελεῖωνε τὸ λόγια του, ὁ ὑποκόμος ντὲ Μελλιέβρ πού ἔκανε τὴν τυφλόμυγα, ἀκούγοντας τὴ φωνή του τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι.

— Τὸν ἔπιασα! Τὸν ἔπιασα! Τὸν ἔπιασα! ἄρχισε νὰ φωνάζει ὁ ὑποκόμος ἐνῶ ἔβγαζε τὸ μαντήλι πού τοῦ ἔκλεινε τὰ μάτια.

— Πιάστηκε! Πιάστηκε! ἀκούστηκαν τότε νὰ λένε μαζί ἄλλες τριάντα φωνές. Πιάστηκε ὁ Ρενώ ντὲ Κουσού. Τώρα θὰ κάκει αὐτὸς τὴν τυφλόμυγα.

Τότε ὁ Ρενώ ἔκανε μιὰ υπόκλιση καὶ εἶπε:

— Κυρίες καὶ κύριοι, στὶς διαταγές σας. Ὡστόσο, ἀντὶ νὰ παίξουμε αὐτὸ τὸ μονότονο παιχνίδι, δε θὰ ἦταν προτιμώτερο νὰ χορέψουμε;

Ἡ πρόταση τοῦ νεαροῦ ἱππότη ἔγινε δεχτὴ μ' ἐνθουσιασμό ἀπὸ ὅλους.

— Ναί, ναί, φώναξαν. Νὰ χορέψουμε! Νὰ χορέψουμε!

Ὁ Ρενώ ντὲ Κουσού θὰ ἀνοίξει πρῶτος τὸ χορό.

— Καὶ στὸ τέλος τοῦ χοροῦ, συνέχισε ὁ Ρενώ, κάθε καθαλλιέρος θὰ δώσει ἓνα φιλὶ στὴ ντάμα πού προτιμᾷ.

— Ναί, ναί, φώναξαν ἐπιδοκιμαστικά ὅλοι οἱ καθαλλιέροι.

Οἱ κυρίες καὶ οἱ δεσποινίδες προσπάθησαν νὰ πνίξουν ἓνα χαμόγελο εὐχαρίστησης πού ἔφερε στὰ χεῖλη τους αὐτὴ ἡ πρόταση.

Τότε ὁ Ρενώ ἔπιασε μὲ τὸ ἀριστερό του χέρι τὸ δεξιὸ χέρι τῆς Ἐντιμέ, καὶ ἐκείνη μὲ τὴ σειρά της ἔπιασε τὸ χέρι ἐνός ἄλλου χορευτῆ, πού κρατοῦσε ἀπ' τὸ χέρι μὲ τὸν ἴδιον τρόπο μιὰ ἄλλη χορεύτρια.

Τὸ ἴδιο ἔγινε μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους, καὶ ἔτσι πιασμένοι ὅλοι ἀπ' τὰ χεῖρια σχημάτισαν μιὰ ἀλυσίδα.

Καὶ ὁ χορὸς ἄρχισε μὲ φωνές καὶ γέλοια.

Παρασυρμένοι ἀπ' τὸ θόρυβο πού ἔκαναν οἱ νέοι χορευτές,

ὁ Ἔντ ντὲ Φαγιέλ καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχόντες σηκώθηκαν ἀπ' τὸ τραπέζι καὶ ὁδήκην ἔβω γιὰ ν' ἀπολαύσουν τὸ ὥραιο θέαμα.

Ἡ Γαβριέλλα καὶ ἡ Ὀδέττη πού σὺν μεταξὺ εἶχαν φτάσει στὴν αὐλὴ, κύτταζαν μὲ ἐνδιαφέρον τοὺς χορευτῆς.

Ξαφνικὰ ἡ Γαβριέλλα σφίγγοντα; σπασμωδικὰ στὴν ἀγκυλιά της τὴν ἐξαδέλφη της, εἶπε:

—Βλέπεις... Τὸν βλέπεις... Χορεύει...

—Ναί, τὸν βλέπω... Χορεύει...

—Εἶναι ἀνάμεσα στὴν Ἐντιμέ καὶ στὴν ἀδελφὴ τοῦ ὑποκόμητα ντὲ Μελλιέδρ.

—Πραγματικὰ. Αὐτὸ τὸ πράγμα μου κάνει ἐντύπωση.

Ὁ χορὸς συνεχιζότανε. Οἱ χορευτῆς κάθε τόσο ἔσπαζαν τὴν ἀλυσίδα τους καὶ σὲ λίγο τὴν ξανάφτιαχναν.

Οἱ χορευτῆς ὁμῶς κουράστηκαν κι' ὁ χορὸς τελείωσε πιά.

—Καὶ τώρα, κύριοι, φώναξε ὁ Ρενώ, πρέπει νὰ θυμηθεῖτε τὴ συμφωνία μας. Κάθε χορευτῆς ἔχει δικαίωμα νὰ φιλήσει τὴν κτάμα πού τοῦ ἀρέσει.

Ἡ Γαβριέλλα ὅταν τὸν ἀκουσε ἔσμιξε τὰ φρύδια της.

—Ἄ, φώναξε ὕστερα ἀπὸ λίγο. Ὀδέττη, τὸν εἶδες, φίλησε τὴν Ἐντιμέ.

Πραγματικὰ, ὁ Ρενώ εἶχε φιλήσει τὴν Ἐντιμέ πού ἔτρεμε ἀλόκληρη ἀπ' τὴ συγκίνησή της.

—Μοῦ φαίνεται παράξενο! Πολὺ παράξενο! ψιθύρισε ἡ Ὀδέττη.

Καὶ συγχρατώντας τὴν Γαβριέλλα πού ἦταν ἐτοιμὴ νὰ πέσει, πρόσθετε:

—Μὰ τί ἔχεις; Τί ἔπαθες λοιπόν; Πρόσεξε... Ἔρχεται ὁ ἀντρας σου.

Πραγματικὰ ἐκαὶνὴ τὴ στιγμή ὁ Ἔντ ντὲ Φαγιέλ πλησίασε τὴ γυναῖκα του.

—Δὲ χόρεψες ἐσύ, ἀγαπητὴ μου; τὴ ρώτησε.

—Ὅχι, ἀπάντησε ἡ Γαβριέλλα, εἶμαι λίγο ἀδιάθετη.

—Θεέ μου! Μήπως θέλεις νὰ στείλω γιὰ τὸ γιατρό; Δὲ θὰ εἶναι μακριὰ. Δὲν ἔχω πολλὴ ὥρα πού μίλησα μαζί του.

—Εὐχαριστῶ, φίλε μου. Δὲν εἶναι ὁμῶς τίποτα. Θὰ κάνω ἓνα μικρὸ περίπατο μὲ τὴν Ὀδέττη καὶ θὰ μοῦ περάσει. Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἀνησυχεῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Ἡ Γαβριέλλα παρασέρνοντας τὴν ἐξαδέλφη της χώθηκε σὲ μιὰ ἀπ' τὶς πιὸ σκοτεινὲς δεντροστοιχίαις τοῦ πάρκου.

Κι' ὅταν πιά κατάλαβε πὼς κανέννας δὲν θὰ τὴν ἐβρισκε οὔτε καὶ θὰ τὴν ἄκουγε, σταμάτησε ξαφνικὰ καὶ ξέσπασε σὲ λυγμούς.

— Μὰ τί σοῦ συμβαίνει λοιπὸν; τὴ ρώτησε ἡ Ὀδέττη, κἀνοντας πὼς ξαφνιάστηκε. Μὲ φοβίζεις... Γιατί εἶσαι τόσο πολὺ συγκινημένη; Μήπως ζηλεύεις γιὰ τὸ φιλὶ ποὺ ἔδωσε ὁ κ. Ρενώ στὴν ἀδελφὴ μου;

— Σώπα, σώπα, εἶπε ἡ Γαβριέλλα μὲ ἄγρια φωνή. Τὴν ἀδελφὴ σου τώρα τὴ μισῶ.

— Πράγμα ποὺ μαρτυράει πὼς ἀγαπᾷς τὸν Ρενώ ντὲ Κουσού.

— Μάλιστα, ἀπάντησε ἡ Γαβριέλλα, τὸν ἀγαπῶ... Εἶναι ἓνα πρᾶγμα ἀνώτερο ἀπ' τὶς δυνάμεις μου... Ναί, τὸν ἀγαπᾶω... Κι' ἂν αὐτὸς ἀγαπάει καμμιά ἄλλη, εἶμαι βέβαιη πὼς θὰ πεθάνω.

— Εἶναι λοιπὸν τόσο δυνατό τὸ αἰσθημὰ σου;

— Ὀδέττη μὴ γελᾷς, σὲ παρακαλῶ. Νᾶξερεις πόσο δυστυχισμένη εἶμαι... Ἀγαπᾶει τὴν Ἐντμέ.

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι κι' ἐγὼ δὲν τὸ περίμενα νὰ δῶ αὐτὸ ποὺ εἶδα ἐδῶ καὶ λίγη ὥρα, εἶπε ἡ Ὀδέττη στὴν ἐξαδέλφη της. Ὅσotόσο, οἱ ἐρωτευμένοι καταφεύγουν πολλὰς φορές σὲ πονηρὰ τεχνάσματα γιὰ νὰ κερδίσουν τὸ σκοπὸ τους...

Ποὺ ξέρεις ἂν τὸ φιλὶ ποὺ ἔδωσε στὴν Ἐντμέ δὲν τῆς τὸ ἔδωσε γιὰ νὰ σὲ ἀναγκάσει νὰ ζηλέψεις. Ἄν οἱ τοῖχοι ἔχουν αὐτιά, γιατί νὰ μὴν ἔχουν καὶ τὰ δέντρα καὶ οἱ θάμνοι;

Ποιὸς μπορεῖ νὰ μᾶς θεβαιώσῃ ὅτι τὴν ὥρα ποὺ ἐμεῖς μιλούσαμε θαρῶντας πὼς εἴμαστε μόνες, ὁ κ. Ρενώ δὲν ἦταν κάπου κρυμμένος καὶ μᾶς ἄκουγε.

— Τότε... προσπάθησε νὰ πεῖ ἡ Γαβριέλλα.

— Τότε, συμπλήρωσε μιὰ ἀντρικὴ φωνὴ ξαφνικὰ, τί θὰ κάνατε ἀγαπητὴ Γαβριέλλα, θὰ μὲ διώχνατε;

Οἱ δυὸ κοπέλλες μόλις ἄκουσαν αὐτὴ τὴ φωνὴ ξεφώνισαν ξαφνισμένες.

Πίσω τοὺς στεκότανε ὁ Ρενώ. Αὐτὸς τοὺς εἶχε μιλήσει.

Τίς είχε πάρει από πίσω τή στιγμή πού τίς είδε νά ἀπομακρύνονται ἀπ' τόν ἀρχοντα ντέ Φαγιέλ.

Δέν είχε φοβηθεῖ καθόλου νά μιλήσει μπροστά στήν Ὀδέττη, γιατί τὸ ἐνστικτό του τοῦ ἔλεγε, ὅτι αὐτὴ ἢ κοπέλλα δέν ζητούσε τίποτα ἄλλο, παρά πῶς τὸν βοηθήσει στὸν ἔρωτά του.

Γονάτισε λοιπὸν μπροστά στὴ Γαβριέλλα κι' ἄρχισε νά καταφιλά τὰ χέρια της.

Ἡ νεαρὴ γυναίκα μεθυσμένη ἀπ' τὴν εὐτυχία της εἶχε παραδοθεῖ στὰ χάρδια του.

Ἡ Ὀδέττη ἀποτραβήχτηκε λίγο πιὸ πέρα γιὰ νά μὴν τοὺς ἐνοχλεῖ ἡ παρουσία της.

Τὰ φιλιὰ ὅμως ἀπ' τὰ χέρια ἄρχισαν ν' ἀνεβαίνουν στὰ μπράτσα... Ὑστερα ὁ Ρενώ σηκώθηκε ἀπάνω ξαφνικά καὶ ἔσφιξε τὴ Γαβριέλλα στήν ἀγκαλιά του. Τώρα τὰ χεῖλη του ἄγγιζαν τὰ ὀστά της.

Ἡ Γαβριέλλα εἶχε μεθύσει τόσο πολὺ, πού ἐγκατέλειψε ὁλότελα τὸν ἑαυτὸ της... Ἐκείνη ὅμως τὴ στιγμή φάνηκε τρέχοντας ἡ Ὀδέττη, καὶ τοὺς εἶπε:

—Ὁ ἀρχοντας ντέ Φαγιέλ!

Ὁ Ρενώ ἔδωσε ἓνα πῆδημα καὶ χάθηκε μέσα στοὺς θάμνους.

—Γαβριέλλα! Ποῦ εἶσαι Γαβριέλλα φώναξε ὁ ἀρχοντας ντέ Φαγιέλ προχωρώντας στὰ σκοτεινά.

—Ἐδῶ, φίλε μου, ἀπάντησε ἐκείνη.

Καὶ οἱ δύο ἐξαδέλφες φανερώθηκαν ἀμέσως μπροστά του.

—Πῶς αἰσθάνεσαι λοιπόν; ρώτησε τὴ Γαβριέλλα ἀνήσυχος ὁ ἀρχοντας ντέ Φαγιέλ.

—Καλύτερα πολὺ καλύτερα! τοῦ ἀπάντησε ἡ Ὀδέττη.

—Θά ἦταν πιὸ καλὰ ν' ἀνέβαινες στὴ κάμαρά σου, εἶπε ὁ ἔντ. Ὁ θόρυβος ἀπ' τὰ γέλοια καὶ τὰ παιχνίδια ὄλων αὐτῶν τῶν τρελλῶν σ' ἀδιαθέτησε.

—Μὰ ὄχι, φίλε μου, ὄχι! Ἀντίθετα, μέ εὐχαριστεῖ νά βλέπω καὶ ν' ἀκούω τοὺς φίλους μου νά διασκεδάζουν. Δέν ἔχω πιά τίποτα. Ἡ ἀδιαθεσία μου μοῦ πέρασε.

Καθὼς ὅμως ἡ Γαβριέλλα ἀνέβαινε τὴ σκοτεινὴ δεντροστοιχία ἀκουμπώντας στὸν ὦμο τοῦ συζύγου της καὶ τῆς Ὀδέττης, ὁ Ρενώ ξαναενώθηκε μὲ τοὺς χορευτὲς μὲ τοὺς ὁποίους σχεδίαζε νά ξαναχορέψει.

Ὅταν ὁ ἀρχοντας ντέ Φαγιέλ, ἡ γυναίκα του καὶ ἡ Ὀδέττη ἔφτασαν στήν αὐλὴ μπροστά στοῦ πύργου, ὁ χορὸς εἶχε ἀνάψει.

Ὡστόσο, καὶ τοῦτη τὴ φορὰ ὁ Ρενώ εἶχε γιὰ ντάμα του τὴν ἔντμέ. Τοῦ ἔντ δὲν τοῦ διέφυγε.

—Ἄ, ἔκανε γελώντας ὁ ἔντ στήν Ὀδέττη, μοῦ φαίνεται

πώς ἡ ἀδελφή σου κατάρκτησε τὴν καρδιά τοῦ νεαροῦ ποιητοῦ...
Ἐσύ, Γαβριέλλα, τί λές γι' αὐτό;

— Πραγματικά, ἀπάντησε ἡ Γαβριέλλα κοκκινίζοντας, κι' ἐγὼ νομίζω πὼς εἶναι ἓνα ζευγάρι ταιριαστό.

— Θαυμάσια! Θαυμάσια! ἐξακολούθησε ὁ πυργοδεσπότης, ἂν ἡ χαριτωμένη μας Ἐντμέ ἀρέσει στ' ἀλήθεια στὸν Ρενώ, ἐγὼ ἀναλαμβάνω νὰ παραμερίσω τίς δυσκολίες πού θὰ παρουσιαζόντουσαν σέ ἓνα μελλοντικό γάμο... ἀπὸ τὴ διαφορά τῆς κοινωνικῆς θέσης καὶ τῆς περιουσίας τῶν δυὸ νέων. Θὰ μιλήσω σχετικὰ στὸν ἄρχοντα Ραοῦλ ντὲ Κουσού.

— Ἴσως ὅμως, φίλε μου, χρειαστεῖ νὰ περιμένεις, εἶπε ἡ Γαβριέλλα μὲ δισταγμό.

— Φυσικά πρέπει νὰ περιμένω νὰ φανερώσει ὁ Ραοῦλ τὸ αἶσθημά του. Θὰ δεῖτε ὅμως πὼς δὲν θ' ἀργήσει νὰ τὸ κάνει. Γιὰ νὰ τὸν βοηθήσω θὰ τοῦ πῶ πὼς ὅταν θέλει νὰ βλέπει τὴν Ἐντμέ θὰ τὴν συναντᾷ ἐδῶ.

Νομίζω, Γαβριέλλα, ὅτι δὲν θὰ σέ στενοχωρήσει, νὰ φιλοξενήσουμε γιὰ λίγο καιρὸ στὸν πύργο μας τίς ἐξαδέλφες σου.

— Φυσικά, ὅχι, φίλε μου.

— Ἄν ὁ Ρενώ θέλει λοιπὸν τὴν Ἐντμέ — καὶ στὴ περίπτωσιν αὐτὴ ἐγὼ ἀναλαμβάνω νὰ τὴ προικίσω — θὰ εἶναι προτιμότερο νὰ ἐλέπουνται ἐδῶ μπροστὰ στὰ μάτια σου, πὰρὰ σέ ὅποιονδήποτε ἄλλο μέρος. Δὲν συμφωνεῖς κι' ἐσύ μὲ τὴ γνώμη μου;

— Καὶ βέβαια, φίλε μου.

— Κι' ἐσύ Ὀδέττη;

— Ἄν θέλεις νὰ μάθεις, ἐξαδέλφε μου, καὶ τὴ δική μου γνώμη, ἀπάντησε ἐκείνη μὲ μιὰ φωνὴ διαπεραστική, τότε πρέπει νὰ σοῦ πῶ πὼς εἶσαι ὁ πιὸ μεγαλοκαρδὸς κι' ὁ πιὸ ἀξιαγάπητος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου.

— Ἐπειδὴ λογαριάζω νὰ παντρεύω τὴν ἀδελφή σου, δὲν εἶναι ἔτσι; Ἄ, κόλακα... Μὰ ἐλπίζω, Ὀδέττη, νὰ ρθεῖ καὶ ἡ δική σου σειρά... Θὰ σοῦ θροῦμε καὶ σένα ἓνα γαμπρὸ αὐτὲς τίς μέρες... Ναί, τὸ ἐλπίζω.

— Ἄ, ἐγὼ δὲν εἶμαι καὶ τόσο διασπικῆ.

— Πῶς... ἔκανε ὁ οἰκοδεσπότης.

— Τὸ μόνο πού ἐπιθυμῶ, συνέχισε ἡ Ὀδέττη, εἶναι νὰ μὴ ἀποχωριστῶ ἀπ' τὴν ἀγαπημένη μου Γαβριέλλα.

— Πάντως εἶμαι κατενθουσιασμένος μὲ τὴν ἰδέαν μου. νὰ τὴ κρατήσω μαζί μὲ τὴν ἀδελφή σου στὸν πύργο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Δυστυχισμένοι σύζυγοι! Όταν σās παίρνει ὁ κατήφορος ἐπιταχύνετε μόνοι σας τὴ πτώση σας μὲ τίς βλακειές σας.

Τὸ ἴδιο λοιπὸν ἐκεῖνο βράδυ, ὁ Ἐντ ντὲ Φαγιέλ παρακάλεσε τὸν Ρενώ ντὲ Κουσὺ νὰ ἐπισκέπτεται τὸν πύργο πιδ ταχτικά.

Ἀλλὰ ταυτόχρονα ἔβαλε πλάϊ στή γυναίκα του τὸν κακὸ ἐκεῖνο ἄγγελο, ποὺ τῆς εἶχε δώσει, καὶ ποὺ θὰ τῆς ἔδινε ἀκόμα τόσο κακὲς συμβουλές, τὴν Ὁδέττη ντὲ Νοζερῶ.

Ὡστόσο, ἀπ' τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ, ὁ Ἐντ ντὲ Φαγιέλ ἄρχισε νὰ πληρώνει τὰ σφάλματά του.

Χτύπησαν μεσάνυχτα.

Εἶχε περάσει κάπου μιὰ ὥρα ἀπ' τὸ τέλος τῆς γιορτῆς καὶ ἔλοι οἱ καλεσμένοι εἶχαν φύγει.

Ἐδῶ καὶ μιὰ ὥρα ἡ Γαβριέλλα εἶχε ἀποτραβηχτεῖ στὸ δωμάτιό της.

— Τώρα ἄς πᾶμε νὰ δοῦμε, ψιθύρισε ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ, ἂν ἡ ἀγαπητὴ μας γυναικούλα κοιμᾶται... ἢ ὄχι.

Καὶ τράβηξε γιὰ τὸ δωμάτιό της.

Μὲ τὸ κλειδί ποὺ κρατοῦσε ἄνοιξε τὴ πόρτα χωρὶς νὰ κάνει θόρυβο.

Στάθηκε ὅμως στὸ κατώφλι ξαφνιασμένος.

Ἡ Γαβριέλλα δὲν ἦταν μονάχη, στὸ πλάϊ της καθότανε ἡ Ὁδέττη.

— Μπᾶ, φώναξε ὁ Ἐντ ντὲ Φαγιέλ, τί βλέπω;

— Θέλεις νὰ πεῖς πῶς δρέθηκα ἐδῶ; ἀπάντησε ἡ Ὁδέττη.

Ἡ Γαβριέλλα μὲ παρακάλεσε ἐπειδὴ ἦταν λίγο ἀδιάθετη νὰ τῆς κρατήσω συντροφιά.

— Ἀ! Ἀ!

— Μάλιστα, βεβαίωσε ἡ Γαβριέλλα, φοβόμουν νὰ μείνω μονάχη.

Ὁ Ἐντ ἀρκέστηκε νὰ ψιθυρίσει.

— Τότε, ἐγὼ σās ἀφήνω. Σᾶς εὐχομαι καληνύχτα καὶ στίς δυό... Κι' ἄς εὐχηθοῦμε πῶς αὔριο τὸ βράδυ θὰ εἶσαι ἐντελῶς καλά.

— Καληνύχτα, ἐξάδελφέ μου, ἀπάντησε ἡ Ὁδέττη.

Ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ ἀποτραβήχθηκε στενοχωρημένος.

Πήγαινε με την ιδέα να κουνεντιάσαι μια - δυό ώρες τρυφερά με τη γυναίκα του και την έβρισκε με συντροφιά.

Οι δυό εξαδέλφες μόλις έφυγε ο Έντ, άγκαλιάστηκαν.

— "Α, έκανε ή Γαβριέλλα, από αύριο το βράδυ δε θα τον δέχομαι πιά στο δωμάτιό μου. 'Απ' τη στιγμή που αγάπησα τον Ρενώ αισθανόμαιο πως δεν πρέπει ν' άνήκω πιά σε κανέναν άλλον.

— Μου φαίνεται κάπως δύσκολο.

— "Οχι και τόσο, όσο φαντάζεσαι... Θα με εξυπηρετήσει σ' αυτό ο Κλαύδιος Τιρόν.

— Ο Κλαύδιος Τιρόν, ο γιατρός σου;

— Φυσικά, μ'α δεν μπορεί με την βοήθειά του να άρρωστήσω σοβαρά κι' έτσι ο άντρας μου να υποχρεωθεί...

— Άληθινά, αν θελήσει να σε βοηθήσει ο γιατρός, τότε το πράγμα δεν είναι καθόλου δύσκολο. Πραγματικά, ο κ. Ρενώ ντε Κουσού μπορεί να υπερηφανεύεται πως είναι τρομερός γόης άφού κατέρθωσε να σε μαγέψει τόσο γρήγορα.

— Είναι τόσο όμορφος! Κι' έπειτα αν ήξερες πόσο διαφορετικά είναι τα δικά του φιλι'ά απ' τα φιλι'ά του άντρα μου... Άνατριχιάζω ακόμα και τώρα που τα θυμάμαι. Τί σου είπε άλγθθεια την ώρα που έφυγε;

— Μου είπε πως θα ξανάρθει μεθαύριο.

— Μεθαύριο... Θα περάσει λοιπόν ολόκληρη μέρα χωρίς να τον δω... 'Ω, πάει πολύ.

— Το πιό άστείο όμως στην υπόθεση αυτή είναι πως και ή Έντμέ έχει ξετρελαθεί μαζί του, είπε ή 'Οδέττη.

— 'Ω!...

— Μάλιστα! Μάλιστα! Θέλεις ν' ακούσεις τί μου είπε εδώ και λίγη ώρα; «'Όσο κι' αν λές πως ο κ. Ρενώ δεν μ' αγαπά, εγώ δεν το πιστεύω... Άν είχε έρωτευθει μια άλλη, δε θα ήταν δυνατό να υποκρίνεται τόσο καλά πως αγαπάει εμένα.»

— Κακόμοιρη Έντμέ... είπε ή Γαβριέλλα αναστενάζοντας. Αυτό που κάναμε, 'Οδέττη, είναι κακό. Έκμεταλλευτήκαμε την αγάπη της για να έχει ο Ρενώ τη δυνατότητα να έρχεται στον πόρρο συχνά.

— Δεν πειράζει, εκείνη νομίζει πως την αγαπά... Την ξέρω καλά. 'Όταν καταλάβει πως άδικα χάνει τον καιρό της, θα γελάσει μονάχη της πρώτη.

— 'Οστόσο, δεν κάνει να το καταλάβει άμέσως ότι ο κ. Ρενώ την κερδίζει.

— Και δεβάρη έχω. Ήλεκ, περιμένεσαι άλλιστα, γιατί ο Έντ της μιλήσε σχετικά χτες το βράδυ. Έφη είπε ότι είπε σχεδόν και

σέ μας, ότι αν την θέλει πραγματικά ο Ρενώ, αυτός προσφέρεται να της κάνει την προίκα της.

Πώς σου φαίνεται να παντρευτεί η αδελφή μου τον κ. Ρενώ ντε Κουσύ, δεν είναι για γέλοια;

—Αυτό όμως, 'Οδέττη, πρέπει να γίνει.

—Και τότε εσύ, εσύ τί κάνεις;... 'Εσύ, που είσαι παντρεμένη;

—Αυτό είναι ένας λόγος παραπάνω να φερθώ τίμια... Κι ήμουν αληθινά τυχερή που γθέε το δρόμο ο κ. Ρενώ άκουσε τα όσα λέγαμε στο πάρκο.

—Μετανόησες λοιπόν κιόλα; Τότε δεν πρέπει να δεχτεί τον κ. Ρενώ όταν θα ξαναρθεί. 'Αφησέ τον στην 'Εντιμέ του.

—Στήν 'Εντιμέ του, είπες;

—Φυσικά, όταν χάσει έναν θα περιοριστεί σ' εκείνη. 'Εχω όμως τη γνώμη πως ένα τέτοιο πράγμα θα λυπούσε πολύ τον κ. Ρενώ.

—Ναί, αλλά ποιά θα με φέρει αυτός μου ο έρωτας;

—Θα το δούμε... Δεν κουράστηκες όμως ακόμα εσύ; Είναι να κλείνουν τα μάτια μου απ' τη νύστα.

—'Αν θέλεις κοιμήσου. 'Εγώ δέ σ' εμποδιζώ.

—Κι' έτσι θα όνειρευτείς τον Ρενώ σου, τον ωραίο σου Ρενώ. Είναι πραγματικά πολύ ωραίος και πρέπει να είσαι υπερήφανη που σ' αγαπά.

—'Οδέττη!

—Τί; Δεν φαντάζομαι να τον όρισαν άσκημο. Μά τί έχεις λοιπόν; Κλαίς!

—Κλαίω γιατί έχω μια προχέσηση, άι! αυτό το πάθος που με κατακαίει θα μ' οδηγήσει στη καταστροφή μου.

—Όταν πάρεις τα μέτρα σου και δεν αντίληφθεί ο άντρας σου τίποτα, τότε τί έχεις να φοδηθείς;

Σκούπισε τώρα τα ωραία σου μάτια, κλείσε τα και κοιμήσου στο πλάι μου... Και σου εύχομαι όλη τη νύχτα να όνειρεύεσαι τον ωραίο σου Ρενώ...

—Σιωπή, 'Οδέττη. Για το όνομα του Θεού, σιωπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΝΑΤΟ

Πώς ἡ Γαβριέλλα μπορούσε νὰ μὴν υποκύψει στὸν ἔρωτά της; Ἔτσι ὅπως ἦταν τρελλή γιὰ τὸν Ρενώ κι' ὅπως τῆς εἶχαν πάρει τὸ μυαλό οἱ δόλιες συμβουλές τῆς Ὁδέττης;

Ὁ Κλαύδιος Τιρόν, ὁ γιατρός τοῦ πύργου, δὲν ἄργησε νὰ κάνει αὐτὸ ποὺ τοῦ ζητοῦσε ἡ πυργοδέσποινα.

Ἀγαποῦσε πολὺ τὰ χρήματα καὶ γιὰ λίγα χρυσὰ σκούδα, χωρὶς νὰ δείξει τὴν ἐλάχιστη ἀνησυχία γιὰ τὴν ἀφορμὴ ποὺ ἐκείνη τοῦ ζητοῦσε τὴν περίεργη αὐτὴ ἐκδούλευση, προθυμοποιήθηκε νὰ πεί στὸν ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ, ὅτι ἡ πυργοδέσποινα Γαβριέλλα εἶχε μεγάλη ἀνάγκη ἀπὸ ἀνάπαυση καὶ ὅτι γιὰ πέντε ἢ ἕξι ἐβδομάδες τουλάχιστον δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνησυχῇ καθόλου τὴ γυναῖκα του.

Ὁ Ἔντ ντὲ Φαγιέλ, ἂν καὶ λυπήθηκε πολὺ γι' αὐτό, λυπήθηκε ὅμως διπλὰ γιατί νόμιζε πὼς ἡ Γαβριέλλα ἦταν πραγματικὰ ἄρρωστη, καὶ γιατί, δρισκότανε στὴν ἀνάγκη νὰ στερηθεῖ τῆς συζυγικῆς τρυφερότητός της. Συμμορφώθηκε ὅμως μὲ τὴν αὐστηρὴ διαταγὴ τοῦ γιατροῦ.

Στὴν ἀγαπητὴ τοῦ Γαβριέλλα ἀπαγορευόντουσαν οἱ δυνατὲς συγκινήσεις. Οὔτε στὸ μάγουλο δὲν ἐπιτρεπότανε νὰ τὴ φιλᾷ.

Γιὰ ἓνα μῆνα τώρα δὲν εἶχε πάει οὔτε μιὰ φορὰ τὴ νύχτα νὰ κουβεντιάσει μὲ τὸν ἄντρα της... Κι' ἔτσι κάθε νύχτα εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ δέχεται στὸ δωμάτιό της τὸν ἀγαπημένο της.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριᾷ, ὁ Ρενώ μὲ τὴν πρόφραση πὼς ἀγαποῦσε τὴν Ἐντιμέ δρισκότανε κάθε μέρα στὸ πύργο τοῦ Φαγιέλ.

Ὁ Ρενώ ντὲ Κουσσύ, ἐπαιζε θαυμάσια τὸ ρόλο του.

Δὲν ἐγδιαιφερότανε παρὰ γιὰ τὴν Ἐντιμέ, δὲν κουδούνιζε καὶ δὲν χαμογελοῦσε παρὰ μονάχα σ' αὐτή.

Ἄν ὁ Ἔντ ντὲ Φαγιέλ δὲν ἔβλεπε τίποτα, ἦταν ὅμως κάποια, ποὺ δίκαια ξαφνιαζότανε βλέποντας πὼς ὁ Ρενώ ἂν καὶ παράστανε τὸν ἐρωτευμένο, ὥστόσο δὲν τὴν εἶχε φιλήσει οὔτε μιὰ φορὰ... Κι' αὐτὴ ἦταν ἡ Ἐντιμέ.

Ἡ Ἐντιμέ ἦταν βέβαια πολὺ ἁθώα. Ὡστόσο, ἔσο ἁθώα καὶ νὰ ἦταν καταλάβαινε πὼς ὁ ἔρωτας δὲν δείχνεται μονάχα μὲ κοί-

νά λόγια, καί μάλιστα όταν οί ἐρωτευμένοι ἔχουν τήν ἐλευθερίαν νά κάνουν ὅ,τι θέλουν.

Ἡ ὑποψία δάγκασε τήν νέα κοπέλλα γιά πρώτη φορά μέσα στήν καρδιά, όταν κάποια μέρα εἶδε τόν Ρενώ καί τήν Γαβριέλλα νά κρυφοκουβεντιάζουν.

Τῆς πέρασε ἡ ὑποψία διὰ τήν πρόδιναν ὅπως πρόδιναν καί τόν Ἦντ ντέ Φαγιέλ. Ὡστόσο, εἶχε τὸ θάρρος νά κρύψει τήν ἀπελπισίαν ποῦ τῆς γέννησε αὐτὴ ἡ ὑποψία.

Ἡ ἀπελπισία ποῦ ἐνοιωθε ἦταν ἀπέραντη γιὰτὶ λάτρευε τόν Ρενώ.

Ἀποφάσισε λοιπὸν νά μάθει τήν ἀλήθειαν μὲ κάθε θυσία.

Ὁ Ρενώ ἔφτανε καθάλλα κάθε ἀπόγευμα στὸν πύργο καί ἔφευγε ἄργα τὸ βράδυ.

Κάποιο βράδυ, ὥστόσο, ἡ Ἐντμέ κάνοντας ξαφνικά τήν ἀδιάθετη σηκώθηκε ἀπ' τὸ τραπέζι: πολὺ πιὸ μπροστὰ ἀπ' τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐκλεκτοῦ τῆς, τοῦ μνηστήρα τῆς, ὅπως ἔλεγαν ὅλοι στὸν πύργο τὸν Ρενώ ντέ Κουσὺ.

Προφασίστηκε πὼς θὰ κλεινότανε στὸ δωμάτιό τῆς γιὰ νά ξεκουραστεῖ.

Δὲν πῆγε ὅμως στὸ δωμάτιό τῆς, ἀλλὰ χῶθηκε σὲ κάποιο ἄλλο ποῦ θρискόταν πλάι στὸ δωμάτιο τῆς Γαβριέλλας. Κρύφτηκε σὲ μιὰ γωνιά ἀπὸ ὅπουμπούσε νά τὰ δεῖ ὅλα, χωρὶς νά τὴν ἀνιληφθεῖ κανένας.

Κατὰ τίς δέκα εἶδε πρῶτα τὸν ἄρχοντα ντέ Φαγιέλ νά συνοδεύει τὴ γυναῖκα του στὸ δωμάτιό τῆς. Τοὺς συνόδευε ἡ Ὁδέττη, ποὺ κοιμότανε σ' ἓνα πλαϊνὸν δωμάτιο.

Ἀκουσε μάλιστα τὸν ἄντρα τῆς Γαβριέλλας νά συνεχίζει κάποια κουδέντα, ποῦ ἦταν σχετικὴ μ' αὐτὴ, καί ποῦ ἔλεγε στίς δυὸ ἐξαδέλφους:

—Τὸ ἀποφάσισα ἐπιτέλους, αὔριο θὰ ρωτήσω τὸν Ρενώ ντέ Κουσὺ, νά μοῦ πεῖ τί θὰ κάνει... Πρέπει νά τῆς φανερώσει τὴν ἀγάπην του.

Πρέπει νά τῆς φανερώσει τὴν ἀγάπην του!...

Ἡ Ἐντμέ ἀκούγοντας αὐτὰ τὰ λόγια ἐνοιωσε τὴ καρδιά τῆς νά σφίγγεται. Ἀλλοίμονο! κάποια μυστικὴ φωνὴ τῆς ἔλεγε, πὼς πρὶν ὁ Ρενώ τῆς φανερώσει τὴν ἀγάπην του, θὰ θεβαιωνότανε μονάχη τῆς πὼς δὲν τὴν ἀγαποῦσε.

Σὲ λίγο ὁ Ἐντ ντέ Φαγιέλ ἔφυγε ἀπ' τὸ δωμάτιο.

Ἡ Ὁδέττη καί ἡ Γαβριέλλα ἔμειναν μέσα περισσότερον ἀπὸ μιὰ ὥρα. Ὑστερον ἡ Ὁδέττη ἔφυγε ἔξω, ἀφήνοντας τὴν πρό-

τα τῆς ἐξαδέλφης τῆς ἀνοιχτή, καὶ προχώρησε σὲ ἓνα δωμάτιο ποῦ κατέληγε σὲ μιὰ σκάλα ποῦ ἔφερνε στὸν κῆπο.

Δὲν πέρασαν μερικά λεπτά καὶ ἡ Ἐντιμέ τὴν εἶδε νὰ ξαναγυρίζει μαζί μὲ τὸν Ρενώ.

Ὁ Ρενώ μπήκε μέσα στὸ δωμάτιο τῆς Γαβριέλλας.

Εἶδε τὴν Ὀδέττη ποῦ ἔφευγε κλείνοντας πίσω τῆς τὴν πόρτα.

Ἡ δυστυχισμένη κοπέλλα ἀποφασισμένη νὰ πιεῖ ὥς τὸν πάτο τὸ ποτήρι τῆς πίκρας δὲν κουνήθηκε καθόλου ἀπ' τὴ θέσῃ τῆς.

Περίμενε ὥς τὴν ὥρα ποῦ οἱ δυὸ ἐρωτευμένοι χωρίστηκαν λίγο πρὶν ἀπ' τὴν αὐγή.

Ὁ Ρενώ ἔφυγε, ἡ Γαβριέλλα τὸν συνόδεψε ἴσαμε τὸ διάδρομο.

Τότε μονάχα θῆκε ἀπ' τὸν κρυφώνα τῆς ἡ Ἐντιμέ. Ἄν τὴν συναντοῦσε κανένας ἐκείνη τῇ στιγμῇ, θὰ νόμιζε πὼς βλέπει ἓνα φάντασμα, τόσο ἦταν χλωμή.

Γύρισε στὸ δωμάτιό τῆς καὶ χωρὶς νὰ δακρῦσει — οἱ μεγάλοι πόνοι δὲν ἔχουν δάκρυα — ἔγραψε αὐτὸ τὸ γράμμα.

«Παρ' ὅλο ποῦ ἡ Γαβριέλλα καὶ ὁ Ρενώ μὲ χρησιμοποίησαν γιὰ νὰ καλύψουν τὸ σκάνδαλό τους, ἐγὼ τοὺς συγχωρῶ, γιατί ἀγαπιοῦνται!

Ἀληθινὰ πρέπει νὰ ἀγαπιοῦνται πολὺ ἀφοῦ δὲν λογαριάζουν τὸν κίνδυνο ποῦ κρέμεται πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια του. Πρέπει ν' ἀγαπιοῦνται πολὺ γιὰ νὰ παίζουν ἔτσι τὴ ζωὴ τους μὲ τὴν εὐτυχία τους.

Ἐσύ ὅμως Ὀδέττη, ἐσύ ἀδελφὴ μου, ποῦ δὲν δίστασες ν' ἀτιμᾶσεις αὐτὸ τὸ σπίτι καὶ τὸν ἑαυτό σου, βοηθώντας τὸν παράνομο αὐτὸν ἔρωτα... ἐσύ, κακὴ καὶ δειλὴ ποῦ μὲ θυσίας κι' ἐγὼ δὲν ξέρω γιὰ ποιὸν φρικτὸ σκοπὸ σου, σὲ καταριέμαι... Σὲ καταριέμαι: νὰ σὲ θαρραίνουν αἰώνια οἱ τύψεις γιὰ τὸ θάνατό μου.

Χαίρετε...

Ἐντιμέ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Όταν ἡ Ὀδέττη ξύπνησε, εἶδε ἀπάνω στό μαξιλάρι τῆς ἓνα γράμμα μὲ τὴ διεύθυνσή τῆς.

Γνώρισε ἀμέσως τὸν χαρακτήρα τῆς ἀδελφῆς τῆς... Τί ἦταν πάλι αὐτό;

Ἀνοιξε τὸ φάκελλο καὶ διάβασε τὸ γράμμα. Ἐμφανικὰ ἔβγαλε μιὰ τρομαγμένη κραυγὴ καὶ ἔτρεξε στό δωμάτιο τῆς ἀδελφῆς τῆς.

Ἐκείνη ὅμως δὲν βρισκόταν ἐκεῖ... Τὸ κρεβάτι τῆς εἶχε μείνει ἀνέγγιχτο, πρᾶγμα ποὺ ἔδειχνε πὼς τὴ νύχτα δὲν εἶχε κοιμηθεῖ ἐκεῖ.

Ξαναγύρισε στό δωμάτιό τῆς. Ντύθηκε διαστικὰ καὶ ἔτρεξε κάτω στό πάρκο, πρὸς τὴ λίμνη.

Εἶχε ὑποψιαστεῖ πὼς ἡ Ἐντμέ θὰ πήγαινε νὰ βρεῖ ἐκεῖ τὸ θάνατο.

Καὶ ἡ ὑποψία τῆς αὐτῆς, εἶχε ὀγεῖ, δυστυχῶς, ἀληθινή.

Κάποιος κηπουρὸς ποὺ πήγαινε στὴ δουλειά του, εἶδε πᾶντο στὰ νερά τῆς λίμνης νὰ πλέει τὸ πτώμα τῆς Ἐντμέ.

Μὲ τὴ βοήθεια ἑνὸς συναδέλφου του τὸ τράβηξε ἔξω καὶ τὸ πῆγε στό προαύλιό τοῦ πύργου. Τότε ὅλοι οἱ φρουροὶ καὶ οἱ ὑπηρέτες, μόλις τὸ εἶδαν ἔρχισαν νὰ φωνάζουν ἀπελπισμένα.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ πύργου τὴν ἀγαποῦσαν τὴν Ἐντμέ, γιατί ἦταν καλὴ, σεμνὴ καὶ χαριτωμένη.

Ἡ Γαβριέλλα ποὺ ξύπνησε στό μεταξὺ ἀπ' τὶς φωνές, χτύπησε τὸ κορδαῦν νὰ ρωτήσῃ καμμιὰ ἀπ' τὶς ὑπηρέτριες ποὺ θὰ παρουσιαζότανι. τί συνέβαινε. Ἐμφανικὰ μίσηκε μέσα στό δωμάτιό τῆς ἡ Ὀδέττη ἀνάστατη καὶ τῆς ἔδωσε τὸ γράμμα λέγοντας:

—Νά, διάβασε!

—Ἡ Γαβριέλλα ἀφοῦ τὸ διάβασε, ψιθύρισε κατάγλιονη:

—ὦ, Θεέ μου! Θεέ μου!

—Ναί, εἶπε ἡ Ὀδέττη παίρνοντας τὸ γράμμα καὶ κρῶδόντάς το μέσα στό κορσάζ τῆς, ἡ δυστυχισμένη μικρὴ τὰ εἶχε ἀνακαλύψει ὅλα. Καὶ πρὶν πεθάνει μὲ καταράστηκα... Ἀλήθεια εἶχε δίκιο νὰ τὸ κάνει... Αὐτὸ ποὺ ἔκανα σὲ βάρος τῆς ἦταν ἄτιμο!

Τώρα ντύσου γρήγορα. Πρέπει τουλάχιστο να κλάψουμε εκεί-
νη που σκοτώσαμε.

Ἡ Γαβριέλλα ἄρχισε νὰ κλαίει ἀπὸ πόνο καὶ μεταμέλεια.

—Κι' αὐτὸ τὸ γράμμα, εἶπε, μέσα στοὺς λυγμοὺς της.

—Αὐτὸ τὸ γράμμα; Τί;

—Δὲν τὸ σκίζεις, δὲν τὸ καίς;

—Ὅχι, δχι, ἀπάντησε ἡ Ὁδέττη χαμογελῶντας χαίρεκα-
κα. Δὲν τὸ ξεσκίζω. Θὰ τὸ φυλάξω, μπορεῖ νὰ χρησιμέψαι.

—Νὰ χρησιμέψαι, σὲ τί;

—Δὲν ξέρει κανένας τί μπορεῖ νὰ γίνηι. Ἐλα, τώρα ντύ-
σου.

Ὁ ἄντρας σου καὶ ὁ γιατρὸς βρίσκονται κοντὰ στὸ πτώμα,
ἡ δική μας καθυστέρηση θὰ τοὺς ξαφνιάσει.

Καὶ πραγματικὰ ὁ Ἐντ ντὲ Φαγιέλ καὶ ὁ γιατρὸς Κλαύ-
διος Τιρόν εἶχαν τρέξει ἀπ' τοὺς πρώτους κοντὰ στὸ πτώμα τοῦ
δυστυχισμένου θύματος.

Ὅταν ἡ Γαβριέλλα καὶ ἡ Ὁδέττη τοὺς συνάντησαν, ὁ για-
τρὸς εἶχε ἐξετάσει προσεκτικὰ τὸ θῶμα καὶ εἶχε πεῖ ὅτι δὲν μπο-
ροῦσε νὰ κάνει τίποτα. Εἶχε πεῖ ὅτι ἡ ἀσφυξία εἶχε ἐπέλθει τοῦ
λάχιστο μπροστὰ ἀπὸ δυὸ ὥρες, καὶ συνεπῶς ἡ δυστυχισμένη ἡ
κοπέλλα ἦταν νεκρή, χωρὶς καμμιά ἐλπίδα σωτηρίας.

Ὁ κόσμος παραμέρισε μὲ εὐλάβεια γιὰ τὴν ἀφήσει τὴν πυργωδέ-
σποινα Γαβριέλλα καὶ τὴν δεσποινίδα Ὁδέττη νὰ γονατίσουν μπρο-
στὰ στὸ πτώμα.

Ταυτόχρονα ὁ ἄρχοντας Ἐντ ντὲ Φαγιέλ ἔκανε ἕνα νόημα
καὶ ὅλοι οἱ ὑπηρετεῖς καὶ οἱ φρουροὶ ἀπομακρύνθηκαν.

—Μὰ πῶς ἐγίνε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; ρώτησε.

—Θὰ εἶναι δυστύχημα, ἀπάντησε ὁ Κλαύδιος Τιρόν.

—Δυστύχημα; ἐπανελάβε ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ, μὰ σήμ-
φωνα μὲ τὰ λόγια σας, γιατρέ, ἡ ἀσφυξία ἐπῆλθε τουλάχιστον
μπροστὰ ἀπὸ δυὸ ὥρες.

—Μάλιστα!

—Τότε μπροστὰ ἀπὸ δυὸ ὥρες δὲν εἶχε ἀκόμα ζῆμερῳσει.
Τί λόγο εἶχε ἡ Ἐντμέ νὰ θγεῖ νύχτα ἔξω καὶ νὰ πάει στὸ πάρ-
κο καὶ στὴ λίμνη; Δὲν συνήθιζε ποτὲ νὰ θγαίνει ἔξω τέτοια
ὥρα. Ἔτσι δὲν εἶναι, Ὁδέττη; Δὲν εἶναι ἔτσι Γαβριέλλα;

Ἡ Γαβριέλλα δὲν τοῦ ἀπάντησε, ἡ Ὁδέττη ὅμως τοῦ εἶπε:

—Εὐγενέστατε, σὰς ζητῶ συγγνώμην, ἀλλὰ ξέρω, πῶς ἡ
καημένη ἡ ἀδελφή μου, συνήθιζε νὰ θγαίνει ἔξω ἀπ' τὴν
αὐγή.

Ἡ Γαβριέλλα ἔκρυψε τὸ πρόσωπό της μέσα στὰ χέρια της.

Θαρροῦσε πῶς ἡ πνιγμένη θὰ ἀνοίγε τὸ στόμα της νὰ πεῖ στὴν ἀδελφή της. «Λές φέμματα!».

—Κακόμοιρο κορίτσι! ψιθύρισε ὁ ἄρχοντας, νὰ πεθάνει τὴν παραμονή ποῦ θὰ ἐνωνότανε μ' ἐκεῖνον ποῦ ἀγαποῦσε. Πόσο δυστυχισμένος θὰ γίνεῖ ὁ Ρενώ δταν τὸ μάθει!

Ἡ Γαβριέλλα ἀνατρίχιασε ἀκούγοντάς τον.

Πραγματικά, ὁ Ρενώ θὰ γινότανε πολὺ δυστυχισμένος... γιατί κι' αὐτός, ὅπως ἐκείνη, κι' ὅπως ἡ Ὁδέττη, εἶχαν συντελέσει στὸ θάνατο τῆς Ἐντιμέ.

—Φταίει κι' αὐτός, συμπέρανε μὲ κάποια πίκρα ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ, ἀφοῦ τὴν ἀγαποῦσε ἔπρεπε νὰ τὴν εἶχε ζητήσει ἐδῶ καὶ δέκα πέντε μέρες. Ἐπρεπε νὰ τὴν εἶχε κάνει γυναίκα του, καὶ νὰ τὴν εἶχε πάρει στὸ σπίτι τοῦ θεῖου του.

Φαίνεται ὅμως πῶς αὐτὸ ἦταν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ... Ἀς σκύψουμε τὸ κεφάλι στίς ἀνεξερευνήτες βουλές του... Γαβριέλλα αὐτὸ τὸ θέαμα σὲ σπαράζει. Πᾶμε νὰ φύγουμε ἀπὸ δῶ.

Ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ πῆρε τὴ γυναίκα του μαζί του, ἐνῶ οἱ ἀνθρωποὶ τοῦ πύργου μετέφεραν τὸ πτώμα στὸ ἰσόγειο, νὰ τὸ ἐτοιμάσουν γιὰ τὴ κηδεῖα.

Ὡστόσο, αὐτὴ τὴ φροντίδα τὴν ἀνέλαβε μόνη της ἡ Ὁδέττη, ποῦ δὲ δέχτηκε νὰ τὴν βοηθήσει κανένας ἄλλος. Καὶ ὥς τὴν ὥρὰ τῆς ταφῆς ἔμεινε γονατισμένη μπροστὰ στὸ φέρετρο στὸ παρεκκλήσι τοῦ πύργου... Μὲ τὸ μέτωπο ἀκουμπισμένο στίς πλάκες, ἴσως νὰ παρακαλοῦσε τὴ ψυχὴ τῆς ἀδελφῆς της νὰ πάρει πίσω τὴν τρομερὴ κατάρρα.

Ὁ Ρενώ ντὲ Κουσὺ ἔφτασε στὴν τακτική του ὥρα στὸν πύργο τοῦ Φαγιέλ.

Κατεβαίνοντας ἀπ' τὸ ἄλογό του, ξαφνιάστηκε βλέποντας γύρω του ὅλα τὰ πρόσωπα θλιμμένα καὶ ρώτησε νὰ μάθει τὴν αἰτία.

—Θὰ σᾶς πληροφορήσει ὁ γιατρὸς Κλαύδιος Τιρόν, Ἐξοχώτατε, τοῦ ἀπάντησε κάποιος ὑπηρέτης.

Καὶ πραγματικά, ὁ Ἐντ ντὲ Φαγιέλ ποῦ δὲν νοιάστηκε καὶ τόσο γιὰ τὸ πρῶτο ξέσπασμα μιᾶς λύπης ποῦ ὠστόσο τὴν φανταζότανε πολὺ θάμβειά, εἶχε ἀναθέσει στὸ γιατρό του ν' ἀνακοινώσει στὸν Ρενώ ντὲ Κουσὺ τὸ τραγικὸ νέο, ποῦ εἶχε θυθίσει σὲ πένθος ὁλόκληρο τὸν πύργο.

Ὁ σοφὸς ἐκεῖνος ἀνθρώπος ἀνέλαβε εὐχαρίστως τὴ σκληρὴ αὐτὴ ἀποστολή, ἀλλὰ καὶ δικαίως. Ὁ Κλαύδιος Τιρόν δὲν ἦταν καθόλου ἡλίθιος, ἀλλὰ οὔτε καὶ καχός, ὅπως θὰ δοῦμε.

Περίμενε λοιπὸν τὸν Ρενώ σὲ μιὰ αἴθουσα ὅπου ὁ Ἐντ ντὲ Φαγιέλ δεχότανε σὲ ἀκρόαση τοὺς ὑποτελεῖς του.

—Τί συμβαίνει λοιπόν. φίλε μου; πρώτης ὁ καρπὸς ἀγγεγί-
νηται ἀνέσυχος τὸ γιατρό.

Ὁ Κλαύδιος Τιβόν, ποὺ μόλις εἶδε τὸν Ρενώ εἶχε σηκω-
θεῖ μὲ εὐλάβεια, τοῦ εἰδείξε πρῶτα μιὰ καρέκλα γιὰ νὰ καθή-
σει, καὶ ὕστερα ἔπαιθον θέσπισθηκε πῶς ὁ ὑπηρέτης ποὺ τὸν συνο-
δῶσε ἐπισκότανε μακριά, τοῦ εἶπε:

—Ἐξοχώτατε, πρῶτα σᾶς παρακαλῶ νὰ ὀπλιστεῖτε μὲ ἐγ-
καρτέρηση, στήν ἀπουσία σας ὁ θάνατος χτύπησε τὸν πύργο ἀλύ-
πητα.

—Ὁ θάνατος! φώναξε κατάχλωμος ὁ Ρενώ. Θεέ μου, μήπως
ἡ δέσποινα Γαβριέλλα;

—ὦ! ὦ! τὸν διέκοψε ὁ γιατρός σιγαλά. Σωπάστε, ἐλα-
φρόμυαλε! Πρῶτα - πρῶτα, δὲν πέθανε ἡ Γαβριέλλα, ἡσυχάστε.
Ἀλλά, ἂν αὐτὴ τῇ στιγμῇ σᾶς ἀκουγε κανέναν ἄλλον ἐκτὸς ἀπὸ
μένα, τί θὰ σκεπτότανε βλέποντάς σας πῶς μόλις σᾶς μίλησα γιὰ
θάνατο δὲν συλλογιστήκατε τὴν μνηστή σας παρὰ τῇ γυναίκα τοῦ
φίλου σας ποὺ σᾶς φιλοξενεῖ;

Ὁ Ρενώ σκούπισε τὸ μέτωπό του ποὺ εἶχε πλημμυρίσει ἀπὸ
κρῦον ἰδρώτα.

Ὁ γιατρός μὲ τὰ λίγα αὐτὰ λόγια τοῦ εἶχε δώσει νὰ κατα-
λάβει πῶς ἤξερε τὸ μυστικὸ τοῦ ἔρωτά του μὲ τῇ δέσποινα Γα-
βριέλλα.

Ὅσοο, προσπάθησε νὰ δείξει πῶς δὲν κατάλαβε τὴ σημασία
τῶν λόγων του.

—Ἀλήθεια, φίλε μου, τραύλισε, δὲν τὸ συλλογίστηκα, νοιώ-
θω ὅμως τόση στοργή γιὰ τὴ δέσποινα Γαβριέλλα... Μὰ τότε
ἡ δεσποινὶς Ἐντιμέ ντέ Νοζερῶ...

—Πέθανε! συμπλήρωσε ὁ γιατρός. Μάλιστα, εὐγενέστατε,
πέθανε.

—ὦ, Θεέ μου, καὶ πῶς ἔγινε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα! Χθὲς τὸ
δράδυ ἦταν πολὺ καλὰ.

—Μὰ δὲν πέθανε ἀπὸ ἀρρώστεια.

—Τότε... ἀπὸ δυστύχημα;

—Ὁλος ὁ κόσμος ἔτσι νομίζει, ἐκτὸς, καὶ αὐτὸ ἐξοχώτατε
μεταξὺ μας, ἀπὸ μένα.

—Πῶς πέθανε, ἐπιτέλους;

—Πνίγηκε. Μιὰ - δυὸ ὥρες προτοῦ νὰ φέξει. Τὴν ἐρῶσαν
πνιγμένη στὴ λίμνη τοῦ πάρκου.

Ὁ Ρενώ θυβόλοντας τὸ γιατρό, εἶπε ἀνατριχιάζοντας:

—Εἶναι φρικτὸ, εἶναι φρικτὸ!

—Φρικτὸ, ἀληθινά! ἐπανελάβε ὁ Κλαύδιος Τιβόν, καὶ πε-
ρισσότερο φρικτὸ ἀκόμα, γιὰτὶ γιὰ ν' ἀποφασίσαι νὰ πεθάναι μὲ

τέτοιο φρικτό τρόπο, χωρίς άλλο, θά πρέπει ή δυστυχισμένη καπέλλα, νά ένοιωσε κάποια μεγάλη θλίψη. Μιά θλίψη, πού τίποτά δέν μπορεί νά τήν παρηγορήσει, σά νά κατάλαβε ξαφνικά πώς κάποια έλπίδα της πού είχε κάθε λόγο νά πιστεύει πώς θά πραγματοποιηθεί, ήταν φεύτικη... Καταλαβαίνετε έξοχώτατε...

Ο Κλαύδιος Τερών, καθώς ξεστόμιζε αυτά τά λόγια κύτταζε στά μάτια τόν Ρενώ ντέ Κουσού μέ έπιμονή, ενώ ή φωνή του γινότανε όλο και πιό υπόκωφη.

—Μάλιστα... Καταλαβαίνω, απάντησε ό Ρενώ στον ίδιο τόνο, πιάνοντας τό γιατρό απ' τό χέρι. Καταλαβαίνω και για νά σάς δγάλω αυτή τήν ιδέα απ' τό μυαλό σας είμαι έτοιμος όσα χρήματα μου ζητήσετε...

Τά μάτια του γιατρού άστραψαν ακούγοντας αυτή τή πρόσφορά του νεαρού άριστοκράτη. Αυτό ώστόσο δέν κράτησε παρά έλάχιστα, γιατί ό Κλαύδιος Τερών, καταπνίγοντας τήν έμφυτη άπληστία του, απάντησε άμέσως σταθερά:

—"Όχι, ίσαμε τώρα εύνόησα άρκετά τό κακό. δέν θά τό εύνόησω όμοις περισσότερα. "Αρχοντά μου φυλάξτε τό χουσάφι σας και άκουστε μιá σωτήρια συμβουλή.

"Εξηγηθείτε.

—Ο άρχοντας ντέ Φαγιέλ δέν υποφιάζεται: για τήν ώρα τίποτα. Μή του δώσετε λοιπόν, έσεις τις πρώτες υποφίες:

—Μά γιατί νά του τις δώσω;

—Στήν έρώτησή σας αυτή, έγώ θά απαντήσω μέ μιá άλλη.

Τώρα πού εκείνη πού κάνατε πώς αγαπούσατε δέν υπάρχει πιά στή ζωή, σκέπτεστε νά διακόψετε τις επισκέψεις σας στον πύργο;

—Και δέβαια, όχι, απάντησε ό νέος, πού δέν είχε ακόμα καταλάβει πού ήθελε νά καταλήξει ό γιατρός.

—Τό βλέπετε λοιπόν! Ο άρχοντας ντέ Φαγιέλ δέν μπορεί ακόμα νά εξηγήσει πώς άφου ή "Εντμέ σάς αγαπούσε, αποφάσισε νά πνιγεί. Δέν συλλογίζεστε πόσο τό ξάφνιασμά του αυτό θά μεγαλώσει, όταν σάς βλέπει νά εξακολουθήσετε τις επισκέψεις σας στον πύργο και μετά τό θάνατο τής "Εντμέ;

—Μά... φέλλισε ό νέος.

—Μά... Έκανε κι' ό γιατρός τεντώνοντας τ' αυτιά του. Κάποιος όμως πλησιάζει προς τά δώ. Είναι ό άρχοντας ντέ Φαγιέλ. "Ας άποτεινίσω λοιπόν τή συμβουλή μου. Εύγενέστατε, σάς συμβουλεύω αν θέλετε τό καλό σας, ή μάλλον αν θέλετε τό καλό εκείνης πού αγαπάτε, νά πάψετε πιά νά έρχεστε στον πύργο.

Διαφορετικά, δυστυχία σέ σας... δυστυχία σέ κείνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Και πραγματικά ήταν ο άρχοντας ντὲ Φαγιέλ.

Μπήκε μέσα στην αίθουσα σκεπτικῶς και ταραγμένος και κάθισε απέναντι απ' τὸν Ρενώ, στὴν ἴδια θέσι, πού καθότανε ὁ γιατρός, πού αποσύρθηκε, ἀφοῦ πρῶτα ἔκανε στὸν νεαρό ἀριστοκράτη, ἓνα νόημα, πού ἦταν σὰ νὰ τοῦ ἔλεγε ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσει τὴ συμβουλή του.

—Τί σκέπτεστε γι' αὐτὸ πού ἔγινε; ρώτησε ὁ "Έντ τὸν Ρενώ ἀπότομα.

—Σκέπτομαι: ὅτι ἦταν φοβερό, ἀπάντησε ἐκεῖνος. Εἶμαι ἀπελπισμένος.

—Εἶστε ἀλήθεια τόσο ἀπελπισμένος; Ἀγαπούσατε πραγματικά τὴ δυστυχισμένη Έντμέ;

—Μὰ ἂν δὲν τὴν ἀγαπούσα, θὰ ἤθελα νὰ τὴν παντρευτῶ;

Ὁ Ρενώ εἶπε αὐτὸ τὸ ψέμμα νοιώθοντας μιὰ ἀποστροφή γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Ταυτόχρονα ὅμως δάκρυα ἄρχισαν νὰ κυλοῦν ἀπ' τὰ μάτια του, δάκρυα πού τὸν ἐπνιγαν.

Αὐτὰ τὰ δάκρυα συγκίνησαν τὸν Έντ, πού ἀπλώνοντας τὸ χέρι: του στὸν Ρενώ, ἐξακολούθησε.

—Συγχωρεῖστε με, μὰ ἀμφέβαλα πραγματικά γιὰ τὴν ἀγάπη σας, τώρα ὅμως δὲν μεθ' μένει καμμιά ἀμφιβολία... Ὡστόσο, αὐτὸ πού ἔγινε ἦταν τόσο περίεργο και τόσο ἀνεξήγητο πού με ἔχει σπαράξει κυριολεκτικά.

Σὲ λιγάκι θὰ γίνει ἡ ταφή τῆς δυστυχισμένης κοπέλλας. Θὰ παρευρεθεῖτε;

—Τί λέτε, αὐτὸ εἶναι τὸ καθήκον μου.

—Έχετε δίκιο. Τώρα ὅμως ἂν θέλετε νὰ δεῖτε τὴ Γαβριέλλα, αὐτὴ τὴ στιγμή βρίσκεται μέσα στὸ προσευχητάριό της. Ἀνεβείτε λοιπὸν και πηγαίνετε κοντά της, στὸ μεταξύ ἐγὼ πάω νὰ δώσω διαταγές γιὰ τὴν κηδεῖα.

Ὁ Ρενώ ἔκανε μιὰ υπόκλιση και τράβηξε γιὰ τὸ προσευχητάριο τῆς Γαβριέλλας.

Έκείνη, μόλις τὸν εἶδε ἀναπήδησε. Έκεῖνος ὅμως ἦταν στενωχωρημένος και ταραγμένος.

Έμειναν γιὰ μερικά λεπτά ἀσάλευτοι και ἀμίλητοι, ὁ ἓνας ἀντίκρυ στὸν ἄλλον.

Τέλος ἡ Γαβριέλλα εἶπε:

—Ὁ Θεός, Ρενώ, μᾶς τιμώρησε.

—Γαβριέλλα! ψιθύρισε ἐκεῖνος.

—Παίξαμε σὲ θάρος τῆς ἀγάπης μιᾶς ἀθώας καὶ δυστυχισμένης κοπέλλας, συνέχισε ἡ Γαβριέλλα, καὶ τὴν καταδικάσαμε νὰ πεθάνει... Τώρα ὁ Θεός θὰ μᾶς καταδικάσει κι' ἐμᾶς μὲ τὴ σειρά μας.

—Ἀπὸ σήμερα πρέπει νὰ πάψουμε νὰ βλέπομαστε, φίλε μου.

—Ὡστε μὲ διώχνετε;

—Δὲν σᾶς διώχνω. Σᾶς λέω μονάχα τί πρέπει νὰ κάνουμε γιὰ νὰ ἐξαγοράσουμε τὸ ἐγκλημά μας... Πρέπει ἔστω καὶ τώρα πού ἡ Ἐντιμὲ ἔχει πεθάνει νὰ πάψουμε νὰ τὴν προδίνουμε... Φαντάζομαι πὼς ἔχετε ἀρκετὰ εὐγενικὰ αἰσθήματα, ὥστε νὰ συμφωνήσετε μὲ τὴ γνώμη μου..

—Κι' ἐγὼ πὼς θὰ μπορέσω νὰ ζήσω μακριὰ σας;

—Μὰ κι' ἐγὼ, κι' ἐγὼ ἀλλοίμονο, τί θὰ γίνω; Πὼς θὰ μπορέσω νὰ ὑποφέρω αὐτὸ τὸ χωρισμό... Ἀλλά...

Ἡ Γαβριέλλα ἔγειρε λίγο πρὸς τὸ Ρενώ, λὲς καὶ φοδότανε μὴπως τὴν ἀκούσει κανένας καὶ ἐξακολούθησε:

—Δὲν ξέρω... ἀλλὰ κάτι μοῦ λέει ὅτι ἀπάνω μας πλανιέται μιὰ τρομερὴ ἐκδίκηση.... Φοβάμαι, φίλε μου, φοβάμαι γιὰ τὸ παρελθόν, γιὰ τὸ παρὸν καὶ γιὰ τὸ μέλλον...

Ὁ Ρενώ ἔγειρε τὸ κεφάλι του. Μετὰ τὴν προειδοποίηση πού ἐδῶ καὶ λίγο τοῦ εἶχε κάνει ὁ γιατρός Κλαύδιος Τιρόν, ὁ φόβος τῆς Γαβριέλλας τὸν τρόμαζε.

—Ἀς γίνῃ κι' ἔτσι, εἶπε μὲ σταθερὴ φωνή. Θὰ σᾶς ὑπακούσω, Γαβριέλλα. Αὐτὴ τῇ στιγμῇ οἱ βασιληάδες τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἔχουν ἐνωθεῖ σὲ μιὰ ἐκστρατεία στὴν Παλαιστίνην γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν Ἀγίων Τόπων... Ὁ θεῖος μου σκέπτεται νὰ τοὺς ἀκολουθήσει. Θὰ πάω κι' ἐγὼ μαζί του... Θὰ τρέξω ἐκεῖ κάτω ζητώντας μέσα στὶς αἱματηρὲς μάχες, ὅχι δέβαια τὴ λησμονιά, ἀλλὰ μιὰ ἐνδοξὴ ἀπασχόληση στὴν ἀπελπισία μου.

Ἡ Γαβριέλλα ἐκλαιγε, ἀκούγοντας τὰ λόγια του.

—Χαίρετε λοιπόν, ἐξακολούθησε ὁ Ρενώ, σφίγγοντάς τη μὲ πάθος μέσα στὴν ἀγκυαλιά του.

Χαίρετε, σοῦ ἀφήνω τὴ ψυχὴ μου καὶ παίρνω μαζί μου τὴ δική σου. Σύμφωνοι;

Ἀχ, ναί, στέναξε ἡ Γαβριέλλα, εἶναι ὁλόκληρη δική σου.

Καὶ τὰ χεῖλη τους ἐνώθηκαν σ' ἓνα τελευταῖο, σ' ἓνα ὑπέρτατο φιλί.

Ἐκεῖνη ὅμως τὴ στιγμῇ κάποιο μεγάλο κυνηγετικὸ σκυλί,

πού παρακολουθοῦσε ἀθελά του τὴ σκηνή, ἄρχισε νὰ οὐρλιάζει πένθιμα.

Ὡ, ψιθύρισε ἡ Γαβριέλλα σφίγγοντας σπασμωδικὰ τὸ φίλο της στὴν ἀγκαλιά της, αὐτὸ τὸ οὐρλιαχτὸ εἶναι προμήνυμα θανάτου.

Δὲν θὰ ξανανταμώσουμε πιά, Ρενώ, σ' αὐτὸν τὸν κόσμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Ἀπὸ τὰ γεγονότα πού διηγηθήκαμε πάρα πάνω, ἔχουν περάσει δέκα μῆνες.

Ὁ Ρενώ πιστὸς στὴν ὑπόσχεσή του, δὲν ξαναπάτησε τὸ πόδι του στὸν πύργο τοῦ Φαγιέλ.

Λίγες ἐβδομάδες μετὰ τὸ θάνατο τῆς Ἐντιμέ, ἔφυγε μαζί με τὸ θείο του σὲ μιὰ νέα σταυροφορία ἐναντίον τῶν Σαρακηνῶν.

Τὴν ἐκστρατεία αὐτὴ τὴν εἶχαν ὁργανώσει οἱ βασιληάδες Φίλιππος - Αὔγουστος τῆς Γαλλίας καὶ Ριχάρδος 1ος τῆς Ἀγγλίας, ὁ γνωστὸς ὡς Λεοντόκαρδος.

Ἐνα ἀνοιξιὰτικο πρωῒνὸ, ἡ πρώτη μέρα ὕστερα ἀπὸ ἕναν μακρὺ καὶ βαρὺ χειμῶνα, ἡ Γαβριέλλα καθισμένη μπροστὰ στὸ παράθυρο τῆς κρεβατοκάμαράς της κῦτταζε μετ' ὄνειροπόλο βλέμμα κάτω στὸ πάρκο, τὰ μεγάλα δέντρα, πού στὰ κλαδιὰ τους εἶχαν ἀρχίσει κιόλα νὰ φαίνονται τὰ πρῶτα πράσινα φύλλα καὶ ἀκουγε ἀφηρημένα τὰ πουλιά πού ἀρχίζαν νὰ τραγουδοῦν τοὺς ἔρωτές τους.

Πόσο εἶχε ἀλλάξει μέσα σὲ δέκα μῆνες, ἡ δυστυχιεμένη Γαβριέλλα! Αὐτὴ πού κάποτε ἦταν τόσο δροσερὴ καὶ τόσο ὠραία, τώρα δὲν ἦταν πιά παρὰ ὁ ἴσκιος τοῦ ἴδιου ἑαυτοῦ της.

Ἐκτὸς ἀπ' τὸ μεγάλο της πόνο γιὰ τὸν ἀποχωρισμὸ της μ' ἐκεῖνον πού λάτρευε, εἶχε δοκιμάσει καὶ τόσες ἄλλες θλίψεις.

Καὶ πρῶτα - πρῶτα, μέσα στοὺς δέκα αὐτοὺς μῆνες, ὁ ἀρχοντας ντὲ Φαγιέλ, πού ἦταν τόσο χαροῦμενος καὶ τόσο εὐγενικός, μερὰ μετ' τὴ μέρα γινότανε ὄλο καὶ πιὸ σκυθρωπός.

Τὴ μεταβολὴ τοῦ αὐτῆ δὲν ὑπῆρχε καμμιά αἰτία γιὰ νὰ

τὴν δικαιολογήσει, κι' αὐτὴ στενοχωροῦσε περισσότερο τὴ Γαβριέλλα.

Ὁ κόμης ντὲ Φαγιέλ ἔκανε μέρες καὶ νύχτες δλόκληρες νὰ τῆς μιλήσει... Ἀκόμα καὶ σ' αὐτὰ τὰ χάδια του, — γιατί εἶχε ξαναρχίσει πάλι τὰ συζυγικά του καθήκοντα, ἀφοῦ ἡ ἀπαγόρευση τοῦ γιατροῦ δὲν μπορούσε δέβαια νὰ κρατῇ αἰώνια, — ἀκόμα καὶ σ' αὐτὰ τὰ χάδια του, εἶχε κάτι τὸ ἄγριο καὶ τὸ ἀπότομο, ποὺ στενοχωροῦσε πολὺ τὴ Γαβριέλλα.

Δὲν ἦταν ὅμως μονάχα αὐτό.

Ἄν ἡ Γαβριέλλα εἶχε γίνῃ δυστυχισμένη ἀπ' τὸν ἔρωτα τῆς γιὰ τὸν Ρενώ κι' ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς ὡς συζύγου, δὲν ἦταν περισσότερο εὐτυχισμένη ὡς φίλη.

Οἱ ἀναγνώστες μας θὰ περιμένουν, χωρὶς ἄλλο, αὐτὸ ποὺ θὰ τοὺς ποῦμε.

Ἡ Ὀδέττη ἀπ' τὴ πρώτη κιόλας μέρα μετὰ τὸ θάνατο τῆς ἀδελφῆς τῆς ἔδειξε στὴ Γαβριέλλα τὸν ἀληθινὸ τῆς χαρακτήρα.

—Ἐέρεις, εἶπε μιὰ μέρα στὴ Γαβριέλλα, πῶς δὲ θὰ φύγω πιά ἀπ' τὸ πύργο... Γιά σένα σκότωσα τὴν ἀδελφή μου... Δὲν θὰ μπορέσεις νὰ τὴν ἀντικαταστήσεις γιατί ποτέ μου δὲν σ' ἀγάπησα! Ὡστόσο, ἐσὺ εἶσαι πλούσια, γι' αὐτὸ πρέπει νὰ μοιραστοῦμε τὰ πλοῦτη καὶ τίς ἀπολαύσεις σου. Κάνε ὅπως νομίζεις, ἀλλὰ ἀπὸ δῶ καὶ πέρα θέλω ἐδῶ μέσα νὰ μοῦ φέρονται ὅπως σὲ σένα.

Ἡ Γαβριέλλα πάγωσε ἀπ' αὐτὴ τὴν κυνικὴ ὁμολογία ποὺ ἔμοιαζε μὲ κήρυξη πολέμου ἐναντίον τῆς, προσπάθησε νὰ θυμίσει στὴν Ὀδέττη ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχει πιδ εὐγενικὰ αἰσθήματα.

—Δὲν ἦταν ἀνάγκη, τῆς ἀπάντησε, νὰ μὲ ἀπειλήσεις καὶ νὰ μὲ προσβάλεις γιὰ νὰ μοῦ πεῖς πῶς σοῦ χρωστῶ μιὰ ἐπανόρθωση. Σκόπευα πρὶν μοῦ τὸ πεῖς νὰ κάνω ὅ,τι μπορῶ γιὰ νὰ σήσω ἀπ' τὴ καρδιά σου μιὰ δυσάρεστη ἀνάμνηση.

—Δὲν ζητῶ νὰ μὲ εὐσπλαχνιστεῖς, τῆς ἀπάντησε ἡ Ὀδέττη μὲ ὕφος ἀπότομο. Λίγο ἐνδιαφέρομαι γιὰ τὴν εὐσπλαχνία σου. Ἐκεῖνο ποὺ ζητῶ, σοῦ τὸ ἐπαναλαμβάνω, εἶναι πῶς μιὰ καὶ μοιράστηκα μαζί σου τὸ ἔγκλημα, πρέπει νὰ μοιρασθῶ καὶ τὴν εὐτυχία.

—Τὴν εὐτυχία! ἀναστέναξε ἡ Γαβριέλλα. Ἀλλοίμονο, ἀπὸ δῶ καὶ πέρα δὲν θὰ ὑπάρχει γιὰ μένα εὐτυχία...

—Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο, ἐγὼ σὲ προειδοποιῶ. Ὡσπου νὰ φτάσει ἡ μέρα ποὺ ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ, σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόσχεση ποὺ μοῦ ἔδωσε μὲ παντρέψει μὲ κανέναν εὐγενῆ, ἐσὺ θὰ κανονίσῃς τὰ πράγματα μὲ τέτοιο τρόπο, ποὺ νὰ πραγματοποιοῦνται ἀμέσως ὅλες μου οἱ ἐπιθυμίες.

—Θὰ γίνῃ ὅ,τι θέλεις! ἀπάντησε ἡ Γαβριέλλα. Ἄν ἐπιθυ-

μείς τὰ πλούτη μου, δηλαδή τίς τουαλέττες καὶ τὰ κοσμήματά μου, πάρτα δλα... σοῦ τὰ χαρίζω, εἶναι δικά σου.

—Δὲν ζητάω ἐλεημοσύνη.

—Τότε τί ζητᾷς; Γιατί, γιὰ νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια ἀρχισα νὰ μὴ σὲ καταλαβαίνω. Ἀφοῦ μοῦ φανέρωσες πῶς δὲν μ' ἀγαπᾷς, ἢ καλύτερα πῶς δὲν μ' ἀγάπησες ποτέ, δὲν φαντάζομαι νὰ ἔχεις τὴν ἀξίωση νὰ ἐξακολουθήσω νὰ σοῦ φέρνομαι σὰ νὰ ἦσουν ἀδελφὴ μου...

—Αὐτὸ ἀκριβῶς θέλω. Ἐχω τὴν ἀξίωση νὰ δείχνεις πῶς ἐξακολουθεῖς νὰ μ' ἀγαπᾷς, ἂν καὶ ξέρεις πολὺ καλὰ πῶς σὲ μισῶ... Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐκδίκησή μου. Ἡ ἐκδίκηση γιὰ τὴν ἀποτρόπαια πράξη πού μὲ ἐσπρωξες νὰ κάνω καὶ πού τὴν ἀπόδειξή της, μὴ τὸ ξεχνᾷς, ἔχω στὰ χέρια μου.

—Θέλεις νὰ πεῖς τὸ γράμμα τῆς δυστυχισμένης τῆς Ἐντμέ. Ἀλλὰ, ἂν αὐτὸ τὸ γράμμα κατηγορεῖ ἐμένα, κατηγορεῖ τὸ ἴδιο καὶ σένα, ἄθλιο πλάσμα... Κι' ἂν ἐπεφτε στὰ χέρια τοῦ ἀρχοντα ντὲ Φαγιέλ.

—Ἄν ἐπεφτε στὰ χέρια τοῦ ἀρχοντα ντὲ Φαγιέλ, τὴ διέκοψε ἡ Ὀδέττη, νὰ ξέρεις πολὺ καλὰ πῶς ὁ θυμὸς του δὲ θὰ ξεσποῦσε μονάχα στὸ κεφάλι μου. Ἐγὼ δὲν εἶμαι γυναίκα του! Οὔτε ὑπῆρξα ἐγὼ ἐρωμένη τοῦ Ρενῶ ντὲ Κουσού.

—Σῶπα! Σῶπα! φώναξε ἡ Γαβριέλλα. Τί δόρβορο πρέπει νὰ κλείνεις μέσα στὴ ψυχὴ σου γιὰ νὰ σ' ἀρέσει νὰ μὲ βασανίζεις μὲ τέτοιο τρόπο! Δὲ θὰ κάνω τίποτα ὅμως ἐναντίον σου, ἀξίζω αὐτὴ τὴν τιμωρίαν τῆς προδοσίας σου γιὰτὶ κι' ἐγὼ πρόδωσα... Σκύβω μπροστά στὸ καταχθόνιο μίσος σου καὶ θὰ κάνω ὅ,τι μὲ διατάξεις.

—Ἀρκετά, τὴ διέκοψε ἡ Ὀδέττη.

Τὴ στιγμὴ ὅμως πού οἱ δυὸ ἐξαδέλφους τέλειωναν αὐτὴ τὴ παράξενη κουθέντα μπῆκε μέσα ὁ ἀρχοντας ντὲ Φαγιέλ.

—Ὁ ἀντρας σου, εἶπε ἡ Ὀδέττη, ἀγκαλιασέ με.

Καὶ ἡ Γαβριέλλα παρ' ὅλη τὴ σιχαμάρα πού ἐνοιοθε ἀγκάλιασε τὴν Ὀδέττη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

Εὐχολὰ μπορεί νὰ καταλάβει κανένας ὅστερα ἀπὸ ὅσα εἶπαμε, πὼς ἡ ζωὴ ποὺ περνοῦσε ἡ Γαβριέλλα ἐδῶ καὶ δυὸ μῆνες δὲν ἦταν καθόλου σπαρμένη μὲ ρόδα.

Ἡ δυστυχισμένη γυναίκα, ἀνάμεσα σὲ ἓνα ἄντρα, ποὺ ἄγνωστο γιὰ ποιὰ αἰτία εἶχε ἀλλάξει δλότελα, καὶ σὲ μιὰ ἐξαδέλφη ποὺ εἶχε κηρυχθεὶ ἄσπονδος ἐχθρὸς τῆς, δὲν ἐδρίσκει οὔτε μιὰ στιγμή ἀνάπαυση.

Στοὺς πρώτους μῆνες ἦταν κάποιος ποὺ τὴν παρηγοροῦσε μὲ κανένα καλὸ λόγο, κι' αὐτὸς ἦταν ὁ γιατρός, Κλαύδιος Τερὸν.

Ὁ καλὸς γιατρός χωρὶς νὰ ξέρει καλὰ - καλὰ ἀπὸ τί ὑπέφερε ἡ Γαβριέλλα, εἶχε μαντέψει τὸν κρυφὸ τῆς πόνο καὶ τῆς ἔλγες νὰ ἔχει θάρρος καὶ ὑπομονή.

Ὁ Κλαύδιος Τερὸν δὲν ἦταν ὅμως νέος καὶ τὸ χειμῶνα τοῦ 1188, πέθανε, μέσα σὲ ὀκτῶ μέρες ἀπὸ κακοήθη πυρετό.

Ἡ Γαβριέλλα τὸν ἔκλαψε πολὺ. Ἀπὸ κείνη τῇ στιγμή εἶχε μείνει στὸν κόσμον ὁλομόναχη.

Ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ ἀνοιξιὰτικο πρωῒνὸ, ὃ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ ἔλειπε ἀπ' τὸ πύργο. Εἶχε πάει, ὅπως εἶχε πεῖ γιὰ δουλειές του στὸ Σαῖν Κεντέν.

Ἡ Ὁδέττη ποὺ ἀπὸ τὸ βράδυ τῆς ἄλλης μέρας ἦταν λίγο ἀδιάθετη εἶχε πεῖ πὼς θὰ ἔμενε στὸ κρεβάτι κι' ἐκείνη τὴν μέρα. Ἔτσι ἡ Γαβριέλλαμποροῦσε νὰ εἶναι δλότελα μόνη καὶ νὰ σκέπτεται μονάχα τὸ Ρενώ, τὸν Ρενώ τῆς, ποὺ παρ' ὅλα ὅσα ἔγιναν δὲν εἶχε πάψει νὰ τὸν λατρεῦει.

Ποῦ νὰ θρискότανε τάχα;

Εἶχε νὰ πάρει νέα του ἐδῶ καὶ δέκα μῆνες καὶ δὲν τολμοῦσε νὰ ρωτῇσε κανέναν.

Τάχα νὰ τῇ σκεπτότανε; Νὰ τὴν ἀγαποῦσε ἀκόμα;

Ὁ κρότος ὅμως ποὺ ἔκανε ἡ πόρτα τῆς κἀμαρὰς τῆς, ποὺ ἀνοίξε ξαφνικά, τὴ τράβηξε ἀπὸ τίς ὀνειροπολήσεις τῆς.

Εἶχε μπεῖ μέσα ἡ Ὁδέττη.

Ἦταν κατὰχλωμὴ καὶ ἔτρεμε σὰν φθινοπωρινὸ φύλλο.

Ἡ Γαβριέλλα κατὰλαβε ἀμέσως πὼς ἐρχάτανε νὰ τῆς ἀναγγεῖλει μιὰ μεγάλη δυστυχία.

— Τί τρέχει; ρώτησε γεμάτη ἀγωνία, ὀρμώντας στὴν ἐξαδέλφη τῆς.

— Τὸ ... τὸ γράμμα, τῆς Ἐντμέ! κατόρθωσε νὰ φελλίσει ἐκείνη, βάζοντας ὅλα τὰ δυνατά της.

— Πῶς; Τί;

— Τὸ γράμμα τῆς Ἐντμέ χάθηκε.

— ὦ, Θεέ μου! φώναξε ἡ Γαβριέλλα.

— Τὸν εἶχα, ἐξακολούθησε ἡ Ὁδέττη, κρυμμένο στὸ δάθος ἐνὸς μπαούλου, ποὺ κρατοῦσα τὸ κλειδί του.

Δὲν εἶναι πολὺ ὥρα ποὺ θέλησα νὰ τὸ ἀνοίξω γιὰ νὰ τὸ διαβάσω καὶ δὲν τὸ βρῆκα μέσα.

— Ἴσως νὰ μὴν ἔφαξες καλὰ.

Ἡ Ὁδέττη κούνησε τὸ κεφάλι της ἀρνητικὰ καὶ εἶπε.

— Εἶμαι βέβαια πῶς μοῦ τὸ πῆραν.

— Μὰ ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ σοῦ τὸ πάρει; ρώτησε ἡ Γαβριέλλα.

— Ἐκεῖνος ποὺ θέλει νὰ μάθει πῶς τὸν πρόδωσες καὶ πῶς σὲ βοήθησα σ' αὐτὸ κι' ἐγώ.

— Ὁ Ἐντ! φώναξε ἡ Γαβριέλλα. Ἀλλὰ γιὰ νὰ κάνει ἓνα τέτοιο πράγμα ἔπρεπε νὰ ἔχει καὶ τῆς ἀνάλογες ὑποψίες.

Ἡ Ὁδέττη σήκωσε τοὺς ὤμους της καὶ εἶπε.

— Ἡλίθια, ποὺ ἀκόμα δὲν κατάλαδες, πῶς ἐδῶ καὶ δέκα μῆνες τώρα, ἀπ' τὴ μέρα ποὺ ἡ Ἐντμέ πέθανε μὲ τέτοιο παράξενο τρόπο, ὁ Ἐντ μὲ τὸ ζηλότυπο ἐνστικτό του, μυρίστηκε κάποια προσία...

— Τότε, ἀπάντησε ἡ Γαβριέλλα, ἂν τὰ ἔχει μάθει ὅλα, εἶμαστε χαμένες.

— Πραγματικὰ εἶμαστε χαμένες.

Ἡ Γαβριέλλα ἀφ' οὗ σκέφθηκε λίγο, εἶπε.

— Ἀς μᾶς σκοτώσει λοιπόν, ἂν τὸ θέλῃ. Προτιμῶ νὰ πεθάνω τώρα δά, παρὰ νὰ περνῶ τὴ ζωὴ μου φαρμακωμένη ἀπὸ πόνο καὶ τύψεις.

Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ πρόφερε τόσο ἡρεμα καὶ τόσο γαλήνια, ποὺ ἡ κακιά Ὁδέττη, δὲν ὄρῃκε τὴ δύναμή νὰ τὴν εἰρωνευθεῖ. Τῆς εἶπε μόνο.

— Ἐσὺ μπορεῖ νὰ μὴ φοβάσαι τὸ θάνατο, ἐγὼ ὅμως τὸν φοβάμαι.

— Γιὰ σένα δὲν ὑπάρχει φόβος, τῆς ἀπάντησε ἡ Γαβριέλλα ὁ θάνατός μου θὰ χορτάσει τὴν ἐκδίκηση τοῦ ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ, κι' ἔπειτα ἂν τὰ ἔχει ἀνακαλύψει ὅλα, σοῦ ὀρκίζομαι πῶς θὰ τὰ κανονίσω νὰ ξεσπάσει μονάχα σὲ μένα.

Ἡ Ὁδέττη, τώρα ἔτρεμε σύγχορμη, ὁ φόβος τῆς εἶχε μεγαλώσει τὴν ἀδιαθεσίαν της.

Ἡ Γαβριέλλα τὴν ξανάφερε μέσα στὸ δωμάτιό της, καὶ ὅλη

τῇ μέρᾳ δὲν ἔπαψε νὰ τὴν περιποιεῖται τρυφερά.

Βρισκότανε ἀκόμα κοντὰ στὸ κρεβάτι τῆς, ὅταν ἕνας ὑπηρε-
τῆς ἦρθε καὶ τῆς εἶπε ὅτι ὁ ἄντρας τῆς εἶχε γυρίσει στὸν πύργο
καὶ τὴν παρακαλοῦσε νὰ κατέβει νὰ φάνε μαζί.

Ἡ Γαβριέλλα ἔδωσε ἕνα φιλὶ στὸ μέτωπο τῆς Ὀδέττης καὶ
τῆς εἶπε.

— "Ἄς ἐλπίσουμε. . . Ἴσως νὰ μὴ ξέρει τίποτα. Τὸ γράμμα
ἴσως νὰ σοῦ ἔχει κάπου παραπέσει.

Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ συζύγου τῆς ὅταν τὸν συνάντησε στὴν
τραπεζαρία, μεγάλωσε τὶς ἐλπίδες του.

Ποτέ, ἐδῶ καὶ δέκα μῆνες τώρα, δὲν τῆς εἶχε φανεὶ τόσο
εὐδιάθετος.

— Ἡ Ὀδέττη εἶναι; Ἀκόμα ἀδιάθετη; τῇ ρώτησε.

— Ναί, φίλε μου.

— Τόσο τὸ χειρότερο. Τότες θὰ φάμε μονάχοι μας. Ἐγὼ
ξέρεις μὴ διαδολεμένη πείνα. Ἐσὺ πεινᾷς;

— Ὡ, ὦχι, φίλε μου, ἀπάντησε ἡ Γαβριέλλα, ὅπως ξέρεις
ἐδῶ καὶ λίγο καιρὸ δὲν ἔχω καθόλου ὀρεξή.

— Γιὰ νὰ μοῦ κάνεις τὴ χάρη, ἀπόψε θὰ φᾶς.

Οἱ ὑπηρετές μὲ μιὰ ματιὰ πού τοὺς ἔρριξε ὁ κύριός τους ἀ-
ποτραδήχτηκαν ἀπ' τὴ τραπεζαρία, ἀφοῦ πρῶτα ἤφησαν στὸ τρα-
πέζι διάφορα φαγητά, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα ἦταν καὶ κάποιο πού
μύριζε θαυμάσια.

— Ὡ, ἔκανε ὁ Ἐντ, βλέποντάς το, αὐτὸ ἐδῶ μοῦ φαίνεται
περίφημο. Δοκιμάστε τὸ λοιπὸν ἀγαπητῇ μου.

Καὶ ἡ Γαβριέλλα ἔφαγε ἀπὸ καίνο τὸ φαγητὸ πού τῆς τὸ
σερβίρισε ὁ ἄντρας τῆς.

— Εἶναι καλὸ; τῇ ρώτησε.

— Ναί, ἀπάντησε ἡ Γαβριέλλα.

— Φάγε λοιπὸν ἀκόμα! Φάγε!

Γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, ἂν καὶ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ τὴν ξάφνι-
σε κάπως, ἡ Γαβριέλλα, ἔφαγε ἀκόμα λίγο.

Ξαφνικά ὁ Ἐντ ὀρθώθηκε μπροστὰ τῆς καὶ γελῶντας σατα-
νικά, τῆς φώναξε.

— Χά! χά! ὥστε εἶναι ὠραῖο, ἀγαπητῇ μου, αὐτὸ τὸ φαγη-
τό, δὲν εἶναι ἔτσι; Φυσικά, πρέπει νὰ εἶναι περίφημο. Ξέρεις ἀπὸ
τί εἶναι καμωμένο;

Χά! χά! ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ ἐραστῇ σου.

Ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ μόλις εἶπε αὐτὰ τὰ τρομερὰ λόγια
στάθηκε καὶ κοίταξε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴ σύζυγό του μὲ ἕνα βλέμ-
μα γεμάτο ἀπὸ φλόγες πού ἔνις καλὸς παρατηρητὴς ἴσως νὰ διέ-
κρινε τὴ φλόγα τῆς ἀγάπης.

Ἡ Γαβριέλλα εἶχε γίνει κατάχλωμη. Τὸν ἄκουγε ἀσάλευτη σὰν μαρμαρωμένη καὶ μόνο τὰ μάτια τῆς ἀνοιγόκλειναν μὲ ἀγωνία.

Ὁ ἄντρας τῆς γέλασε σατανικὰ καὶ ἐξακολούθησε.

— Νά, μέσα σ' αὐτὸ τὸ κουτί, ποὺ καθῶς φαντάζομαι τοῦ τὸ χάριτες ἐσύ, θρискότανε ἡ καρδιά του. Τὴν ἔφερνε εἰδικὰ γιὰ σένα ἕνας ἄνθρωπος τοῦ ἀπ' τὸν Ἅγιο Ἰωάννη Ντ' Ἀρκ, ὅπου ὁ ὠραῖος σου Ρενώ ντὲ Κουσὺ σκοτώθηκε στὴ μάχη.

Ἐγὼ ὅμως τοῦ τὴν πῆρα καὶ σοῦ ἐτοίμασα αὐτὸ τὸ ὠραῖο φαγητὸ ποὺ δοκίμασες ἐδῶ καὶ λίγη ὥρα.

Ἡ Γαβριέλλα ὅμως φαινότανε σὰν νὰ μὴν ἄκουγε πιὰ.

Μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ καὶ ἄγρια μάτια, κύτταζε πότε τὸ ὁμορφο μικρὸ κουτί, ποὺ ἦταν πραγματικὰ δῶρο δικό τῆς, στὸ Ρενώ, καὶ πότε τὸ ἀκατονόμαστο φαγητὸ, ποὺ εἶχε ἐτοιμαστῆ ὅστερα ἀπ' τὴ βάρβαρη διαταγὴ τοῦ ἄντρα τῆς, εἰδικὰ γι' αὐτή.

Ἀπὸ τὴ φρίκη καὶ τὴν ἀπόγνωση τῆς, ἡ Γαβριέλλα, δὲν μποροῦσε νὰ ἀρθρώσει λέξη.

Εἶχε χάσει τὴ μιλιὰ τῆς.

Ἦταν ἐκμηδενισμένη καὶ συντριμμένη σὰ νὰ τὴν εἶχε χτυπήσει κεραυνός.

Ὁ ἄντρας ἐξακολουθοῦσε νὰ τὴν κυττάζει μὲ τὴν ἴδια λύσσα.

Σὲ λίγο τῆς ξαναεῖπε.

— Ἐμπρός, Ἐμπρός! Τὴ κάθεστε; Φᾶτε ἀκόμα. Φᾶτε, ἐνάρετη, κυρία μου, λίγο ἀπ' τὴ καρδιά τοῦ πολυαγαπημένου σας Ρενώ.

Ἡ Γαβριέλλα, μὲ μιὰ τελευταία προσπάθεια, ἂν καὶ ἔδειχνε πὼς εἶχε χάσει τὴ συναίσθηση αὐτῶν ποὺ γινόντουσαν γύρω τῆς, ψιθύρισε δυὸ φορές μὲ λαχτάρια τὸ ὄνομα τοῦ ἀγαπημένου τῆς.

— Ρενώ! Ρενώ! εἶπε καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἔμοιαζε σὰ μιὰ σβησμένη, μακρυνὴ ἤχῳ.

Ξαφνικὰ σωριάστηκε κάτω.

Εἶχε πεθάνει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ἡ Ὀδέττη δὲν γελάστηκε καθόλου.

Ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ, καθὼς ἦταν ἀπ' τῇ φύσῃ του ζηλιάρης, ἀπὸ καιρὸ τώρα υποφιαζότανε τῇ σύζυγό του διὰ τὸν ἀπατοῦσε.

Χωρὶς νὰ ἔχει καμμιὰ ἀπόδειξιν τῆς ἀπιστίας της, οἱ ὑπόψεις εἶχαν ριζώσει βαθειὰ μέσα του καὶ δὲν τὸν ἀφηνάαν ἥσυχο, τὸν καταδίωκαν μέρα καὶ νύχτα σὰν Ἐριννύες.

Πρώτῃ ἀφορμῇ στὶς ὑποψίες του τοῦ ἔδωσε ὁ μυστηριώδης θάνατος τῆς Ἐντιμέ.

Ἴσως αὐτὸ τὸ πράγμα, ἕναν ἄλλο σύζυγο, ὅχι τόσο ζηλότυπο, νὰ μὴ τοῦ ἔβαζε σὲ ὑποψίες, ἀλλὰ ὁ Ἐντ ἀμέσως μόλις ἔμαθε τὴν αὐτοκτονία τῆς κοπέλλας μυρίστηκε πῶς κάτι γινότανε μέσα στὸ σπίτι του, κάτι σὲ ὄραρος του.

Στὴν ἀρχὴ ἔφαξε κρυφὰ στὰ διαμερίσματα τῆς γυναίκας του μήπως εἶναι καμμιὰ ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς της. Δὲν εἶρε τίποτα, ὅσο κι' ἂν ἔφαξε.

Αὐτὸ ὥστόσο δὲν τὸν ἀπέλπισε... Ἐξακολούθησε νὰ φάχνει στὸ διαμέρισμα τῆς Ὀδέττης, πού δίκαια υποφιαζότανε πῶς ἦταν συνένοχος τῆς Γαθριέλλας.

Ἐκεῖ στάθηκε περισσότερο τυχερός, γιατί εἶρε αὐτὰ πού ζητοῦσε.

Βρῆκε τὸ γράμμα τῆς Ἐντιμέ, πού ἔδειχνε καθαρά τὴν ἀπιστίαν τῆς γυναίκας του. Δὲν ἤθελε τίποτα ἄλλο ἀπ' αὐτό.

Τὸ μοιραῖο ἐκεῖνο γράμμα θρυσκότανε στὰ χέρια του. ὅχτῳ μέρες μπροστὰ ἀπ' τὴ δραματικὴ σκηνὴ πού διηγηθήκαμε πρὶν πάλιν.

Ὡστόσο, ὁ ἄρχοντας Ἐντ ντὲ Φαγιέλ ἄρχισε νὰ ξεσπάσει γιὰ τὸ τοῦ χρειαζότανε μιὰ ἐκδίκηση ἀνάλογη μὲ τὴν λύσσα του καὶ μιὰ τέτοια ἐκδίκηση δὲν μπορούσε νὰ γίνη μέσα σὲ μιὰ μέρα. Τὴν ὀγδόην λοιπὸν μέρα, τῇ στιγμῇ πού γύριζε μὲ τὴν ἀκολουθία του, ἀπὸ τὸ Σαὶν Κεντέν, ὅπου εἶχε πάει γιὰ νὰ προμηθευτεῖ δηλητήριο ἀπὸ ἕναν μάγο (γιατὶ μ' αὐτὸ τὸ μέσο σκέφτηκε νὰ σκοτώσῃ τὴ γυναίκα του), συνάντησε ξαφνικὰ κοντὰ στὸν πύργο του ἕναν ἄνθρωπο, πού μόλις τὸν εἶδε ἐνοίωσε ὁλο του τὸ αἷμα νὰ τοῦ ἀνεβαίνει στὸ κεφάλι.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀλαὶν Γκρα-

ντιέν τὸν ἱπποκόμο τοῦ Ρενώ ντὲ Κουσού, ποῦ ὅπως ὁ Ἔντ ἤξερε πολὺ καλὰ, εἶχε συνοδέψει τὸν κύριό του στὴν Παλαιστίνη.

Ξαφνικὰ ἀπ' τὸ μυαλὸ τοῦ ἄρχοντα, ντὲ Φαγιέλ πέρασαν χίλιες δυὸ ὑποψίες.

Τὴ ζήτησε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος στὴ Γαλλία;

Τί ἐρχότανε νὰ κάνει στὰ περὶχωρα τοῦ Φαγιέλ;

Χωρὶς ἄλλο, σκέφθηκε, θὰ ἔφερνε κανένα γράμμα τοῦ κυρίου του στὴ Γαβριέλλα.

Χωρὶς νὰ διστάσει καθόλου, ὁ Ἔντ ρίχτηκε στὸν ἱπποκόμο, τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ λαιμό, καὶ σφιγγοντάς τον δυνατὰ ὅλο καὶ πιὸ πολὺ, τοῦ φώναξε.

— Τὴν ἀλήθεια... Πές μου ὅλη τὴν ἀλήθεια! Διαφορετικὰ σὲ πνίγω ἀμέσως.

Ὅλα αὐτὰ ἔγιναν μέσα σὲ ἓνα λεπτό.

Ὁ καημένος ὁ ἱπποκόμος, ποῦ ὅπως φαινότανε, ἀγαποῦσε τὴ ζωὴ του καὶ δὲν ἤθελε νὰ πεθάνει πνιγμένος ἀπ' τὸν ἄρχοντα ντὲ Φαγιέλ, εἶπε ὅλη τὴν ἀλήθεια ποῦ ἦταν πολὺ θλιβερὴ καὶ δυσάρεστη.

Ὁ Ρενώ ντὲ Κουσού, μόλις ἔφτασε στὴν Παλαιστίνη, ἔλαβε ἀμέσως μέρος στὴν πολιορκία τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, ποῦ διηύθυναν ταυτόχρονα οἱ βασιλιάδες τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας.

Διακρίθηκε γιὰ τὸ θάρρος του καὶ μὲ τὴν ἀντρεία του προκάλεσε τὸ θαυμασμὸ τῶν ἀρχηγῶν του. Ἀλλὰ, σὲ μιὰ τολμηρὴ ἐφοδὸ τοῦ ἐναντίον τῶν Σαρακηνῶν, ὁ δυστυχισμένος ἱππότης τραυματίστηκε θανάσιμα. Ἐνὰ ἀκόντιο τοῦ πέρασε πέρα γιὰ πέρα τὸ στήθος.

Ὅταν εἶδε πὼς ἔφτασε πιά ἡ τελευταία του στιγμή, κάλεσε τὸν ἱπποκόμο του καὶ τὸν παρακάλεσε μόλις πεθάνει νὰ φύγει γιὰ τὴ Γαλλία, νὰ πᾶει στὴν πολυαγαπημένη του ἀρχόντισσα τοῦ Φαγιέλ ἓνα μικρὸ φιλντισένιο κουτί, μέσα στὸ ὁποῖο ὑπῆρχαν τὰ βῶρα ποῦ αὐτὴ τοῦ εἶχε κάνει.

Ἀλλὰ, ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ ὁ Ρενώ διάταξε τὸν ἱπποκόμο του, καὶ τὸν ὅρκισε μάλιστα νὰ ἐκτελέσει τὴ διαταγὴ του, νὰ πάρει τὴν καρδιά του, μόλις θὰ ἔπαυε νὰ χτυπᾷ καὶ νὰ τὴν πᾶει, σὰν μιὰ τελευταία ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης του, σ' ἐκείνη, ποῦ ἀνήκει πάντα...

Ὁ πιστὸς ἱπποκόμος, ὅταν, ὅστερα ἀπὸ λίγη ὥρα πέθανε ὁ κύριός του, ἔσπευσε νὰ ἐκτελέσει τὴ διαταγὴ του.

Πῆρε λοιπὸν τὸ κουτί, ὅπου εἶχε κλείσει τὴ καρδιά τοῦ δυστυχισμένου ἱππότη καὶ γύρισε στὴ Γαλλία ὅστερα ἀπὸ ἓνα κοπιαστικὸ καὶ μακρὸ ταξίδι.

Ὅλα τὰ ἄλλα σὰς εἶναι γνωστά.

Ὁ ἄρχοντας ντὲ Φαγιέλ, μόλις πῆρε στὰ χέρια του τὸ κουτί, ποὺ ἐκλείνε τὴν καρδιά τοῦ ἐραστῆ τῆς συζύγου του, ἀλλάξε ἀμέσως τὸ σχέδιο τῆς ἐκδίκησεώς του.

Θὰ ἔδινε στὴν ἀπιστὴ σύζυγό του νὰ φάει τὴν καρδιά τοῦ ἀγαπημένου της καὶ θὰ τῆς τὸ φανέρωνε μόλις θὰ τὴν ἔτρωγε.

Ἦταν μιὰ ἐκδίκηση πολὺ πιὸ τρομερὴ ἀπ' τὴ δηλητηρίαση.

Τὸ δηλητήριο ποὺ προόριζε γιὰ τὴν Γαβριέλλα, θὰ τὸ ἔδινε στὴν Ὀδέττη, τὴ συνένοχό της. Ὅσο γιὰ τὴν Γαβριέλλα, θὰ τοῦ ἔφτανε ἡ φρίκη ποὺ θὰ δοκίμαζε τρώγοντας τὸ ἀπίστευτο ἐκεῖνο φαγητό.

Ὡστόσο, ὅταν τὴν εἶδε νὰ σωριάζεται πεθαμένη στὰ πόδια του, σκοτωμένη ἀπὸ τὴ φρίκη πιὸ γοργὰ καὶ πιὸ βέβαια ἀπὸ ἔτι θὰ τὴν σκότωνε καὶ τὸ πιὸ δυνατὸ δηλητήριο, ἔνοιωσε ἀμέσως ντροπὴ καὶ τύψη γιὰ τὸ ἔγκλημά του.

Κύτταξε τὴ γυναῖκα τοῦ γεμάτος λύπη, μὲ δλὴ τὴν ἀγάπη, ποὺ ποτὲ δὲν εἶχε πάψει νὰ νοιώθει γι' αὐτὴ καὶ φυθίρισε.

— Αὐτὸ ποὺ ἔκανα ἦταν ἄτιμο. Ἄτιμο καὶ συχαμερό.

Οἱ τύψεις γιὰ τὸ θάνατο τῆς Γαβριέλλας τοῦ ἔκαναν νὰ χαρίσει τὴ ζωὴ στὴν καταχθόνια Ὀδέττη, ποὺ ἴσως αὐτὴ νὰ ἦταν ἡ αἰτία ὅλου τοῦ κακοῦ.

Μόνο ποὺ τὴν ἔδιωξε ἀπ' τὸ πύργό του.

Ὡστόσο καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν ἔζησε πολὺ μετὰ τὸ θάνατο τῆς Γαβριέλλας.

Φαίνεται πῶς τὸν χτύπησε κάποια θεϊκὴ κατάρρα καὶ σιγὰ - σιγὰ ἔπαψε νὰ τρῶει.

Ἐνοιωσε μιὰ μεγάλη ἀποστρόφῃ γιὰ ὅλα τὰ φαγητά. Τοῦ θύμιζαν τὸ φρικτὸ φαγητὸ ποὺ εἶχε δώσει νὰ φάει στὴ γυναῖκα του καὶ τὴ σκότωσε.

Κι' ἔτσι πέθανε ἀπὸ αἰτία.

Τ Ε Λ Ο Σ